

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

**Ετήσια έκθεση
ανταγωνιστικότητας και διαρθρωτικής προσαρμογής
στον τομέα του τουρισμού για το έτος 2018**

Δεκέμβριος 2019

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΟΡΙΣΜΟΙ	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	12
1.1 Γεωμορφολογία της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας	12
1.2 Διοικητικά Στοιχεία	14
1.3 Μεταφορικές Υποδομές	18
1.3.1 Αεροδρόμια	18
1.3.2 Λιμένες	19
1.3.3 Οδικοί άξονες	20
1.4 Δημογραφικά Χαρακτηριστικά, 2013 και 2018	21
1.4.1 Δημογραφικά χαρακτηριστικά στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια	21
1.4.2 Δημογραφικά χαρακτηριστικά στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα	23
1.5 Ηλικιακή Κατανομή, 2013 και 2018	24
1.5.1 Ηλικιακή κατανομή των κατοίκων της Ελλάδας	24
1.5.2 Ηλικιακή κατανομή των κατοίκων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας	25
1.6 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2013 και 2018	26
1.6.1 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Ελλάδας ανά Περιφέρεια	26
1.7 Μακροοικονομικά Στοιχεία, 2010 - 2016	28
1.7.1 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της Ελλάδας ανά Περιφέρεια .	28
1.7.2 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	30
1.7.3 Κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας ανά Περιφέρεια	31
1.7.4 Κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας	32
1.7.5 Περιφερειακή κατανομή και συμβολή του τουρισμού ανά Περιφέρεια, 2018	33
1.8 Απασχόληση στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης, 2013 – 2018	34
1.8.1 Αριθμός απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά Περιφέρεια	35
1.8.2 Αριθμός απασχολούμενων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά κατηγορία απασχόλησης	37
1.8.3 Τύπος απασχόλησης στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά Περιφέρεια	38

1.8.4	Τύπος απασχόλησης και ανά κατηγορία απασχόλησης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	41
1.8.5	Φύλο απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά Περιφέρεια	43
1.8.6	Φύλο απασχολούμενων ανά κατηγορία απασχόλησης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	46
1.8.7	Ηλικιακή διάρθρωση των απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά Περιφέρεια	48
1.8.8	Ηλικιακή διάρθρωση των απασχολούμενων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά κατηγορία απασχόλησης	51
1.8.9	Εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2013 και 2018	53
2	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ	55
2.1	Ξενοδοχειακό Δυναμικό 2018	55
2.1.1	Ξενοδοχειακό δυναμικό Ελλάδας ανά Περιφέρεια	55
2.1.2	Ξενοδοχειακό δυναμικό Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα	58
2.2	Δυναμικό Ενοικιαζόμενων Δωματίων, 2018	61
2.2.1	Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια	61
2.2.2	Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα	64
2.3	Δυναμικό Τουριστικών Επιπλωμένων Κατοικιών και Επαύλεων, 2018	67
2.3.1	Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια	67
2.3.2	Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα	69
2.4	Κύριες και Δευτερεύουσες Κατοικίες, 2001 - 2011	71
2.5	Δυναμικό Κάμπινγκ, 2018	74
2.5.1	Δυναμικό κάμπινγκ στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια	74
2.5.2	Δυναμικό κάμπινγκ στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα	78
3	ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	80
3.1	Παραδοσιακοί Οικισμοί	80
3.2	Αρχαιολογικοί Χώροι και Μουσεία	81
3.2.1	Αρχαιολογικοί χώροι της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα	81
3.2.2	Μουσεία της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα	83
3.3	Γαλάζιες Σημείες, 2018	85
3.4	Μαρίνες, 2018	86

3.5	Ιαματικοί φυσικοί πόροι	87
3.6	Πεζοπορία - TREKKING.....	88
3.7	Αναρριχητικά πεδία	90
3.8	Χιονοδρομικά κέντρα	91
3.9	Ορειβατικά Καταφύγια.....	92
3.10	CANOE - Kayak - Rafting	94
4	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ	95
4.1	Διεθνείς Αεροπορικές Αφίξεις, 2013 - 2018	95
4.1.1	Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια...	95
4.1.2	Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	97
4.2	Αεροπορική Κίνηση Εσωτερικού, 2013 - 2018	98
4.2.1	Αεροπορική κίνηση εσωτερικού στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια	98
4.2.2	Αεροπορική κίνηση εσωτερικού στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	100
4.3	Ακτοπλοϊκή Κίνηση Εσωτερικού, 2013 - 2018	101
4.3.1	Ακτοπλοϊκή κίνηση εσωτερικού στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια	101
4.3.2	Ακτοπλοϊκή κίνηση εσωτερικού στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	103
4.4	Ακτοπλοϊκή Κίνηση Εξωτερικού, 2013 - 2018	104
4.5	Στοιχεία Κρουαζιέρας, 2013 - 2018	105
4.5.1	Κίνηση κρουαζιερόπλοιων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια .	105
4.5.2	Κίνηση κρουαζιερόπλοιων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	107
4.5.3	Αριθμός αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια	108
4.5.4	Αριθμός αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	110
4.6	Επισκέπτες σε Μουσεία, 2013 - 2018	111
4.6.1	Επισκέπτες σε μουσεία στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια	111
4.6.2	Επισκέπτες σε μουσεία στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα	113
4.7	Επισκέπτες σε Αρχαιολογικούς Χώρους 2013 - 2018	114
4.7.1	Επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια	114
4.7.2	Επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα	116
5	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ, 2016 - 2018	117
5.1	Βασικά Μεγέθη Εισερχόμενου Τουρισμού, 2016 - 2018	117

5.1.1	Επισκέψεις στην Ελλάδα	117
5.1.2	Επισκέψεις στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης	119
5.1.3	Διανυκτερεύσεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια	121
5.1.4	Διανυκτερεύσεις στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης	123
5.1.5	Εισπράξεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια	125
5.1.6	Εισπράξεις στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης	127
5.2	Βασικοί Δείκτες Εισερχόμενου Τουρισμού, 2016 - 2018	129
5.2.1	Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη στην Ελλάδα	129
5.2.2	Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη και ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	131
5.2.3	Μέση Ημερήσια Δαπάνη στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια	133
5.2.4	Μέση Ημερήσια Δαπάνη ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	135
5.2.5	Μέση Διάρκεια Παραμονής στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια	137
5.2.6	Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά Επίσκεψη στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης	139
5.3	Κύριες και Δυνητικές Αγορές	141
5.3.1	Κύριες Αγορές	141
5.3.2	Δυνητικές Αγορές	143
5.4	Στοιχεία Αφίξεων – Διανυκτερεύσεων – Πληρότητας σε Ξενοδοχειακά Καταλύματα, 2013 - 2018	146
5.4.1	Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια	146
5.4.2	Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα	148
5.4.3	Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια	150
5.4.4	Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα	152
5.4.5	Πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια	154
5.4.6	Πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα	155
5.5	Αφίξεις και Διανυκτερεύσεις σε Καταλύματα Σύντομης Διαμονής, 2014 - 2018	156
5.5.1	Αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής	156
5.5.2	Διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής	158
6	ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ	160
6.1	Οικονομικοί Δείκτες Απόδοσης Ξενοδοχείων, 2017	160
6.1.1	Οικονομικοί δείκτες απόδοσης ξενοδοχείων στην Ελλάδα	161

6.1.2	Οικονομικοί δείκτες απόδοσης ξενοδοχείων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	163
6.2	Δείκτες Ποιότητας Ξενοδοχείων, 2017-2018.....	165
6.2.1	Δείκτες ποιότητας ξενοδοχείων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια	166
6.2.2	Δείκτες ποιότητας ξενοδοχείων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά κατηγορία αστεριού	167
7	ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	168

ΟΡΙΣΜΟΙ

- **ΑΕΠ:** Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
- **Αεροπορικές αφίξεις εσωτερικού:** στις αεροπορικές αφίξεις εσωτερικού καταγράφονται και αλλοδαποί.
- **Αφίξεις:** ορίζονται ως οι διεθνείς αφίξεις που καταγράφονται στα κατά τόπους σημεία εισόδου (αεροδρόμια, μεθοριακοί σταθμοί, λιμάνια) της χώρας.
- **Αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής:** είναι οι αφίξεις (Κατοίκων και Μη κατοίκων) σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια).
- **Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα:** το σύνολο των αφίξεων (Κατοίκων και Μη Κατοίκων) σε ξενοδοχειακά καταλύματα ανά Περιφέρεια.
- **Απασχολούμενοι:** ορίζονται τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω, τα οποία την εβδομάδα αναφοράς είτε εργάστηκαν έστω και μια ώρα με σκοπό την αμοιβή ή το κέρδος, είτε εργάστηκαν στην οικογενειακή επιχείρηση, είτε δεν εργάστηκαν αλλά είχαν μια εργασία ή επιχείρηση από την οποίαν απουσίαζαν προσωρινά.
- **Διανυκτερεύσεις:** το σύνολο των διανυκτερεύσεων (Μη κατοίκων) ανά Περιφέρεια στα επιμέρους καταλύματα.
- **Διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής:** είναι οι διανυκτερεύσεις (Κατοίκων και Μη Κατοίκων) σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια).
- **Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα:** το σύνολο των διανυκτερεύσεων (Κατοίκων και Μη Κατοίκων) σε ξενοδοχειακά καταλύματα ανά Περιφέρεια.
- **Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις:** οι διεθνείς αεροπορικές αφίξεις δεν καταγράφουν εθνικότητα αλλά χώρα προέλευσης.
- **Εισπράξεις:** το σύνολο των τουριστικών εισπράξεων (Μη κατοίκων) ανά Περιφέρεια. Στο σύνολο των εισπράξεων δεν **περιλαμβάνεται το μεταφορικό κόστος (αεροπορικό, θαλάσσιο και σιδηροδρομικό) ακόμα και αν η εταιρεία είναι Ελληνική.**
- **Επισκέψεις:** ορίζονται ως οι επισκέψεις (Μη κατοίκων) που κάνει ένας τουρίστας στις επιμέρους Περιφέρειες της χώρας. Για παράδειγμα ένας τουρίστας που ταξιδεύει στην Ελλάδα και επισκέπτεται 2 Περιφέρειες (π.χ. Αττικής και Νοτίου Αιγαίου) στην Έρευνα Συνόρων καταγράφεται ως μια άφιξη και δύο επισκέψεις.

- **Ίδια Κεφάλαια:** περιλαμβάνει τα κεφάλαια που έχουν συνεισφέρει οι μέτοχοι στην εταιρεία είτε άμεσα είτε έμμεσα.
- **Καθαρά Πάγια:** στα καθαρά πάγια περιλαμβάνονται τα πάγια περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας (ακίνητα, εξοπλισμός κλπ.) και τυχόν έξοδα ιδρύσεως μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων.
- **ΚΠΦ:** Κέρδος προ Φόρων.
- **ΚΠΦΤΑ:** Κέρδος προ Φόρων Τόκων και Αποσβέσεων.
- **Κύκλος Εργασιών:** είναι ο τζίρος που κάνει ένα ξενοδοχείο κατά την διάρκεια ενός έτους.
- **Μακροπρόθεσμα Δάνεια:** μακροπρόθεσμα ονομάζονται τα δάνεια με χρονική διάρκεια αποπληρωμής μεγαλύτερη του ενός έτους.
- **Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη:** ορίζεται ως η Μέση Δαπάνη που κάνει ένας επισκέπτης (Μη κάτοικος) ανά Περιφέρεια. Αντίθετα, η Μέση κατά Κεφαλήν Δαπάνη αντιπροσωπεύει το σύνολο της δαπάνης που κάνει ο τουρίστας στην χώρα (που μπορεί να επισκέπτεται δύο ή περισσότερες Περιφέρειες).
- **Μέση Διάρκεια Παραμονής:** ορίζεται ως η Μέση Διάρκεια παραμονής των επισκεπτών (Μη κατοίκων) ανά Περιφέρεια.
- **Μέση Ημερήσια Δαπάνη:** ορίζεται ως η Μέση Ημερήσια Δαπάνη που κάνει ένας επισκέπτης (Μη κάτοικος) ανά Περιφέρεια.
- **Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός:** αποτελεί το εργατικό δυναμικό της οικονομίας και περιλαμβάνει τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω τα οποία είναι ικανά προς εργασία και ταυτόχρονα θέλουν να εργαστούν.
- **Πληρότητα Ξενοδοχειακών καταλυμάτων:** η ετήσια πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων ανά Περιφέρεια.
- **GRI:** Γενικός Δείκτης Ικανοποίησης πελατών ξενοδοχείων, ο οποίος υπολογίζεται για κάθε ξενοδοχείο, μέσω ανάλυσης των μεταβλητών που συνδέονται με τις αναρτήσεις σχολίων πελατών σε εκατοντάδες πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης, ιστοσελίδες σχολιασμού ξενοδοχείων και ιστοσελίδες ΟΤAs (online travel agents – διαδικτυακά ταξιδιωτικά γραφεία).

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση με τίτλο: Ετήσια έκθεση ανταγωνιστικότητας και διαρθρωτικής προσαρμογής στον τομέα του Τουρισμού για το έτος 2018 – Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας υλοποιείται στο πλαίσιο της Πράξης «Δράσεις πρόγνωσης και παρακολούθησης μεταβολών του Τουριστικού Τομέα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της διαρθρωτικής προσαρμογής του» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5003333¹. Η μελέτη αποσκοπεί στην τεκμηρίωση του τομέα και μέσω αυτής στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Το περιεχόμενο του παρόντος Παραδοτέου αφορά στην διαγνωστική ανάλυση και στις κατευθύνσεις του τουριστικού κλάδου στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και ειδικότερα περιλαμβάνει:

- ανάλυση των δημογραφικών χαρακτηριστικών (πληθυσμός, ηλικιακή διάρθρωση),
- ανάλυση των βασικών μακροοικονομικών στοιχείων (ΑΕΠ, κατά Κεφαλήν ΑΕΠ),
- ανάλυση των τουριστικών υποδομών (ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια, τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες και επαύλεις, κύριες & δευτερεύουσες κατοικίες, κάμπινγκ)
- ανάλυση των βασικών μεγεθών του εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα (αφίξεις, διανυκτερεύσεις, έσοδα),
- ανάλυση των βασικών δεικτών του εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα (Μέση κατά Κεφαλήν Δαπάνη, Μέση Ημερήσια Δαπάνη, Μέση Διάρκεια Παραμονής),
- ανάλυση της απασχόλησης (αριθμός απασχολούμενων, φύλο, ηλικία και τύπος απασχόλησης ανά κλάδο δραστηριότητας), της εξέλιξης της ανεργίας και του οικονομικά ενεργού πληθυσμού,
- ανάλυση της αεροπορικής κίνησης (διεθνείς αφίξεις και αφίξεις εσωτερικού),
- ανάλυση της ακτοπλοϊκής κίνησης (διακινηθέντες κατά την επιβίβαση και την αποβίβαση),
- ανάλυση της οδικής κίνησης στους μεθοριακούς σταθμούς (αφίξεις Μη – Κατοίκων),

---

¹ Η παρούσα έκθεση αποτελεί το παραδοτέο Π.2.2.8.1 του Υποέργου 3: Δράσεις παρακολούθησης της δυναμικότητας των τουριστικών προορισμών και των επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου, Δράσεις Διάχυσης/προβολής της Πράξης & Δράσεις Συντονισμού και Επιστημονικής υποστήριξης της υλοποίησης της Πράξης: Δράσεις πρόγνωσης και παρακολούθησης μεταβολών του Τουριστικού τομέα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της διαρθρωτικής προσαρμογής του (MIS 5003333).

- ανάλυση της κρουαζιέρας (κίνηση κρουαζιερόπλοιων και αριθμός αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας),
- ανάλυση της επισκεψιμότητας σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους,
- καταγραφή αφίξεων – διανυκτερεύσεων – πληρότητας σε ξενοδοχειακά καταλύματα,
- καταγραφή αφίξεων – διανυκτερεύσεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής,
- χωροταξικό σχεδιασμό,
- ανάλυση βασικών δεικτών απόδοσης (Οικονομικοί και Ποιοτικοί δείκτες απόδοσης).

Για την ανάλυση του τουριστικού κλάδου της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας συλλέχθηκαν τα ακόλουθα στοιχεία:

- μακροοικονομικά στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία για τις τουριστικές υποδομές από το ΞΕΕ (Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας), το ΜΗΤΕ (Μητρώο Τουριστικών Επιχειρήσεων) και την ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία για τα βασικά μεγέθη και τους βασικούς δείκτες του ελληνικού τουρισμού από την Τράπεζα της Ελλάδας,
- στοιχεία για την απασχόληση, τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό και την ανεργία από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) της ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία για τις διεθνείς αεροπορικές αφίξεις και την κίνηση εσωτερικού από την FRAPORT, την ΥΠΑ (Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας) και τον ΔΑΑ (Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών),
- στοιχεία για την οδική κίνηση από τους Μεθοριακούς Σταθμούς,
- στοιχεία ακτοπλοϊκής κίνησης από την ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία κρουαζιέρας από την Ένωση Λιμένων Ελλάδος,
- στοιχεία αφίξεων, διανυκτερεύσεων και πληρότητας σε ξενοδοχειακά καταλύματα από την ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία αφίξεων και διανυκτερεύσεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής από την ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία επισκέψεων σε Μουσεία και Αρχαιολογικούς Χώρους από την ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά από την ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία για τους Παραδοσιακούς Οικισμούς από το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας,
- στοιχεία για τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία από το Υπουργείο Πολιτισμού,
- στοιχεία για τους δείκτες απόδοσης των ξενοδοχείων από την ICAP,
- στοιχεία για τους δείκτες ποιότητας ξενοδοχείων από την ReviewPro,

- στοιχεία για τις μαρίνες και τους ιαματικούς φυσικούς πόρους από το Υπουργείο Τουρισμού.

1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ²

1.1 ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Χάρτης 1: Γεωγραφική αποτύπωση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας είναι μία διοικητική Περιφέρεια στο γεωγραφικό διαμέρισμα της Κεντρικής Ελλάδας. Συνορεύει με τις Περιφέρειες Θεσσαλίας στα βόρεια, Δυτικής Ελλάδας στα δυτικά και νοτιοδυτικά και την Αττική στα νοτιοανατολικά. Πρωτεύουσα της Περιφέρειας είναι η πόλη της Λαμίας.

Η Περιφέρεια καταλαμβάνει συνολική έκταση 15.549Km², (ποσοστό 11,8% της συνολικής έκτασης της χώρας), με 230 χλμ. μήκος και 95 χλμ. πλάτος και διαθέτει ενδιαφέροντα και πολύμορφα γεωμορφολογικά, κοινωνικοοικονομικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά που διαφέρουν από Ενότητα σε Ενότητα αλλά και μέσα σε κάθε Ενότητα, δημιουργώντας ένα σύνολο με σημαντικά πλεονεκτήματα, όπως, πλούσια και αξιόλογη παραγωγική βάση – αγροτική παραγωγή και βιομηχανία – ορεινούς όγκους, λατομικές περιοχές, μεγάλα δάση, πεδιάδες, εσωτερικά και παραθαλάσσια νερά, ακτές ακόμα και νησί, σημαντικό φυσικό, πολιτιστικό και ιστορικό απόθεμα και δυνατότητες υπηρεσιών ειδικά στον τουρισμό και το εμπόριο. Το μεγαλύτερο τμήμα της Περιφέρειας είναι ορεινό ή ημιορεινό (ποσοστό 47,4% και 31,8% αντίστοιχα της συνολικής έκτασης) ενώ το πεδινό είναι μόλις το 20,8% της έκτασης.

Το **κλίμα** της Στερεάς Ελλάδας ποικίλλει ανάλογα με το υψόμετρο. Στα παράλια είναι γενικά Μεσογειακό με ζεστά καλοκαίρια και ήπιους χειμώνες και στο εσωτερικό,

² Προγενέστερα στοιχεία μπορείτε να βρείτε στο [Marketing Plan της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, οδικός χάρτης 2015-2020](#).

σε μεγαλύτερο υψόμετρο, γίνεται Ηπειρωτικό, με χιονοπτώσεις στη διάρκεια του χειμώνα. Στις δυτικές πεδινές περιοχές ο χειμώνας είναι πιο ήπιος με αρκετές βροχές, ενώ στη διάρκεια του καλοκαιριού παρατηρούνται πολύ υψηλές θερμοκρασίες, που συχνά ξεπερνούν τους 40°C και υψηλά ποσοστά υγρασίας. Στην Ανατολική Στερεά, λόγω των ορεινών όγκων, ο χειμώνας είναι πιο ψυχρός και το καλοκαίρι πιο δροσερό και ξηρό σε σχέση με τα δυτικά.

Αναφορικά με την **βλάστηση** της Περιφέρειας, στα χαμηλά υψόμετρα συναντάμε μεσογειακή μακκία βλάστηση με σχίνους, ελιές, χαρουπιές, αρίες, πουρνάρια, φιλλύκια, κουμαριές, πεύκα κλπ. Οι σχίνοι δημιουργούν μια συνεχή ζώνη κατά μήκος των ακτών και ως τα 400 περίπου μέτρα υψόμετρο. Αραιά, σε παράκτιες περιοχές εμφανίζεται και η φοινικική άρκευθος. Δάση χαλέπιου πεύκης συναντάμε στην ανατολική Στερεά καθώς και στη βόρεια Εύβοια, όπου θεωρείται ότι βρίσκουν το βέλτιστο της ανάπτυξής τους στον Ελλαδικό χώρο. Από τα 800 έως τα 1.800 μ. υψόμετρο συναντάμε δάση ελάτης και μαύρης πεύκης. Η Στερεά Ελλάδα αποτελεί, μάλιστα, το φυσικό όριο εξάπλωσης της κεφαλληνιακής ελάτης, που βορειότερα αντικαθίσταται από την υβριδογενή. Δάση μαύρης πεύκης εμφανίζονται κυρίως στον Παρνασσό και στον Τυμφρηστό, καθώς και στη βόρεια και κεντρική Εύβοια, στα αντίστοιχα υψομετρικά εύρη με την ελάτη. Στα ψυχροόρια των δρυοδασών και σε μίξη με τα έλατα εμφανίζεται και η καστανιά, κυρίως στον Τυμφρηστό, καθώς και στην Εύβοια (Δίρφυ και όρος Όχη).

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας υπάρχει σημαντικός αριθμός **θεσμοθετημένων περιοχών προστασίας**. Ειδικότερα, με βάση την υφιστάμενη Εθνική και Διεθνή νομοθεσία στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας οι θεσμοθετημένες περιοχές είναι:

- 2 Εθνικοί Δρυμοί (Όροι Οίτη και Παρνασσού),
- 2 Αισθητικά Δάση (Δάσος Τιθορέας Φθιώτιδας και Δάσος Στενής Εύβοιας),
- 2 Ειδικά Προστατευόμενες Περιοχές (Όροι Οίτη και Παρνασσού),
- 1 Προστατευόμενη περιοχή μέσω της Συνθήκης Ramsar (Υγροβιότοπος «Αγ. Παρασκευής-Λαμίας» ΠΕ Φθιώτιδας),
- 14 περιοχές οι οποίες εντάσσονται στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο NATURA 2000 (οδηγίες 92/43/ΕΚ και 2009/147/ΕΚ (79/409/ΕΟΚ)),
- 1 Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (Υπόλειμμα Υδροχαρούς Δάσους στην Ιστιαία Ευβοίας),
- 1 Βιογενετικό Απόθεμα (Εθνικός Δρυμός Οίτης) και
- 17 Παραδοσιακούς οικισμούς.

1.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας χωρίζεται σε πέντε Περιφερειακές Ενότητες:

Η **Π.Ε. Βοιωτίας** συνορεύει βόρεια με την Ενότητα Φθιώτιδας, δυτικά με την Φωκίδα, νότια βρέχεται από τον Κορινθιακό κόλπο και συνορεύει με την Περιφέρεια Αττικής και ανατολικά βρέχεται από τον Ευβοϊκό κόλπο. Η συνολική έκταση της είναι 3.211km² και αποτελεί το 20,65% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας. Η έδρα της είναι η πόλη της Λιβαδειάς.

Η Βοιωτία είναι περιοχή πεδινή και πολύ εύφορη. Η ορεινή της έκταση είναι πολύ μικρή. Αναλυτικά η **κατανομή του εδάφους** σε κατηγορίες έχει ως εξής: 40% πεδινή, 38% ημιορεινή και 22% ορεινή. Οι μεγαλύτερες **πεδιάδες** της είναι της Θήβας, της Χαιρώνειας και της Κωπαΐδας (που σχηματίστηκε ύστερα από την αποξήρανση της ομώνυμης λίμνης). Οι πεδιάδες αυτές βρέχονται από μικρούς **ποταμούς και χειμάρρους**, κυριότεροι από τους οποίους είναι ο Ασωπός στα δυτικά της, που πηγάζει από τον Κιθαιρώνα και χύνεται στον Ευβοϊκό κόλπο, ο Βοιωτικός Κηφισός που χύνεται στην Υλίκη λίμνη και ο Λιβαδόστρας που χύνεται στον Κορινθιακό κόλπο. Μικρότεροι ποταμοί είναι οι παραπόταμοι του Κηφισού, Μόρνος και Μέλας.

Η Ενότητα έχει δύο **λίμνες**, την Υλική και την Παραλίμνη, που τροφοδοτούν με τα νερά τους τη λίμνη του Μαραθώνα. Τα λεκανοπέδια της Βοιωτίας περιβάλλονται από τα **βουνά**: Ελικώνα (1.748μ.), Κιθαιρώνα (1.409μ.), Παρνασσό (2.400μ.), Νεραϊδολάκκωμα (1.678μ.), Μασσάπιο (1.201μ.) και Χλωμό (1.081μ.).

Η **Π.Ε. Φθιώτιδας** συνορεύει με τις Ενότητες Ευβοίας μέσω του Ευβοϊκού κόλπου στα ανατολικά, Βοιωτίας και Φωκίδας στα νότια, Αιτωλοακαρνανίας στα νοτιοδυτικά, Ευρυτανίας και Καρδίτσας στα δυτικά, Λάρισας στα βόρεια και Μαγνησίας στα ανατολικά. Η συνολική έκταση της είναι 4.441km² που αποτελεί το 28,56% του συνόλου της Περιφέρειας. Η έδρα της είναι η πόλη της Λαμίας.

Η μορφολογική κατανομή του εδάφους της έχει ως εξής: 37,9% ορεινές εκτάσεις, 42,2% ημιορεινές περιοχές και 19,9% πεδινές περιοχές. Τα σημαντικότερα **βουνά** που εμφανίζονται στην Ενότητα είναι: στα βορειοδυτικά σύνορα με την Ευρυτανία το χώρο καταλαμβάνουν οι νοτιοανατολικές απολήξεις της νότιας Πίνδου, με πιο αξιόλογη κορφή τα Λυκομνήματα (1.522μ.), νοτιότερα ορθώνεται ο Τυμφρηστός (2.315μ.) και η Καλιακούδα (1.720μ.), στο νοτιοδυτικό τμήμα, στα όρια με την Ενότητα Φωκίδας εκτείνονται τα Βαρδούσια όρη με σημαντικότερες κορυφές τη

Μεγάλη Χούνη (2.293μ.), το Σινάνι (2.054μ.) και τον Ομαλό (1.750μ.), στα ανατολικά των Βαρδουσιών βρίσκεται το όρος Οίτη (2.152μ.), ενώ στο ανατολικό μέρος βρίσκονται τα μικρότερα βουνά Καλλιδρομο (1.372μ.), Κνημιάς (938μ.) και Χλωμό (1.081μ.).

Τα κυριότερα **ποτάμια** που διαρρέουν την Φθιώτιδα είναι: ο Σπερχειός ο οποίος πηγάζει από τον Τυμφρηστό και χύνεται στο Μαλιακό κόλπο και ο Γοργοπόταμος ο οποίος θεωρείται από τους μεγαλύτερους χείμαρρους. Τέλος, δύο είναι οι **πεδιάδες** που συναντούμε στην Ενότητα Φθιώτιδας, αυτές του Σπερχειού και της Λοκρίδος.

Η **Π.Ε. Εύβοιας** περιλαμβάνει τα νησιά Εύβοια και Σκύρο, καθώς και μικρό τμήμα της ηπειρωτικής Στερεάς Ελλάδας. Η Εύβοια είναι το δεύτερο μεγαλύτερο νησί του Ελληνικού αρχιπελάγους μετά την Κρήτη. Είναι χωρισμένη από την κυρίως χώρα από την Ευβοϊκή θάλασσα η οποία αποτελείται από δύο μεγάλους κόλπους. Η συνολική έκταση της είναι 4.167km² που αποτελεί το 26,8% του συνόλου της Περιφέρειας. Η έδρα της είναι η πόλη της Χαλκίδας.

Η μορφολογική κατανομή του εδάφους της έχει ως εξής: ορεινές εκτάσεις 36,93%, ημιορεινές εκτάσεις 37,84% και πεδινές εκτάσεις 25,23%. Τα σημαντικότερα **βουνά** της Ενότητας είναι: το Τελέθριο (970μ.), το Καντήλι (ή Κούρβελο, 1.225μ.), η Δίρφος (ψηλότερη κορυφή το Δελφί, 1.743μ.), ο Όλυμπος (1.172μ.) και η Όχη Ευβοίας (1.398μ.).

Τα **ποτάμια** που διαρρέουν την Εύβοια είναι:

- Ο Μηλεύς, πηγάζει από το όρος Ξηρό και εκβάλλει στη θάλασσα. Διαρρέει την πεδιάδα του Μαντουδιού.
- Ο Πήλας, πηγάζει από τη Δίρφου, διαρρέει τον κάμπο της Χαλκίδας και χύνεται στον Ευβοϊκό κόλπο.
- Ο Γερανιάς, πηγάζει από το βουνό Ξηρό και χύνεται στο Ευβοϊκό κόλπο.
- Ο Συπιάδας, πηγάζει από το βουνό Ξηρό και χύνεται στον Ευβοϊκό και
- Ο Ίμβροσος.

Τέλος, οι σπουδαιότερες **πεδιάδες** είναι αυτές που βρίσκονται στις περιοχές της Χαλκίδας, της Ιστιαίας, των Ψαχνών, του Μαντουδιού, του Αμαρύνθου, της Κύμης, του Αλιβερίου και της Καρύστου. Ενώ στην Ενότητα συναντάμε και μια **λίμνη** αυτή της Δύστου, που βρίσκεται στην ομώνυμη περιοχή.

Η **Π.Ε. Φωκίδας** συνορεύει με τις Ενότητες Βοιωτίας ανατολικά, Φθιώτιδας βόρεια και Αιτωλοακαρνανίας δυτικά ενώ στα νότια βρέχεται από τον Κορινθιακό κόλπο. Η

συνολική έκταση της είναι 2.120km² που αποτελεί το 13,63% του συνόλου της Περιφέρειας. Η έδρα της είναι η πόλη της Άμφισσας.

Η **Φωκίδα** αποτελεί μια από τις πιο ορεινές περιοχές της Ελλάδας καθώς από τα 2.120km² της συνολικής έκτασης της, το 96,7% καταλαμβάνουν οι ορεινές εκτάσεις, το 1,5% είναι ημιορεινές εκτάσεις και μόλις το 1,8% καλύπτονται από πεδινές εκτάσεις.

Στο βορειοδυτικό τμήμα της, με κατεύθυνση ΒΔ-ΝΑ εκτείνονται τα Βαρδούσια Όρη με μέγιστο υψόμετρο 2.495μ., στο βόρειο-κεντρικό τμήμα της στα όρια με την Ενότητα Φθιώτιδας ορθώνεται το όρος Οίτη με μέγιστο υψόμετρο 2.152μ. Στο κέντρο της Ενότητας στα όρια των δύο επαρχιών του, εκτείνεται το όρος Γκιώνα με διεύθυνση ΒΑ-ΝΔ. Η Γκιώνα είναι το πέμπτο σε ύψος Ελληνικό βουνό και το υψηλότερο στη νότια Ελλάδα (2.510μ.). Συνορεύει στα δυτικά με τα Βαρδούσια, από τα οποία τη χωρίζει ο ποταμός Μόρνος, στα νοτιοανατολικά με τον Παρνασσό, στα βορειοανατολικά με το Καλλίδρομο και στα βόρεια με την Οίτη. Στις νότιες απολήξεις της Γκιώνας, αποτελώντας ουσιαστικά προέκταση της, εκτείνονται τα Όρη Λιδωρικίου με μέγιστο υψόμετρο 1.786μ. Στο ανατολικό τμήμα της, στα όρια με την Ενότητα Βοιωτίας εκτείνονται οι δυτικές απολήξεις του Παρνασσού με υψηλότερη κορυφή τη Λιάκουρα (2.457μ.).

Τα πεδινά εδάφη της είναι ελάχιστα. Εκτείνονται στα παράλια του Κορινθιακού κόλπου και του κόλπου της Ιτέας, στην κοιλάδα του Μόρνου και στον άνω ρου του ποταμού Κηφισού. Μοναδική αξιόλογη πεδινή περιοχή είναι η πεδιάδα της Άμφισσας.

Τα **ποτάμια** που διασχίζουν την Φωκίδα είναι:

- Ο Μόρνος, πηγάζει από την Οίτη, δέχεται πολλούς παραπόταμους και χύνεται στα όρια του Κορινθιακού και Πατραϊκού κόλπου.
- Ο Βοιωτικός Κηφισός, πηγάζει από την Γκιώνα και διαρρέει την κοιλάδα της Γραβιάς.
- Ο Σαλωνίτικος, είναι χείμαρρος που πηγάζει από την Γκιώνα, διαρρέει την κοιλάδα της Άμφισσας και χύνεται στον Κρυσσαίο κόλπο.

Τέλος, στην Ενότητα υπάρχει η **λίμνη** του Μόρνου που βρίσκεται 5km στα νότια του Λιδωρικίου, έγινε φράγμα για την ύδρευση της Αθήνας χωρητικότητας 500 εκατομμυρίων κυβικών μέτρων και θεωρείται από τα μεγαλύτερα τεχνικά έργα της Ευρώπης.

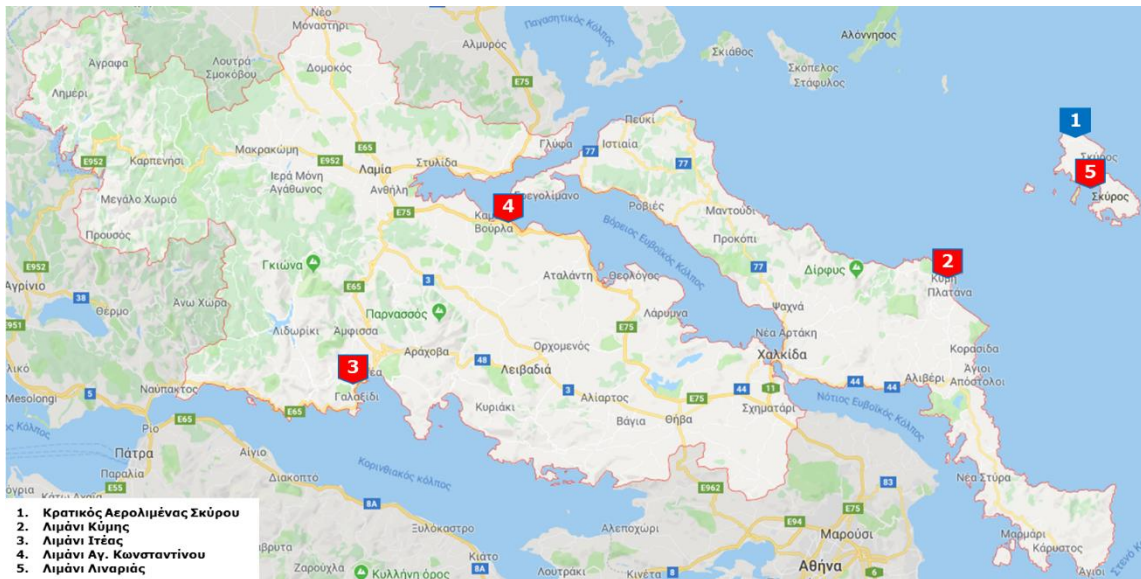
Η **Π.Ε. Ευρυτανίας** συνορεύει με τις Ενώτητες Αιτωλοακαρνανίας στα δυτικά και νότια, Καρδίτσας βόρεια και βορειοανατολικά και Φθιώτιδας στα ανατολικά. Η συνολική έκταση της είναι 1.869km², που αποτελεί το 10,36% του συνόλου της Περιφέρειας. Η έδρα της είναι η πόλη του Καρπενησίου.

Είναι η πιο ορεινή Ενότητα της Ελλάδας γιατί βρίσκεται πάνω στη Ν Πίνδο (100% ορεινές εκτάσεις), που εκτείνεται στο χώρο του. Οι σπουδαιότερες κορυφές των Αγράφων είναι το Βουτσινάκι (2.154μ.), το Ντελιμίδι (2.163μ.), η Φτέρη (2.128μ.) και η Λιάκουρα (2.453μ.). Ανατολικά είναι ο όγκος της Βουλγάρας (1.690μ.), στο κέντρο ο Τυμφρηστός και πιο νότια η Καλιακούδα (2.101μ.) και το Παναιτωλικό (1.924μ.), που ορίζει τα σύνορα προς την Αιτωλοακαρνανία.

Τα σπουδαιότερα **ποτάμια**, με κατεύθυνση από Β προς Ν, είναι ο Αχελώος με τους παραπόταμους του Ταυρωπό, Αγραφιώτη και Μέγδοβα. Το μεγάλης στρατηγικής σημασίας υψίπεδο του Καρπενησίου διαρρέεται από τους μικρούς ποταμούς Τρικεριώτη, Καρπενησιώτη και Κρικελοπόταμο. Στον Ταυρωπό κατασκεύασε η ΔΕΗ φράγμα και σχηματίστηκε η ομώνυμη λίμνη, με τα νερά της οποίας κινείται το υδροηλεκτρικό εργοστάσιο κοντά στην Καρδίτσα.

1.3 ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χάρτης 2: Μεταφορικές υποδομές της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας

1.3.1 Αεροδρόμια

Αναφορικά με τις αεροπορικές υποδομές, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας διαθέτει 1 αεροδρόμιο, τον Κρατικό Αερολιμένα Σκύρου. Παρόλα αυτά θα πρέπει να αναφερθεί ότι λόγω της εγγύτητας της Περιφέρειας με την Περιφέρεια Αττικής σημαντικό μέρος της κίνησης εξυπηρετείται και από τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών «Ελευθέριος Βενιζέλος»

Ο Κρατικός Αερολιμένας Σκύρου βρίσκεται στην στρατιωτική βάση Τραχύ στο βόρειο τμήμα του νησιού. Απέχει 14χλμ. από την πρωτεύουσα του νησιού της Σκύρου και 23χλμ. από το λιμάνι της Λιναριάς. Ο αερολιμένας βρίσκεται σε υψόμετρο 15μ. από την επιφάνεια της θάλασσας και διαθέτει έναν διάδρομο απογειώσεων/προσγειώσεων με μήκος 3.002μ. Το εμβαδό του δαπέδου στάθμευσης είναι 15.000μ² ενώ του αεροσταθμού 7.500μ². Οι κτιριακές του εγκαταστάσεις καλύπτουν επιφάνεια 650 τμ.

1.3.2 Λιμένες

Αναφορικά με τις λιμενικές υποδομές, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας διαθέτει 4 κύρια λιμάνια, το λιμάνι της Κύμης, το λιμάνι της Ιτέας, το λιμάνι του Αγ. Κωνσταντίνου και το λιμάνι της Λιναριάς. Το λιμάνι της Κύμης εξυπηρετεί κυρίως την επιβατική κίνηση προς Σποράδες. Το λιμάνι της Ιτέας εξυπηρετεί κυρίως την εμπορική κίνηση ενώ παράλληλα διαθέτει και μαρίνα που μπορεί να ελλιμενίσει έως και 250 τουριστικά σκάφη καθώς και κρουαζιερόπλοια. Το λιμάνι του Αγ. Κωνσταντίνου εξυπηρετεί την επιβατική κίνηση με τα νησιά των Σποράδων. Το λιμάνι της Λιναριάς εξυπηρετεί την επιβατική κίνηση από την Ηπειρωτική Ελλάδα (λιμάνια Κύμης και Αγ. Κωνσταντίνου).

Τα υπόλοιπα λιμάνια της Περιφέρειας είναι:

- Λιμάνι Μαντουδίου, εξυπηρετεί την επιβατική κίνηση με τα νησιά των Σποράδων,
- Λιμάνι Ερέτριας, εξυπηρετεί την πορθμειακή σύνδεση Ερέτριας - Ωρωπού,
- Λιμάνι Στύρων, εξυπηρετεί την πορθμειακή γραμμή Στύρα – Αγ. Μαρίνα και τους καλοκαιρινούς μήνες κάποιες μέρες τη γραμμή Αγία Μαρίνα - Αλμυροπόταμος,
- Λιμάνι Αιδηψού, εξυπηρετεί την πορθμειακή γραμμή Αιδηψός - Αρκίτσα,
- Λιμάνι Αγιόκαμπου, εξυπηρετεί την πορθμειακή γραμμή Αγιόκαμπου – Γλύφας,
- Λιμάνι Μαρμαρίου, εξυπηρετεί την γραμμή Μαρμάρι – Ραφήνα,
- Λιμάνι Χαλκίδας, εξυπηρετεί κυρίως το αγκυροβόλιο τουριστικών σκαφών,
- Λιμάνι Αντίκυρων, εξυπηρετεί κυρίως την πρόσδεση μικρών τουριστικών σκαφών,
- Λιμάνι Γλύφας, εξυπηρετεί την επιβατική κίνηση Αγιόκαμπου – Γλύφας,
- Λιμάνι Αρκίτσας, εξυπηρετεί την πορθμειακή σύνδεση Αρκίτσας – Αιδηψού,
- Λιμάνι Λάρυμνας, εξυπηρετεί κυρίως την εμπορική κίνηση,
- Λιμάνι Στυλίδας, εξυπηρετεί κυρίως την εμπορική κίνηση,
- Λιμάνι Σκάλας Αταλάντης, εξυπηρετεί κυρίως ψαροκάικα και ιδιωτικά σκάφη,
- Λιμάνι Καμμένων Βούρλων, εξυπηρετεί τον ελλιμενισμό σκαφών,
- Λιμάνι Γαλαξιδίου, εξυπηρετεί κυρίως ψαροκάικα και ιδιωτικά σκάφη και
- Λιμάνι Αγίου Νικολάου, εξυπηρετεί κυρίως ψαροκάικα.

1.3.3 Οδικοί άξονες

Από το έδαφος της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας διέρχεται ο αυτοκινητόδρομος ΠΑΘΕ που σήμερα αποτελεί το βασικό πλέγμα των διαπεριφερειακών αξόνων στην Περιφέρεια. Αναλυτικότερα στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι Κύριοι Οδικοί Άξονες:

- 1) Αθήνα-Λαμία-Θεσσαλονίκη (ΠΑΘΕ),
- 2) ΠΑΘΕ-Χαλκίδα-Κύμη,
- 3) Λαμία-Άμφισσα-Αντίρριο-Πάτρα,
- 4) Λαμία-Καρδίτσα-Τρίκαλα-Παναγιά/Ηγουμενίτσα (Ε65),
- 5) Θήβα-Ελευσίνα (ΠΑΘΕ).

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι δευτερεύοντες Οδικοί Άξονες

- 1) Θήβα-Λιβαδειά-Ιτέα (Παράκαμψη Δελφών),
- 2) Λαμία-Καρπενήσι-Αγρίνιο,
- 3) ΠΑΘΕ/Γλυφά,
- 4) Αιδηψός/Ιστιαία-Χαλκίδα,
- 5) Αλιβέρι-Κάρυστος,
- 6) Λιβαδειά-Λαμία-Δομοκός.

Επίσης, από την Περιφέρεια διέρχεται υποσύστημα σιδηροδρομικών μεταφορών. Η σιδηροδρομική υποδομή αποτελεί τμήμα της αναβαθμιζόμενης διεθνούς γραμμής Πειραιώς-Αθηνών-Θεσσαλονίκης-Ειδομένης και εξυπηρετεί τα περισσότερα κύρια αστικά κέντρα της Περιφέρειας. Ανεξάρτητα από την αναμφίβολη σκοπιμότητα ενίσχυσης του ρόλου του σιδηροδρόμου, το υποσύστημα των οδικών μεταφορών παραμένει αναντικατάστατο για το μέγιστο ποσοστό των μετακινήσεων προσώπων και εμπορευμάτων στο εσωτερικό την ηπειρωτικής χώρας.

1.4 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ, 2013 ΚΑΙ 2018

1.4.1 Δημογραφικά χαρακτηριστικά στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοινώνει η ΕΛΣΤΑΤ, ο υπολογιζόμενος πληθυσμός της Ελλάδας την περίοδο 2013 – 2018 σημείωσε μείωση κατά -2% (από 11,0 εκατ. το 2013 σε 10,7 εκατ. το 2018). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες εμφάνισαν μείωση την περίοδο 2013 – 2018, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Κρήτης (+1%, από 630 χιλ. το 2013 σε 634 χιλ. το 2018), Νοτίου Αιγαίου (+2%, από 335 χιλ. το 2013 σε 341 χιλ. το 2018) και Βορείου Αιγαίου (+6%, από 199 χιλ. το 2013 σε 211 χιλ. το 2018).

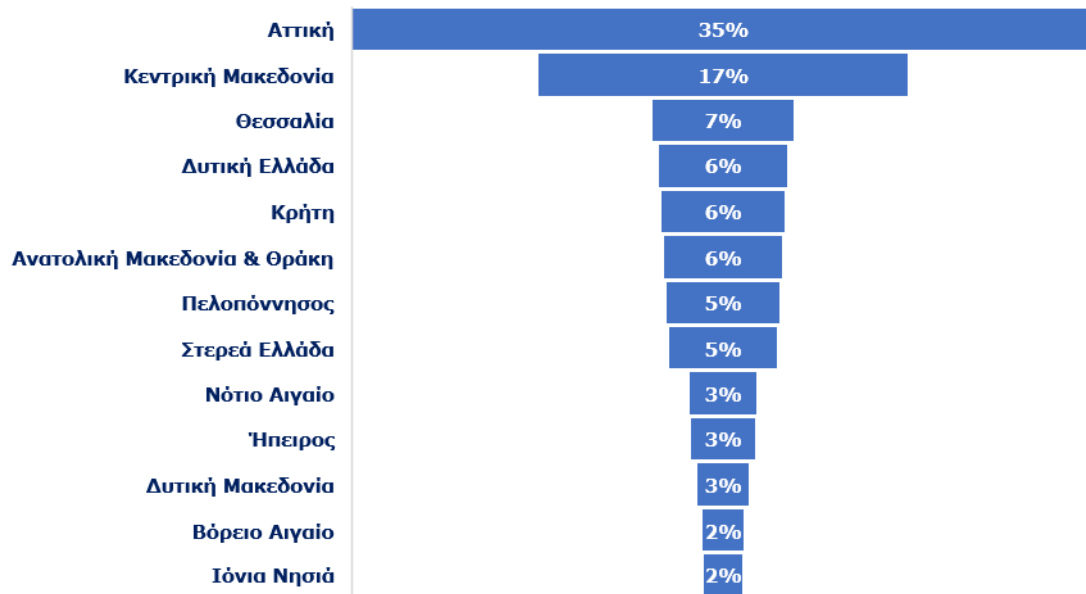
Πίνακας 1: Εξέλιξη του πληθυσμού της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2013 και 2018

Περιφέρεια	2013	2018	%Δ 2013 - 2018
Αττική	3.912.849	3.756.453	-4%
Κεντρική Μακεδονία	1.912.624	1.875.996	-2%
Θεσσαλία	741.593	722.065	-3%
Δυτική Ελλάδα	682.583	659.470	-3%
Κρήτη	630.085	633.506	1%
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	610.102	601.175	-1%
Πελοπόννησος	586.863	576.749	-2%
Στερεά Ελλάδα	560.093	555.623	-1%
Νότιο Αιγαίο	334.652	340.870	2%
Ήπειρος	343.128	334.337	-3%
Δυτική Μακεδονία	281.324	269.222	-4%
Βόρειο Αιγαίο	199.478	211.137	6%
Ιόνια Νησιά	208.241	204.562	-2%
Ελλάδα	11.003.615	10.741.165	-2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Υπολογιζόμενος Πληθυσμός - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή του πληθυσμού στις 13 Περιφέρειες της χώρας για το 2018, παρατηρούμε ότι το 52% του συνόλου είναι συγκεντρωμένο στις Περιφέρειες Αττικής (35%) και Κεντρικής Μακεδονίας (17%), στις οποίες ανήκουν και τα 2 μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας (Αθήνα και Θεσσαλονίκη). Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 5% του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας.

Διάγραμμα 1: Ποσοστιαία κατανομή του πληθυσμού της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2018

1.4.2 Δημογραφικά χαρακτηριστικά στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας την περίοδο 2013 – 2018, σημείωσε μείωση κατά -1% (από 560 χιλ. το 2013 σε 557 χιλ. το 2018). Στις επιμέρους Ενότητες η εικόνα είναι μικτή, με τις Ενότητες Εύβοιας (-1%, από 216 χιλ. το 2013 σε 213 χιλ. το 2018), Φθιώτιδας (-1%, από 162 χιλ. το 2013 σε 160 χιλ. το 2018) και Ευρυτανίας (-6%, από 20 χιλ. το 2013 σε 19 χιλ. το 2018) να καταγράφουν μείωση και τις Ενότητες Βοιωτίας (+1%, από 121 χιλ. το 2013 σε 121 χιλ. το 2018) και Φωκίδας (+2%, από 42 χιλ. το 2013 σε 42 χιλ. το 2018) αύξηση.

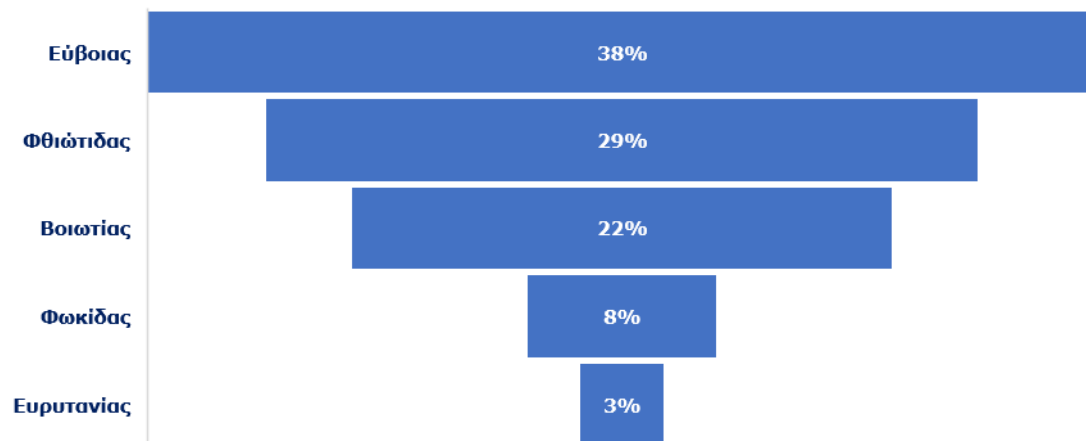
Πίνακας 2: Εξέλιξη του πληθυσμού της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, 2013 και 2018

Ενότητα	2013	2018	%Δ 2013 - 2018
Εύβοιας	215.718	212.828	-1%
Φθιώτιδας	162.041	159.798	-1%
Βοιωτίας	120.553	121.493	1%
Φωκίδας	41.611	42.454	2%
Ευρυτανίας	20.170	19.050	-6%
Στερεά Ελλάδα	560.093	555.623	-1%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Υπολογιζόμενος Πληθυσμός - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2018, η Ενότητα Εύβοιας αντιπροσωπεύει το 38% του πληθυσμού της Περιφέρειας και ακολουθούν οι Ενότητες Φθιώτιδας (29%), Βοιωτίας (22%), Φωκίδας (8%) και Ευρυτανίας (3%).

Διάγραμμα 2: Ποσοστιαία κατανομή του πληθυσμού της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, 2018

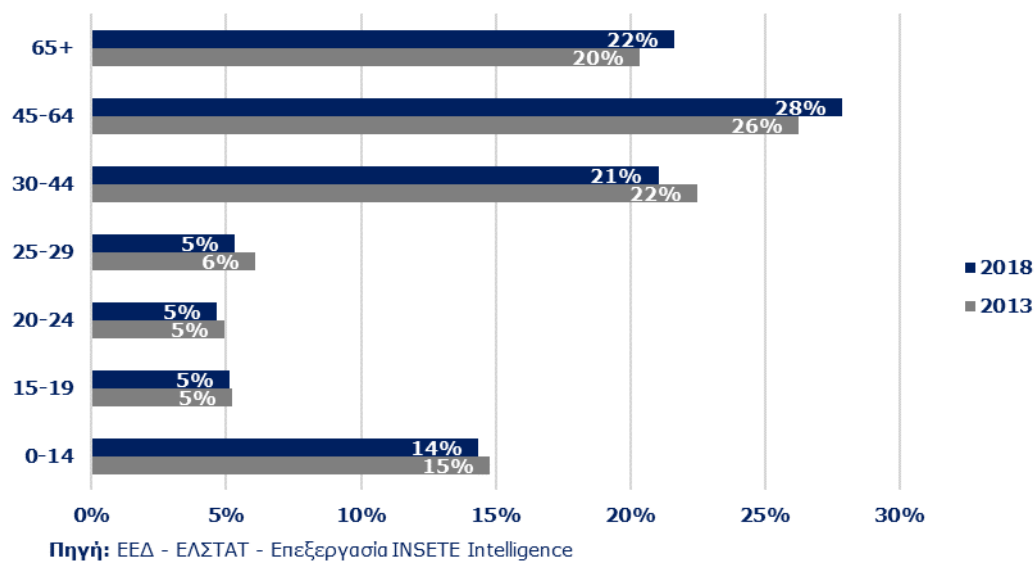

1.5 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ, 2013 ΚΑΙ 2018

1.5.1 Ηλικιακή κατανομή των κατοίκων της Ελλάδας

Αναφορικά με την ηλικιακή κατανομή, παρατηρούμε μια γήρανση του πληθυσμού της Ελλάδας την περίοδο 2013 – 2018. Συγκεκριμένα, οι ηλικίες 0 – 44 ετών καταγράφουν μείωση των μεριδίων τους ενώ αντίθετα αύξηση κατέγραψαν οι ηλικίες άνω των 45 ετών. Στις επιμέρους ηλικιακές κατηγορίες, μείωση κατέγραψαν οι ηλικίες 0 – 14 ετών (-5%), 15 – 19 ετών (-4%), 20 – 24 ετών (-8%), 25 – 29 ετών (-14%) και 30 – 44 ετών (-9%) και αύξηση οι ηλικίες 45 – 64 ετών (+4%) και 65+ ετών (+4%). Αναφορικά με τα μερίδια των επιμέρους ηλικιών για το 2018, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο μερίδιο κατέχουν οι ηλικίες 45 – 64 ετών (28%) και ακολουθούν οι ηλικίες 65+ ετών (22%), 30 – 44 ετών (21%), 15 – 29 ετών (15%) και 0-14 ετών (14%).

Διάγραμμα 3: Ποσοστιαία ηλικιακή κατανομή των κατοίκων της Ελλάδας, 2013 και 2018

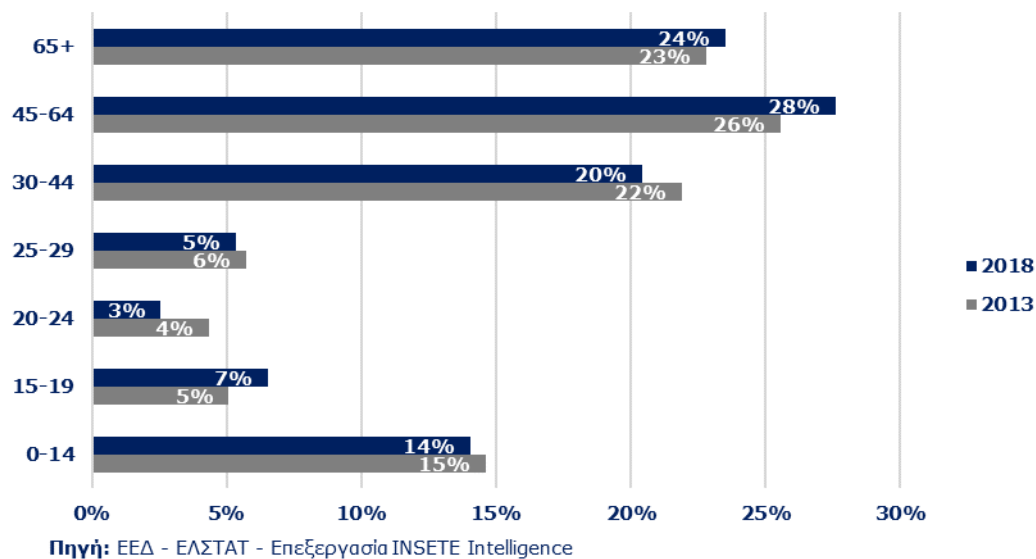

1.5.2 Ηλικιακή κατανομή των κατοίκων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας, σημειώνει πιο ήπια μείωση στις ηλικίες 25 – 29 ετών και πιο έντονη στις ηλικίες 20 – 24 ετών. Παράλληλα σε αντίθεση με το σύνολο της χώρας οι ηλικίες 15 – 19 ετών καταγράφουν αύξηση. Συγκεκριμένα, στις επιμέρους ηλικιακές κατηγορίες, μείωση κατέγραψαν οι ηλικίες 0 – 14 ετών (-5%), 20 – 24 ετών (-43%), 25 – 29 ετών (-8%) και 30 – 44 ετών (-8%) και αύξηση οι ηλικίες 15 – 19 ετών (+27%), 45 – 64 ετών (+6%) και 65+ ετών (+2%). Όσον αφορά τα μερίδια των επιμέρους ηλικιών για το 2018, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο μερίδιο κατέχουν οι ηλικίες 45 – 64 ετών (28%) και ακολουθούν οι ηλικίες 65+ ετών (24%), 30 – 44 ετών (20%), 15 – 29 ετών (14%) και 0-14 ετών (14%). Τέλος, αξιοσημείωτο για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας είναι η αύξηση του μεριδίου στις ηλικίες 15 – 19 ετών σε αντίθεση με το σύνολο της χώρας.

Διάγραμμα 4: Ποσοστιαία ηλικιακή κατανομή των κατοίκων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, 2013 και 2018

1.6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, 2013 ΚΑΙ 2018

Η ΕΛΣΤΑΤ διενεργεί κάθε χρόνο την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, η οποία εκτός από στοιχεία απασχόλησης περιλαμβάνει εκτιμήσεις για τον πληθυσμό, τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό, δείκτες απασχόλησης και ανεργίας κ.α. Ο **Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός** αποτελεί το εργατικό δυναμικό της οικονομίας και περιλαμβάνει τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω τα οποία είναι ικανά προς εργασία και ταυτόχρονα θέλουν να εργαστούν.

1.6.1 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Ελλάδας ανά Περιφέρεια

Οι ηλικίες άνω των 15 ετών αντιπροσωπεύουν το 85% και 86% του πληθυσμού της χώρας τα έτη 2013 και 2018 αντίστοιχα, εκ των οποίων το 52% (και για τα δύο έτη) αποτελεί τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό. Επιμέρους στις 13 Περιφέρειες, δεν παρατηρούνται μεγάλες διαφοροποιήσεις και για τα δύο έτη με το ποσοστό των ηλικιών 15+ ετών να κυμαίνεται μεταξύ 83% - 87%.

Αναφορικά με τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο ποσοστό για το 2018 καταγράφεται στις νησιωτικές Περιφέρειες της χώρας, Νότιο Αιγαίο (57%), Κρήτη (55%), Βόρειο Αιγαίο (55%) και Ιόνια Νησιά (54%). Στον αντίποδα το χαμηλότερο ποσοστό για το 2018 εντοπίζεται στις Περιφέρειες Ηπείρου (47%), Στερεάς Ελλάδας (50%), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (50%), Δυτικής Ελλάδας (50%) και Θεσσαλίας (50%).

Η πλειοψηφία του οικονομικά ενεργού πληθυσμού όπως είναι φυσικό απαντάται και για τα 2 έτη στις μεγάλες αστικές Περιφέρειες της χώρας (~54%), Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας, ενώ οι υπόλοιπες Περιφέρειες σημειώνουν μικρότερα μερίδια κάτω από το 10%.

Πίνακας 3: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2013 και 2018

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2013 και 2018							
	2013			2018			
	% Ηλικιών 15+	% Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού*	% κατανομή ενεργού πληθυσμού	% Ηλικιών 15+	% Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού	% κατανομή ενεργού πληθυσμού	
Αττική	86%	55%	38%	86%	53%	36%	
Κεντρική Μακεδονία	85%	49%	16%	86%	51%	17%	
Θεσσαλία	85%	50%	7%	86%	50%	7%	
Δυτική Ελλάδα	85%	49%	6%	86%	50%	6%	
Κρήτη	83%	55%	6%	84%	55%	6%	
Αν. Μακεδονία & Θράκη	85%	49%	5%	86%	50%	5%	
Πελοπόννησος	85%	52%	5%	86%	52%	5%	
Στερεά Ελλάδα	85%	50%	5%	86%	50%	5%	
Νότιο Αιγαίο	83%	56%	3%	83%	57%	3%	
Ήπειρος	87%	48%	3%	87%	47%	3%	
Δυτική Μακεδονία	85%	47%	2%	86%	51%	2%	
Ιόνια Νησιά	85%	53%	2%	85%	54%	2%	
Βόρειο Αιγαίο	86%	49%	2%	85%	55%	2%	
Ελλάδα	85%	52%	100%	86%	52%	100%	

Πηγή: ΕΕΔ - ΕΛΣΤΑΤ - Ενεξέγρσσία INSETE Intelligence

*επί του συνόλου των ηλικιών 15+

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 5% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της χώρας, ενώ το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της ως προς τον πληθυσμό της ηλικίας 15+ ετών ήταν 50% και για τα δύο έτη. Σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας εμφανίζει χαμηλότερο ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού και για τα 2 έτη.

1.7 ΜΑΚΡΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ, 2010 - 2016

1.7.1 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της Ελλάδας ανά Περιφέρεια

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της Ελλάδας, παρατηρούμε ότι την περίοδο 2010 – 2016 το ΑΕΠ της χώρας σημείωσε σημαντική πτώση κατά -22% (από € 226.031 εκατ. το 2010 σε € 176.488 εκατ. το 2016), απόρροια της οικονομικής κρίσης που χτύπησε την Ελλάδα από το 2009. Από το 2013 όμως, που αποτελεί και έτος έναρξης της αύξησης των βασικών μεγεθών του Ελληνικού τουρισμού η μείωση αυτή εμφανίζεται να είναι πιο ήπια (-2%, από € 180.654 εκατ. το 2013 σε € 176.488 εκατ. το 2016). Επιμέρους, οι Περιφέρειες οι οποίες κατέγραψαν τις μικρότερες μειώσεις στο ΑΕΠ τους ήταν της Θεσσαλίας (-15%), της Πελοποννήσου (-16%), του Νοτίου Αιγαίου (-17%) και της Στερεάς Ελλάδας (-17%). Την περίοδο 2013 – 2016, μόνο οι Περιφέρειες της Κρήτης (+2%), των Ιονίων Νήσων (+2%) και της Θεσσαλίας (+2%) κατέγραψαν αύξηση στο ΑΕΠ τους. Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η τουριστική δραστηριότητα στις 3 αυτές Περιφέρειες είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη. Αναφορικά με την 4^η τουριστικά ανεπτυγμένη Περιφέρεια του Νοτίου Αιγαίου, αυτή σημείωσε οριακή μείωση κατά -0,04%.

Πίνακας 4: ΑΕΠ Περιφερειών της Χώρας, 2010 – 2016 (σε εκατ. €, τρέχουσες τιμές)

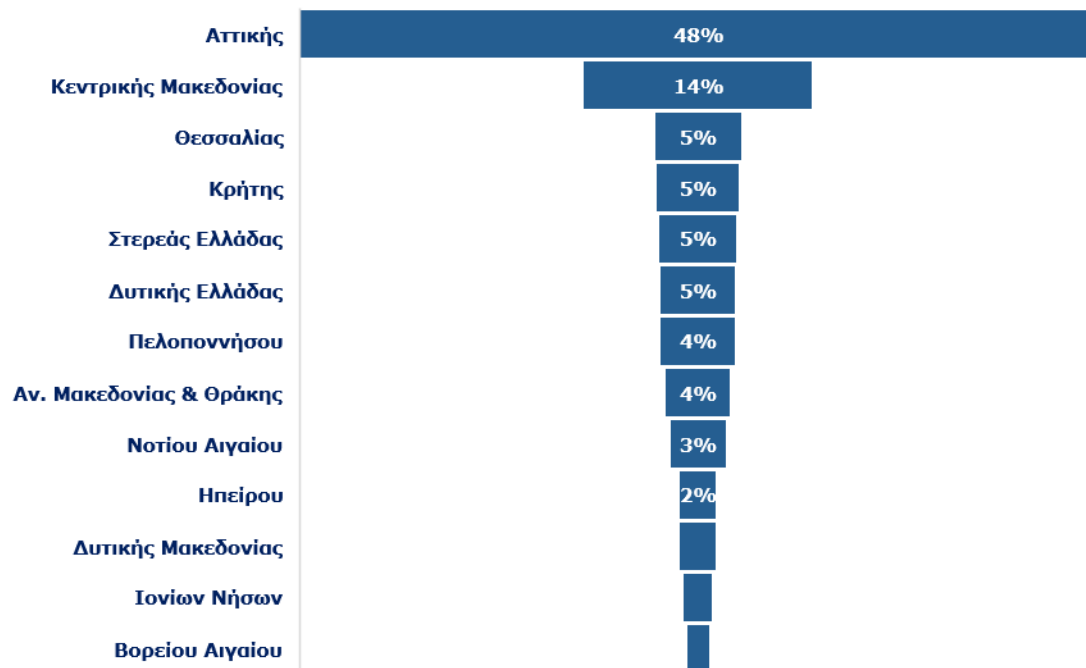
Περιφέρεια	2010	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*	%Δ 2010 - 2016	%Δ 2013 - 2016
Αττικής	110.462	100.972	92.671	87.642	86.047	84.515	83.872	-24%	-4%
Κεντρικής Μακεδονίας	30.348	28.092	25.807	24.172	23.771	23.918	24.237	-20%	0%
Θεσσαλίας	10.835	9.953	9.517	9.065	9.114	9.154	9.214	-15%	2%
Κρήτης	10.860	9.716	8.845	8.565	8.781	8.880	8.732	-20%	2%
Στερεάς Ελλάδας	9.903	9.273	8.628	8.075	7.912	7.960	8.185	-17%	1%
Δυτικής Ελλάδας	10.671	9.611	8.957	8.275	8.196	8.156	8.032	-25%	-3%
Πελοποννήσου	9.430	8.806	8.270	7.847	7.766	7.830	7.878	-16%	0%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	9.198	8.150	7.579	7.004	6.878	6.831	6.901	-25%	-1%
Νοτίου Αιγαίου	7.236	6.603	6.079	5.983	6.042	6.121	5.981	-17%	0%
Ηπείρου	4.930	4.611	4.187	3.989	3.955	3.925	3.960	-20%	-1%
Δυτικής Μακεδονίας	4.981	4.819	4.724	4.398	4.530	4.337	3.916	-21%	-11%
Ιονίων Νήσων	3.992	3.479	3.260	3.066	3.112	3.129	3.124	-22%	2%
Βορείου Αιγαίου	3.184	2.944	2.678	2.573	2.553	2.504	2.455	-23%	-5%
Ελλάδα	226.031	207.029	191.204	180.654	178.656	177.258	176.488	-22%	-2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

* Προσωρινά στοιχεία

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2016, όπως είναι φυσιολογικό την μεγαλύτερη συμβολή στο ΑΕΠ της χώρας έχουν οι Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας, που αποτελούν και την καρδιά της οικονομικής δραστηριότητας, συνεισφέροντας το 62% του ΑΕΠ της χώρας. Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 5% του συνολικού ΑΕΠ της χώρας.

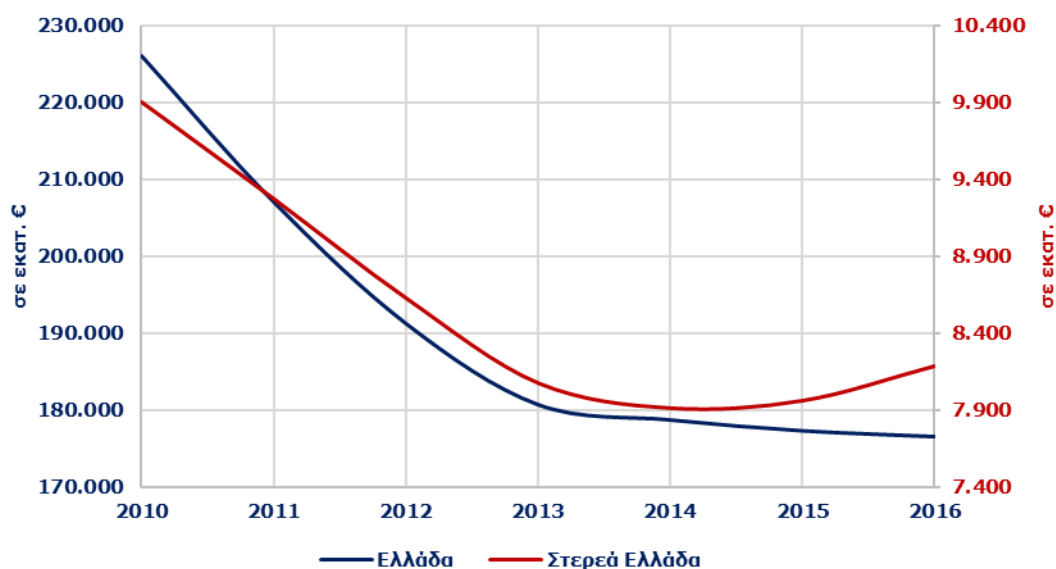
Διάγραμμα 5: Ποσοστιαία κατανομή του ΑΕΠ της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2016

1.7.2 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Η εξέλιξη του ΑΕΠ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας την περίοδο 2010 – 2016 εμφανίζει πιο ήπια χαρακτηριστικά μείωσης σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας. Συγκεκριμένα, την περίοδο 2010 – 2016 η Περιφέρεια σημείωσε μείωση του ΑΕΠ της κατά -17% (από € 9.903 εκατ. το 2010 σε € 8.185 εκατ. το 2016) ενώ την περίοδο 2013 – 2016 αύξηση κατά +1% (από € 8.075 εκατ. το 2013 σε € 8.185 εκατ. το 2016).

Διάγραμμα 6: Εξέλιξη του ΑΕΠ της Ελλάδας και της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (σε εκατ. €), 2010 – 2016

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όλες οι επιμέρους Ενότητες εμφάνισαν μείωση του ΑΕΠ τους την περίοδο 2010 – 2016, Εύβοιας (-20%), Βοιωτίας (-11%), Φθιώτιδας (-19%), Φωκίδας (-23%) και Ευρυτανίας (-23%). Η εικόνα την περίοδο 2013 – 2016 είναι μικτή, με τις Ενότητες Εύβοιας (+3%, από € 2.759 εκατ. το 2013 σε € 2.836 εκατ. το 2016), Βοιωτίας (+0,1%, από € 2.506 εκατ. το 2013 σε € 2.509 εκατ. το 2016) και Φθιώτιδας (+2%, από € 2.155 εκατ. το 2013 σε € 2.196 εκατ. το 2016) να καταγράφουν αύξηση και τις Ενότητες Φωκίδας (-2%, από € 454 εκατ. το 2013 σε € 446 εκατ. το 2016) και Ευρυτανίας (-2%, από € 201 εκατ. το 2013 σε € 198 εκατ. το 2016) μείωση.

Πίνακας 5: ΑΕΠ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2010 – 2016 (σε εκατ. €, τρέχουσες τιμές)

Ενότητα	2010	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*	%Δ 2010 - 2016	%Δ 2013 - 2016
Εύβοιας	3.548	3.207	2.958	2.759	2.778	2.801	2.836	-20%	3%
Βοιωτίας	2.819	2.829	2.659	2.506	2.331	2.370	2.509	-11%	0%
Φθιώτιδας	2.698	2.487	2.335	2.155	2.167	2.152	2.196	-19%	2%
Φωκίδας	582	516	464	454	442	443	446	-23%	-2%
Ευρυτανίας	256	234	212	201	194	194	198	-23%	-2%
Στερεά Ελλάδα	9.903	9.273	8.628	8.075	7.912	7.960	8.185	-17%	1%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

*Προσωρινά στοιχεία

1.7.3 Κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας ανά Περιφέρεια

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας την περίοδο 2010 – 2016 μειώθηκε κατά -19% (από € 20.324 το 2010 σε € 16.378 το 2016). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες παρουσίασαν παρόμοια εικόνα, με τις μικρότερες μειώσεις να καταγράφονται στις Περιφέρειες της Θεσσαλίας -13% (από € 14.499 το 2010 σε € 12.662 το 2016) και της Πελοποννήσου -15% (από € 16.009 το 2010 σε € 13.579 το 2016).

Την περίοδο 2013 – 2016, η μείωση στο κατά Κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας είναι οριακή -1%. Επιμέρους, η εικόνα ήταν μικτή με τις Περιφέρειες των Ιονίων Νήσων (+3%), της Θεσσαλίας (+3%), της Κρήτης (+2%), της Στερεάς Ελλάδας (+2%), της Κεντρικής Μακεδονίας (+2%), της Πελοποννήσου (+1%) και της Ηπείρου (+1%) να σημειώνουν αύξηση ενώ οι υπόλοιπες μείωση.

Πίνακας 6: Κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2010 – 2015 (σε €)

Περιφέρεια	2010	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*	%Δ 2010 - 2016	%Δ 2013 - 2016
Αττικής	27.630	25.380	23.530	22.540	22.389	22.229	22.204	-20%	-1%
Νοτίου Αιγαίου	21.709	19.748	18.163	17.874	18.045	18.280	17.769	-18%	-1%
Ιονίων Νήσων	19.106	16.633	15.621	14.746	15.007	15.143	15.182	-21%	3%
Στερεάς Ελλάδας	17.663	16.510	15.383	14.428	14.167	14.296	14.727	-17%	2%
Δυτικής Μακεδονίας	17.405	16.908	16.711	15.707	16.320	15.761	14.361	-17%	-9%
Κρήτης	17.372	15.465	14.046	13.584	13.912	14.058	13.811	-20%	2%
Πελοποννήσου	16.009	14.942	14.066	13.390	13.291	13.449	13.579	-15%	1%
Κεντρικής Μακεδονίας	15.776	14.600	13.458	12.669	12.520	12.664	12.880	-18%	2%
Θεσσαλίας	14.499	13.328	12.796	12.256	12.389	12.513	12.662	-13%	3%
Βορείου Αιγαίου	15.882	14.669	13.389	12.927	12.883	12.700	12.266	-23%	-5%
Δυτικής Ελλάδας	15.430	13.940	13.070	12.166	12.133	12.159	12.058	-22%	-1%
Ηπείρου	14.240	13.328	12.162	11.662	11.630	11.613	11.785	-17%	1%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	15.057	13.320	12.403	11.498	11.324	11.281	11.432	-24%	-1%
Ελλάδα	20.324	18.643	17.311	16.475	16.402	16.381	16.378	-19%	-1%

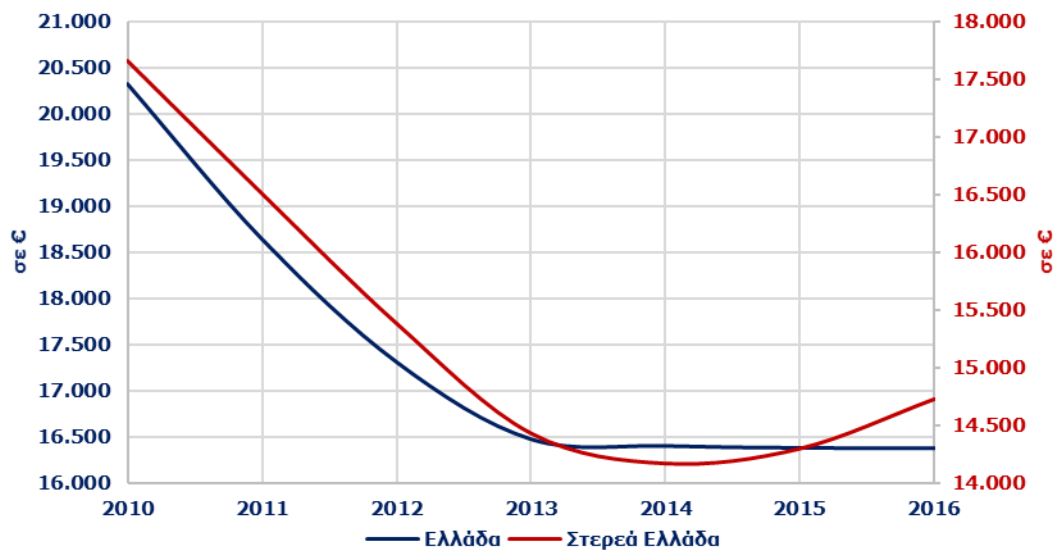
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Ενεξεργασία INSETE Intelligence

*Προσωρινά στοιχεία

1.7.4 Κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας

Η εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας εμφανίζει πιο ήπια χαρακτηριστικά μείωσης σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας. Συγκεκριμένα, την περίοδο 2010 – 2016 η Περιφέρεια σημείωσε μείωση κατά -17% (από € 17.663 το 2010 σε € 14.727 το 2016) ενώ την περίοδο 2013 – 2016 αύξηση κατά +2% (από € 14.428 το 2013 σε € 14.727 το 2016).

Διάγραμμα 7: Εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας και της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (σε €), 2010 – 2016

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Επιμέρους, την περίοδο 2010 – 2016 όλες οι Ενώτητες σημείωσαν μείωση: Βοιωτίας -11%, Φθιώτιδας -18%, Εύβοιας -19%, Φωκίδας -26% και Ευρυτανίας -18%. Την περίοδο 2013 – 2016 η εικόνα ήταν μικτή, με τις Ενώτητες Βοιωτίας (-0,04%, από € 20.795 το 2013 σε € 20.786 το 2016) και Φωκίδας (-3%, από € 10.855 το 2013 σε € 10.530 το 2016) να καταγράφουν μείωση και τις Ενώτητες Φθιώτιδας (+3%, από € 13.310 το 2013 σε € 13.689 το 2016), Εύβοιας (+4%, από € 12.807 το 2013 σε € 13.322 το 2016) και Ευρυτανίας (+2%, από € 10.034 το 2013 σε € 10.190 το 2016) αύξηση.

Πίνακας 7: Κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα (σε €), 2010 – 2016

Ενότητα	2010	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*	%Δ 2010 - 2016	%Δ 2013 - 2016
Βοιωτία	23.470	23.470	22.045	20.795	19.337	19.674	20.786	-11%	0%
Φθιώτιδα	16.626	15.301	14.386	13.310	13.420	13.375	13.689	-18%	3%
Εύβοια	16.362	14.789	13.683	12.807	12.944	13.114	13.322	-19%	4%
Φωκίδα	14.268	12.532	11.187	10.855	10.515	10.480	10.530	-26%	-3%
Ευρυτανία	12.412	11.393	10.461	10.034	9.794	9.905	10.190	-18%	2%
Στερεά Ελλάδα	17.663	16.510	15.383	14.428	14.167	14.296	14.727	-17%	2%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

* Προσωρινά στοιχεία

1.7.5 Περιφερειακή κατανομή και συμβολή του τουρισμού ανά Περιφέρεια, 2018

Η άμεση συμβολή του τουρισμού στο ΑΕΠ της χώρας το 2018 ήταν της τάξης του 11,7% ή € 21,6 δισ. Η μεγαλύτερη συνεισφορά του τουρισμού στο Περιφερειακό ΑΕΠ εντοπίζεται όπως είναι φυσικό στις νησιωτικές Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου (97%), των Ιονίων Νήσων (71%) και της Κρήτης (47%), όπου η κύρια οικονομική δραστηριότητα είναι ο τουρισμός.

Τα έσοδα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας από τον τουρισμό το 2018, αντιπροσώπευαν το 1% (€ 267 εκατ.) των συνολικών εσόδων της χώρας ενώ η άμεση συμβολή του τουρισμού στο ΑΕΠ της Περιφέρειας ήταν 3%. Επίσης, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις που κάναμε, το ΑΕΠ της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας το 2018 σημείωσε αύξηση κατά +5% (από € 8.185 εκατ. το 2016 σε € 8.567 εκατ. το 2018).

Πίνακας 8: Συμβολή του τουρισμού ανά Περιφέρεια, 2018

Περιφέρεια	% κατανομή εσόδων εισερχόμενου τουρισμού 2018	αναλογία άμεσης τουριστικής δαπάνης 2018 - σε € εκ.	ΑΕΠ Περιφέρειας 2018* - σε εκ.	άμεση συμβολή τουρισμού στο ΑΕΠ Περιφέρειας με στοιχεία 2018	κατά κεφαλήν ΑΕΠ 2016 - σε €
Ν. Αιγαίο	28%	6.080	6.260	97%	17.769
Κρήτη	20%	4.317	9.139	47%	13.811
Αττική	15%	3.139	87.782	4%	22.204
Κεντ. Μακεδονία	15%	3.134	25.367	12%	12.880
Ιόνια Νησιά	11%	2.329	3.270	71%	15.182
Πελοπόννησος	3%	572	8.245	7%	13.579
Αν. Μακεδονία & Θράκη	2%	443	7.223	6%	11.432
Θεσσαλία	2%	373	9.643	4%	12.662
Ήπειρος	1%	306	4.145	7%	11.785
Δυτ. Ελλάδα	1%	292	8.406	3%	12.058
Στερεά Ελλάδα	1%	267	8.567	3%	14.727
Β. Αιγαίο	1%	226	2.570	9%	12.266
Δυτ. Μακεδονία	0%	83	4.098	2%	14.361
Σύνολο Χώρας	100%	21.562	184.714	12%	16.378

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

*Η κατανομή του ΑΕΠ των Περιφερειών είναι εκτίμηση λαμβάνοντας υπόψιν την ποσοστιαία κατανομή του 2016

*Το ΑΕΠ των Περιφερειών είναι προσωρινό και υπόκειται σε αλλαγή

1.8 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ³ ΣΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΣΗΣ, 2013 – 2018

Στην ενότητα αυτή καταγράφεται η ετήσια εξέλιξη της απασχόλησης στις δραστηριότητες παροχής καταλύματος και εστίασης, ανά τύπο απασχόλησης (πλήρης – μερική), ηλικία και φύλο καθώς και η εξέλιξη της ανεργίας. Αν και μέρος της δραστηριότητας της εστίασης δεν αφορά στον τουρισμό, η εποχικότητα που παρουσιάζουν τα στοιχεία απασχόλησης σε αυτήν ταυτίζεται με την εποχικότητα του Ελληνικού τουρισμού. Ως εκ τούτου θεωρούμε την δραστηριότητα της εστίασης ως κλάδο του τουρισμού. Επίσης, σημειώνουμε ότι υπάρχουν άλλες τουριστικές δραστηριότητες (πχ μεταφορές, ταξιδιωτικά γραφεία) που περιλαμβάνονται σε άλλες κατηγορίες και δεν καταγράφονται στα παρόντα στοιχεία. Τέλος, τα στοιχεία προέρχονται από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) της ΕΛΣΤΑΤ και η περίοδος αναφοράς είναι από το 2013 έως το 2018. Αναφορικά με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, σημειώνουμε τα εξής:

- Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού είναι δειγματοληπτική και διεξάγεται από την ΕΛΣΤΑΤ,
- Ως απασχολούμενοι ορίζονται τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω, τα οποία την εβδομάδα αναφοράς είτε εργάστηκαν έστω και μια ώρα με σκοπό την αμοιβή ή το κέρδος, είτε εργάστηκαν στην οικογενειακή επιχείρηση, είτε δεν εργάστηκαν αλλά είχαν μια εργασία ή επιχείρηση από την οποία απουσίαζαν προσωρινά.

---

³ Λόγω της δειγματοληπτικής μεθόδου της ΕΕΔ, εκτιμήσεις <2.000 είναι μη αξιόπιστες γιατί εμπεριέχουν μεγάλα δειγματοληπτικά σφάλματα.

1.8.1 Αριθμός απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά Περιφέρεια

Οι απασχολούμενοι στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης σημείωσαν αύξηση την περίοδο 2013 – 2018 κατά +40% (από 259 χιλ. το 2013 σε 362 χιλ. το 2018). Επιμέρους όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν θετική ποσοστιαία μεταβολή, με τις υψηλότερες ποσοστιαίες αυξήσεις να καταγράφονται στις Περιφέρειες Ιονίων Νήσων (+108%, από 11 χιλ. το 2013 σε 22 χιλ. το 2018), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+89%, από 9 χιλ. το 2013 σε 17 χιλ. το 2018), Θεσσαλίας (+72%, από 13 χιλ. το 2013 σε 22 χιλ. το 2018), Ηπείρου (+64%, από 9 χιλ. το 2013 σε 14 χιλ. το 2018), Νοτίου Αιγαίου (+49%, από 24 χιλ. το 2013 σε 35 χιλ. το 2018) και Βορείου Αιγαίου (+49%, από 6 χιλ. το 2013 σε 8 χιλ. το 2018). Οι χαμηλότερες ποσοστιαίες αυξήσεις σημειώθηκαν στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας (+11%, από 5 χιλ. το 2013 σε 6 χιλ. το 2018), Στερεάς Ελλάδας (+13%, από 13 χιλ. το 2013 σε 15 χιλ. το 2018) και Κεντρικής Μακεδονίας (+13%, από 42 χιλ. το 2013 σε 47 χιλ. το 2018).

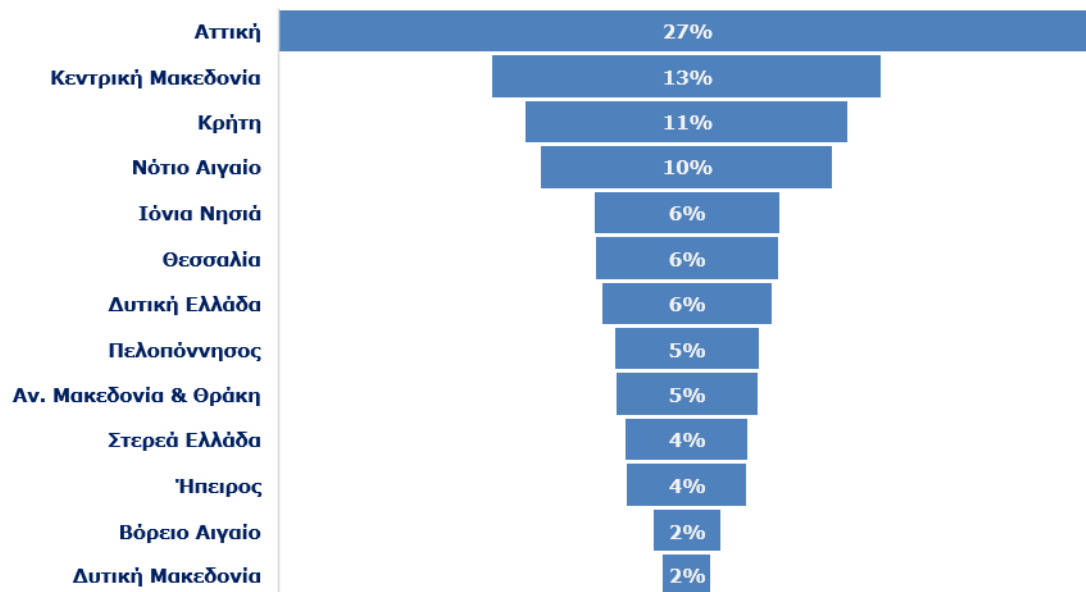
Πίνακας 9: Εξέλιξη των απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά Περιφέρεια, 2013 - 2018

Περιφέρεια	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Αττική	71.811	85.759	90.092	97.547	91.664	98.146	37%
Κεντρική Μακεδονία	41.631	45.533	48.067	50.565	48.069	46.841	13%
Κρήτη	27.628	31.169	34.974	34.985	35.072	38.855	41%
Νότιο Αιγαίο	23.534	31.337	28.263	30.074	32.319	35.100	49%
Ιόνια Νησιά	10.760	12.054	14.697	17.435	19.380	22.373	108%
Θεσσαλία	12.820	13.062	19.958	23.071	26.668	22.002	72%
Δυτική Ελλάδα	14.877	15.882	19.829	16.785	18.331	20.441	37%
Πελοπόννησος	14.399	16.281	17.526	17.157	20.459	17.489	21%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	9.040	12.291	16.728	16.441	14.919	17.128	89%
Στερεά Ελλάδα	13.116	11.916	14.099	15.214	17.744	14.800	13%
Ήπειρος	8.810	9.522	9.741	8.722	12.095	14.451	64%
Βόρειο Αιγαίο	5.548	6.054	5.763	7.784	8.221	8.270	49%
Δυτική Μακεδονία	5.233	6.263	5.800	5.398	5.752	5.830	11%
Ελλάδα	259.206	297.122	325.539	341.177	350.692	361.726	40%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια για το 2018, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στην Περιφέρεια Αττικής (27%) και ακολουθούν οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (13%), Κρήτης (11%), Νοτίου Αιγαίου (10%), Ιονίων Νήσων (6%), Θεσσαλίας (6%), Δυτικής Ελλάδας (6%), Πελοπόννησος (5%), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (5%), Στερεάς Ελλάδας (4%), Ηπείρου (4%), Βορείου Αιγαίου (2%) και Δυτικής Μακεδονίας (2%).

Διάγραμμα 8: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά Περιφέρεια, 2018

1.8.2 Αριθμός απασχολούμενων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά κατηγορία απασχόλησης

Οι απασχολούμενοι στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας την περίοδο 2013 – 2018 σημείωσαν αύξηση κατά +13% (από 13 χιλ. το 2013 σε 15 χιλ. το 2018). Επιμέρους, οι απασχολούμενοι στον κλάδο της εστίασης σημείωσαν αύξηση κατά +11% (από 11 χιλ. το 2013 σε 13 χιλ. το 2018) ενώ οι απασχολούμενοι στα καταλύματα αύξηση κατά +25% (από 2 χιλ. το 2013 σε 2 χιλ. το 2018).

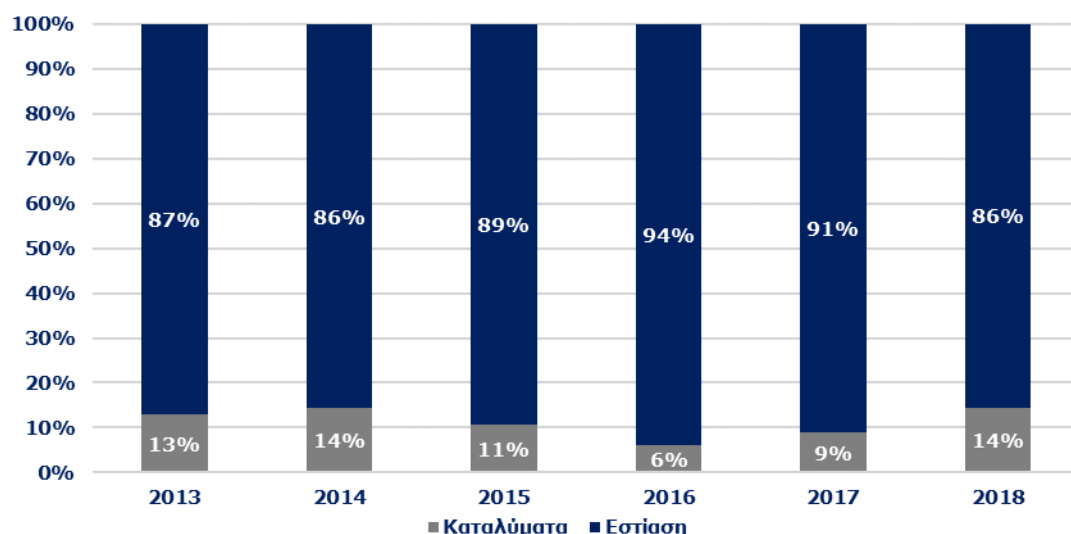
Πίνακας 10: Εξέλιξη των απασχολούμενων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά κατηγορία απασχόλησης, 2013 - 2018

Κλάδος	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Εστίαση	11.401	10.197	12.610	14.266	16.146	12.654	11%
Καταλύματα	1.715	1.719	1.490	948	1.598	2.146	25%
Στερεά Ελλάδα	13.116	11.916	14.099	15.214	17.744	14.800	13%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης εργάζονται στην εστίαση (από 87% το 2013 σε 86% το 2018) και λιγότερο στα καταλύματα (από 13% το 2013 σε 14% το 2018).

Διάγραμμα 9: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά κατηγορία απασχόλησης, 2013 – 2018

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

1.8.3 Τύπος απασχόλησης στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά Περιφέρεια

Αναφορικά με τον τύπο απασχόλησης στο σύνολο της χώρας την περίοδο 2013 - 2018, παρατηρούμε ότι οι απασχολούμενοι στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης με πλήρη απασχόληση σημείωσαν αύξηση κατά +34% (από 225 χιλ. το 2013 σε 303 χιλ. το 2018) ενώ αυτοί με μερική απασχόληση αύξηση κατά +75% (από 34 χιλ. το 2013 σε 59 χιλ. το 2018).

Πίνακας 11: Εξέλιξη των απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά Περιφέρεια και ανά τύπο απασχόλησης, 2013 - 2018

Περιφέρεια	Τύπος Απασχόλησης	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Αττική	Πλήρης	56.942	64.839	68.226	73.372	68.050	76.613	35%
	Μερική	14.869	20.921	21.866	24.175	23.614	21.533	45%
Κεντρική Μακεδονία	Πλήρης	36.923	38.589	37.512	39.960	37.061	34.778	-6%
	Μερική	4.708	6.945	10.555	10.605	11.008	12.063	156%
Κρήτη	Πλήρης	25.507	28.254	30.828	31.549	32.589	35.309	38%
	Μερική	2.121	2.916	4.146	3.435	2.483	3.546	67%
Νότιο Αιγαίο	Πλήρης	22.288	30.348	26.751	28.247	30.692	32.970	48%
	Μερική	1.246	989	1.512	1.827	1.627	2.131	71%
Ιόνια Νησιά	Πλήρης	10.615	11.660	14.534	16.368	18.468	21.639	104%
	Μερική	144	395	164	1.067	912	734	409%
Θεσσαλία	Πλήρης	10.825	11.262	15.366	17.451	20.211	17.734	64%
	Μερική	1.995	1.800	4.592	5.620	6.458	4.268	114%
Δυτική Ελλάδα	Πλήρης	13.322	13.494	17.332	13.458	13.787	16.294	22%
	Μερική	1.555	2.389	2.497	3.327	4.544	4.147	167%
Πελοπόννησος	Πλήρης	13.080	14.069	15.002	14.898	18.390	15.822	21%
	Μερική	1.319	2.212	2.524	2.259	2.069	1.667	26%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	Πλήρης	7.294	9.776	14.301	12.851	12.396	14.455	98%
	Μερική	1.746	2.515	2.427	3.590	2.523	2.673	53%
Στερεά Ελλάδα	Πλήρης	11.500	10.762	12.646	12.511	13.215	11.583	1%
	Μερική	1.617	1.154	1.453	2.702	4.529	3.217	99%
Ήπειρος	Πλήρης	8.007	8.838	8.797	8.045	10.969	13.040	63%
	Μερική	803	683	944	677	1.126	1.411	76%
Βόρειο Αιγαίο	Πλήρης	4.931	5.519	5.516	7.457	7.540	7.773	58%
	Μερική	617	534	247	328	680	497	-20%
Δυτική Μακεδονία	Πλήρης	4.235	5.481	5.194	4.043	4.488	4.808	14%
	Μερική	998	781	606	1.355	1.263	1.022	2%
Ελλάδα	Πλήρης	225.470	252.890	272.007	280.210	287.856	302.818	34%
	Μερική	33.737	44.232	53.532	60.967	62.835	58.908	75%

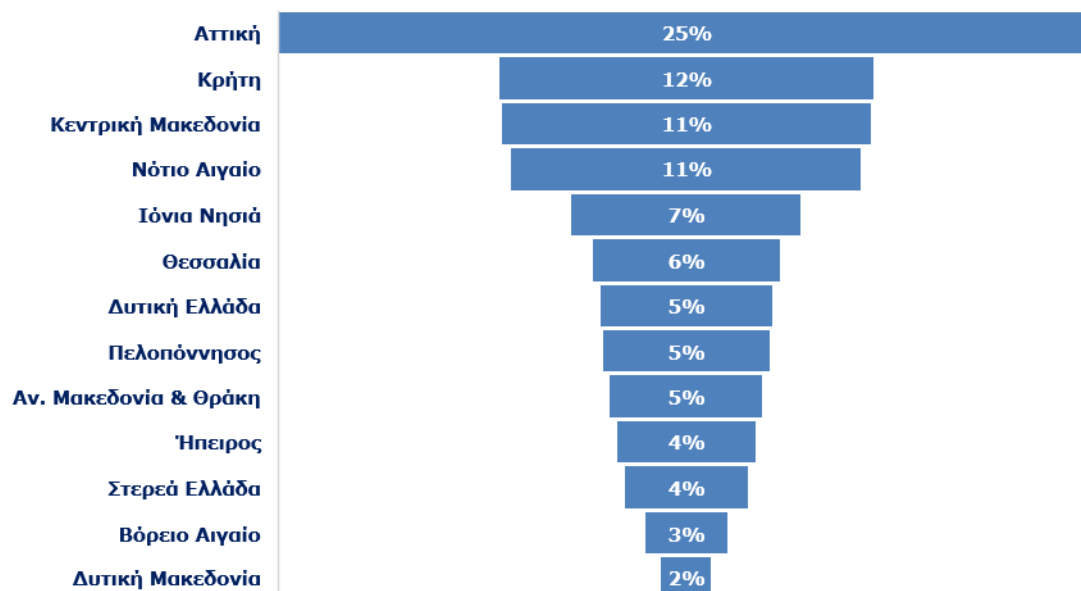
Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση της πλήρους και μερικής απασχόλησης, με εξαίρεση την Κεντρική Μακεδονία για την πλήρη (-6%, από 37 χιλ. το 2013 σε 35 χιλ. το 2018) και το Βόρειο Αιγαίο για την μερική (-20%, από 617 απασχολούμενους το 2013 σε 497 απασχολούμενους το 2018). Συγκεκριμένα, οι υψηλότερες ποσοστιαίες αυξήσεις στην πλήρη απασχόληση καταγράφηκαν στις Περιφέρειες Ιονίων Νήσων (+104%, από 11 χιλ. το 2013 σε 22 χιλ. το 2018), Αν.

Μακεδονίας & Θράκης (+98%, από 7 χιλ. το 2013 σε 14 χιλ. το 2018), Θεσσαλίας (+64%, από 11 χιλ. το 2013 σε 18 χιλ. το 2018) και Ηπείρου (+63%, από 8 χιλ. το 2013 σε 13 χιλ. το 2018) ενώ στην μερική απασχόληση σημειώθηκαν στις Περιφέρειες Ιονίων Νήσων (+409%, από 144 απασχολούμενους το 2013 σε 734 απασχολούμενους το 2018), Δυτικής Ελλάδας (+167%, από 2 χιλ. το 2013 σε 4 χιλ. το 2018), Κεντρικής Μακεδονίας (+156%, από 5 χιλ. το 2013 σε 12 χιλ. το 2018), Θεσσαλίας (+114%, από 2 χιλ. το 2013 σε 4 χιλ. το 2018) και Στερεάς Ελλάδας (+99%, από 2 χιλ. το 2013 σε 3 χιλ. το 2018).

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των εργαζόμενων πλήρους απασχόλησης ανά Περιφέρεια για το 2018, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στην Περιφέρεια Αττικής (25%) και ακολουθούν οι Περιφέρειες Κρήτης (12%), Κεντρικής Μακεδονίας (11%), Νοτίου Αιγαίου (11%), Ιονίων Νήσων (7%), Θεσσαλίας (6%), Δυτικής Ελλάδας (5%), Πελοποννήσου (5%), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (5%), Ηπείρου (4%), Στερεάς Ελλάδας (4%), Βορείου Αιγαίου (3%) και Δυτικής Μακεδονίας (2%).

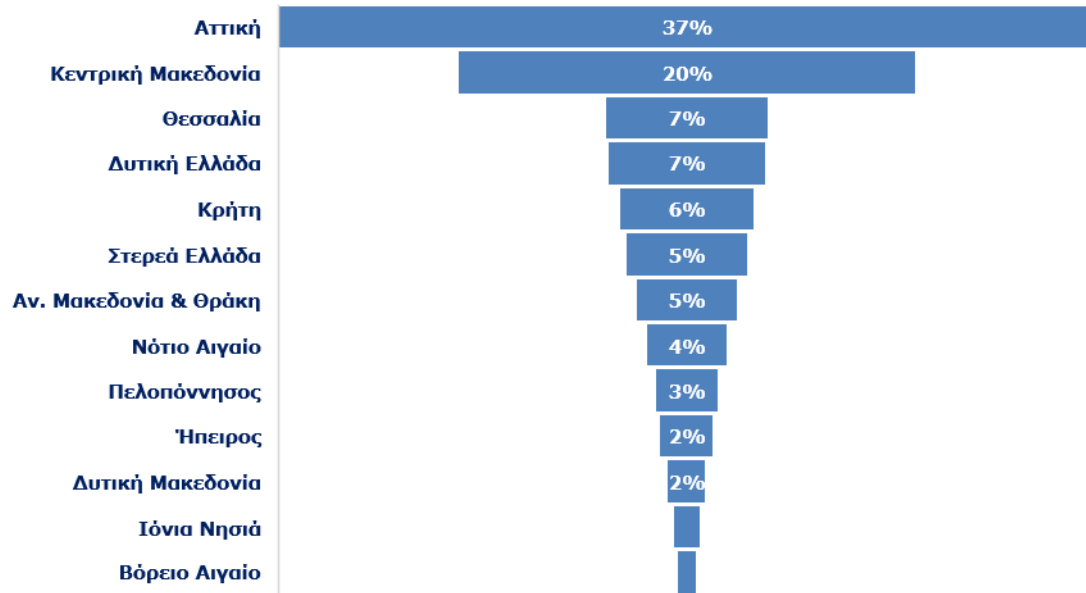
Διάγραμμα 10: Ποσοστιαία κατανομή των εργαζόμενων πλήρους απασχόλησης στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά Περιφέρεια, 2018

Στην μερική απασχόληση το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στην Περιφέρεια Αττικής (37%) και ακολουθούν οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (20%), Θεσσαλίας (7%), Δυτικής Ελλάδας (7%), Κρήτης (6%), Στερεάς Ελλάδας (5%), Αν.

Μακεδονίας & Θράκης (5%), Νοτίου Αιγαίου (4%), Πελοποννήσου (3%), Ηπείρου (2%), Δυτικής Μακεδονίας (2%), Ιονίων Νήσων (1%) και Βορείου Αιγαίου (1%).

Διάγραμμα 11: Ποσοστιαία κατανομή των εργαζόμενων μερικής απασχόλησης στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά Περιφέρεια, 2018

1.8.4 Τύπος απασχόλησης και ανά κατηγορία απασχόλησης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Οι εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας την περίοδο 2013 – 2018, σημείωσαν αύξηση κατά +1% (από 12 χιλ. το 2013 σε 12 χιλ. το 2018) ενώ οι απασχολούμενοι μερικής αύξηση κατά +99% (από 2 χιλ. το 2013 σε 3 χιλ. το 2018). Επιμέρους, οι εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης στον κλάδο της εστίασης σημείωσαν μείωση κατά -6% (από 10 χιλ. το 2013 σε 9 χιλ. το 2018) και στα καταλύματα αύξηση κατά +53% (από 1 χιλ. το 2013 σε 2 χιλ. το 2018) ενώ οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης στην εστίαση αύξηση κατά +148% (από 1 χιλ. το 2013 σε 3 χιλ. το 2018) και στα καταλύματα μείωση κατά -85% (από 342 απασχολούμενους το 2013 σε 51 απασχολούμενους το 2018).

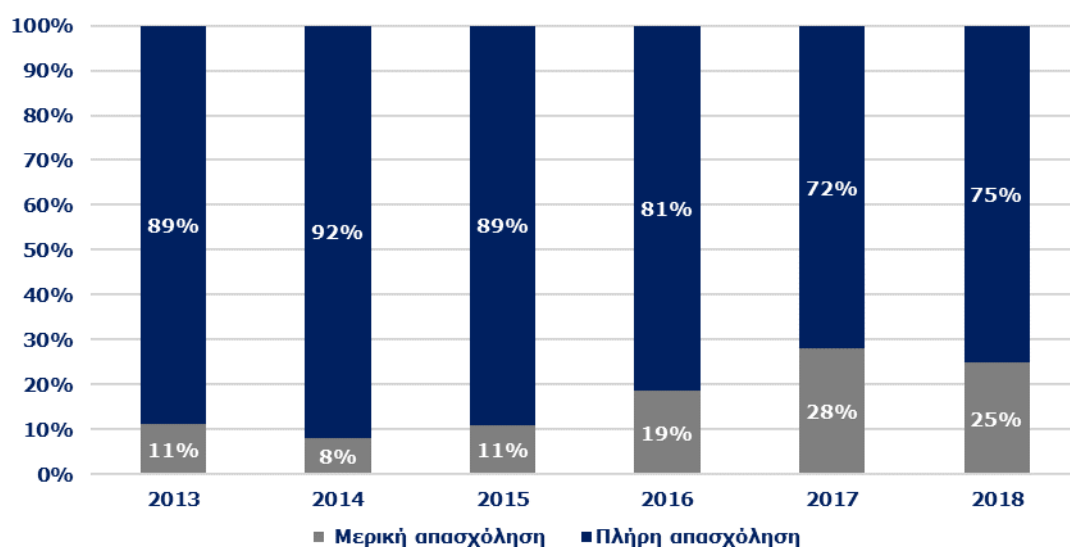
Πίνακας 12: Εξέλιξη των απασχολούμενων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά τύπο απασχόλησης και ανά κατηγορία απασχόλησης, 2013 - 2018

Κλάδος	Τύπος Απασχόλησης	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Εστίαση	Πλήρης	10.127	9.375	11.218	11.622	11.617	9.488	-6%
	Μερική	1.275	822	1.391	2.644	4.529	3.166	148%
Καταλύματα	Πλήρης	1.373	1.387	1.428	890	1.598	2.094	53%
	Μερική	342	332	62	58	0	51	-85%
Στερεά Ελλάδα	Πλήρης	11.500	10.762	12.646	12.511	13.215	11.583	1%
	Μερική	1.617	1.154	1.453	2.702	4.529	3.217	99%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Επιμέρους την περίοδο 2013 - 2018, οι εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης στην εστίαση (από 89% το 2013 σε 75% το 2018) εμφανίζουν υψηλότερο μερίδιο έναντι των μερικής απασχόλησης (από 11% το 2013 σε 25% 2018).

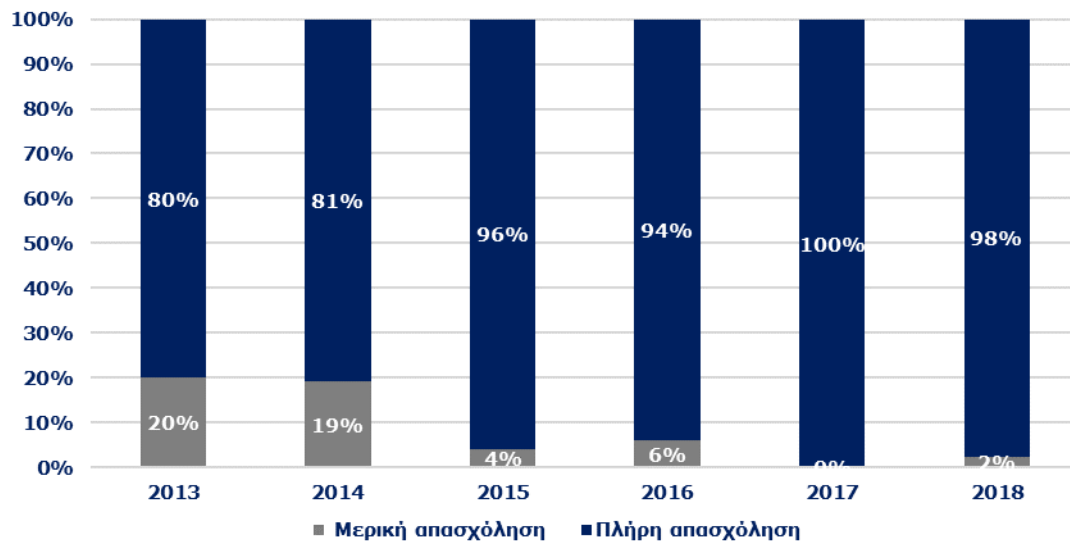
Διάγραμμα 12: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στην εστίαση ανά τύπο απασχόλησης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2013 – 2018

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όσον αφορά τους απασχολούμενους στα καταλύματα, οι εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης (από 80% το 2013 σε 98% το 2018) καταγράφουν τα υψηλότερα μερίδια σε σύγκριση με τους εργαζόμενους μερικής απασχόλησης (από 20% το 2013 σε 2% το 2018).

Διάγραμμα 13: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στα καταλύματα ανά τύπο απασχόλησης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2013 - 2018

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

1.8.5 Φύλο απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά Περιφέρεια

Αναφορικά με το φύλο των απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης για το σύνολο της χώρας την περίοδο 2013 - 2018, παρατηρούμε ότι οι άνδρες απασχολούμενοι σημείωσαν αύξηση κατά +35% (από 144 χιλ. το 2013 σε 195 χιλ. το 2018) ενώ οι γυναίκες αύξηση κατά +45% (από 115 χιλ. το 2013 σε 167 χιλ. το 2018).

Πίνακας 13: Εξέλιξη των απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά Περιφέρεια και ανά φύλο απασχολούμενων, 2013 - 2018

Περιφέρεια	Φύλο απασχολούμενων	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Αττική	Άνδρας	42.580	49.494	56.957	60.482	53.502	56.745	33%
	Γυναίκα	29.231	36.265	33.135	37.065	38.162	41.402	42%
Κεντρική Μακεδονία	Άνδρας	24.122	26.592	27.499	27.439	26.962	25.942	8%
	Γυναίκα	17.509	18.941	20.568	23.126	21.106	20.898	19%
Κρήτη	Άνδρας	12.879	14.009	16.456	16.236	17.151	18.273	42%
	Γυναίκα	14.750	17.160	18.519	18.748	17.921	20.582	40%
Νότιο Αιγαίο	Άνδρας	12.698	14.825	15.247	15.782	14.946	15.885	25%
	Γυναίκα	10.836	16.512	13.016	14.292	17.373	19.216	77%
Ιόνια Νησιά	Άνδρας	5.664	6.578	7.709	7.493	9.369	10.743	90%
	Γυναίκα	5.096	5.476	6.988	9.941	10.011	11.630	128%
Θεσσαλία	Άνδρας	8.162	8.122	11.344	13.754	16.148	13.292	63%
	Γυναίκα	4.658	4.940	8.614	9.317	10.521	8.710	87%
Δυτική Ελλάδα	Άνδρας	8.528	9.786	11.249	10.134	11.226	11.953	40%
	Γυναίκα	6.348	6.097	8.580	6.651	7.104	8.488	34%
Πελοπόννησος	Άνδρας	7.107	9.375	8.120	8.924	11.588	9.602	35%
	Γυναίκα	7.292	6.906	9.406	8.234	8.871	7.887	8%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	Άνδρας	4.798	7.071	9.180	9.555	8.275	8.959	87%
	Γυναίκα	4.242	5.220	7.549	6.886	6.644	8.169	93%
Στερεά Ελλάδα	Άνδρας	7.672	6.622	7.124	7.797	9.561	8.886	16%
	Γυναίκα	5.445	5.294	6.976	7.416	8.183	5.914	9%
Ήπειρος	Άνδρας	4.500	5.174	5.887	4.793	6.209	7.355	63%
	Γυναίκα	4.310	4.348	3.854	3.929	5.886	7.096	65%
Βόρειο Αιγαίο	Άνδρας	2.731	2.398	3.169	4.832	4.578	3.734	37%
	Γυναίκα	2.818	3.656	2.594	2.952	3.642	4.536	61%
Δυτική Μακεδονία	Άνδρας	2.775	2.738	2.539	2.388	2.887	3.226	16%
	Γυναίκα	2.458	3.525	3.262	3.010	2.864	2.604	6%
Ελλάδα	Άνδρας	144.214	162.783	182.480	189.609	192.403	194.595	35%
	Γυναίκα	114.992	134.339	143.059	151.569	158.289	167.132	45%

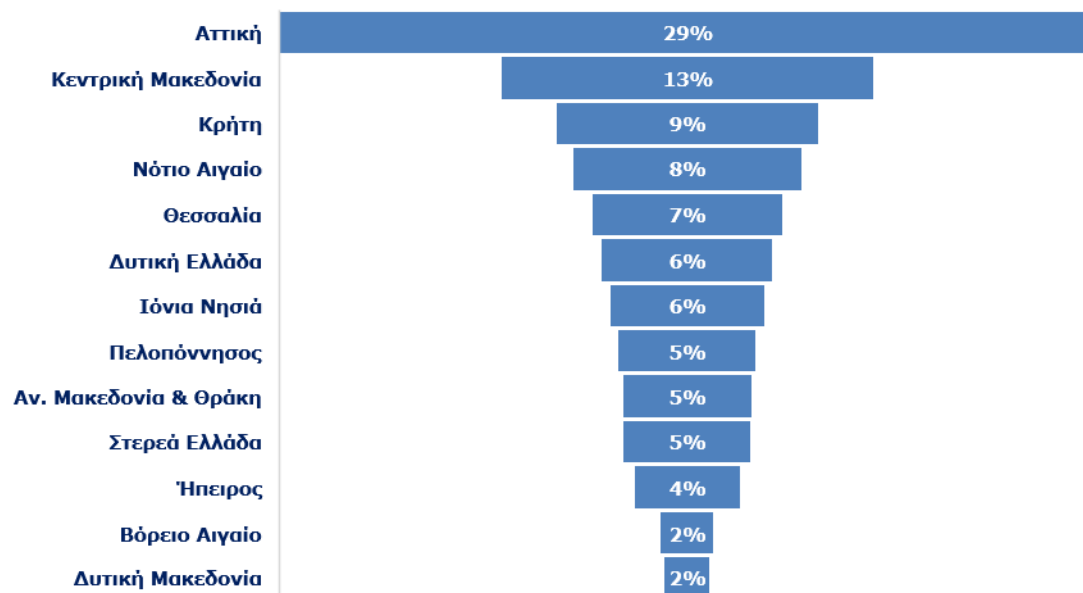
Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Επιμέρους, σε όλες τις Περιφέρειες σημειώθηκε αύξηση των ανδρών και γυναικών. Συγκεκριμένα, οι υψηλότερες ποσοστιαίες αυξήσεις στους άνδρες απασχολούμενους καταγράφηκαν στις Περιφέρειες Ιονίων Νήσων (+90%, από 6 χιλ. το 2013 σε 11 χιλ. το 2018), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+87%, από 5 χιλ. το 2013 σε 9 χιλ. το 2018), Θεσσαλίας (+63%, από 8 χιλ. το 2013 σε 13 χιλ. το 2018) και Ηπείρου (+63%, από 5 χιλ. το 2013 σε 7 χιλ. το 2018) ενώ στις γυναίκες στις Περιφέρειες Ιονίων Νήσων (+128%, από 5 χιλ. το 2013 σε 12 χιλ. το 2018), Αν. Μακεδονίας &

Θράκης (+93%, από 4 χιλ. το 2013 σε 8 χιλ. το 2018), Θεσσαλίας (+87%, από 5 χιλ. το 2013 σε 9 χιλ. το 2018) και Νοτίου Αιγαίου (+77%, από 11 χιλ. το 2013 σε 19 χιλ. το 2018).

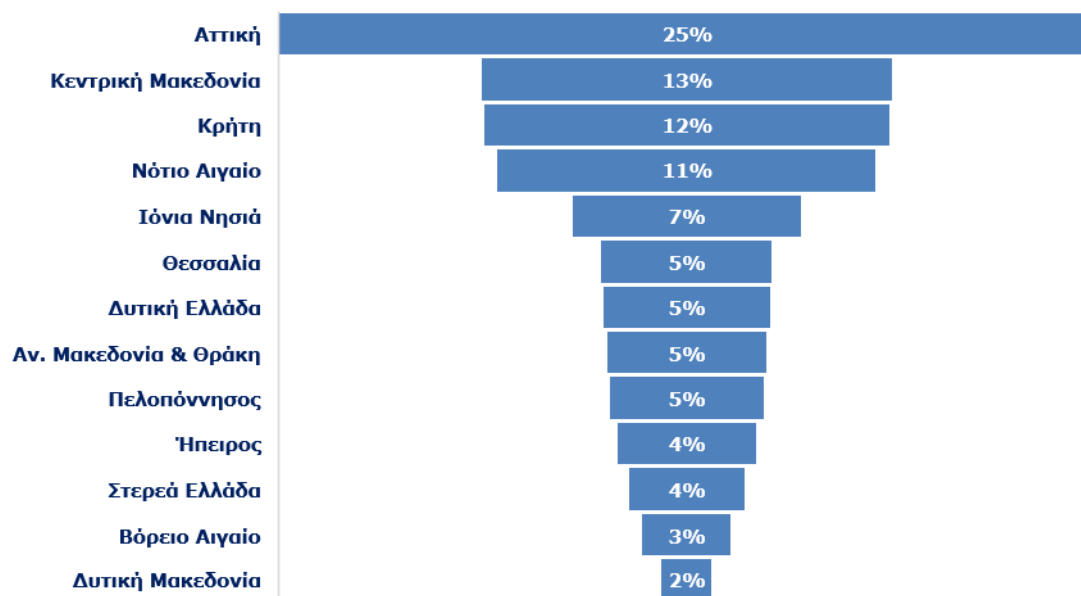
Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των ανδρών απασχολούμενων ανά Περιφέρεια για το 2018, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στην Περιφέρεια Αττικής (29%) και ακολουθούν οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (13%), Κρήτης (9%), Νοτίου Αιγαίου (8%), Θεσσαλίας (7%), Δυτικής Ελλάδας (6%), Ιονίων Νήσων (6%), Πελοποννήσου (5%), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (5%), Στερεάς Ελλάδας (5%), Ηπείρου (4%), Βορείου Αιγαίου (2%) και Δυτικής Μακεδονίας (2%).

Διάγραμμα 14: Ποσοστιαία κατανομή των ανδρών απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά Περιφέρεια, 2018

Παρόμοια είναι η εικόνα που καταγράφεται και στην ποσοστιαία κατανομή των γυναικών, με το υψηλότερο ποσοστό να καταγράφεται στην Περιφέρεια Αττικής (25%) και ακολουθούν οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (13%), Κρήτης (12%), Νοτίου Αιγαίου (11%), Ιονίων Νήσων (7%), Θεσσαλίας (5%), Δυτικής Ελλάδας (5%), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (5%), Πελοποννήσου (5%), Ηπείρου (4%), Στερεάς Ελλάδας (4%), Βορείου Αιγαίου (3%) και Δυτικής Μακεδονίας (2%).

Διάγραμμα 15: Ποσοστιαία κατανομή των γυναικών απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά Περιφέρεια, 2018

1.8.6 Φύλο απασχολούμενων ανά κατηγορία απασχόλησης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Οι άνδρες απασχολούμενοι στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας την περίοδο 2013 – 2018, σημείωσαν αύξηση κατά +16% (από 8 χιλ. το 2013 σε 9 χιλ. το 2018) ενώ οι γυναίκες αύξηση κατά +9% (από 5 χιλ. το 2013 σε 6 χιλ. το 2018). Επιμέρους, οι άνδρες απασχολούμενοι σημείωσαν αύξηση στην εστίαση κατά +17% (από 7 χιλ. το 2013 σε 8 χιλ. το 2018) και στα καταλύματα κατά +3% (από 748 απασχολούμενους το 2013 σε 770 απασχολούμενους το 2018) ενώ οι γυναίκες απασχολούμενες σημείωσαν αύξηση στην εστίαση κατά +1% (από 4 χιλ. το 2013 σε 5 χιλ. το 2018) και στα καταλύματα κατά +42% (από 967 απασχολούμενους το 2013 σε 1 χιλ. το 2018).

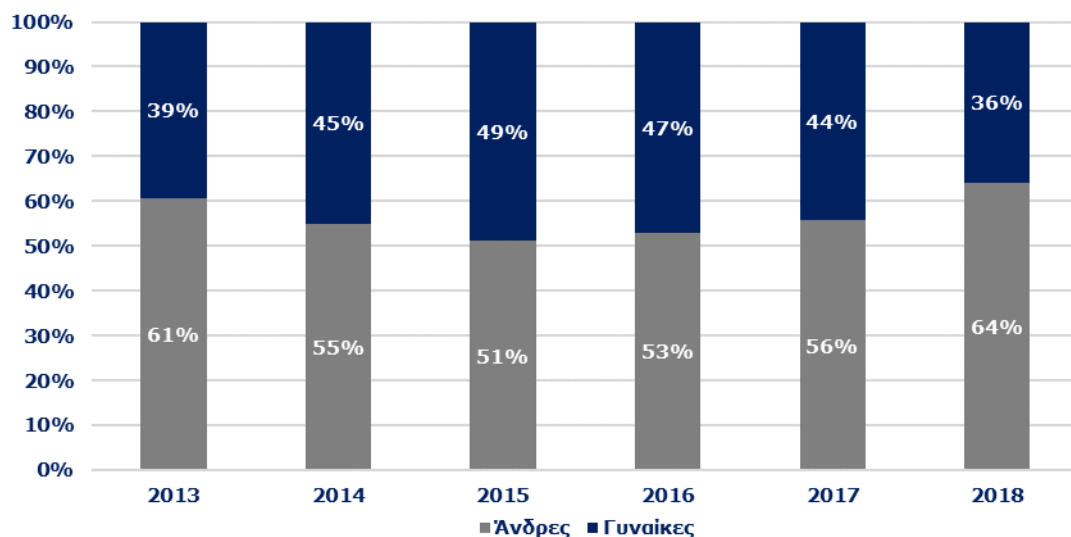
Πίνακας 14: Εξέλιξη των απασχολούμενων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά φύλο απασχολούμενων και ανά κατηγορία απασχόλησης, 2013 - 2018

Κλάδος	Φύλο απασχολούμενων	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Εστίαση	Άνδρας	6.923	5.614	6.445	7.572	9.011	8.116	17%
	Γυναίκα	4.478	4.583	6.164	6.694	7.135	4.538	1%
Καταλύματα	Άνδρας	748	1.008	678	226	550	770	3%
	Γυναίκα	967	711	812	722	1.048	1.376	42%
Στερεά Ελλάδα	Άνδρας	7.672	6.622	7.124	7.797	9.561	8.886	16%
	Γυναίκα	5.445	5.294	6.976	7.416	8.183	5.914	9%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με το φύλο των απασχολούμενων στην εστίαση την περίοδο 2013 – 2018, οι άνδρες απασχολούμενοι (από 61% το 2013 σε 64% το 2018) εμφανίζουν υψηλότερα μερίδια σε σύγκριση με τις γυναίκες (από 39% το 2013 σε 36% το 2018).

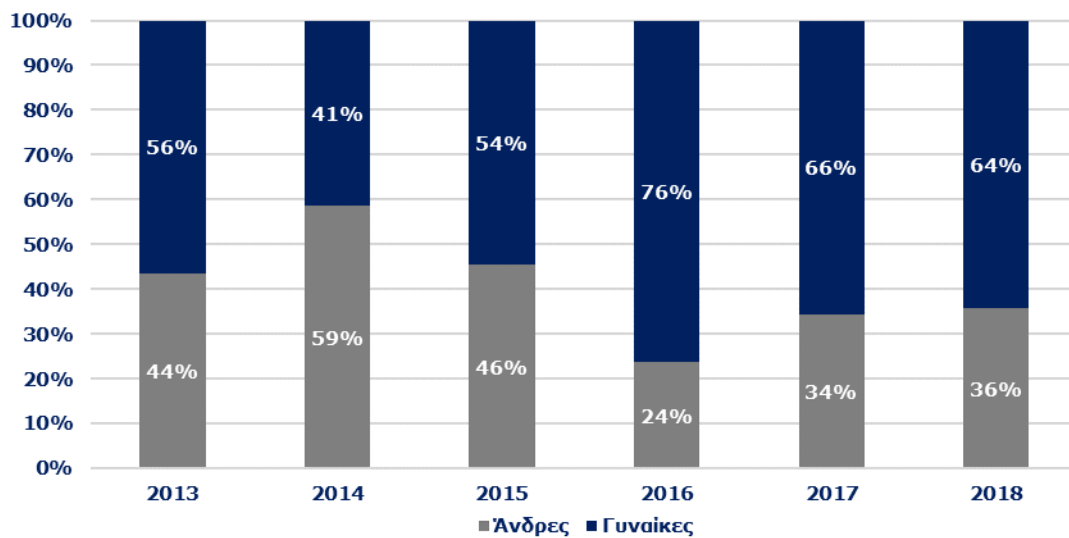
Διάγραμμα 16: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στην εστίαση ανά φύλο απασχολούμενων, 2018

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Σε αντίθεση με την εστίαση, οι άνδρες απασχολούμενοι στον κλάδο των καταλυμάτων εμφανίζουν μικρότερα μερίδια (από 44% το 2013 σε 36% το 2018) σε σύγκριση με αυτά των γυναικών (από 56% το 2013 σε 64% το 2018), εξαίρεση αποτέλεσε μόνο το 2014 (59% άνδρες και 41% γυναίκες).

Διάγραμμα 17: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στα καταλύματα ανά φύλο απασχολούμενων, 2018

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

1.8.7 Ηλικιακή διάρθρωση των απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά Περιφέρεια

Αναφορικά με την ηλικιακή διάρθρωση των απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης, παρατηρούμε ότι όλες οι ηλικιακές ομάδες σημείωσαν αύξηση την περίοδο 2013 – 2018: 15-24 ετών (+57%, από 27 χιλ. το 2013 σε 43 χιλ. το 2018), 25-34 ετών (+35%, από 82 χιλ. το 2013 σε 111 χιλ. το 2018), 35-44 ετών (+17%, από 73 χιλ. το 2013 σε 86 χιλ. το 2018), 45-55 ετών (+56%, από 52 χιλ. το 2013 σε 81 χιλ. το 2018) και 55+ (+65%, από 25 χιλ. το 2013 σε 41 χιλ. το 2018).

Στις επιμέρους Περιφέρειες, όλες οι ηλικιακές ομάδες σημείωσαν αύξηση με εξαίρεση τις Περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας (-21% στις ηλικίες 55+), Ηπείρου (-17% στις ηλικίες 45-55 ετών), Βορείου Αιγαίου (-44% στις ηλικίες 35-44 ετών) και Δυτικής Μακεδονίας (-36% και -31% στις ηλικίες 35-44 ετών και 55+ αντίστοιχα).

Οι υψηλότερες ποσοστιαίες αυξήσεις την περίοδο 2013 – 2018, σημειώθηκαν στις Περιφέρειες Βορείου Αιγαίου στις ηλικίες 55+ ετών (+271%, από 659 απασχολούμενους το 2013 σε 2 χιλ. το 2018), Ιονίων Νήσων στις ηλικίες 55+ ετών (+209%, από 2 χιλ. το 2013 σε 5 χιλ. το 2018), Αν. Μακεδονίας & Θράκης στις ηλικίες 25-34 ετών (+196%, από 2 χιλ. το 2013 σε 5 χιλ. το 2018), Ηπείρου στις ηλικίες 25-34 ετών (+191%, από 2 χιλ. το 2013 σε 5 χιλ. το 2018), Δυτικής Ελλάδας στις ηλικίες 55+ ετών (+169%, από 818 απασχολούμενους το 2013 σε 2 χιλ. το 2018) και Θεσσαλίας στις ηλικίες 45-55 ετών (+167%, από 2 χιλ. το 2013 σε 5 χιλ. το 2018).

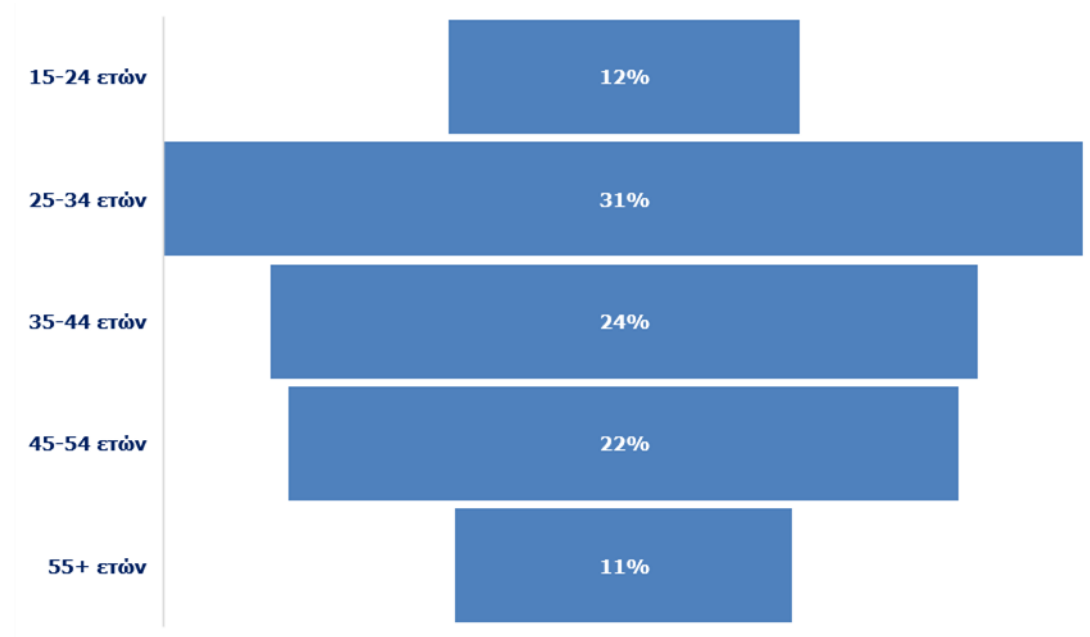

Πίνακας 15: Εξέλιξη των απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά ηλικιακή διάρθρωση και ανά Περιφέρεια, 2013 - 2018

Περιφέρεια	Φύλο απασχολούμενων	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Αττική	15-24 ετών	8.222	14.209	11.959	12.179	12.573	13.536	65%
	25-34 ετών	28.869	29.776	33.079	35.726	29.256	38.129	32%
	35-44 ετών	20.673	22.718	22.315	24.678	24.989	22.193	7%
	45-54 ετών	10.249	12.425	16.280	17.161	16.900	17.824	74%
	55+ ετών	3.797	6.631	6.459	7.804	7.945	6.465	70%
Κεντρική Μακεδονία	15-24 ετών	4.766	4.558	5.304	4.943	5.399	5.440	14%
	25-34 ετών	12.931	14.649	15.829	16.460	15.437	13.744	6%
	35-44 ετών	10.164	11.364	10.099	12.531	12.200	10.362	2%
	45-54 ετών	10.095	9.537	9.687	9.817	10.214	12.333	22%
	55+ ετών	3.673	5.425	7.148	6.814	4.819	4.962	35%
Κρήτη	15-24 ετών	2.281	3.597	3.510	3.618	3.911	4.676	105%
	25-34 ετών	8.282	8.805	8.181	9.340	10.120	10.697	29%
	35-44 ετών	7.655	9.145	11.160	9.500	10.113	9.957	30%
	45-54 ετών	5.910	6.535	8.379	8.232	7.147	9.667	64%
	55+ ετών	3.500	3.088	3.745	4.294	3.780	3.858	10%
Νότιο Αιγαίο	15-24 ετών	2.641	3.579	3.239	3.497	3.562	3.548	34%
	25-34 ετών	8.035	10.260	9.631	8.181	8.202	8.173	2%
	35-44 ετών	4.741	7.004	8.058	8.116	7.600	7.490	58%
	45-54 ετών	5.159	7.154	4.635	6.316	8.989	10.261	99%
	55+ ετών	2.959	3.340	2.700	3.963	3.965	5.628	90%
Ιόνια Νησιά	15-24 ετών	1.094	1.188	1.290	1.765	1.779	1.889	73%
	25-34 ετών	1.815	3.157	3.077	3.853	3.605	3.668	102%
	35-44 ετών	3.706	3.144	3.270	4.268	5.192	6.260	69%
	45-54 ετών	2.583	2.657	3.369	4.233	5.353	5.728	122%
	55+ ετών	1.562	1.909	3.691	3.316	3.451	4.828	209%
Θεσσαλία	15-24 ετών	1.291	1.854	1.935	2.386	4.451	3.214	149%
	25-34 ετών	3.207	3.252	8.165	6.908	6.448	6.222	94%
	35-44 ετών	4.702	4.383	3.835	6.295	7.303	5.323	13%
	45-54 ετών	1.790	1.977	4.242	4.966	5.094	4.771	167%
	55+ ετών	1.829	1.596	1.781	2.515	3.372	2.472	35%
Δυτική Ελλάδα	15-24 ετών	1.724	2.211	3.541	2.638	2.126	2.151	25%
	25-34 ετών	4.888	5.589	7.158	5.465	6.326	8.044	65%
	35-44 ετών	4.355	3.754	4.544	3.775	4.008	4.551	5%
	45-54 ετών	3.092	3.356	2.644	2.966	4.031	3.495	13%
	55+ ετών	818	973	1.942	1.940	1.839	2.200	169%
Πελοπόννησος	15-24 ετών	865	1.589	1.553	1.321	1.702	1.051	21%
	25-34 ετών	4.357	5.450	5.320	4.433	5.925	4.473	3%
	35-44 ετών	4.944	4.104	5.058	4.905	5.982	5.954	20%
	45-54 ετών	2.701	3.444	3.532	4.300	4.198	3.813	41%
	55+ ετών	1.532	1.693	2.063	2.199	2.652	2.198	44%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	15-24 ετών	1.118	1.025	1.367	2.031	2.061	2.548	128%
	25-34 ετών	1.793	2.844	4.406	4.489	3.557	5.310	196%
	35-44 ετών	3.060	3.483	4.579	4.022	3.716	3.425	12%
	45-54 ετών	2.234	2.701	3.439	3.741	3.772	3.951	77%
	55+ ετών	834	2.237	2.937	2.158	1.812	1.893	127%
Στερεά Ελλάδα	15-24 ετών	1.836	1.276	1.346	1.449	2.865	1.932	5%
	25-34 ετών	3.834	4.384	5.009	3.943	5.264	3.824	0%
	35-44 ετών	2.684	2.324	3.251	3.864	3.833	4.083	52%
	45-54 ετών	2.913	2.376	2.649	3.798	3.654	3.501	20%
	55+ ετών	1.849	1.555	1.844	2.160	2.128	1.459	-21%
Ήπειρος	15-24 ετών	767	667	344	761	816	1.556	103%
	25-34 ετών	1.628	2.888	3.262	2.161	2.563	4.733	191%
	35-44 ετών	2.521	2.558	2.880	2.606	3.528	3.793	50%
	45-54 ετών	2.676	2.469	1.954	2.090	2.628	2.232	-17%
	55+ ετών	1.218	940	1.302	1.104	2.561	2.137	75%
Βόρειο Αιγαίο	15-24 ετών	295	573	1.121	1.334	576	608	106%
	25-34 ετών	1.634	1.929	1.770	1.760	1.871	2.240	37%
	35-44 ετών	1.742	1.635	1.227	1.671	1.096	969	-44%
	45-54 ετών	1.217	1.113	873	1.821	2.418	2.009	65%
	55+ ετών	659	803	772	1.199	2.261	2.444	271%
Δυτική Μακεδονία	15-24 ετών	290	692	865	751	779	473	63%
	25-34 ετών	983	1.328	1.268	1.914	1.917	2.014	105%
	35-44 ετών	2.125	2.443	1.805	1.237	897	1.359	-36%
	45-54 ετών	1.301	994	1.011	1.364	1.523	1.614	24%
	55+ ετών	535	806	851	132	635	371	-31%
Ελλάδα	15-24 ετών	27.191	37.018	37.375	38.673	42.602	42.622	57%
	25-34 ετών	82.257	94.312	106.155	104.634	100.490	111.271	35%
	35-44 ετών	73.072	78.058	82.081	87.468	90.458	85.721	17%
	45-54 ετών	51.920	56.738	62.693	70.804	75.923	81.199	56%
	55+ ετών	24.765	30.996	37.235	39.599	41.219	40.914	65%

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης ανά ηλικιακή κατηγορία για το 2018, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο μερίδιο κατέχει η ηλικιακή ομάδα 25-34 ετών (31%) και ακολουθούν οι ηλικίες 35-44 ετών (24%), 45-55 ετών (22%), 15-24 ετών (12%) και 55+ ετών (11%).

Διάγραμμα 18: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης στην Ελλάδα ανά ηλικιακή ομάδα, 2018

1.8.8 Ηλικιακή διάρθρωση των απασχολούμενων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά κατηγορία απασχόλησης

Όλες οι ηλικιακές ομάδες των απασχολούμενων στις δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας σημείωσαν την περίοδο 2013 – 2018 αύξηση, με εξαίρεση τις ηλικίες 55+ ετών (-21%, από 2 χιλ. το 2013 σε 1 χιλ. το 2018) και 25-34 ετών (-0,3%, από 4 χιλ. το 2013 σε 4 χιλ. το 2018). Συγκεκριμένα: 15-24 ετών (+5%, από 2 χιλ. το 2013 σε 2 χιλ. το 2018), 35-44 ετών (+52%, από 3 χιλ. το 2013 σε 4 χιλ. το 2018) και 45-54 ετών (+20%, από 3 χιλ. το 2013 σε 4 χιλ. το 2018). Επιμέρους, όλες οι ηλικιακές ομάδες στους κλάδους της εστίασης και των καταλυμάτων σημείωσαν αύξηση, με εξαίρεση τις ηλικίες 15-24 ετών (-3%, από 2 χιλ. το 2013 σε 2 χιλ. το 2018), 25-34 ετών (-3%, από 4 χιλ. το 2013 σε 4 χιλ. το 2018) και 55+ ετών (-25%, από 1 χιλ. το 2013 σε 1 χιλ. το 2018) στην εστίαση και 55+ ετών (-4%, από 357 απασχολούμενους το 2013 σε 342 απασχολούμενους το 2018) στα καταλύματα.

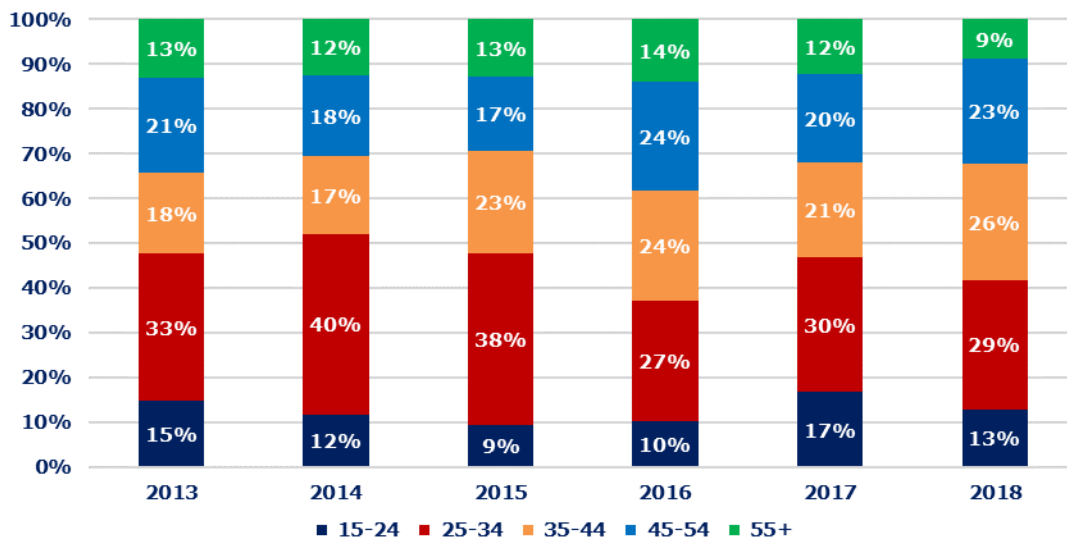
Πίνακας 16: Εξέλιξη των απασχολούμενων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά ηλικιακή διάρθρωση και ανά κατηγορία απασχόλησης, 2013 - 2018

Κλάδος	Φύλο απασχολούμενων	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Εστίαση	15-24 ετών	1.691	1.206	1.194	1.449	2.713	1.634	-3%
	25-34 ετών	3.756	4.105	4.815	3.864	4.838	3.659	-3%
	35-44 ετών	2.049	1.760	2.884	3.494	3.445	3.272	60%
	45-54 ετών	2.413	1.855	2.094	3.480	3.163	2.972	23%
	55+ ετών	1.492	1.272	1.623	1.980	1.987	1.117	-25%
Καταλύματα	15-24 ετών	145	71	152	0	152	299	106%
	25-34 ετών	79	279	194	80	426	165	110%
	35-44 ετών	635	564	367	370	387	811	28%
	45-54 ετών	500	522	555	318	492	529	6%
	55+ ετών	357	284	222	180	141	342	-4%
Στερεά Ελλάδα	15-24 ετών	1.836	1.276	1.346	1.449	2.865	1.932	5%
	25-34 ετών	3.834	4.384	5.009	3.943	5.264	3.824	0%
	35-44 ετών	2.684	2.324	3.251	3.864	3.833	4.083	52%
	45-54 ετών	2.913	2.376	2.649	3.798	3.654	3.501	20%
	55+ ετών	1.849	1.555	1.844	2.160	2.128	1.459	-21%

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Σύμφωνα με την ποσοστιαία κατανομή των ηλικιακών ομάδων στην εστίαση για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, παρατηρούμε ότι σε όλη την εξεταζόμενη περίοδο τα υψηλότερα ποσοστά απασχολούμενων καταγράφονται στις ηλικίες 25-34 ετών (από 33% το 2013 σε 29% το 2018), 35-44 ετών (από 18% το 2013 σε 26% το 2018) και 45-54 ετών (από 21% το 2013 σε 23% το 2018). Μικρότερα μερίδια καταγράφονται στις ηλικιακές ομάδες 15-24 ετών (από 15% το 2013 σε 13% το 2018) και 55+ ετών (από 13% το 2013 σε 9% το 2018).

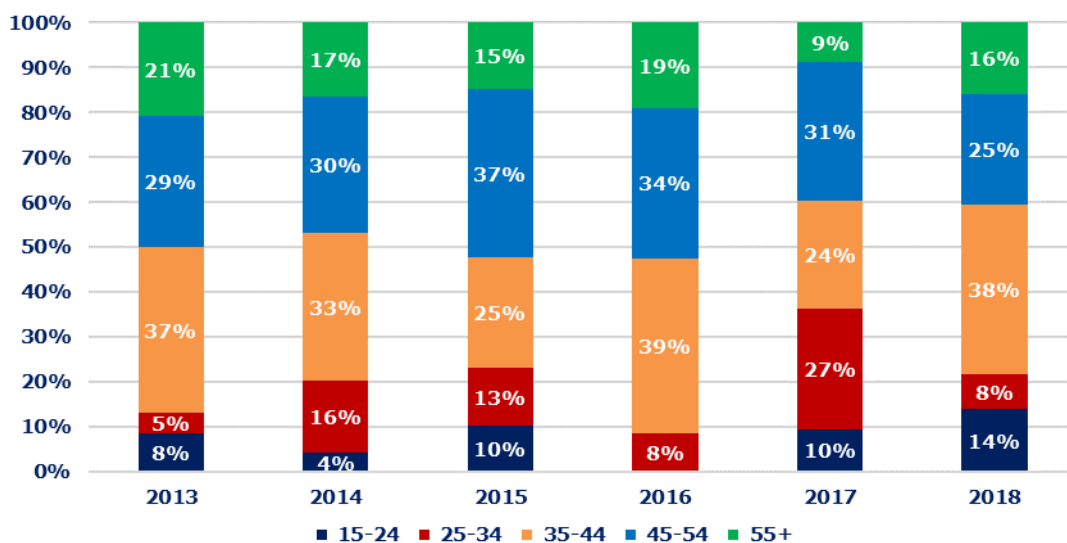
Διάγραμμα 19: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στην Εστίαση ανά ηλικιακή ομάδα για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2018

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των ηλικιακών ομάδων στα καταλύματα για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, παρατηρούμε ότι σε όλη την εξεταζόμενη περίοδο τα υψηλότερα ποσοστά απασχολούμενων καταγράφονται στις ηλικίες 35-44 ετών (από 37% το 2013 σε 38% το 2018) και 45-54 ετών (από 29% το 2013 σε 25% το 2018). Μικρότερα μερίδια καταγράφονται στις ηλικιακές ομάδες 15-24 ετών (από 8% το 2013 σε 14% το 2018), 25-34 ετών (από 5% το 2013 σε 8% το 2018) και 55+ ετών (από 21% το 2013 σε 16% το 2018). Αξιοσημείωτο για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας είναι το χαμηλό μερίδιο που καταγράφουν οι απασχολούμενοι στα καταλύματα στις ηλικίες 25-34 ετών.

Διάγραμμα 20: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στα καταλύματα ανά ηλικιακή ομάδα για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2018

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

1.8.9 Εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2013 και 2018

Η ανεργία στην Ελλάδα την περίοδο 2013 – 2018 σημείωσε μείωση κατά -31% (από 1.330 χιλ. το 2013 σε 915 χιλ. το 2018). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν μείωση στον αριθμό των ανέργων τους, με εξαίρεση την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου που κατέγραψε αύξηση (+10%, από 19 χιλ. το 2013 σε 20 χιλ. το 2018). Συγκεκριμένα, οι υψηλότερες ποσοστιαίες μειώσεις καταγράφονται στις Περιφέρειες Κρήτης (-46%, από 71 χιλ. το 2013 σε 38 χιλ. το 2018), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (-41%, από 68 χιλ. το 2013 σε 40 χιλ. το 2018), Αττικής (-35%, από 527 χιλ. το 2013 σε 342 χιλ. το 2018), Πελοποννήσου (-35%, από 54 χιλ. το 2013 σε 35 χιλ. το 2018), Στερεάς Ελλάδας (-34%, από 67 χιλ. το 2013 σε 45 χιλ. το 2018), Κεντρικής Μακεδονίας (-30%, από 239 χιλ. το 2013 σε 168 χιλ. το 2018), Ηπείρου (-30%, από 39 χιλ. το 2013 σε 27 χιλ. το 2018) και Θεσσαλίας (-29%, από 80 χιλ. το 2013 σε 57 χιλ. το 2018). Οι χαμηλότερες μειώσεις καταγράφηκαν στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας (-10%, από 36 χιλ. το 2013 σε 32 χιλ. το 2018), Ιονίων Νήσων (-11%, από 17 χιλ. το 2013 σε 15 χιλ. το 2018), Δυτικής Ελλάδας (-14%, από 80 χιλ. το 2013 σε 69 χιλ. το 2018) και Νοτίου Αιγαίου (-20%, από 33 χιλ. το 2013 σε 27 χιλ. το 2018).

Αναφορικά με το ποσοστό των ανέργων ως προς τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό για το 2018, παρατηρούμε ότι τα χαμηλότερα ποσοστά καταγράφονται στις Περιφέρειες Κρήτης (13%) και Πελοποννήσου (14%) και τα υψηλότερα στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας (27%) και Δυτικής Ελλάδας (24%).

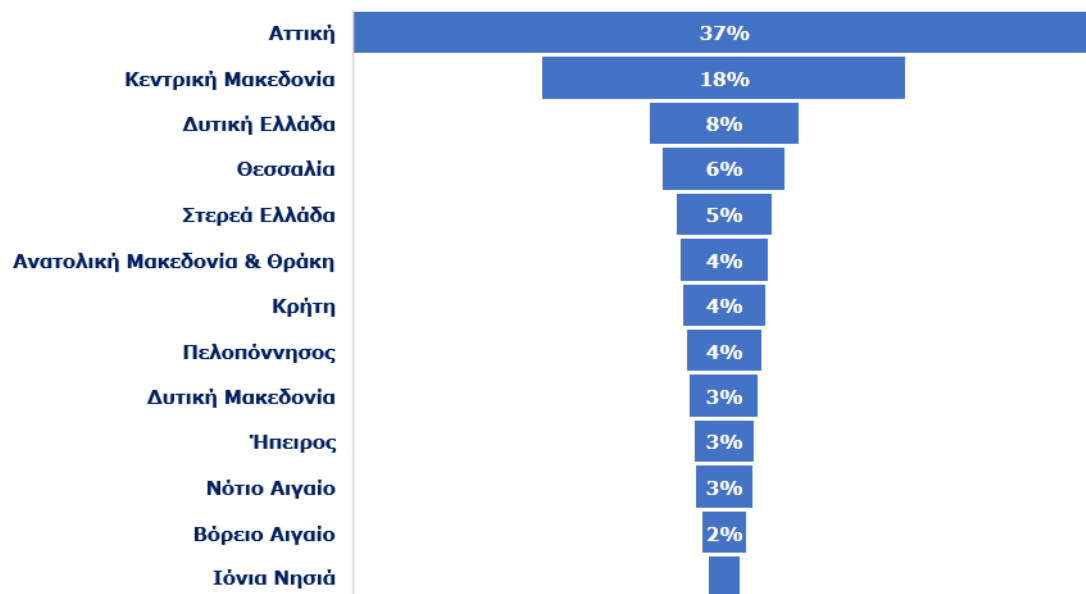
Πίνακας 17: Εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2013 και 2018

Περιφέρεια	2013		2018		%Δ των ανέργων 2013 - 2018
	Αριθμός ανέργων (σε χιλ.)	% Ανέργων ως προς τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό	Αριθμός ανέργων (σε χιλ.)	% Ανέργων ως προς τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό	
Αττική	527	29%	342	20%	-35%
Κεντρική Μακεδονία	239	30%	168	21%	-30%
Δυτική Ελλάδα	80	28%	69	24%	-14%
Θεσσαλία	80	25%	57	18%	-29%
Στερεά Ελλάδα	67	28%	45	19%	-34%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	68	27%	40	16%	-41%
Κρήτη	71	25%	38	13%	-46%
Πελοπόννησος	54	22%	35	14%	-35%
Δυτική Μακεδονία	36	32%	32	27%	-10%
Ήπειρος	39	27%	27	20%	-30%
Νότιο Αιγαίο	33	21%	27	17%	-20%
Βόρειο Αιγαίο	19	22%	20	22%	10%
Ιόνια Νησιά	17	18%	15	16%	-11%
Σύνολο	1.330	27%	915	19%	-31%

Πηγή: ΕΕΔ ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των ανέργων στις Περιφέρειες για το 2018, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στην Περιφέρεια Αττικής (37%) και ακολουθούν οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (18%), Δυτικής Ελλάδας (8%), Θεσσαλίας (6%), Στερεάς Ελλάδας (5%), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (4%), Κρήτης (4%), Πελοποννήσου (4%), Δυτικής Μακεδονίας (3%), Ηπείρου (3%), Νοτίου Αιγαίου (3%), Βορείου Αιγαίου (2%) και Ιονίων Νήσων (2%).

Διάγραμμα 21: Ποσοστιαία κατανομή των ανέργων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2018

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των ανέργων στις Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας καταγράφει το 5% των ανέργων της χώρας, σημειώνοντας την περίοδο 2013 - 2018 μείωση κατά -34% (από 67 χιλ. το 2013 σε 45 χιλ. το 2018). Από την άλλη πλευρά εμφανίζει το 2018 και το 7^ο υψηλότερο ποσοστό ανεργίας ως προς τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό της (19% έναντι 28% το 2013) στο σύνολο των 13 Περιφερειών.

2 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ

2.1 ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ 2018

2.1.1 Ξενοδοχειακό δυναμικό⁴ Ελλάδας ανά Περιφέρεια

Πίνακας 18: Ξενοδοχειακό δυναμικό της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2018

Ξενοδοχειακό Δυναμικό Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2018							
Περιφέρεια		5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Νότιο Αιγαίο	Μονάδες	175	406	560	1.005	288	2.434
	Δωμάτια	23.502	33.531	21.285	25.382	4.371	108.071
	Κλίνες	50.092	67.537	43.268	50.918	8.673	220.488
Κρήτη	Μονάδες	107	286	421	717	226	1.757
	Δωμάτια	18.685	26.701	16.713	19.882	5.246	87.227
	Κλίνες	40.033	54.775	35.375	43.548	11.112	184.843
Ιόνια Νησιά	Μονάδες	31	141	246	559	90	1.067
	Δωμάτια	4.749	13.230	14.346	16.182	1.680	50.187
	Κλίνες	9.917	26.961	28.790	33.468	3.478	102.614
Κεντρική Μακεδονία	Μονάδες	49	121	293	461	467	1.391
	Δωμάτια	8.385	8.661	10.636	10.856	8.942	47.480
	Κλίνες	18.222	17.554	21.836	21.761	18.478	97.851
Αττική	Μονάδες	34	118	146	295	128	721
	Δωμάτια	6.435	9.132	6.969	9.065	2.519	34.120
	Κλίνες	12.191	17.221	13.028	16.761	4.766	63.967
Πελοπόννησος	Μονάδες	22	135	242	313	93	805
	Δωμάτια	2.919	4.047	6.675	6.126	1.098	20.865
	Κλίνες	6.388	8.442	13.878	11.927	2.139	42.774
Θεσσαλία	Μονάδες	27	129	148	266	98	668
	Δωμάτια	1.200	3.192	3.884	5.351	1.636	15.263
	Κλίνες	2.587	6.610	7.804	10.791	3.277	31.069
Στερεά Ελλάδα	Μονάδες	12	46	154	319	96	627
	Δωμάτια	766	3.009	4.091	7.098	1.696	16.660
	Κλίνες	1.752	6.103	8.064	13.502	3.269	32.690
Αν. Μακεδονία & Θράκη	Μονάδες	12	35	106	187	86	426
	Δωμάτια	1.049	1.929	3.211	3.918	1.492	11.599
	Κλίνες	2.134	3.967	6.572	7.791	2.827	23.291
Βόρειο Αιγαίο	Μονάδες	6	40	136	188	59	429
	Δωμάτια	782	1.575	4.191	4.145	844	11.537
	Κλίνες	1.655	3.209	8.451	8.406	1.660	23.381
Δυτική Ελλάδα	Μονάδες	5	41	106	138	28	318
	Δωμάτια	2.070	2.498	2.989	2.920	313	10.790
	Κλίνες	4.606	4.875	5.932	5.562	607	21.582
Ήπειρος	Μονάδες	13	97	168	160	32	470
	Δωμάτια	1.042	1.720	2.983	2.730	520	8.995
	Κλίνες	2.191	3.894	6.198	5.416	1.007	18.706
Δυτική Μακεδονία	Μονάδες	3	17	67	38	8	133
	Δωμάτια	61	383	1.733	675	169	3.021
	Κλίνες	137	834	3.666	1.409	460	6.506
Σύνολο	Μονάδες	496	1.612	2.793	4.646	1.699	11.246
	Δωμάτια	71.645	109.608	99.706	114.330	30.526	425.815
	Κλίνες	151.905	221.982	202.862	231.260	61.753	869.762

Πηγή: ΜΗΤΕ, ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETTE Intelligence

⁴ Τα στοιχεία του Ξενοδοχειακού δυναμικού προέρχονται από την βάση δεδομένων (βάσει ΑΦΜ) του Μητρώου Τουριστικών Επιχειρήσεων και του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου.

Η Ελλάδα το 2018 διέθετε 11.246 ξενοδοχειακές μονάδες με 425.815 δωμάτια και 869.762 κλίνες. Οι Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου, της Κρήτης, των Ιονίων Νήσων, της Κεντρικής Μακεδονίας και της Αττικής, που δέχονται και τον μεγαλύτερο αριθμό τουριστών, αντιπροσωπεύουν το 66% του ξενοδοχειακού δυναμικού της χώρας (7.370 ξενοδοχειακές μονάδες).

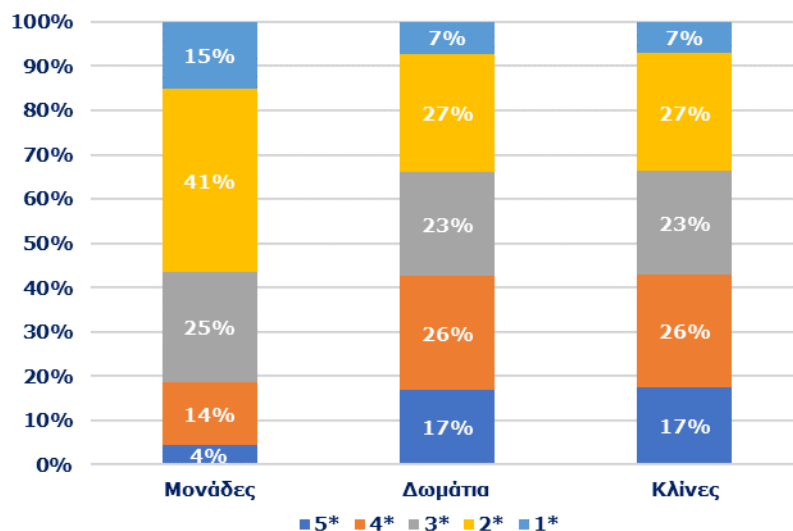
Στις επιμέρους κατηγορίες αστεριών παρατηρούμε μεγάλη συγκέντρωση στα 2* (41%) και 3* (25%) ξενοδοχεία και χαμηλή στα 5* (4%). Οι υπόλοιπες κατηγορίες 4* (14%) και 1* (15%).

Η εικόνα στα ξενοδοχειακά δωμάτια είναι πιο ισοκατανεμημένη με τα 4* και τα 2* να αντιπροσωπεύουν το 26% και 27% αντίστοιχα, τα 3* το 23%, τα 5* το 17% και τα 1* μόλις το 7%. Παρόμοια εικόνα και στις κλίνες 5* 17%, 4* 26%, 3* 23%, 2* 27% και 1* 7%.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι τα 5* παρόλο που αντιπροσωπεύουν μόλις το 4% των ξενοδοχειακών μονάδων εντούτοις κατέχουν το 17% των δωματίων και το 17% των κλινών.

Τέλος, οι Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου (35%) και της Κρήτης (22%) έχουν τον μεγαλύτερο αριθμό 5* ξενοδοχείων αντιπροσωπεύοντας το 57% του συνόλου.

Διάγραμμα 22: Κατανομή ξενοδοχειακών μονάδων, δωματίων και κλινών ανά κατηγορία αστεριών στην Ελλάδα, 2018

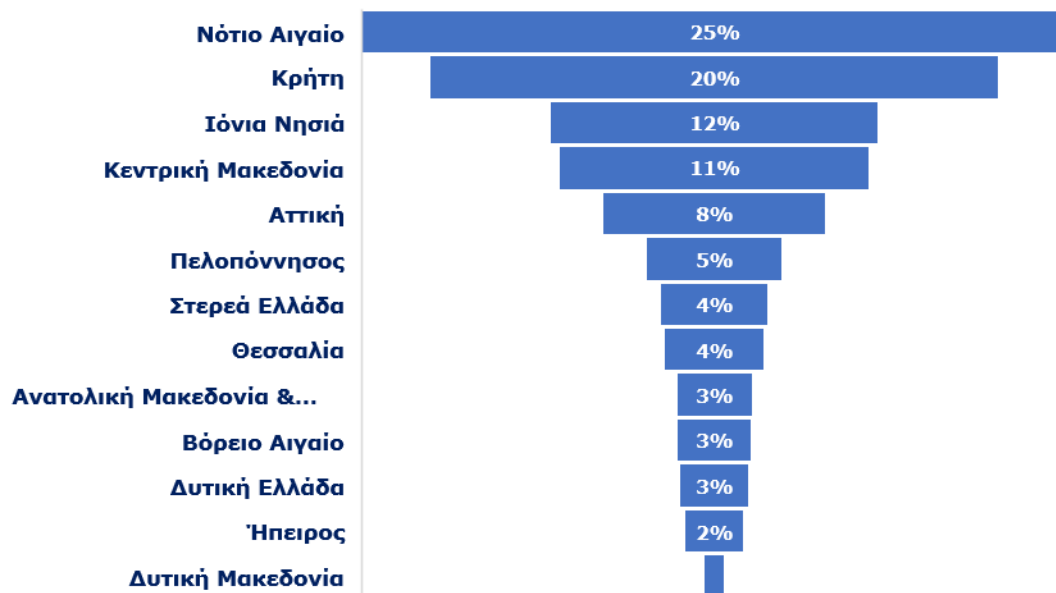

Πηγή: ΜΗΤΕ, ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

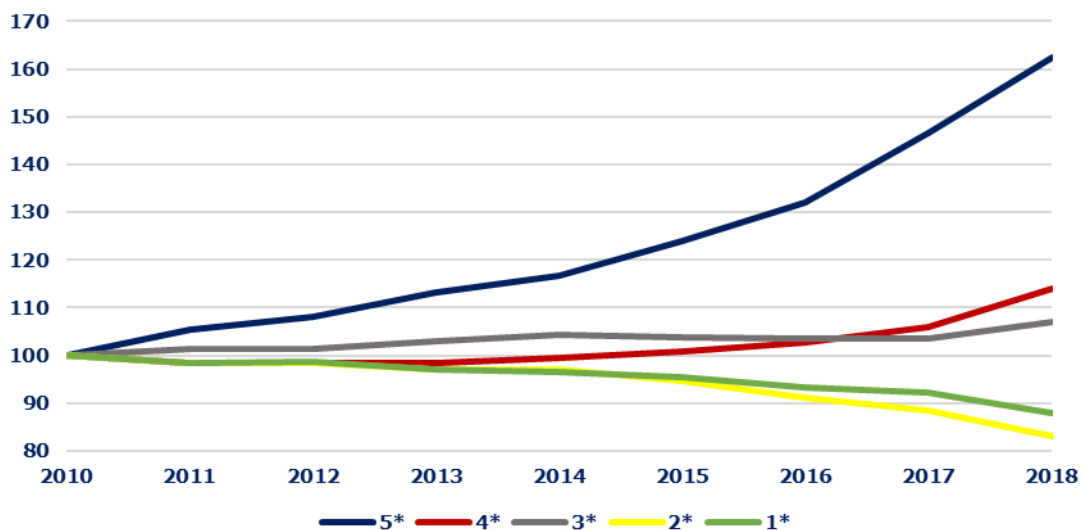
Αναφορικά με την κατανομή των δωματίων, αξιοσημείωτο είναι ότι οι Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου, της Κρήτης, των Ιονίων Νήσων, της Κεντρικής Μακεδονίας και της Αττικής αντιπροσωπεύουν το 77% των ξενοδοχειακών δωματίων της χώρας.

Διάγραμμα 23: Ποσοστιαία κατανομή ξενοδοχειακών δωματίων ανά Περιφέρεια, 2018

Όσον αφορά την εξέλιξη των ξενοδοχειακών δωματίων στο σύνολο της χώρας την περίοδο 2010 - 2018, παρατηρούμε αύξηση στα 5* (+62%), 4* (+14%) και 3* (+7%) και μείωση στα 2* (-17%) και 1* (-12%).

Διάγραμμα 24: Εξέλιξη των ξενοδοχειακών δωματίων στο σύνολο της Ελλάδας (2010=100), 2010 - 2018

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

2.1.2 Ξενοδοχειακό δυναμικό Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2018 το 6% των μονάδων, το 4% των δωματίων και το 4% των κλινών της χώρας. Συνολικά διαθέτει 627 μονάδες με 16.660 δωμάτια και 32.690 κλίνες.

Πίνακας 19: Ξενοδοχειακό δυναμικό της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2018

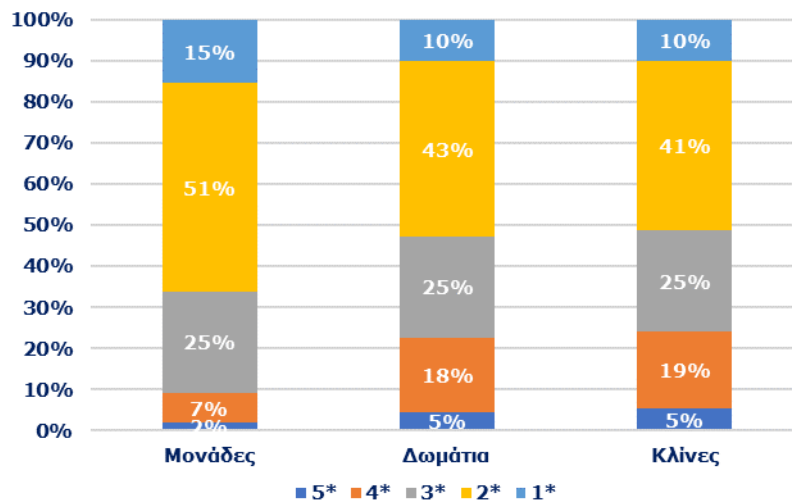
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ							
Ξενοδοχειακό δυναμικό 2018							
Ενότητα		5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Εύβοιας	Μονάδες	3	19	61	161	30	274
	Δωμάτια	228	1.821	2.241	4.066	767	9.123
	Κλίνες	459	3.692	4.449	7.766	1.505	17.871
Φθιώτιδας	Μονάδες	1	8	17	96	43	165
	Δωμάτια	215	234	634	1.889	666	3.638
	Κλίνες	493	509	1.174	3.563	1.248	6.987
Φωκίδας	Μονάδες	0	11	39	35	12	97
	Δωμάτια	0	698	655	566	123	2.042
	Κλίνες	0	1.379	1.331	1.063	253	4.026
Ευρυτανία	Μονάδες	4	2	24	14	3	47
	Δωμάτια	230	26	313	332	47	948
	Κλίνες	594	58	628	630	85	1.995
Βοιωτίας	Μονάδες	4	6	13	13	8	44
	Δωμάτια	93	230	248	245	93	909
	Κλίνες	206	465	482	480	178	1.811
Σύνολο	Μονάδες	12	46	154	319	96	627
	Δωμάτια	766	3.009	4.091	7.098	1.696	16.660
	Κλίνες	1.752	6.103	8.064	13.502	3.269	32.690

Πηγή: ΜΗΤΕ, ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Στις επιμέρους κατηγορίες αστεριών, παρατηρούμε μεγάλη συγκέντρωση στα 2* (51%) και 3* (25%) ξενοδοχεία και χαμηλή στα 1* (15%), 4* (7%) και 5* (2%). Η εικόνα στα ξενοδοχειακά δωμάτια είναι, 5* (5%), 4* (18%), 3* (25%), 2* (43%) και 1* (10%).

Παρόμοια είναι η εικόνα και στις κλίνες, 5* (5%), 4* (19%), 3* (25%), 2* (41%) και 1* (10%).

Διάγραμμα 25: Κατανομή ξενοδοχειακών μονάδων, δωματίων και κλινών ανά κατηγορία αστεριών στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2018

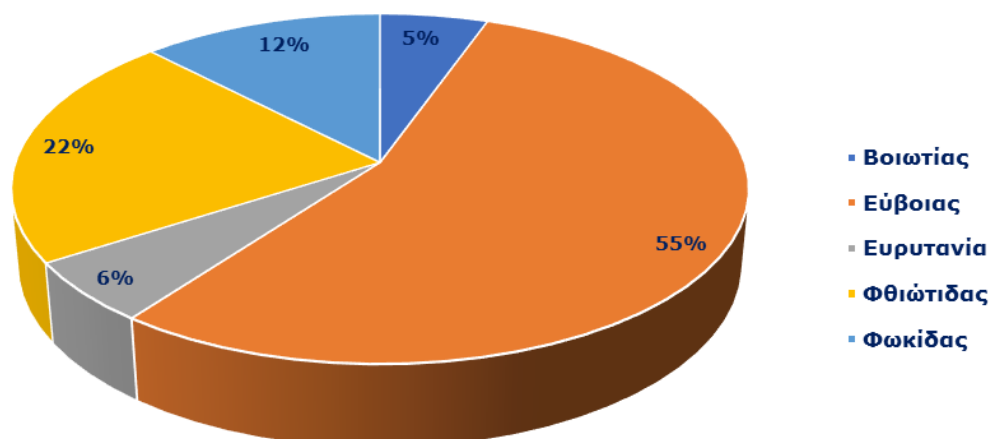

Πηγή: ΜΗΤΕ, ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με τις επιμέρους Ενώτητες, παρατηρούμε ότι:

- Η Ενότητα Εύβοιας αντιπροσωπεύει το 55% των δωματίων της Περιφέρειας με 274 μονάδες, 9.123 δωμάτια και 17.871 κλίνες,
- Η Ενότητα Φθιώτιδας διαθέτει το 22% του δυναμικού της Περιφέρειας με 165 μονάδες, 3.638 δωμάτια και 6.987 κλίνες,
- Η Ενότητα Φωκίδας διαθέτει το 12% του δυναμικού της Περιφέρειας με 97 μονάδες, 2.042 δωμάτια και 4.026 κλίνες,
- Η Ενότητα Ευρυτανίας διαθέτει το 6% του δυναμικού με 47 μονάδες, 948 δωμάτια και 1.995 κλίνες και
- Η Ενότητα Βοιωτίας αντιπροσωπεύει το 5% του δυναμικού της Περιφέρειας με 44 μονάδες, 909 δωμάτια και 1.811 κλίνες.

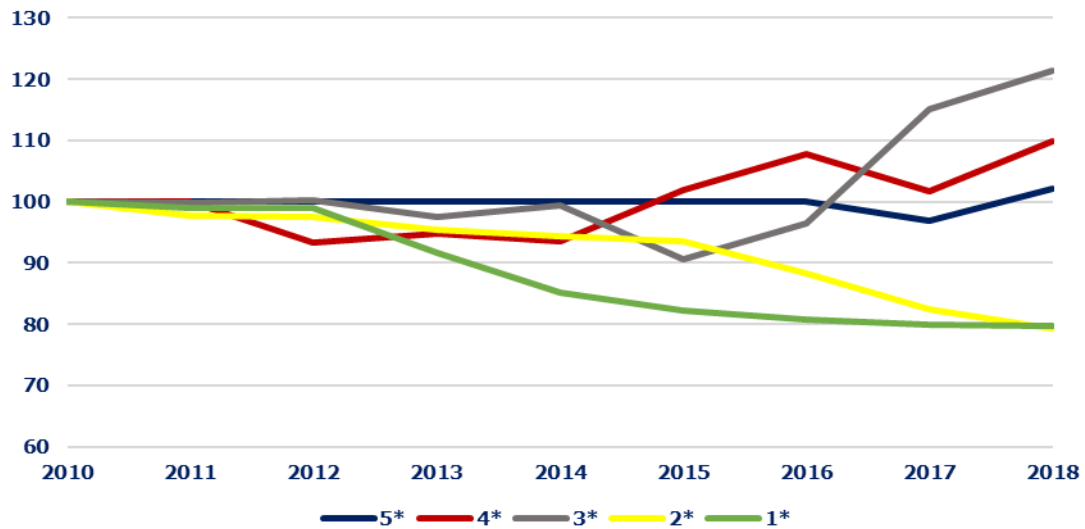
Διάγραμμα 26: Ποσοστιαία κατανομή του ξενοδοχειακού δυναμικού σε δωμάτια της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2018

Πηγή: ΜΗΤΕ, ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όσον αφορά την εξέλιξη των ξενοδοχειακών δωματίων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας την περίοδο 2010 – 2018, παρατηρούμε αύξηση στα 5* (+2%), 4* (+10%) και 3* (+22%) και μείωση στα 2* (-21%) και 1* (-20%).

Διάγραμμα 27: Εξέλιξη των ξενοδοχειακών δωματίων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (2010=100), 2010 – 2018

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

2.2 ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΩΝ ΔΩΜΑΤΙΩΝ, 2018

2.2.1 Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια

Πίνακας 20: Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2018

Δυναμικό Ενοικιαζόμενων Δωματίων ανά Περιφέρεια, 2018						
Περιφέρεια		4Κ	3Κ	2Κ	1Κ	Σύνολο
Νότιο Αιγαίο	Μονάδες	585	2.067	3.524	1.157	7.333
	Δωμάτια	4.591	15.959	23.649	6.847	51.046
	Κλίνες	11.132	37.025	53.270	15.121	116.548
Κεντρική Μακεδονία	Μονάδες	103	978	1.859	1.128	4.068
	Δωμάτια	869	7.697	13.272	7.249	29.087
	Κλίνες	2.144	17.229	31.759	17.207	68.339
Ιόνια Νησιά	Μονάδες	157	814	2.080	1.226	4.277
	Δωμάτια	1.320	5.781	12.506	6.347	25.954
	Κλίνες	3.296	14.439	29.626	15.103	62.464
Κρήτη	Μονάδες	144	1.208	1.532	525	3.409
	Δωμάτια	1.254	9.374	10.548	3.131	24.307
	Κλίνες	3.025	22.344	23.903	7.015	56.287
Θεσσαλία	Μονάδες	56	390	954	361	1.761
	Δωμάτια	465	2.364	6.320	2.257	11.406
	Κλίνες	1.253	5.836	14.433	4.971	26.493
Στερεά Ελλάδα	Μονάδες	49	450	535	241	1.275
	Δωμάτια	346	3.587	3.516	1.291	8.740
	Κλίνες	826	7.842	7.665	2.730	19.063
Ήπειρος	Μονάδες	133	480	523	193	1.329
	Δωμάτια	1.200	2.880	2.917	998	7.995
	Κλίνες	2.952	7.238	6.766	2.208	19.164
Πελοπόννησος	Μονάδες	66	417	626	199	1.308
	Δωμάτια	508	2.850	3.586	953	7.897
	Κλίνες	1.336	6.962	8.683	2.313	19.294
Αν. Μακεδονία & Θράκη	Μονάδες	25	212	678	242	1.157
	Δωμάτια	240	1.553	4.234	1.324	7.351
	Κλίνες	549	3.948	9.876	2.851	17.224
Βόρειο Αιγαίο	Μονάδες	12	162	693	131	998
	Δωμάτια	70	1.219	4.655	735	6.679
	Κλίνες	199	2.962	10.364	1.559	15.084
Αττική	Μονάδες	124	133	339	183	779
	Δωμάτια	1.211	1.233	2.445	1.029	5.918
	Κλίνες	2.863	2.786	5.369	2.280	13.298
Δυτική Ελλάδα	Μονάδες	21	102	106	45	274
	Δωμάτια	141	731	644	232	1.748
	Κλίνες	345	1.674	1.503	543	4.065
Δυτική Μακεδονία	Μονάδες	21	41	41	3	106
	Δωμάτια	138	295	278	14	725
	Κλίνες	292	647	641	33	1.613
Σύνολο	Μονάδες	1.496	7.454	13.490	5.634	28.074
	Δωμάτια	12.353	55.523	88.570	32.407	188.853
	Κλίνες	30.212	130.932	203.858	73.934	438.936

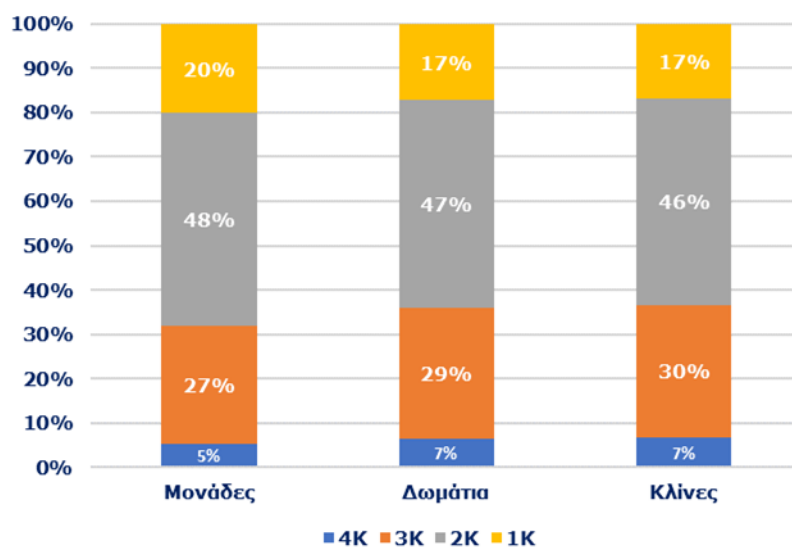
Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Η Ελλάδα το 2018 διέθετε 28.074 μονάδες ενοικιαζόμενων δωματίων με 188.853 δωμάτια και 438.936 κλίνες. Οι Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου, της Κεντρικής Μακεδονίας, των Ιονίων Νήσων, της Κρήτης και της Θεσσαλίας αντιπροσώπευαν το 2018 το 74% του δυναμικού ενοικιαζόμενων δωματίων της χώρας (20.848 μονάδες). Το top-5 των Περιφερειών, με εξαίρεση την Θεσσαλία αντί για την Αττική, παραμένει ίδιο και για το δυναμικό των ενοικιαζόμενων δωματίων.

Στις επιμέρους κατηγορίες κλειδιών παρατηρούμε μεγάλη συγκέντρωση στις μονάδες 2K (48%), 3K (27%) και 1K (20%) και χαμηλή στις μονάδες με 4K (5%).

Η εικόνα στα δωμάτια δεν αλλάζει σημαντικά: 4K (7%), 3K (29%), 2K (47%) και 1K (17%) ενώ παρόμοια είναι η εικόνα και στις κλίνες: 4K (7%), 3K (30%), 2K (46%) και 1K (17%). Σε αντίθεση με το ξενοδοχειακό δυναμικό και τα 5* ξενοδοχεία, που αν και αποτελούν μόλις το 5% των μονάδων κατέχουν το 18% των δωματίων και το 19% των κλινών, τα ενοικιαζόμενα δωμάτια με 4K δεν εμφανίζουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στα δωμάτια και στις κλίνες.

Διάγραμμα 28: Κατανομή ενοικιαζόμενων μονάδων, δωματίων και κλινών ανά κατηγορία κλειδιών στην Ελλάδα, 2018

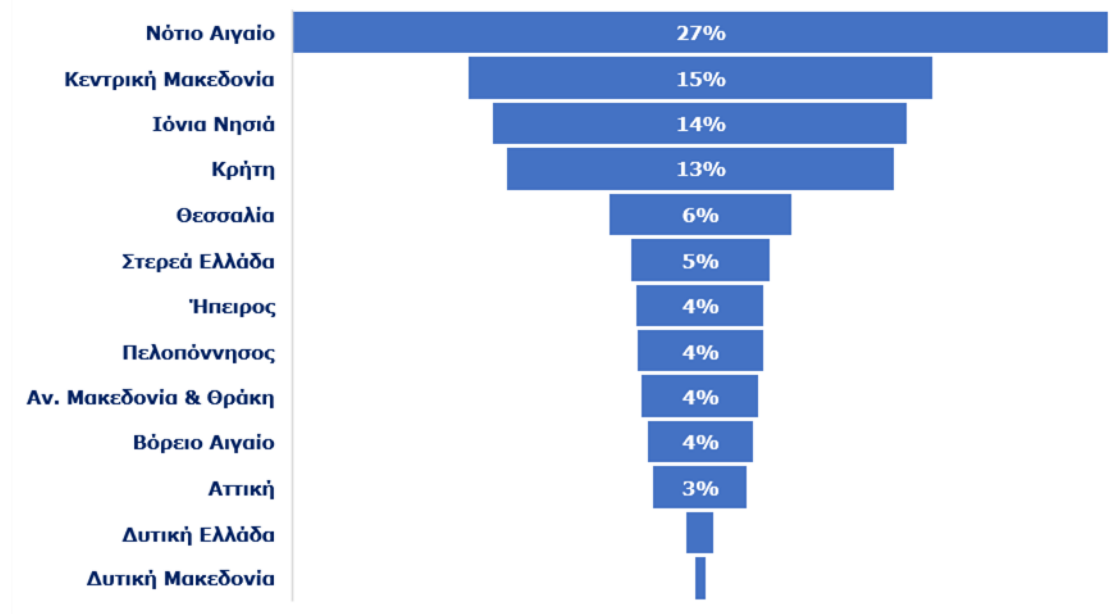

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Την μεγαλύτερη συγκέντρωση σε μονάδες με 4K έχουν οι Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (39%), Ιονίων Νήσων (10%), Κρήτης (10%) και Ηπείρου (9%) αντιπροσωπεύοντας το 68% των μονάδων με 4K. Ενώ οι Περιφέρειες με την μεγαλύτερη συγκέντρωση στις μονάδες με 3K είναι το Νότιο Αιγαίο (28%), η Κρήτη (16%), η Κεντρική Μακεδονία (13%) και τα Ιόνια Νησιά (11%) αντιπροσωπεύοντας το 68%.

Αναφορικά με την κατανομή των δωματίων, αξιοσημείωτο είναι ότι οι Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου, της Κεντρικής Μακεδονίας, των Ιονίων Νήσων, της Κρήτης και της Θεσσαλίας αντιπροσωπεύουν το 2018 το 75% των δωματίων της χώρας. Παρόμοια είναι η εικόνα και για τις κλίνες στις επιμέρους Περιφέρειες.

Διάγραμμα 29: Ποσοστιαία κατανομή των ενοικιαζόμενων δωματίων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2018

2.2.2 Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2018 το 5% των μονάδων, το 5% των δωματίων και το 4% των κλινών της χώρας. Συνολικά διαθέτει 1.275 μονάδες με 8.740 δωμάτια και 19.063 κλίνες.

Πίνακας 21: Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2018

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ						
Ενοικιαζόμενα δωμάτια 2018						
Ενότητα		4K	3K	2K	1K	Σύνολο
Εύβοιας	Μονάδες	15	299	387	165	866
	Δωμάτια	122	2.514	2.683	901	6.220
	Κλίνες	298	5.448	5.816	1.934	13.496
Φθιώτιδας	Μονάδες	8	34	33	64	139
	Δωμάτια	62	278	242	333	915
	Κλίνες	124	654	515	673	1.966
Φωκίδας	Μονάδες	9	49	42	3	103
	Δωμάτια	71	329	254	13	667
	Κλίνες	159	736	577	29	1.501
Ευρυτανίας	Μονάδες	8	42	54	7	111
	Δωμάτια	42	282	250	26	600
	Κλίνες	88	593	548	64	1.293
Βοιωτίας	Μονάδες	9	26	19	2	56
	Δωμάτια	49	184	87	18	338
	Κλίνες	157	411	209	30	807
Σύνολο	Μονάδες	49	450	535	241	1.275
	Δωμάτια	346	3.587	3.516	1.291	8.740
	Κλίνες	826	7.842	7.665	2.730	19.063

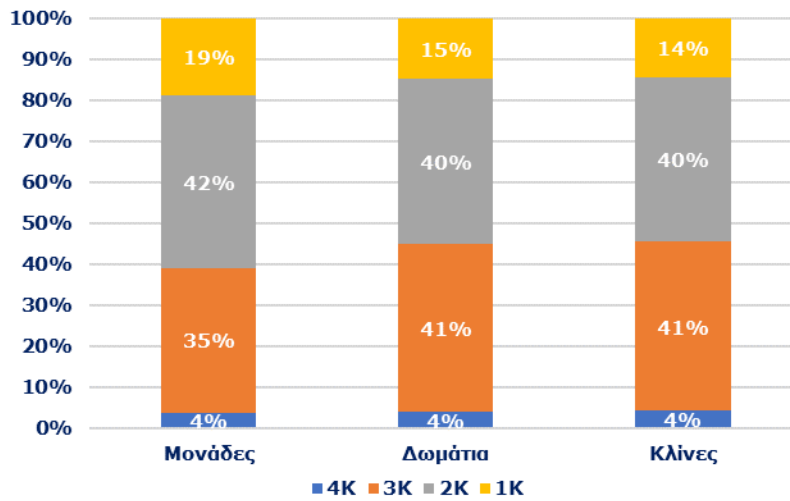
Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Στις επιμέρους κατηγορίες κλειδιών παρατηρούμε μεγάλη συγκέντρωση στις μονάδες με 2K (42%) και 3K (35%) και χαμηλή στις μονάδες με 4K (4%) και 1K (19%).

Η εικόνα στα δωμάτια δεν αλλάζει σημαντικά: 4K (4%), 3K (41%), 2K (40%) και 1K (15%) ενώ παρόμοια είναι η εικόνα και στις κλίνες: 4K (4%), 3K (41%), 2K (40%) και 1K (14%).

Διάγραμμα 30: Κατανομή ενοικιαζόμενων μονάδων, δωματίων και κλινών ανά κατηγορία κλειδιών στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2018

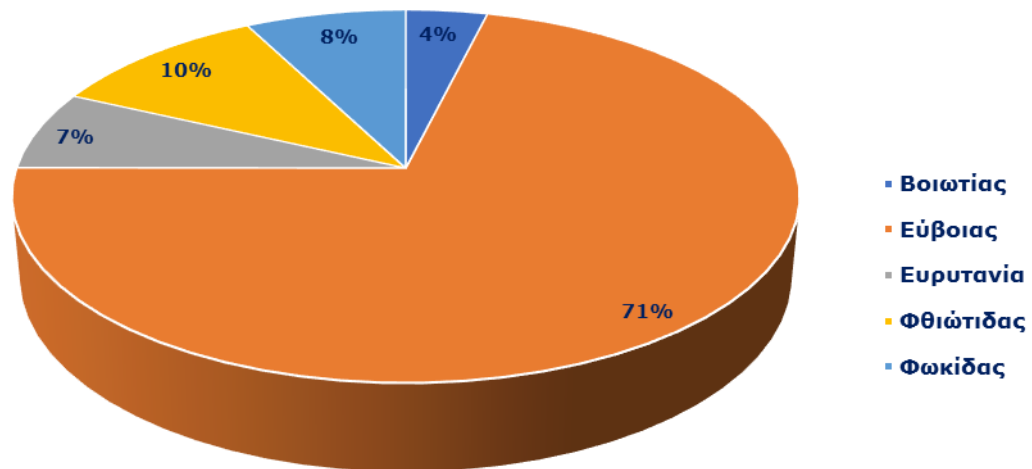

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με τις επιμέρους Ενώτητες, παρατηρούμε ότι:

- Η Ενότητα Εύβοιας αντιπροσωπεύει το 71% του δυναμικού δωματίων της Περιφέρειας με 866 μονάδες, 6.220 δωμάτια και 13.496 κλίνες,
- Η Ενότητα Φθιώτιδας διαθέτει το 10% του δυναμικού της Περιφέρειας με 139 μονάδες, 915 δωμάτια και 1.966 κλίνες,
- Η Ενότητα Φωκίδας διαθέτει το 8% του δυναμικού με 103 μονάδες, 667 δωμάτια και 1.501 κλίνες,
- Η Ενότητα Ευρυτανίας διαθέτει το 7% του δυναμικού με 111 μονάδες, 600 δωμάτια και 1.293 κλίνες και
- Η Ενότητα Βοιωτίας αντιπροσωπεύει το 4% του δυναμικού της Περιφέρειας με 56 μονάδες, 338 δωμάτια και 807 κλίνες.

Διάγραμμα 31: Ποσοστιαία κατανομή των δωματίων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2018

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

2.3 ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΥΛΕΩΝ, 2018

2.3.1 Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια

Επίσης, η Ελλάδα το 2018 διέθετε και 11.415 τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες και επαύλεις με 17.300 δωμάτια και 90.910 κλίνες. Οι Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου, των Ιονίων Νήσων, της Κρήτης και της Πελοποννήσου αντιπροσώπευαν το 2018 το 79% του δυναμικού των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της χώρας (9.055 δωμάτια).

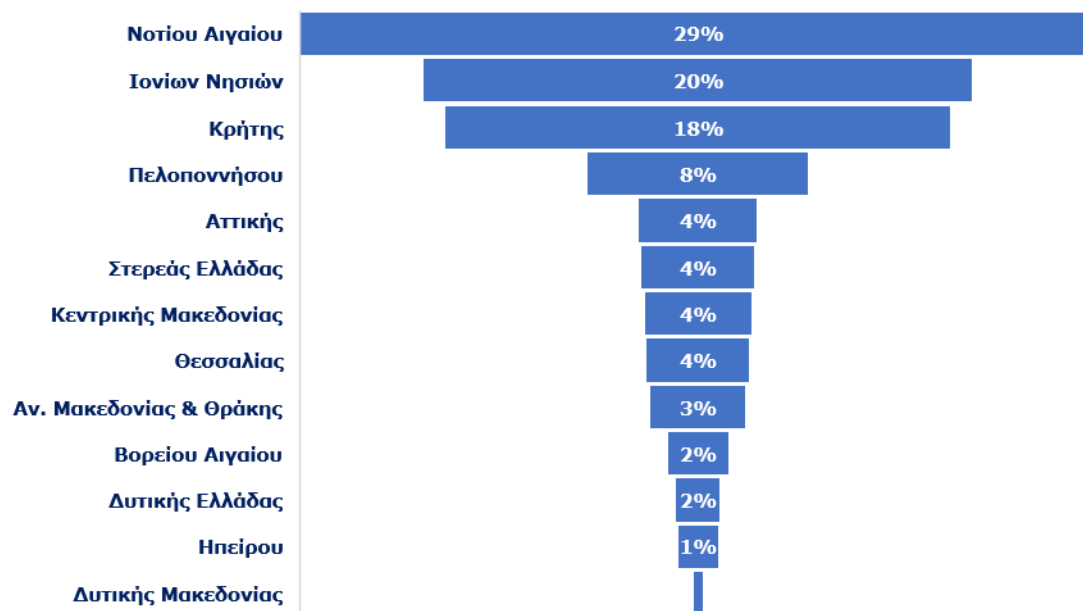
Πίνακας 22: Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2018

Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2018			
Περιφέρεια	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Νοτίου Αιγαίου	3.862	4.972	28.326
Ιονίων Νησιών	2.235	3.432	18.691
Κρήτης	2.306	3.159	17.623
Πελοποννήσου	652	1.384	6.125
Αττικής	483	744	4.232
Στερεάς Ελλάδας	240	709	2.763
Κεντρικής Μακεδονίας	411	672	3.445
Θεσσαλίας	502	648	3.531
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	242	599	2.383
Βορείου Αιγαίου	228	384	1.473
Δυτικής Ελλάδας	129	277	1.084
Ηπείρου	98	256	949
Δυτικής Μακεδονίας	27	64	285
Σύνολο	11.415	17.300	90.910

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την κατανομή των δωματίων, παρατηρούμε ότι οι Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου (29%), των Ιονίων Νήσων (20%), της Κρήτης (18%) και της Πελοποννήσου (8%) αντιπροσώπευαν το 2018 το 75% των δωματίων της χώρας.

Διάγραμμα 32: Ποσοστιαία κατανομή των δωματίων των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2018

Η εικόνα διαφοροποιείται ελαφρώς στις κλίνες με τις Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου (31%), των Ιονίων Νήσων (21%), της Κρήτης (19%) και της Πελοποννήσου (7%) να αντιπροσωπεύουν για το 2018 το 78% των κλινών της χώρας.

Δηλαδή οι 4 αυτές Περιφέρειες αντιπροσώπευαν για το 2018 το 79% των μονάδων, το 75% των δωματίων και το 78% των κλινών.

2.3.2 Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2018 το 2% των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της χώρας, το 4% των δωματίων και το 3% των κλινών. Συνολικά διαθέτει 240 μονάδες με 709 δωμάτια και 2.763 κλίνες.

Πίνακας 23: Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2018

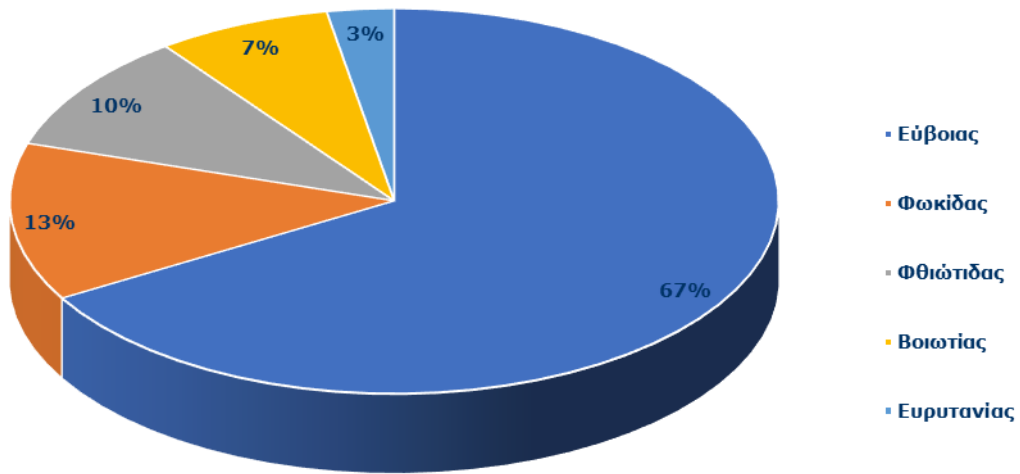
Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Ενότητα, 2018			
Ενότητα	Μονάδες	Δωμάτια	Κλίνες
Εύβοιας	158	472	1.840
Φωκίδας	35	94	366
Φθιώτιδας	26	71	290
Βοιωτίας	13	52	161
Ευρυτανίας	8	20	106
Σύνολο	240	709	2.763

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με τις επιμέρους Ενότητες, παρατηρούμε ότι:

- Η Ενότητα Εύβοιας διαθέτει το 67% του δυναμικού της Περιφέρειας με 158 μονάδες, 472 δωμάτια και 1.840 κλίνες,
- Η Ενότητα Φωκίδας αντιπροσωπεύει το 13% του δυναμικού της Περιφέρειας με 35 μονάδες, 94 δωμάτια και 366 κλίνες,
- Η Ενότητα Φθιώτιδας αντιπροσωπεύει το 10% του δυναμικού της Περιφέρειας με 26 μονάδες, 71 δωμάτια και 290 κλίνες,
- Η Ενότητα Βοιωτίας διαθέτει το 7% του δυναμικού της Περιφέρειας με 13 μονάδες, 52 δωμάτια και 161 κλίνες και
- Η Ενότητα Ευρυτανίας κατέχει το 3% του δυναμικού με 8 μονάδες, 20 δωμάτια και 106 κλίνες.

Διάγραμμα 33: Ποσοστιαία κατανομή των δωματίων των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2018

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

2.4 ΚΥΡΙΕΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ, 2001 - 2011

Στην Ενότητα αυτή γίνεται η καταγραφή του συνόλου των κατοικιών καθώς επίσης των κενών και των δευτερεύουσων και εξοχικών κατοικιών. Η καταγραφή αυτή γίνεται λόγω της σημαντικής αύξησης των βραχυχρόνιων μισθώσεων (μέσω Airbnb κ.α.) στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια. Οι κενές και οι εξοχικές & δευτερεύουσες κατοικίες αποτελούν ή μπορούν να αποτελέσουν καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης.

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή κατοικιών που διενεργήθηκε το 2011, η Ελλάδα σημείωσε αύξηση στο σύνολο των κατοικιών της κατά +17% (από 5.476.162 το 2001 σε 6.384.353 το 2011). Σε απόλυτες τιμές, οι μεγαλύτερες αυξήσεις εντοπίστηκαν στις Περιφέρειες Αττικής (+290.780 κατοικίες ή +16%), Κεντρικής Μακεδονίας (+163.354 κατοικίες ή +18%) και Κρήτης (+70.989 ή +23%). Σημαντικά υψηλότερη αύξηση (+56%) παρουσίασαν οι κενές κατοικίες (από 1.439.041 το 2001 σε 2.249.813 το 2011) και οι εξοχικές & δευτερεύουσες κατοικίες κατά +47% (από 922.228 το 2001 σε 1.351.845 το 2011). Επίσης, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι οι κενές κατοικίες μαζί με τις εξοχικές και δευτερεύουσες αντιπροσώπευαν το 56% του συνόλου των κατοικιών, με τα υψηλότερα ποσοστά να καταγράφονται στις Περιφέρειες Αττικής (14%) και Κεντρικής Μακεδονίας (9%).

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας εμφάνισε αύξηση στις κατοικίες της κατά +15% (από 312.987 το 2001 σε 359.236 το 2011), κατά +43% στις κενές κατοικίες (από 110.795 το 2001 σε 158.234 το 2011) και κατά +35% στις δευτερεύουσες & εξοχικές κατοικίες (από 85.259 το 2001 σε 115.324 το 2011).

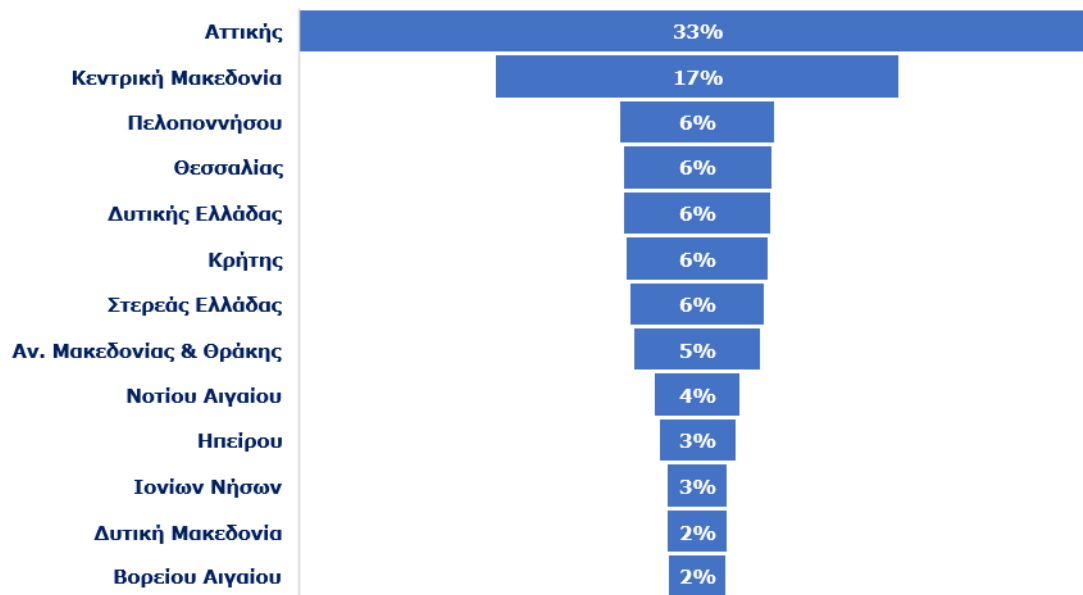
Πίνακας 24: Δυναμικό κύριων και δευτερευουσών κατοικιών της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2001 - 2011

Περιφέρεια	Σύνολο Κατοικιών, 2011	Σύνολο Κενών, 2011	Εξοχικές & Δευτερεύουσες κατοικίες, 2011	Κενές & Εξοχικές & Δευτερεύουσες κατοικίες ως % επί του συνόλου, 2011	%Δ Σύνολο Κατοικιών 2001 - 2011	%Δ Σύνολο Κενών 2001 - 2011	%Δ Εξοχικές & Δευτερ. 2001 - 2011
Αττικής	2.121.155	609.058	295.178	14%	16%	78%	64%
Κεντρική Μακεδονία	1.076.148	360.990	200.295	9%	18%	62%	56%
Πελοποννήσου	411.462	198.386	148.239	5%	14%	35%	28%
Θεσσαλίας	397.301	132.749	87.891	3%	14%	54%	43%
Δυτική Ελλάδα	390.609	148.250	100.941	4%	14%	56%	54%
Κρήτης	381.737	140.099	81.656	3%	23%	61%	44%
Στερεάς Ελλάδας	359.236	158.234	115.324	4%	15%	43%	35%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	340.682	105.333	64.864	3%	20%	63%	85%
Νοτίου Αιγαίου	229.919	113.284	75.257	3%	22%	41%	32%
Ηπείρου	204.948	76.560	53.682	2%	16%	46%	40%
Ιονίων Νήσων	160.298	79.591	43.839	2%	22%	50%	41%
Δυτική Μακεδονία	159.409	55.294	34.087	1%	15%	58%	52%
Βορείου Αιγαίου	151.449	71.985	50.592	2%	7%	17%	13%
Ελλάδα	6.384.353	2.249.813	1.351.845	56%	17%	56%	47%

πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Ενεργειακά INSETE Intelligence

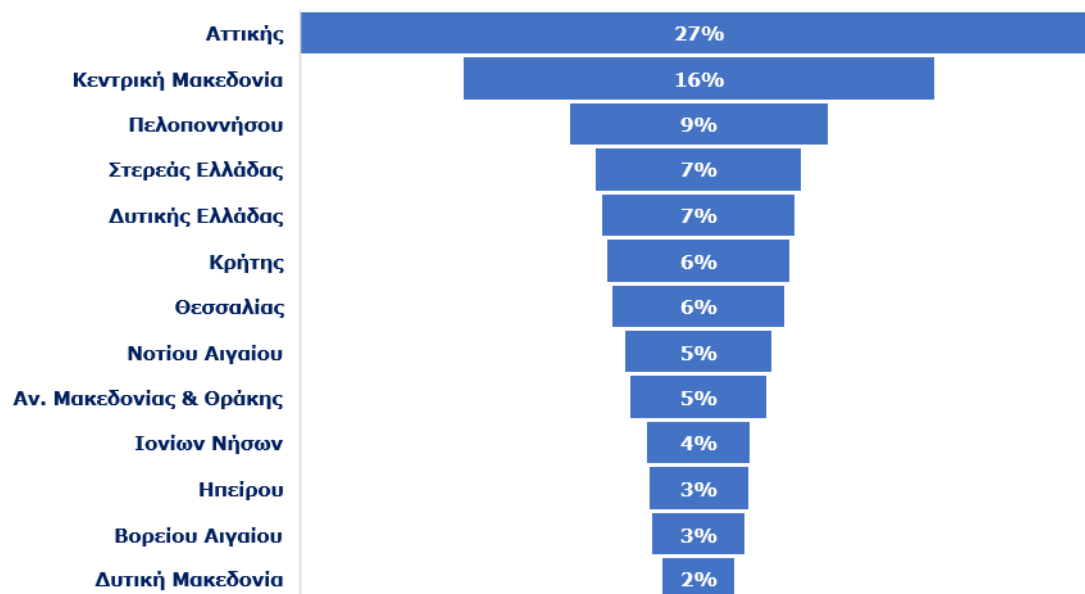
Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των κατοικιών της Ελλάδας, παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των κατοικιών βρίσκονται στις Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας όπου εντοπίζονται και τα 2 μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας (Αθήνα και Θεσσαλονίκη). Συγκεκριμένα, οι Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας αντιπροσώπευαν για το 2011 το 50% των κατοικιών της Ελλάδας.

Διάγραμμα 34: Ποσοστιαία κατανομή των κατοικιών της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2011

Η εικόνα στην ποσοστιαία κατανομή των κενών κατοικιών είναι παρόμοια με το σύνολο των κατοικιών, με μικρές διαφοροποιήσεις ανά Περιφέρεια. Η μεγαλύτερη διαφοροποίηση εντοπίζεται στην Περιφέρεια Αττικής.

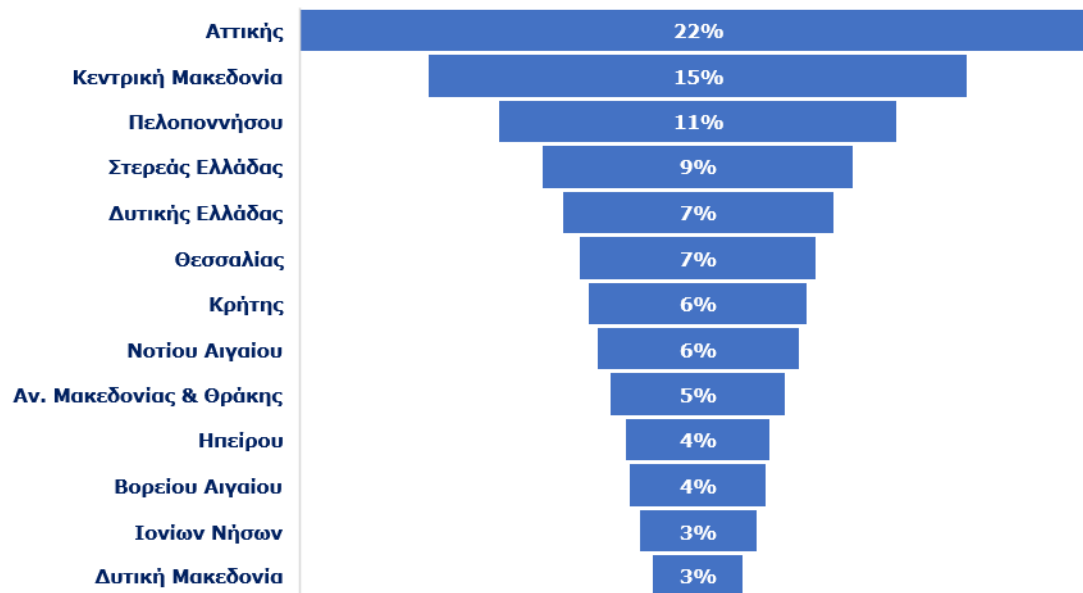
Διάγραμμα 35: Ποσοστιαία κατανομή των κενών κατοικιών της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2011

Αναφορικά με τις εξοχικές & δευτερεύουσες κατοικίες παρατηρούμε ότι η Αττική (22%), η Κεντρική Μακεδονία (15%) και η Πελοπόννησος (11%) σημειώνουν τα μεγαλύτερα μερίδια, αντιπροσωπεύοντας το 48% του συνόλου της χώρας.

Διάγραμμα 36: Ποσοστιαία κατανομή των εξοχικών & δευτερεύουσων κατοικιών της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2011

Συμπερασματικά, οι Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας αντιπροσωπεύουν για το 2011 το 50% των κατοικιών της Ελλάδας εκ των οποίων το 43% των κενών κατοικιών και το 37% των εξοχικών και δευτερεύουσων κατοικιών.

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2011 το 6% των κατοικιών της Ελλάδας, εκ των οποίων το 7% των κενών κατοικιών και το 9% των εξοχικών και δευτερεύουσων κατοικιών.

2.5 ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΜΠΙΝΓΚ, 2018

2.5.1 Δυναμικό κάμπινγκ στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Πίνακας 25: Δυναμικό κάμπινγκ στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2018

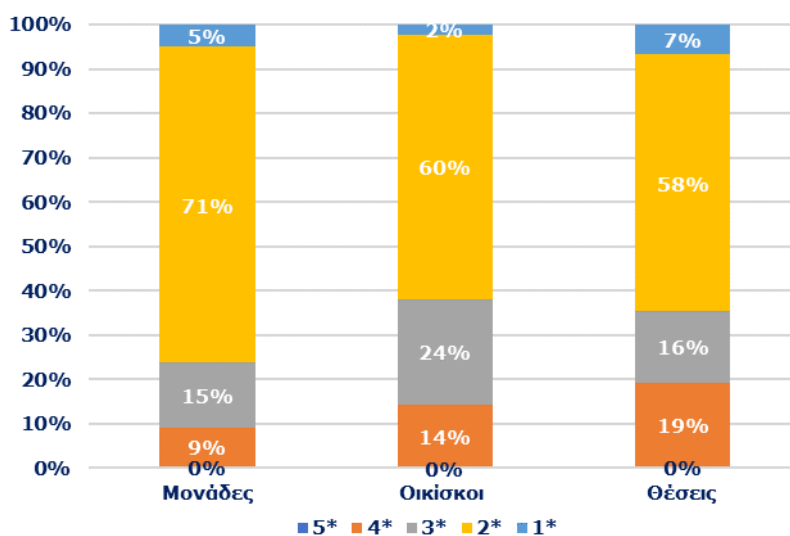
Δυναμικό Κάμπινγκ στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2018							
Περιφέρεια		5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Κεντρική Μακεδονία	Μονάδες	0	13	9	45	3	70
	Οικίσκοι	0	38	90	193	26	347
	Θέσεις	0	2.751	875	2.546	169	6.341
Πελοπόννησος	Μονάδες	0	0	9	45	2	56
	Οικίσκοι	0	0	17	37	0	54
	Θέσεις	0	0	1.001	2.999	131	4.131
Νότιο Αιγαίο	Μονάδες	0	1	3	26	3	33
	Οικίσκοι	0	0	101	198	0	299
	Θέσεις	0	20	253	1.850	540	2.663
Αν. Μακεδονία & Θράκη	Μονάδες	0	5	2	6	3	16
	Οικίσκοι	0	0	0	1	0	1
	Θέσεις	0	879	266	557	392	2.094
Ιόνια Νησιά	Μονάδες	0	1	3	20	0	24
	Οικίσκοι	0	26	0	143	0	169
	Θέσεις	0	101	259	1.506	0	1.866
Δυτική Ελλάδα	Μονάδες	0	1	5	17	0	23
	Οικίσκοι	0	41	15	12	0	68
	Θέσεις	0	120	408	1.129	0	1.657
Στερεά Ελλάδα	Μονάδες	0	2	8	11	1	22
	Οικίσκοι	0	50	35	14	0	99
	Θέσεις	0	360	463	703	30	1.556
Ήπειρος	Μονάδες	0	0	3	13	0	16
	Οικίσκοι	0	0	0	21	0	21
	Θέσεις	0	0	204	864	0	1.068
Θεσσαλία	Μονάδες	1	0	0	12	1	14
	Οικίσκοι	0	0	0	9	0	9
	Θέσεις	75	0	0	700	196	971
Αττική	Μονάδες	0	2	1	5	1	9
	Οικίσκοι	0	0	0	6	0	6
	Θέσεις	0	222	78	406	60	766
Κρήτη	Μονάδες	0	1	1	12	1	15
	Οικίσκοι	0	0	0	14	0	14
	Θέσεις	0	90	18	552	100	760
Βόρειο Αιγαίο	Μονάδες	0	0	0	1	0	1
	Οικίσκοι	0	0	0	0	0	0
	Θέσεις	0	0	0	25	0	25
Σύνολο	Μονάδες	1	26	44	213	15	299
	Οικίσκοι	0	155	258	648	26	1.087
	Θέσεις	75	4.543	3.825	13.837	1.618	23.898

Πηγή: ΕΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Η Ελλάδα το 2018 διέθετε 299 μονάδες κάμπινγκ με 1.087 οικίσκους και 23.898 θέσεις. Στις επιμέρους κατηγορίες αστεριών παρατηρούμε μεγάλη συγκέντρωση στα 2* (71%) και 3* (15%) κάμπινγκ και χαμηλή στα 4* (9%), 1* (5%) και 5* (0,3%).

Η εικόνα στους οικίσκους ανά κατηγορία αστεριού είναι: 4* (14%), 3* (24%), 2* (60%) και 1* (2%) ενώ παρόμοια είναι και η εικόνα στις θέσεις 5* (0,3%), 4* (19%), 3* (16%), 2* (58%) και 1* (7%). Επίσης, αξιοσημείωτο είναι ότι το μοναδικό 5* κάμπινγκ καταγράφεται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

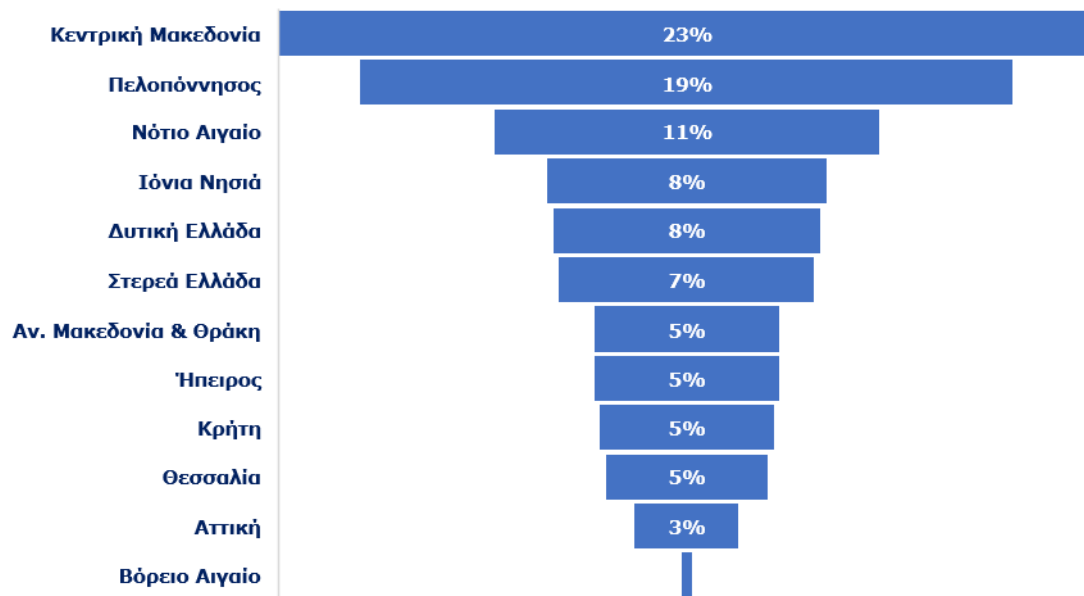
Διάγραμμα 37: Κατανομή μονάδων, οικίσκων και θέσεων ανά κατηγορία αστεριού στην Ελλάδα, 2018

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

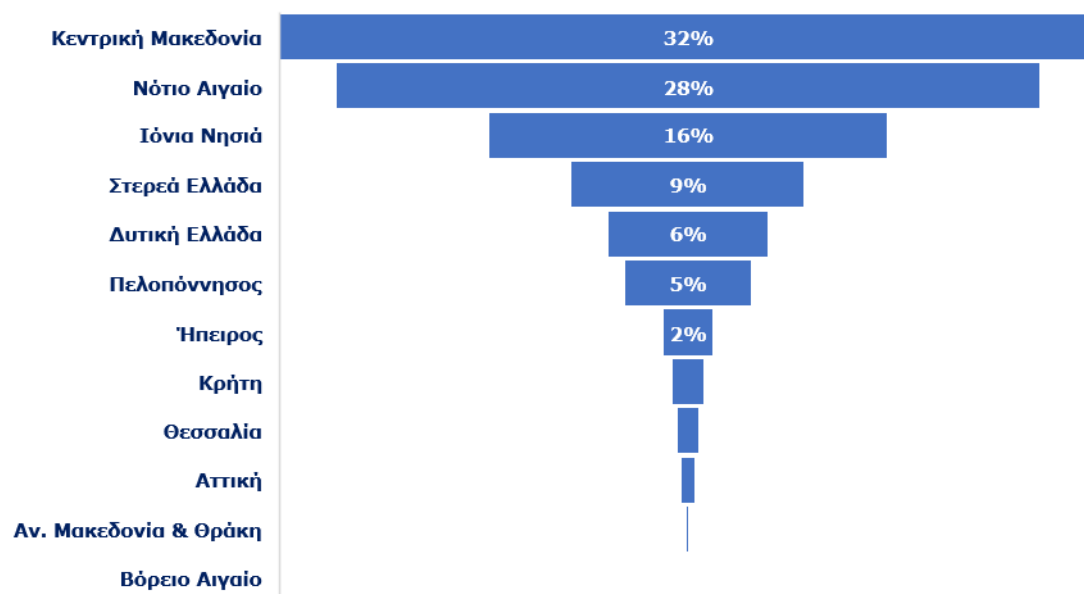
Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των μονάδων των κάμπινγκ ανά Περιφέρεια, παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία βρίσκεται στις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Πελοποννήσου και Νοτίου Αιγαίου αντιπροσωπεύοντας το 53% του συνόλου της χώρας. Αξιοσημείωτο είναι, ότι τουριστικές Περιφέρειες όπως τα Ιόνια Νησιά (8%) και η Κρήτη (5%) καταγράφουν μικρό δυναμικό στα κάμπινγκ.

Διάγραμμα 38: Ποσοστιαία κατανομή των μονάδων των κάμπινγκ της Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2018

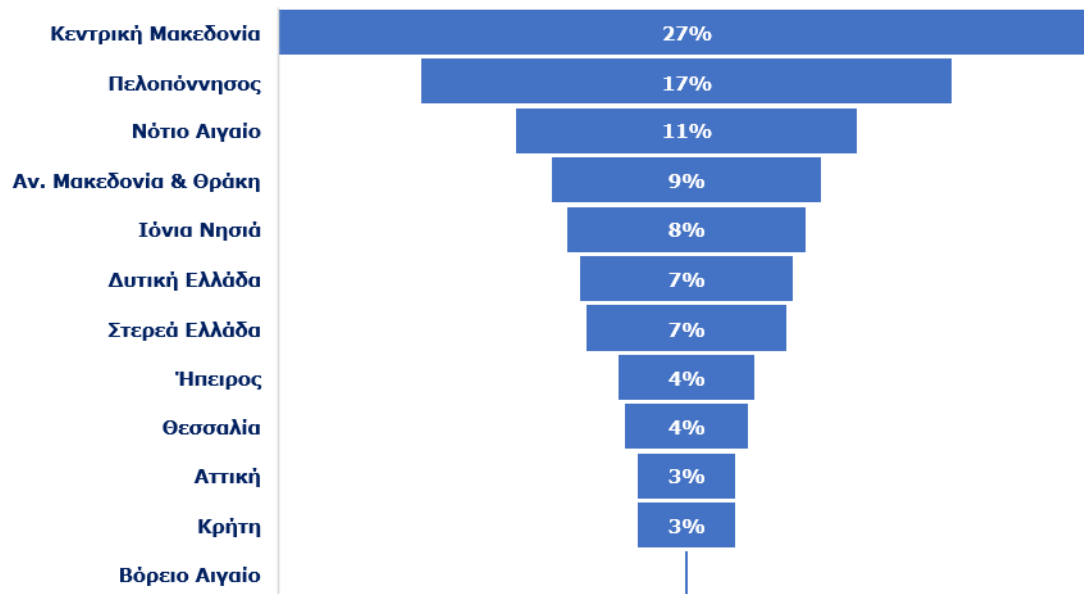
Όσον αφορά τους οικίσκους, η εικόνα διαφοροποιείται, με τις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Νοτίου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων να καταγράφουν τα υψηλότερα μερίδια αντιπροσωπεύοντας το 75% του δυναμικού της χώρας.

Διάγραμμα 39: Ποσοστιαία κατανομή των οικίσκων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2018

Τέλος, στις θέσεις των κάμπινγκ, τα μεγαλύτερα μερίδια καταγράφονται στις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Πελοποννήσου και Νοτίου Αιγαίου αντιπροσωπεύοντας το 55% του δυναμικού της χώρας.

Διάγραμμα 40: Ποσοστιαία κατανομή των θέσεων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2018

2.5.2 Δυναμικό κάμπινγκ στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2018 το 7% των μονάδων της χώρας, το 9% των οικίσκων και το 7% των θέσεων. Συνολικά διαθέτει 22 μονάδες με 99 οικίσκους και 1.556 θέσεις.

Πίνακας 26: Δυναμικό κάμπινγκ στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2018

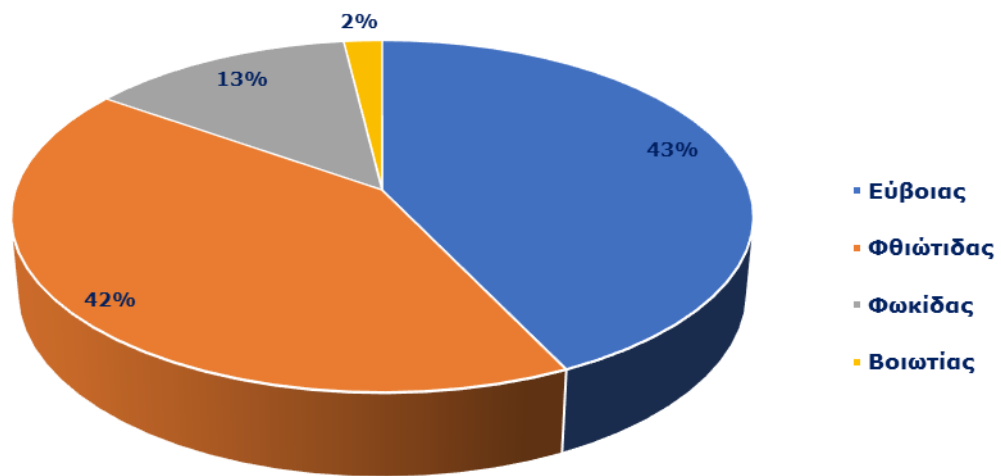
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ						
Δυναμικό Κάμπινγκ 2018						
Ενότητα		4*	3*	2*	1*	Σύνολο
Εύβοιας	Μονάδες	1	3	6	0	10
	Οικίσκοι	0	31	14	0	45
	Θέσεις	110	192	365	0	667
Φθιώτιδας	Μονάδες	1	4	2	0	7
	Οικίσκοι	50	0	0	0	50
	Θέσεις	250	216	186	0	652
Φωκίδας	Μονάδες	0	1	3	0	4
	Οικίσκοι	0	4	0	0	4
	Θέσεις	0	55	152	0	207
Βοιωτίας	Μονάδες	0	0	0	1	1
	Οικίσκοι	0	0	0	0	0
	Θέσεις	0	0	0	30	30
Σύνολο	Μονάδες	2	8	11	1	22
	Οικίσκοι	50	35	14	0	99
	Θέσεις	360	463	703	30	1.556

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με τις επιμέρους Ενότητες, παρατηρούμε ότι:

- Η Ενότητα Εύβοιας αντιπροσωπεύει το 43% του δυναμικού των θέσεων της Περιφέρειας με 10 μονάδες, 45 οικίσκους και 667 θέσεις,
- Η Ενότητα Φθιώτιδας διαθέτει το 42% του δυναμικού της Περιφέρειας με 7 μονάδες, 50 οικίσκους και 652 θέσεις,
- Η Ενότητα Φωκίδας διαθέτει το 13% του δυναμικού της Περιφέρειας με 4 μονάδες, 4 οικίσκους και 207 θέσεις και
- Η Ενότητα Βοιωτίας διαθέτει το 2% του δυναμικού της Περιφέρειας με 1 μονάδα, 0 οικίσκους και 30 θέσεις.

Διάγραμμα 41: Ποσοστιαία κατανομή των θέσεων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2018

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

3 ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

3.1 ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ

Οι Παραδοσιακοί οικισμοί, είναι οικισμοί με ιδιαίτερη «ιστορική, πολεοδομική, αρχιτεκτονική, λαογραφική, κοινωνική και αισθητική» φυσιογνωμία διατηρώντας αναλλοίωτη την εικόνα που είχαν στον παρελθόν καθώς και τον τοπικό τους χαρακτήρα. Με ευθύνη του ΥΠΕΚΑ (Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας), 814 οικισμοί έχουν χαρακτηριστεί ως παραδοσιακοί. Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας καταγράφονται 17 παραδοσιακοί οικισμοί.

Πίνακας 27: Παραδοσιακοί Οικισμοί

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ				
ΒΟΙΩΤΙΑΣ	ΕΥΒΟΙΑΣ	ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	ΦΩΚΙΔΑΣ
ΑΡΑΧΩΒΑ	ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	ΔΟΜΙΑΝΟΙ	ΑΜΦΙΚΛΕΙΑ	ΓΑΛΑΞΕΙΔΙ
	ΚΥΜΗ	ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ	ΑΧΙΝΟΣ	ΔΕΛΦΟΙ
	ΧΩΡΑ ΣΚΥΡΟΥ	ΦΟΥΡΝΑΣ		ΖΟΡΙΑΝΟΣ
		ΦΙΔΑΚΙΑ		ΚΟΥΠΑΚΙ
				ΚΡΟΚΥΛΕΙΟ
				ΧΑΡΜΑΙΝΑ
				ΧΡΙΣΣΟ

Πηγή: Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας - Επεξεργασία INSETE Intelligence

3.2 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΑ

3.2.1 Αρχαιολογικοί χώροι της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας συναντάμε σημαντικά ευρήματα της Νεολιθικής περιόδου, μνημεία της Κλασικής και Ελληνιστικής περιόδου, ιστορικά μνημεία της Μεταβυζαντινής περιόδου (1453 – 1830) αλλά και νεότερων μνημείων (1830-) που συνθέτουν ένα πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα.

Συγκεκριμένα, η Περιφέρεια διαθέτει 2 Μνημεία Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO, τους Δελφούς (1987) και την Μονή του Οσίου Λουκά στο Στείρι (1990). Οι Δελφοί θεωρήθηκαν από τον αρχαίο κόσμο ως ο ομφαλός της γης, κέντρο του σύμπαντος. Στο σημείο όπου βρίσκεται το μαντείο των Δελφών, το σπουδαιότερο της αρχαιότητας, υπήρχε προϊστορικό ιερό αφιερωμένο στη Γαία, τη Μεγάλη Μητέρα. Η Μονή Οσίου Λουκά βρίσκεται στη δυτική πλαγιά του Όρους Ελικών, κάτω από την Ακρόπολη του Αρχαίου Στείριου. Αποτελεί το καλύτερα διατηρημένο μοναστηριακό συγκρότημα της μεσοβυζαντινής περιόδου. Το συγκρότημα αποτελείται από το σύμπλεγμα δύο εκκλησιών, τη μονή της Παναγίας και το Καθολικό, που πλαισιώνονται από κελιά και βοηθητικά κτίσματα.

Άλλοι αξιόλογοι αρχαιολογικοί πόροι είναι οι Θερμοπύλες, οι οποίες αποτελούν ένα στενό ανάμεσα στις νοτιοανατολικές υπώρειες του όρους Καλλίδρομου και του Μαλιακού κόλπου, υπήρξαν διαχρονικά τόπος στρατηγικής σημασίας και πολεμικών συγκρούσεων. Ο αρχαιολογικός χώρος των Θερμοπυλών αποτέλεσε έναν από τους πιο σημαντικούς ιστορικούς τόπους λόγω της μάχης του 480 π.χ., ο αρχαιολογικός χώρος Λιθάρων και Καβείριου στην Θήβα, ο αρχαιολογικός χώρος στο πεδίο μάχης των Πλαταιών, το αρχαίο Κάλλιον στην Φωκίδα, η Ακρόπολη της Λάρυμνας στην Φθιώτιδα, το Αρτεμίσιο και η Αρχαία Ερέτρια στην Εύβοια, η κοιλάδα των Μουσών στην Άσκη με σημαντικότερα μνημεία το θέατρο, την μακρά ιωνική στοά, τον βωμό των Μουσών, τα βάθρα αγαλμάτων των Μουσών και ο τετράγωνος πύργος της Άσκρας.

Επίσης, στην Περιφέρεια καταγράφεται και πλήθος αρχαιολογικών πόρων εκκλησιαστικού ενδιαφέροντος, όπως η Ιερά Μονή Αγίου Σεραφείμ, η Παναγία Μακαριώτισσα, η Μονή Οσίου Δαυίδ, η Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννη Θεολόγου, η Ιερά Μονή Δαμάστας κ.α.

Οι αρχαιολογικοί χώροι της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας χαρακτηρισμένοι από το Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού παρατίθενται στον πίνακα κατωτέρω.

Πίνακας 28: Αρχαιολογικοί χώροι στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Αρχαιολογικοί Χώροι - Μνημεία στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας				
Βοιωτίας	Εύβοιας	Ευρυτανίας	Φθιώτιδας	Φωκίδας
Μυκηναϊκό Ανάκτορο	Αρχάμπολη (Ευαγγελισμός)	Γεφύρι της Τέμπλας (Ασπροπόταμος)	Θερμοπούλες	Κίρρα- Ιτέα
Κάδμειον	Κύμη (Βιγλατούρι Κύμης)	Γεφύρι στο Στένωμα Ευρυτανίας	Ιερό του Απόλλωνος των Αβών (Καλαπόδι)	Λιλαία - Πολύδροσο (Κάτω Αγόριανη)
Ναός Ισμήνιου Απόλλωνος	Μαγαζιά Σκύρου	Διτάξιο Δημοτικό Σχολείο στο Κρίκελλο Ευρυτανίας	Δαφνούσια Λοκρίδας (Αρκίτσα)	Δωρίδα (Δήμος Δωριέων)
Ιερό Καβείρων	Μάνικα	Κρήνη στη Χρύσω Ευρυτανίας	Αλαί (Άγιος Ιωάννης Θεολόγος Μαλεσίνας)	Οχυρώσεις Δυτικής Λορκίδας
Ορχομενός- Μυκηναϊκό Ανάκτορο	Αμάρυνθος	Νερόμυλος στο Στένωμα Ευρυτανίας	Ανδρών	Δεσφίνα
Αρχαιολογικός χώρος Αλιάρτου	Ιερό Αυλιδείας Αρτέμιδος	Νερόμυλος στη θέση Διάσελο Κορυσχάδων	Αρχαία Τραχίνα	Γλύφα
Δαύλεια	Δύστος (Καστρί Δύστου)	Νερόμυλος στη Χρύσω Ευρυτανίας	Κύνος	Τολοφώνα
Θήβα	Αρτεμίσιο	Ιερά Μονή Προυσσού	Λάρυμνα	Πάνορμος
Εύτηρηση	Ερέτρια	Ιερά Μονή Τατάρνας	Εχίνος	Αγία Ευθυμία
Λιθαρές	Λευκαντί (Ξερόπολη)	Ησυχαστήριο Οσίας Μαρία	Ελάτεια	Δελφοί
Θίσβη	Καστρί Ποταμίας	Ιερά Μονή Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Βραγγιανών (Βραγγιανά)	Ακρόπολη της αρχαίας Πρόερνας	Άμφισσα
Χαιρώνεια	Καλογερόβρυση (Φύλλα)		Γλύφα (Νεκροταφείο ταφικών κύκλων)	Κάλλιον
Ακρόπολη Πανοπέως	Μονή Αγίου Γεωργίου ΑΡΜΑ		Ακρόπολη της αρχαία πόλη της Αλαίας στον Θεολόγο	Κρίσσα
Μεσαιωνικό Φρούριο- Λειβαδιά	Μονή Αγίου Γεωργίου Ηλίων		Κάστρο Λαμίας	Χάλειον
Μυκηναϊκή Ακρόπολη Γλα	Μονή Αγίου Νικολάου Άνω Βάθειας		Βυζαντινό κάστρο Υπάτης	Μοναστήρι Προφήτη Ηλία
Αντίκυρα	Μονή Αγίου Χαραλάμπους Λευκών		Κάστρο Δρυμίας	Ιερά Μονή Βαρνάκωβας
Ακρόπολη Αρχαίων Σιφών	Μονή Οσίου Δαυίδ		Κάστρο Αχινού	Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννη Θεολόγου
Κορσιαί Βοιωτίας			Βαρκά Υπάτης (Λουτρά Υπάτης)	Μοναστήρι Αγ. Ιωάννη Θερμών
Κοιλάδα των Μουσών			Μοναστήρι Αγίας Αγάθωνος	
Ακραίφνιον – Πτώων			Ιερά Μονή Δαμάστας	
Πλαταιές			το Μοναστήρι Παναγίας Προυσσιώτισσας Βαρδότες	
Θεσπιές			Μοναστήρι Μεταμόρφωση του Σωτήρος	
Μονή Οσίου Λουκά			Μοναστήρι της Παναγίας της Γαυρώτισσας	
Μονή Παναγίας Σκριπούς				
Μονή Σαγματά				
Μονή Τίμιου Σταυρού				
Μονή Αγ. Ιερουσαλήμ				
Ιερά Μονή Όσιου Σεραφείμ				
Μονή Ταξιάρχων				
Παναγιά Μακαριώτισσα				

Πηγή: Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού - Επεξεργασία INSETE Intelligence

3.2.2 Μουσεία της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Στο ανωτέρω πολιτιστικό απόθεμα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας θα πρέπει να προστεθούν πλήθος εξειδικευμένων μουσείων στα οποία εκτίθενται αρχαιολογικά ευρήματα της ευρύτερης περιοχής. Συγκεκριμένα, τα σημαντικότερα Μουσεία της Περιφέρειας είναι το Αρχαιολογικό Μουσείο των Δελφών, το οποίο παρουσιάζει την ιστορία του φημισμένου δελφικού ιερού και του πιο ξακουστού μαντείου του αρχαίου ελληνικού κόσμου, το Αρχαιολογικό Μουσείο των Θηβών στο οποίο εκτίθενται ευρήματα από την ευρύτερη περιοχή της Βοιωτίας, το Αρχαιολογικό Μουσείο της Χαλκίδας το οποίο φιλοξενεί ευρήματα από την ευρύτερη περιοχή της Εύβοιας, το Αρχαιολογικό Μουσείο Αταλάντης το οποίο φιλοξενεί ευρήματα από την περιοχή της Λοκρίδας και του βορειοανατολικού τμήματος της αρχαίας Φωκίδας, το Αρχαιολογικό Μουσείο Σχηματαρίου κ.α.

Ο λαογραφικός πλούτος της περιοχής εκτίθεται στα λαογραφικά μουσεία της Περιφέρειας, όπως τα Λαογραφικά Μουσεία Αγίας Άννας, Κύμης, Σκύρου, Χαλκίδας, Αγίας Τριάδας, Μεγάλου Χωριού, Γρανίτσας και Δομνίτσας.

Τα Μουσεία της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας χαρακτηρισμένα από το Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού παρατίθενται στο πίνακα κατωτέρω.

Πίνακας 29: Μουσεία στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Μουσεία στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας				
Βοιωτίας	Εύβοιας	Ευρυτανίας	Φθιώτιδας	Φωκίδας
Αρχαιολογικό Μουσείο Θηβών	Αρχαιολογικό Μουσείο Ερέτριας	Μουσείο Εθνικής Αντίστασης	Αρχαιολογικό Μουσείο Λαμίας	Αρχαιολογική Συλλογή Λιδορικού
Αρχαιολογική Συλλογή Διστόμου	Αρχαιολογικό Μουσείο Σκύρου	Λαογραφικό Μουσείο Μεγάλου Χωριού	Αρχαιολογικό Μουσείο Αταλάντης	Αρχαιολογικό Μουσείο Άμφισσας
Μουσείο Σχηματαρίου	Αρχαιολογικό Μουσείο Καρύστου	Μουσείο Παλαιού Μικρού Χωριού	Αρχαιολογική Συλλογή Τίθορέας	Αρχαιολογική Συλλογή Γαλαξιδίου
Αρχαιολογικό Μουσείο Χαιρώνειας	Αρχαιολογικό Μουσείο Χαλκίδας	Λαογραφικό Μουσείο Αγίας Τριάδας	Αρχαιολογική Συλλογή Ελάτειας	Ναυτικό Μουσείο Γαλαξιδίου
	Λαογραφικό Μουσείο Αγίας Άννας	& Οικία Χρ. Καραπιπέρη	Βυζαντινό Μουσείο Φθιώτιδας	Αρχαιολογικό Μουσείο Δελφών
	Λαογραφικό Μουσείο Κύμης	Μουσείο Βίνιανης	Μουσείο του Εθνικού Δρυμού της Οίτης	
	Λαογραφικό Μουσείο Σκύρου (Μουσείο Φαλτάιτς)	Λαογραφικό και Ιστορικό Μουσείο Δομνίστας		
	Λαογραφικό Μουσείο Χαλκίδας	Λαογραφικό Μουσείο Γρανίτσας		
	Μουσείο Θαλάσσιας Ζωής "Ναυτίλος"			
	Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Ιστιαίας			

Πηγή: Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού - Επεξεργασία INSETE Intelligence

3.3 ΓΑΛΑΖΙΕΣ ΣΗΜΑΙΕΣ, 2018

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας βραβεύτηκαν το 2018 είκοσι παραλίες με γαλάζια σημαία. Συγκεκριμένα:

- Ενότητα Φθιώτιδας (7): Γλύφα, Καμένα Βούρλα/Γαλήνη, Λιβανάτες 1/Κυανή, Λιβανάτες 2/Σχοινιάς, Λιβρίχιο, Σκάλα Αταλάντης, Σουβάλα,
- Ενότητα Φωκίδας (8): Ερατεινή, Μοναστηράκι, Σεργούλα, Χιλιαδού, Άγιοι Πάντες, Καλαφάτης, Μαϊάμι, Τροκαντερό-Αγκάλη,
- Ενότητα Βοιωτίας (2): Αγ. Ισίδωρος, Πλάκα Δηλεσίου και
- Ενότητα Εύβοιας (3): Αλυκές Δροσιάς, Αστέρια Χαλκίδας, Λευκαντί.

3.4 ΜΑΡΙΝΕΣ, 2018

Σύμφωνα με το Τμήμα Χωροθέτησης Υποδομών Θαλάσσιου Τουρισμού του Υπουργείου Τουρισμού, στην Ελλάδα λειτουργούν 58 μαρίνες που διαθέτουν 24.371 θέσεις ελλιμενισμού, με προσφορά υπηρεσιών υψηλού επιπέδου. Αρκετές από τις μαρίνες, είναι βραβευμένες από το πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης». Επίσης, καταγράφονται και 91 Καταφύγια ή Αγκυροβόλια τουριστικών σκαφών με 6.233 θέσεις ελλιμενισμού.

Στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας λειτουργούν τρεις μαρίνες με 369 θέσεις ελλιμενισμού. Συγκεκριμένα, οι καταγραφόμενες μαρίνες ανά Ενότητα είναι:

- Εύβοιας: Αχίλλι Σκύρου (120 θέσεις) και Σκορπονέρι (103 θέσεις) και
- Φωκίδας: Ιτέα (146 θέσεις).

Επίσης, στην Περιφέρεια καταγράφονται και εννέα Καταφύγια ή Αγκυροβόλια τουριστικών σκαφών (8 στην Εύβοια και 1 στην Φθιώτιδα) με 459 θέσεις ελλιμενισμού.

3.5 ΙΑΜΑΤΙΚΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Ιαματικές πηγές ονομάζονται οι πηγές τα νερά των οποίων έχουν θεραπευτικές ιδιότητες. Τα ιαματικά νερά πηγάζουν από πετρώματα και κατά τη διαδρομή τους μέχρι την επιφάνεια της Γης, αποκτούν τα μεταλλικά συστατικά τους στα οποία οφείλεται και η θεραπευτική τους δράση. Το Ελληνικό Κράτος μέσω της Ειδικής Επιτροπής Προστασίας Φυσικών Ιαματικών Πόρων του Υπουργείου Τουρισμού έχει προβεί για το 2019 στην αναγνώριση 57 Ιαματικών Φυσικών Πόρων.

Συγκεκριμένα, στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας έχουν αναγνωρισθεί δέκα τρείς Ιαματικοί Φυσικοί Πόροι:

- Νερό Θέρμαι Σύλλα,
- Νερό Γιάλτρων Αιδηψού,
- Νερό πηγής Φρύνη – Γ. Σκουρτανιώτη,
- Νερό πηγής Αναστασίου Παπαϊωάννου,
- Νερό πηγής Ιωάννη και Νικολάου Μπαλαλά στα Λουτρά Αιδηψού,
- Νερό Υπάτης,
- Νερό γεώτρησης Δημαρχείου Μώλου,
- Νερό πηγής Λέττας Βασιλάκου Λουτρών Αιδηψού,
- Νερό πηγής Κομπόγιαννη Λουτρών Αιδηψού,
- Νερό πηγής Γ1 Νταμάρια Αιδηψού,
- Νερό πηγής Καλλυντικά Κονιαβίτη – Καμένα Βούρλα,
- Νερό πηγής Λουτρά Θερμοπυλών,
- Πηγή Παλαιοβράχας (γεώτρηση αντλούμενη) Δήμου Μακρακώμης.

3.6 ΠΕΖΟΠΟΡΙΑ - TREKKING

Οι κυριότερες πεζοπορικές διαδρομές που καταγράφονται στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Ενότητα είναι:

Φθιώτιδα

- Άνω Μουσούνιτσα – καταφύγιο ΕΟΟΣ – καταφύγιο πεζοπορικού,
- Διάσχιση κορυφογραμμής Πλάκας – Πυραμίδας,
- Διάσελο Σταυρός – Σκασμένη Στρούγκα – Γιδοβούνι,
- Αρτοτινά Λιβάδια – Πάνω Ψηλό (2.160μ.) – Κάτω Ψηλό (2.220μ.),
- Κονιάκος – Κοράκια (2.148μ.) – Όρνιο (2.287μ.) – Κοκινιάς (2.403μ.) – Ασασέρ – Άνω Μουσούνιτσα,
- Αρτοτινά – Αρτοτινά Λιβάδια – Δυτική Σούφλα,
- Ασασέρ – Κονιάκος,
- Καταφύγιο Γραμμένης Οξιός – Κορυφογραμμή – Αρτοτινά,
- Σαράνταινα – Κοκκαλιά (διάσχιση Οξιός),
- Δαμάστα – Παλιόσουβάλα – Καταφύγιο – Ελευθεροχώρι – Δαμάστα,
- Δριμαία – κορυφή Γκιόζα,
- Παυλιανή – Καταβόθρα – Πύργος (2.151μ.) – Αλύκαινα (2.051μ.) – Λιβαδιές – καταφύγιο,
- Υπάτη – καταφύγιο – Γρεβενό (2.114μ.),
- Πυρά – οροπέδιο Οίτης.

Φωκίδα

- Καλοσκοπή – Βαθειά Λάκα,
- Βαθειά Λάκα – Πυραμίδα,
- Βαθειά Λάκκα – Συκιά,
- Βίνιανη – Ρέκα – Καταφύγιο,
- Βαθειά Λάκκα – Μπότσικας – Πύργος – Συκιά,
- Μονοπάτι του Καραγιάννη,
- Στρώμη – Πύργος – Συκιά,
- Ποτιδάνεια – Τρίκορφα.

Βοιωτίας

- Βίλια – κορυφή Κιθαιρών (1.409μ.),
- Μονή Ιερουσαλήμ – Τσάρκος – Λιάκουρα,
- Άνω Τιθορέα, χαράδρα Βελίτσας – Λιάκουρα,

- Πολύδροσο – Επτάλοφος,
- Αμφίκλεια – Αγ. Ιερουσαλήμ,
- Μονοπάτι 22,
- Μπομπόκο – Προφήτης Ηλίας,
- Μπομπόκο – Λούτσα – Κολλιέδες,
- Μπομπόκο – Ξηροβούνι,
- Προφήτης Ηλίας – Λούτσα Τζαβέλα – Ρόνιες – Ελικώνας.

Εύβοιας

- Μύλοι Καρύστου – Δρακόσπιτο – κορυφή 1.399μ. – Φαράγγι Δημοσάρη – παραλία Καλλιανού.

Ευρυτανίας

- Συμπεθεριακό – Βελούχι – Άγιοι Απόστολοι,
- Μονή Προύσου – Αλλαντοποιείο Σρεμμένου – Μαύρη Σπηλιά,
- Ανιάδα – Λακκώματα – καταφύγιο Καλιακούδας – Μεγάλο Χωριό,
- Άγιος Δημήτριος – Κεφαλόβρυσο – Κορυσχάδες – Γοργιανάδες – Χαλίκι,
- Κλαυσί – Νερόμυλος του Ξεκάρφωτου – Τοξωτό Γεφύρι Μαγκανιάρη – Πηγή Άμπλας – Άγιος Νικόλαος – Άγιος Λεωνίδης.

3.7 ΑΝΑΡΡΙΧΗΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ

Τα κυριότερα πεδία που συναντάμε στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Ενότητα είναι:

Εύβοιας

- Αναρριχητικό πεδίο Καραούλι Στενής, το πεδίο βρίσκεται πολύ κοντά στον οικισμό της Στενής. Ο βαθμός δυσκολίας των διαδρομών είναι 5a – 7b,

Φθιώτιδας

- Αναρριχητικό πεδίο Ναρθάκι, βρίσκεται δίπλα στην πόλη της Λαμίας, στους πρόποδες της Όθρυος. Ο βαθμός δυσκολίας των διαδρομών είναι 4a – 6c,
- Αναρριχητικό πεδίο Λευκός Κρίνος, το πεδίο βρίσκεται δίπλα στην Υπάτη, στους πρόποδες της Οίτης. Ο βαθμός δυσκολίας των διαδρομών είναι 5c – 7a,

Φωκίδας

- Αναρριχητικό πεδίο Κόκκινη Στέγη, το πεδίο βρίσκεται κοντά στην Ακρόπολη Λιλαίας. Το πεδίο είναι κατάλληλο για σχολές αναρρίχησης και νέους αναρριχητές. Ο βαθμός δυσκολίας των διαδρομών είναι 5b – 7a.

3.8 ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας περιλαμβάνει στην επικράτεια της 2 χιονοδρομικά κέντρα, ένα στην Ενότητα Βοιωτίας, Χιονοδρομικό κέντρο Παρνασσού, και ένα στην Ενότητα Ευρυτανίας, Χιονοδρομικό κέντρο Καρπενησίου.

Χιονοδρομικό κέντρο **Παρνασσού**, το χιονοδρομικό κέντρο βρίσκεται σε υψόμετρο 1.600 – 2.250μ., στις τοποθεσίες Κελλάρια και Φτερόλακκα. Το κέντρο διαθέτει συνολικά 23 πίστες, 7 χιονοδρομικές διαδρομές, 7 μονοπάτια, και 4 μίνι πίστες αρχαρίων συνολικού μήκους περίπου 34 χλμ. Επίσης, διαθέτει 13 κύριους σύγχρονους αναβατήρες και 4 αναβατήρες αρχαρίων με μεγάλη ποικιλία για χιονοδρομική και τουριστική χρήση. Στους κύριους αναβατήρες συμπεριλαμβάνονται 6 εναέριοι αποσυμπλεκόμενοι (2 οκταθέσιες καμπίνες, 3 τύπους Combi με συνδυασμό οκταθέσιων καμπινών/εξαθέσιων καρεκλών & 1 τετραθέσια καρέκλα), 1 σταθερός εναέριος (διθέσια καρέκλα) και 6 συρόμενοι, μεταξύ αυτών και ο αναβατήρας που συνδέει τις δύο τοποθεσίες, Κελλάρια και Φτερόλακκα. Οι πίστες είναι μήκους κατάβασης από 50μ. έως 4χλμ. για αρχαρίους, μέσους και έμπειρους χιονοδρόμους.

Χιονοδρομικό κέντρο Καρπενησίου, το χιονοδρομικό κέντρο βρίσκεται στη θέση Διαβολότοπος του όρους Τυμφρηστός σε υψόμετρο 1.840μ. Απέχει 284χλμ. από την Αθήνα, 78χλμ. από την Λαμία και 12χλμ. από την πόλη του Καρπενησίου. Διαθέτει 5 αναβατήρες με 18 πίστες σκι, χωρισμένες σε χρωματικές ζώνες, ανάλογα με το βαθμό δυσκολίας, καθώς και 4 off-piste διαδρομές εντός των ορίων του χιονοδρομικού.

3.9 ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΑ ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ

Τα ορειβατικά καταφύγια που καταγράφονται στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Ενότητα είναι:

Φθιώτιδας

- Ορειβατικό καταφύγιο Βαρδουσιών ΠΟΑ, βρίσκεται σε υψόμετρο 2.015μ. στη θέση Μετερίζια. Το καταφύγιο μπορεί να φιλοξενήσει 20 άτομα,
- Ορειβατικό καταφύγιο Βαρδουσιών ΕΟΣ, βρίσκεται σε υψόμετρο 1.998μ. στη θέση Πιτιμάλικο. Το καταφύγιο μπορεί να φιλοξενήσει 20 άτομα,
- Ορειβατικό καταφύγιο Ανάβρας Καλλιδρόμου, το καταφύγιο βρίσκεται λίγο πάνω από το χωριό της Ανάβρας σε υψόμετρο 570μ. Μπορεί να φιλοξενήσει έως 30 άτομα,
- Ορειβατικό καταφύγιο Οίτης, βρίσκεται στη θέση Τράπεζα του όρους Οίτης σε υψόμετρο 1.850μ. Μπορεί να φιλοξενήσει έως 24 άτομα,
- Ορειβατικό καταφύγιο Φοίβος, βρίσκεται κοντά στο χωριό Άνω Παύλιανη σε υψόμετρο 1.091μ Μπορεί να φιλοξενήσει έως 36 άτομα,
- Ορειβατικό καταφύγιο Οξυάς, το καταφύγιο είναι χτισμένο στο διάσελο Γαρδικίου – Γραμμένης Οξυάς σε υψόμετρο 1.656μ. Μπορεί να φιλοξενήσει έως 40 άτομα.

Φωκίδας

- Ορειβατικό καταφύγιο Παναγίας - Κροκυλείου, βρίσκεται σε υψόμετρο 1.250μ στα Βαρδούσια Όρη. Το καταφύγιο μπορεί να φιλοξενήσει 10 άτομα,
- Ορειβατικό καταφύγιο Γκιώνας, το καταφύγιο είναι χτισμένο στη Λάκκα Καρβούνη του όρους της Γκιώνας σε υψόμετρο 1.753μ. Αποτελεί το μοναδικό καταφύγιο στο συγκεκριμένο βουνό και μπορεί να φιλοξενήσει έως 20 άτομα.

Ευρυτανίας

- Ορειβατικό καταφύγιο Βελουχίου, το καταφύγιο βρίσκεται στο όρος Τυμφρηστό σε υψόμετρο 1.875μ., δίπλα στο χιονοδρομικό κέντρο Καρπενησίου και μόλις 12 χλμ. από το Καρπενήσι. Μπορεί να φιλοξενήσει έως 30 άτομα,
- Ορειβατικό καταφύγιο Καλιακούδας, βρίσκεται στο όρος Καλιακούδα σε υψόμετρο 1.411μ. Το καταφύγιο μπορεί να φιλοξενήσει έως 20 άτομα.

Εύβοιας

- Ορειβατικό καταφύγιο Όχης, το καταφύγιο βρίσκεται στο βουνό Όχη της Καρύστου σε υψόμετρο 1.063μ. Μπορεί να φιλοξενήσει έως 20 άτομα.

Βοιωτίας

- Ορειβατικό καταφύγιο Μιχάλης Δέφνερ, το καταφύγιο βρίσκεται στις νότιες παρυφές του Γεροντόβραχου στη θέση Σαραντάρι σε υψόμετρο 1.840μ. Μπορεί να φιλοξενήσει έως 33 άτομα,
- Ορειβατικό καταφύγιο Β. Τσάκος, βρίσκεται 9,5 χλμ. από τα Βίλια στη θέση Πέταλο του Όρους Κιθαιρώνα σε υψόμετρο 1.090μ. Μπορεί να φιλοξενήσει έως 25 άτομα,
- Ορειβατικό καταφύγιο Κορυφής, βρίσκεται λίγο πιο κάτω από την κορυφή του Κιθαιρώνα σε υψόμετρο 1.383μ. Μπορεί να φιλοξενήσει έως 9 άτομα.

3.10 CANOE - KAYAK - RAFTING

Canoe – Kayak – Rafting

- Στον Ταυρωπό για αρχάριους με βαθμό δυσκολίας 2. Η κατάβαση ξεκινάει από τη παλιά Βίνιανη και τελειώνει στη γέφυρα του Μέγδοβα,
- Στον Τρικεριώτη με βαθμό δυσκολίας 3. Η κατάβαση αρχίζει από τη γέφυρα του Διπόταμου και τελειώνει στο χωριό Σαρκίνι κοντά στη λίμνη των Κρεμαστών,
- Στον Κρικελοπόταμο με βαθμό δυσκολίας 5. Ο Κρικελοπόταμος έχει ορμητικά νερά και στενές διόδους και απευθύνεται μόνο σε έμπειρους του αθλήματος.

4 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

4.1 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΑΦΙΞΕΙΣ, 2013 - 2018

4.1.1 Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Στην Ελλάδα την περίοδο 2013 – 2018, σημειώθηκε αύξηση κατά +62% (από 12,8 εκατ. το 2013 σε 20,8 εκατ. το 2018) στις διεθνείς αεροπορικές αφίξεις. Όλες οι επιμέρους Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση στον αριθμό των αφίξεων τους, με τις υψηλότερες ποσοστιαίες αυξήσεις να καταγράφονται στις Περιφέρειες Πελοποννήσου (+119%, από 58 χιλ. το 2013 σε 127 χιλ. το 2018), Αττικής (+118%, από 2,6 εκατ. το 2013 σε 5,7 εκατ. το 2018), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+112%, από 76 χιλ. το 2013 σε 160 χιλ. το 2018) και Δυτικής Ελλάδας (+65%, από 224 χιλ. το 2013 σε 371 χιλ. το 2018). Σε απόλυτες διαφορές οι υψηλότερες αυξήσεις την περίοδο 2013 – 2018 καταγράφηκαν στις Περιφέρειες Αττικής (+3,1 εκατ.), Κρήτης (+1,2 εκατ.), Νοτίου Αιγαίου (+1,4 εκατ.), Ιονίων Νήσων (+1,0 εκατ.) και Κεντρικής Μακεδονίας (+814 χιλ.).

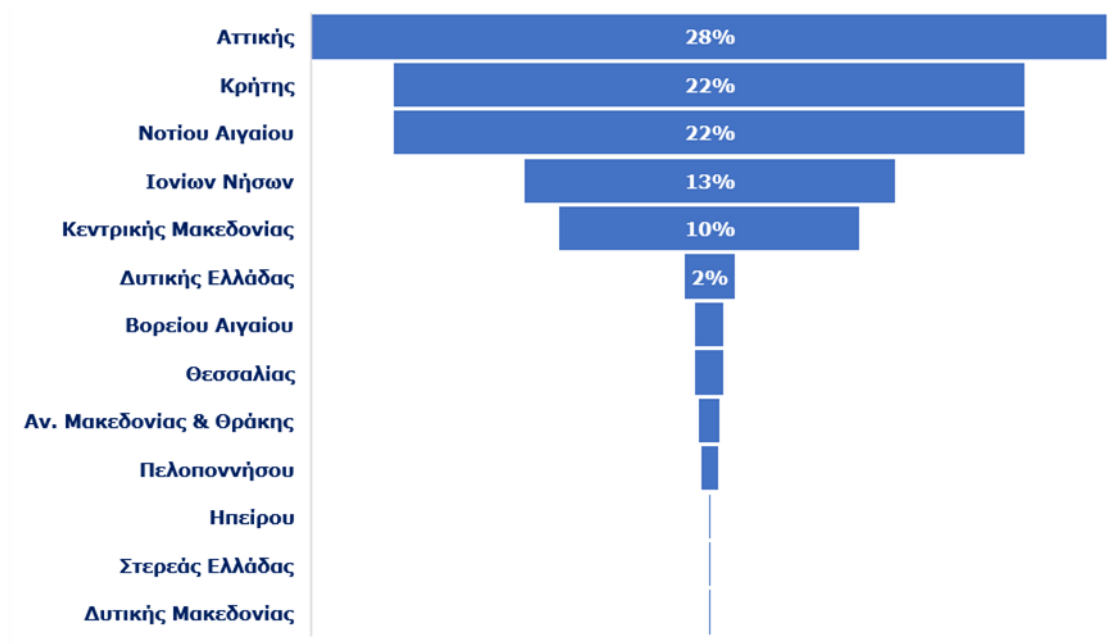
Πίνακας 30: Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2013 - 2018

Περιφέρεια	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Αττικής	2.622.609	3.394.561	4.159.014	4.524.944	4.799.157	5.729.403	118%
Κρήτης	3.323.978	3.533.754	3.483.319	3.900.169	4.250.971	4.555.421	37%
Νοτίου Αιγαίου	3.194.216	3.568.374	3.571.426	3.667.218	4.065.867	4.546.194	42%
Ιονίων Νήσων	1.630.111	1.859.023	1.916.497	2.139.491	2.347.704	2.675.700	64%
Κεντρικής Μακεδονίας	1.351.378	1.569.814	1.556.788	1.710.606	1.928.874	2.165.736	60%
Δυτικής Ελλάδας	224.495	249.772	263.269	290.010	347.635	371.429	65%
Βορείου Αιγαίου	175.906	215.563	221.796	141.055	168.999	215.088	22%
Θεσσαλίας	154.056	173.955	171.373	186.868	197.706	205.926	34%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	75.814	75.818	85.993	88.509	129.739	160.370	112%
Πελοποννήσου	57.947	108.623	86.508	106.921	121.609	126.746	119%
Ηπείρου	0	0	0	0	3.232	9.845	
Στερεάς Ελλάδας	0	0	3.256	1.085	1.129	1.985	
Δυτικής Μακεδονίας	0	0	0	0	0	125	
Ελλάδα	12.810.510	14.749.257	15.519.239	16.756.876	18.362.622	20.763.968	62%

Πηγή: ΥΠΑ, ΔΑΑ, FRAPORT - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των διεθνών αφίξεων στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι τα υψηλότερα ποσοστά εντοπίζονται στις Περιφέρειες Αττικής (28%), Κρήτης (22%), Νοτίου Αιγαίου (22%), Ιονίων Νήσων (13%) και Κεντρικής Μακεδονίας (10%). Δηλαδή οι 5 αυτές Περιφέρειες υποδέχτηκαν το 2018 το 95% του συνόλου των διεθνών αεροπορικών αφίξεων της Ελλάδας.

Διάγραμμα 42: Ποσοστιαία κατανομή των διεθνών αεροπορικών αφίξεων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2018

4.1.2 Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας καταγράφει την 2^η χαμηλότερη διεθνή αεροπορική κίνηση στο σύνολο των 13 Περιφερειών καταγράφοντας μόλις 1.985 αφίξεις το 2018. Το σύνολο των διεθνών αεροπορικών αφίξεων καταγράφονται στην Ενότητα Εύβοιας και συγκεκριμένα στο αεροδρόμιο της Σκύρου. Ενδεικτικά, να αναφέρουμε ότι το 2013 δεν καταγράφονταν διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στην Περιφέρεια.

Πίνακας 31: Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2013 - 2018

Ενότητα	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Εύβοιας	0	0	3.256	1.085	1.129	1.985	
Στερεά Ελλάδα	0	0	3.256	1.085	1.129	1.985	

Πηγή: ΥΠΑ, ΔΑΑ, FRAPORT- Επεξεργασία INSETE Intelligence

4.2 ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ, 2013 - 2018

4.2.1 Αεροπορική κίνηση εσωτερικού στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Στην Ελλάδα την περίοδο 2013 – 2018, σημειώθηκε αύξηση στην κίνηση εσωτερικού κατά +75% (από 4,9 εκατ. το 2013 σε 8,6 εκατ. το 2018). Όλες οι επιμέρους Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση στον αριθμό των αφίξεων τους, με εξαίρεση μόνο την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (-34%, από 10 χιλ. το 2013 σε 7 χιλ. το 2018). Τις υψηλότερες αυξήσεις σε απόλυτους αριθμούς σημείωσαν οι Περιφέρειες Αττικής (+80% ή +1,8 εκατ. επισκέπτες), Νοτίου Αιγαίου (+99% ή +788 χιλ. επισκέπτες), Κεντρικής Μακεδονίας (+76% ή +497 χιλ. επισκέπτες), Κρήτης (+63% ή +384 χιλ. επισκέπτες) και Ιονίων Νήσων (+84% ή +115 χιλ. επισκέπτες). Η μικρότερη αύξηση καταγράφηκε στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (+1%, από 4 χιλ. το 2013 σε 4 χιλ. το 2018).

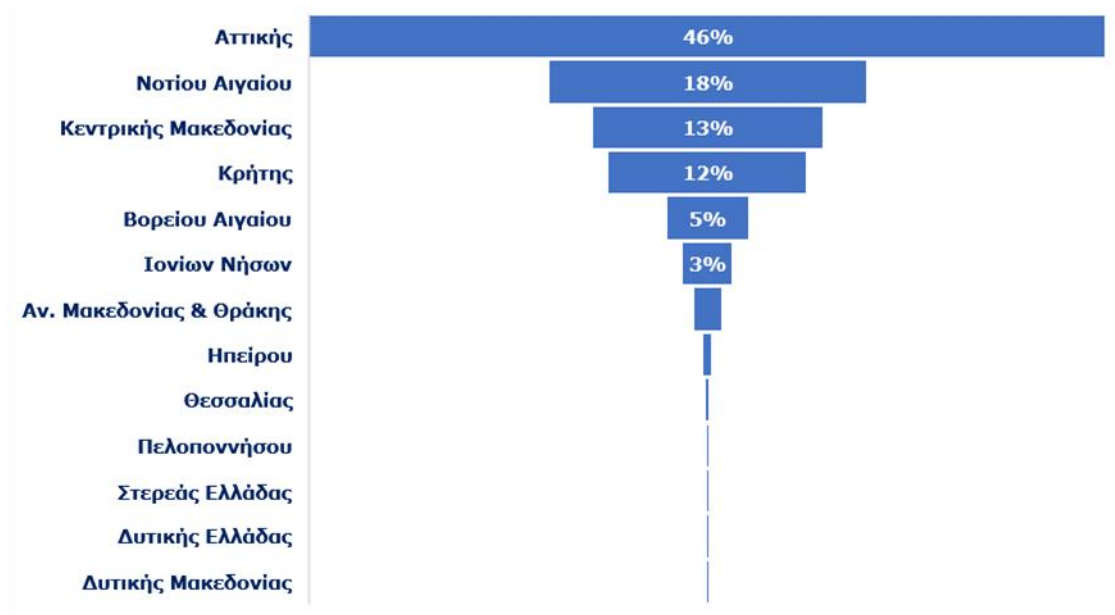
Πίνακας 32: Κίνηση εσωτερικού στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2013 - 2018

Περιφέρεια	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Αττικής	2.215.379	2.689.631	3.282.544	3.640.410	3.758.129	3.976.701	80%
Νοτίου Αιγαίου	800.243	953.988	1.153.108	1.292.527	1.454.828	1.588.533	99%
Κεντρικής Μακεδονίας	655.359	888.459	1.097.676	1.109.598	1.197.084	1.152.806	76%
Κρήτης	611.513	707.540	897.968	949.392	999.180	995.895	63%
Βορείου Αιγαίου	331.776	362.481	372.542	387.042	393.266	410.659	24%
Ιονίων Νήσων	137.362	155.070	177.775	212.025	219.583	252.499	84%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	111.984	114.929	119.360	120.834	120.457	139.722	25%
Ηπείρου	31.866	39.424	43.048	48.083	44.239	44.456	40%
Θεσσαλίας	11.827	16.156	16.344	20.838	21.360	21.815	84%
Πελοποννήσου	9.535	7.977	6.821	6.712	15.851	11.168	17%
Στερεάς Ελλάδας	9.955	6.211	7.485	6.452	7.209	6.611	-34%
Δυτικής Ελλάδας	3.006	2.793	5.489	9.684	6.428	4.718	57%
Δυτικής Μακεδονίας	3.964	3.000	3.442	4.662	4.034	4.001	1%
Ελλάδα	4.933.769	5.947.659	7.183.602	7.808.259	8.241.648	8.609.584	75%

Πηγή: ΥΠΑ, ΔΑΑ, FRAPORT Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή της κίνησης εσωτερικού στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι τα υψηλότερα ποσοστά εντοπίζονται στις Περιφέρειες Αττικής (46%), Νοτίου Αιγαίου (18%), Κεντρικής Μακεδονίας (13%) και Κρήτης (12%). Δηλαδή τα αεροδρόμια των 4 αυτών Περιφερειών υποδέχτηκαν το 2018 το 90% της εσωτερικής κίνησης της Ελλάδας.

Διάγραμμα 43: Ποσοστιαία κατανομή της κίνησης εσωτερικού της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2018

4.2.2 Αεροπορική κίνηση εσωτερικού στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Η αεροπορική κίνηση εσωτερικού στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας την περίοδο 2013 – 2018 σημείωσε μείωση κατά -34% (από 10 χιλ. το 2013 σε 7 χιλ. το 2018). Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας καταγράφει την 3^η χαμηλότερη κίνηση εσωτερικού στο σύνολο των 13 Περιφερειών και την μόνη με αρνητικό πρόσημο την περίοδο την περίοδο 2013 - 2018. Όλες οι αφίξεις καταγράφονται στην Ενότητα Εύβοιας και δη στο αεροδρόμιο της Σκύρου.

Πίνακας 33: Κίνηση εσωτερικού στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2013 - 2018

Ενότητα	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Εύβοιας	9.955	6.211	7.485	6.452	7.209	6.611	-34%
Στερεά Ελλάδα	9.955	6.211	7.485	6.452	7.209	6.611	-34%

Πηγή: ΥΠΑ, ΔΑΑ, FRAPORT Επεξεργασία INSETE Intelligence

4.3 ΑΚΤΟΠΛΟΪΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ, 2013 - 2018

4.3.1 Ακτοπλοϊκή κίνηση εσωτερικού στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Στην Ενότητα αυτή καταγράφονται οι διακινηθέντες (επιβίβαση και αποβίβαση) εσωτερικού από τους κατά τόπους λιμένες της χώρας. Οι διακινηθέντες εσωτερικού την περίοδο 2013 – 2018, στους λιμένες της χώρας σημείωσαν μείωση κατά -1% (από 70,8 εκατ. το 2013 σε 70,2 εκατ. το 2018). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες της χώρας σημείωσαν αύξηση στους διακινηθέντες επιβάτες, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Αττικής (-18%, από 36,4 εκατ. το 2013 σε 29,8 εκατ. το 2018), Δυτικής Ελλάδας (-24%, από 5,8 εκατ. το 2013 σε 4,4 εκατ. το 2018) και Στερεάς Ελλάδας (-7%, από 2,4 εκατ. το 2013 σε 2,2 εκατ. το 2018).

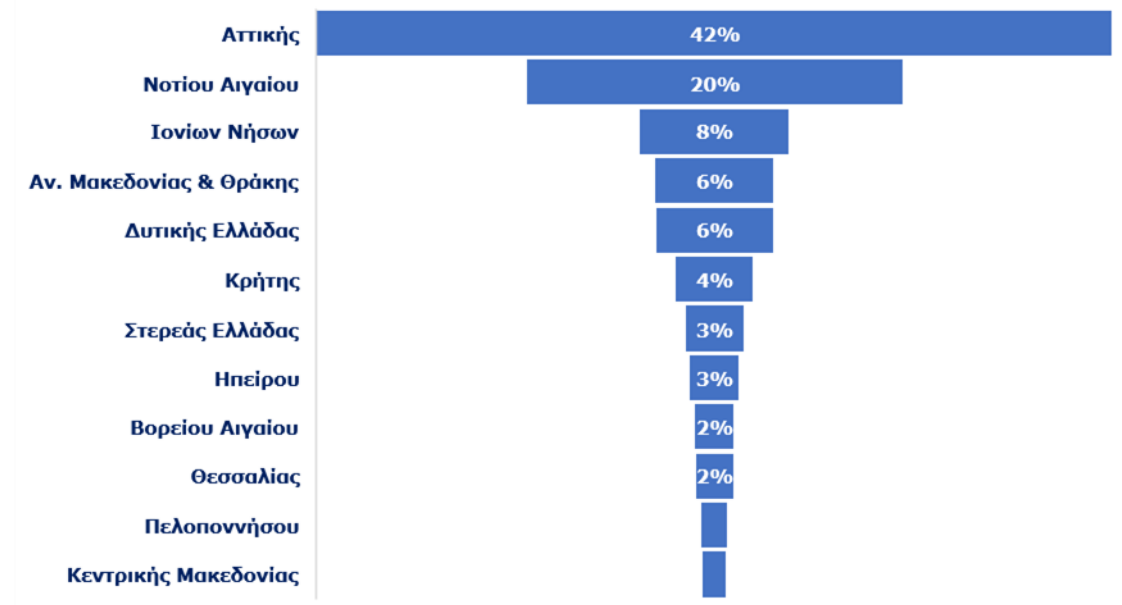
Πίνακας 34: Διακινηθέντες εσωτερικού στους λιμένες της χώρας ανά Περιφέρεια, 2013 - 2018

Περιφέρεια	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Αττικής	36.353.806	29.129.874	28.950.459	27.795.511	29.315.860	29.775.672	-18%
Νοτίου Αιγαίου	9.972.232	11.178.355	11.040.557	11.511.849	13.023.588	14.117.081	42%
Ιονίων Νήσων	4.802.410	4.981.852	4.700.327	4.895.180	5.224.639	5.604.635	17%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	3.289.445	3.681.335	3.942.035	4.200.682	4.392.321	4.432.651	35%
Δυτικής Ελλάδας	5.789.761	6.494.926	6.249.616	4.271.304	4.312.585	4.413.601	-24%
Κρήτης	2.446.140	2.685.989	2.268.104	2.430.335	2.805.390	2.936.979	20%
Στερεάς Ελλάδας	2.350.808	2.119.732	2.114.039	2.079.675	2.112.974	2.196.668	-7%
Ηπείρου	1.599.345	1.615.320	1.560.773	1.615.324	1.776.662	1.879.806	18%
Θεσσαλίας	1.298.652	1.352.840	1.309.660	1.387.309	1.500.274	1.499.130	15%
Βορείου Αιγαίου	1.343.633	1.345.520	1.715.910	1.475.599	1.475.875	1.447.094	8%
Κεντρικής Μακεδονίας	806.891	846.389	837.902	981.700	965.920	993.338	23%
Πελοποννήσου	734.768	830.375	540.283	727.890	977.712	894.677	22%
Ελλάδα	70.787.891	66.262.507	65.229.665	63.372.358	67.883.800	70.191.332	-1%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Ενεξεργασία INSETE Intelligence

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των διακινηθέντων εσωτερικού στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι τα υψηλότερα ποσοστά εντοπίζονται στις Περιφέρειες Αττικής (42%) και Νοτίου Αιγαίου (20%). Δηλαδή οι δύο αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν το 62% της συνολικής διακίνησης της Ελλάδας για το 2018.

Διάγραμμα 44: Ποσοστιαία κατανομή των διακινηθέντων εσωτερικού στα λιμάνια της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2018

4.3.2 Ακτοποϊκή κίνηση εσωτερικού στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας για το 2018 αντιπροσωπεύει το 3% των διακινηθέντων εσωτερικού της χώρας, σημειώνοντας την περίοδο 2013-2018 μείωση κατά -7% (από 2,4 εκατ. το 2013 σε 2,2 εκατ. το 2018). Επιμέρους η εικόνα είναι μικτή, με την Ενότητα Εύβοιας (-10%, από 1,7 εκατ. το 2013 σε 1,5 εκατ. το 2018) να καταγράφει μείωση και την Ενότητα Φθιώτιδας (+2%, από 669 χιλ. το 2013 σε 685 χιλ. το 2018) αύξηση. Οι υπόλοιπες Ενότητες δεν καταγράφουν ακτοποϊκή κίνηση.

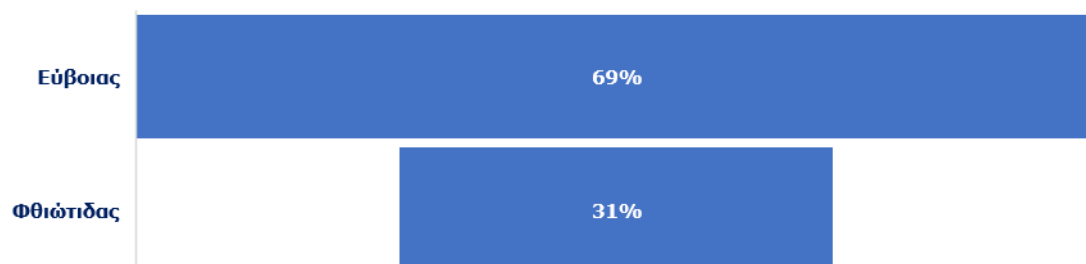
Πίνακας 35: Διακινηθέντες εσωτερικού στους λιμένες της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2013 - 2018

Ενότητα	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Εύβοιας	1.681.489	1.505.650	1.464.460	1.404.919	1.450.663	1.511.796	-10%
Φθιώτιδας	669.319	614.082	649.579	674.756	662.311	684.872	2%
Στερεά Ελλάδα	2.350.808	2.119.732	2.114.039	2.079.675	2.112.974	2.196.668	-7%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των διακινηθέντων εσωτερικού στα λιμάνια της Περιφέρειας για το 2018, παρατηρούμε ότι η Ενότητα Εύβοιας αντιπροσωπεύει το 69% της επιβατικής κίνησης και η Ενότητα Φθιώτιδα το 31%.

Διάγραμμα 45: Ποσοστιαία κατανομή των διακινηθέντων εσωτερικού στα λιμάνια της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2018

4.4 ΑΚΤΟΠΛΟΪΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ, 2013 - 2018

Οι διακινηθέντες εξωτερικού την περίοδο 2013-2018 σημείωσαν αύξηση κατά +21% (από 1,5 εκατ. το 2013 σε 1,8 εκατ. το 2018). Επιμέρους, διακινηθέντες εξωτερικού καταγράφηκαν στις Περιφέρειες Ηπείρου (λιμάνι Ηγουμενίτσας) (+22%, από 780 χιλ. το 2013 σε 955 χιλ. το 2018), Δυτικής Ελλάδας (λιμάνι Πάτρας) (-12%, από 559 χιλ. το 2013 σε 490 χιλ. το 2018) και Ιονίων Νήσων (λιμάνι Κέρκυρας) (+230%, από 106 χιλ. το 2013 σε 350 χιλ. το 2018). Επίσης, οι Λοιποί λιμένες σημείωσαν μείωση στους διακινηθέντες τους κατά -74% (από 50 χιλ. το 2013 σε 13 χιλ. το 2018).

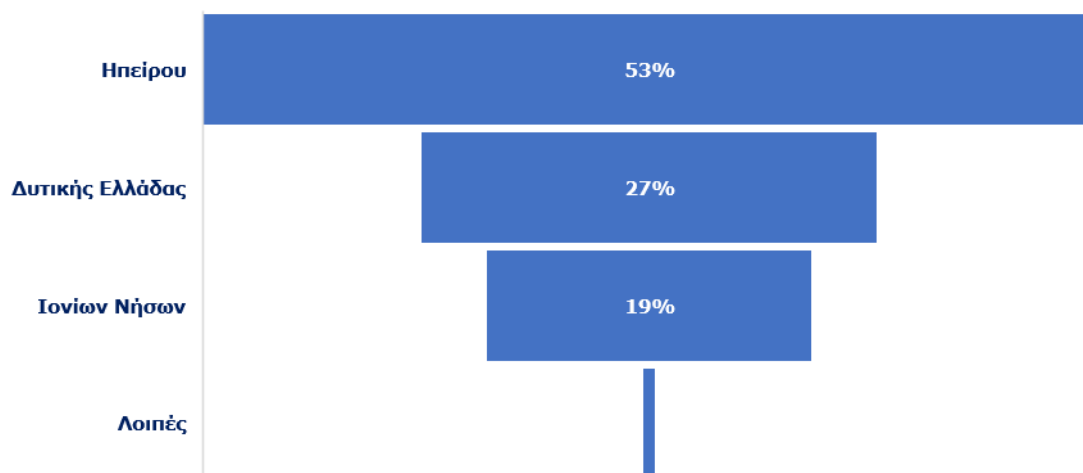
Πίνακας 36: Διακινηθέντες εξωτερικού στους λιμένες της χώρας ανά Περιφέρεια, 2013 - 2018

Περιφέρεια	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Ηπείρου	780.142	928.975	971.012	836.566	918.972	955.379	22%
Δυτικής Ελλάδας	559.486	590.328	603.312	497.313	500.725	489.583	-12%
Ιονίων Νήσων	105.902	138.566	162.221	186.634	262.103	349.764	230%
Λοιπές	50.205	11.282	5.631	6.722	18.147	12.932	-74%
Ελλάδα	1.495.735	1.669.151	1.742.176	1.527.235	1.699.947	1.807.658	21%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των διακινηθέντων εξωτερικού στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο ποσοστό εντοπίζεται στην Περιφέρεια Ηπείρου (53%) και ακολούθως στις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας (27%), Ιονίων Νήσων (19%) και Λοιπών (1%).

Διάγραμμα 46: Ποσοστιαία κατανομή των διακινηθέντων εξωτερικού στα λιμάνια της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2018

4.5 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ, 2013 - 2018

4.5.1 Κίνηση κρουαζιερόπλοιων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Η κίνηση των κρουαζιερόπλοιων στα λιμάνια της Ελλάδας σημείωσε μείωση την περίοδο 2013 – 2018 κατά -20% (από 4.288 το 2013 σε 3.410 το 2018). Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως μετά το 2016, στην πολιτική αναταραχή (αποτυχημένο πραξικόπημα) και στους φόβους ασφαλείας (τρομοκρατία) στην γειτονική Τουρκία, αφού τα αξιοθέατα σε Ελλάδα και Τουρκία πλασάρονται από τις εταιρίες κρουαζιέρας σε κοινά πακέτα.

Πίνακας 37: Κίνηση κρουαζιερόπλοιων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2013 - 2018

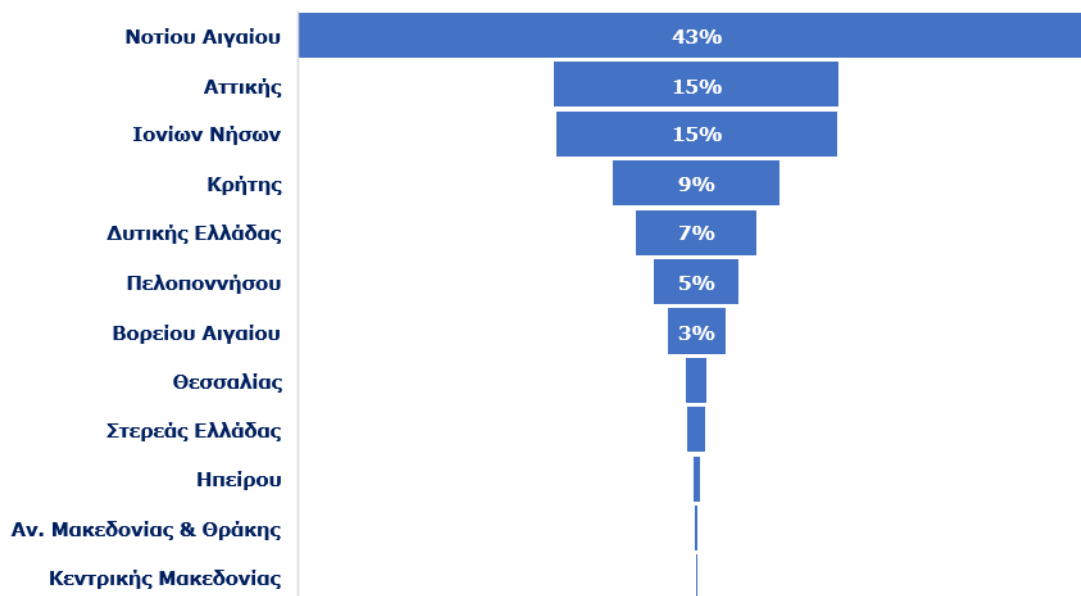
Περιφέρεια	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Νοτίου Αιγαίου	1.870	1.714	1.989	1.875	1.455	1.466	-22%
Αττικής	751	638	680	708	607	526	-30%
Ιονίων Νήσων	614	487	527	587	477	520	-15%
Κρήτης	282	286	293	303	279	308	9%
Δυτικής Ελλάδας	309	253	245	276	273	223	-28%
Πελοποννήσου	142	130	165	204	161	157	11%
Βορείου Αιγαίου	133	136	155	137	53	109	-18%
Θεσσαλίας	48	71	88	72	18	40	-17%
Στερεάς Ελλάδας	88	50	83	92	74	35	-60%
Ηπείρου	18	17	11	11	8	14	-22%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	15	26	23	19	6	7	-53%
Κεντρικής Μακεδονίας	18	31	35	23	4	5	-72%
Ελλάδα	4.288	3.839	4.294	4.307	3.415	3.410	-20%

Πηγή: Ένωση Λιμένων Ελλάδος - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όλες οι επιμέρους Περιφέρειες σημείωσαν μείωση στην κίνηση των κρουαζιερόπλοιων στους λιμένες τους, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Πελοποννήσου (+11%, από 142 κρουαζιερόπλοια το 2013 σε 157 κρουαζιερόπλοια το 2018) και Κρήτης (+9%, από 282 κρουαζιερόπλοια το 2013 σε 308 κρουαζιερόπλοια το 2018).

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή της κίνησης κρουαζιερόπλοιων στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι το Νότιο Αιγαίο (43%), η Αττική (15%), τα Ιόνια Νησιά (15%), η Κρήτη (9%) και η Δυτική Ελλάδα (7%) δέχονται το μεγαλύτερο ποσοστό, αντιπροσωπεύοντας για το 2018 το 89% της κίνησης των κρουαζιερόπλοιων στην Ελλάδα.

Διάγραμμα 47: Ποσοστιαία κατανομή κίνησης κρουαζιερόπλοιων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2018

4.5.2 Κίνηση κρουαζιερόπλοιων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας υποδέχτηκε το 2018 το 1% των κρουαζιερόπλοιων που επισκέφθηκαν την χώρα. Συγκεκριμένα, η κίνηση των κρουαζιερόπλοιων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας την περίοδο 2013 – 2018 σημείωσε μείωση κατά -60% (από 88 κρουαζιερόπλοια το 2013 σε 35 κρουαζιερόπλοια το 2018). Το σύνολο των κρουαζιερόπλοιων που προσεγγίζουν την Περιφέρεια καταγράφονται στο λιμάνι της Ιτέας (Ενότητα Φωκίδας).

Πίνακας 38: Κίνηση κρουαζιερόπλοιων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2013 – 2018

Λιμάνι	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Ιτέας	88	50	83	92	74	35	-60%
Στερεά Ελλάδα	88	50	83	92	74	35	-60%

Πηγή: Ένωση Λιμένων Ελλάδος - Επεξεργασία INSETE Intelligence

4.5.3 Αριθμός αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Ο αριθμός αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας στα λιμάνια της Ελλάδας σημείωσε μείωση την περίοδο 2013 – 2018 κατά -15% (από 5,7 εκατ. το 2013 σε 4,8 εκατ. το 2018). Η αίσθηση ανασφάλειας στην Τουρκία, όπως προαναφέραμε άνωθεν, συνέβαλε στην μείωση της κίνησης των κρουαζιερόπλοιων και κατ' επέκταση στον αριθμό των αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας αφού τα δρομολόγια πολλών κρουαζιερόπλοιων συμπεριλάμβαναν προορισμούς και αξιοθέατα και της Ελλάδας και της Τουρκίας.

Πίνακας 39: Αφίξεις επιβατών κρουαζιέρας στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2013 - 2018

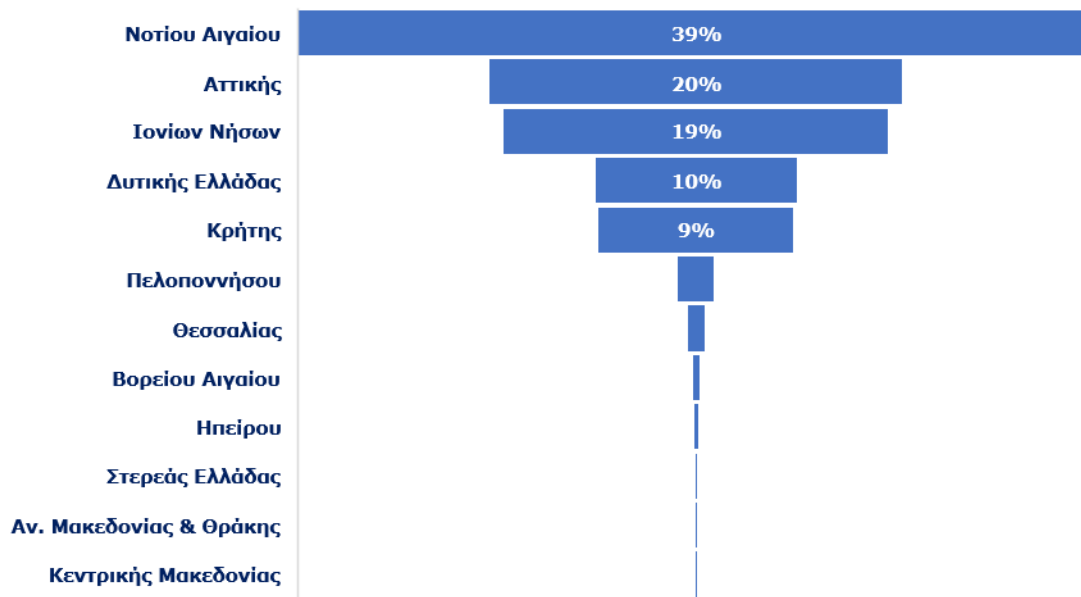
Περιφέρεια	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Νοτίου Αιγαίου	1.978.538	1.886.537	1.996.720	2.000.688	1.764.651	1.844.651	-7%
Αττικής	1.316.947	1.086.444	1.026.014	1.141.850	1.074.263	961.724	-27%
Ιονίων Νήσων	914.475	771.353	802.316	859.554	754.383	894.190	-2%
Δυτικής Ελλάδας	765.244	585.624	460.972	505.854	567.999	469.693	-39%
Κρήτης	440.288	329.709	355.699	413.655	340.033	453.677	3%
Πελοποννήσου	90.814	85.648	108.543	106.666	53.790	85.633	-6%
Θεσσαλίας	24.030	62.973	76.051	44.432	11.767	41.647	73%
Βορείου Αιγαίου	95.800	83.635	76.803	83.587	29.316	17.109	-82%
Ηπείρου	5.558	4.208	4.057	8.179	9.088	12.650	128%
Στερεάς Ελλάδας	8.141	8.309	17.851	14.848	14.423	3.628	-55%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	7.469	13.087	13.061	6.042	3.226	2.538	-66%
Κεντρικής Μακεδονίας	14.585	19.720	26.356	18.876	2.424	1.502	-90%
Ελλάδα	5.661.889	4.937.247	4.964.443	5.204.231	4.625.363	4.788.642	-15%

Πηγή: Ένωση Λιμένων Ελλάδος - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όλες οι επιμέρους Περιφέρειες σημείωσαν μείωση στον αριθμό των αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Κρήτης (+3%, από 440 χιλ. το 2013 σε 454 χιλ. το 2018), Θεσσαλίας (+73%, από 24 χιλ. το 2013 σε 42 χιλ. το 2018) και Ηπείρου (+128%, από 6 χιλ. το 2013 σε 13 χιλ. το 2018).

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή του αριθμού των αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας στις επιμέρους Περιφέρειες για το 2018, παρατηρούμε ότι το Νότιο Αιγαίο (39%), η Αττική (20%), τα Ιόνια Νησιά (19%), η Δυτική Ελλάδα (10%) και η Κρήτη (9%) δέχονται το μεγαλύτερο ποσοστό, αντιπροσωπεύοντας για το 2018 το 97% των συνολικών αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας.

Διάγραμμα 48: Ποσοστιαία κατανομή του αριθμού των αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2018

4.5.4 Αριθμός αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας υποδέχτηκε το 2018 το 0,1% των αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας που επισκέφθηκαν την χώρα. Συγκεκριμένα, οι αφίξεις επιβατών κρουαζιέρας την περίοδο 2013 – 2018 στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας σημείωσε μείωση κατά -55% (από 8 χιλ. το 2013 σε 4 χιλ. το 2018). Όπως και ανωτέρω το σύνολο των αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας καταγράφονται στο λιμάνι της Ιτέας (Ενότητα Φωκίδας).

Πίνακας 40: Αφίξεις επιβατών κρουαζιέρας στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2013 – 2018

Λιμάνι	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Ιτέας	8.141	8.309	17.851	14.848	14.423	3.628	-55%
Στερεά Ελλάδα	8.141	8.309	17.851	14.848	14.423	3.628	-55%

Πηγή: Ένωση Λιμένων Ελλάδος - Επεξεργασία INSETE Intelligence

4.6 ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΣΕ ΜΟΥΣΕΙΑ, 2013 - 2018

4.6.1 Επισκέπτες σε μουσεία στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Ο αριθμός των επισκεπτών στα Μουσεία της Ελλάδας την περίοδο 2013 – 2018 σημείωσε αύξηση κατά +69% (από 3,4 εκατ. επισκέπτες το 2013 σε 5,7 εκατ. επισκέπτες το 2018), απόρροια της αύξησης κατά +68% (από 17.920 χιλ. το 2013 σε 30.123 χιλ. το 2018) στον αριθμό των διεθνών αφίξεων που καταγράφηκε στην Ελλάδα για την ίδια περίοδο.

Πίνακας 41: Επισκέπτες σε μουσεία της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2013 – 2018

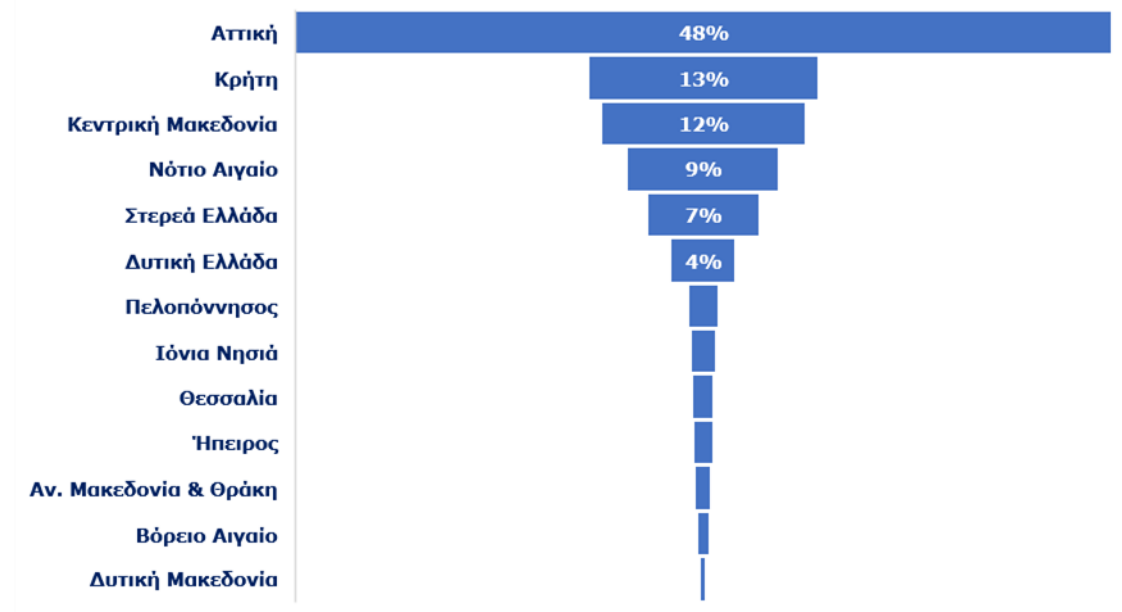
Επισκέπτες σε Μουσεία ανά Περιφέρεια, 2013 - 2018							
Περιφέρεια	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Αττική	1.743.523	2.162.221	2.295.545	2.155.754	2.518.113	2.733.790	57%
Κρήτη	229.940	297.569	312.274	461.751	590.311	767.262	234%
Κεντρική Μακεδονία	311.601	465.487	541.193	653.068	668.906	683.282	119%
Νότιο Αιγαίο	418.704	482.626	478.588	432.124	500.781	506.030	21%
Στερεά Ελλάδα	193.104	246.396	276.968	263.487	327.025	372.461	93%
Δυτική Ελλάδα	147.275	173.800	174.653	169.352	199.715	214.714	46%
Πελοπόννησος	74.274	73.242	69.232	81.002	94.851	99.970	35%
Ιόνια Νησιά	70.684	60.001	61.135	67.130	70.631	78.670	11%
Θεσσαλία	43.922	45.826	40.395	56.438	59.064	68.256	55%
Ήπειρος	46.591	50.014	56.059	54.253	58.377	65.276	40%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	32.369	40.594	41.502	35.037	45.940	51.064	58%
Βόρειο Αιγαίο	52.534	49.570	50.847	35.669	42.682	41.440	-21%
Δυτική Μακεδονία	12.250	7.005	7.451	8.570	11.945	17.427	42%
Ελλάδα	3.376.771	4.154.351	4.405.842	4.473.635	5.188.341	5.699.642	69%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Ενεργειακή INSETE Intelligence

Όλες οι επιμέρους Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση στον αριθμό των επισκεπτών σε Μουσεία, με εξαίρεση το Βόρειο Αιγαίο (-21%, από 53 χιλ. το 2013 σε 41 χιλ. το 2018). Ενδεικτικά οι υπόλοιπες Περιφέρειες: Αττική (+57%, από 1,7 εκατ. το 2013 σε 2,7 εκατ. το 2018), Κρήτη (+234%, από 230 χιλ. το 2013 σε 767 χιλ. το 2018), Κεντρική Μακεδονία (+119%, από 312 χιλ. το 2013 σε 683 χιλ. το 2018), Νότιο Αιγαίο (+21%, από 419 χιλ. το 2013 σε 506 χιλ. το 2018), Στερεά Ελλάδα (+93%, από 193 χιλ. το 2013 σε 372 χιλ. το 2018), Δυτική Ελλάδα (+46%, από 147 χιλ. το 2013 σε 215 χιλ. το 2018), Πελοπόννησος (+35%, από 74 χιλ. το 2013 σε 100 χιλ. το 2018), Ιόνια Νησιά (+11%, από 71 χιλ. το 2013 σε 79 χιλ. το 2018), Θεσσαλία (+55%, από 44 χιλ. το 2013 σε 68 χιλ. το 2018), Ήπειρος (+40%, από 47 χιλ. το 2013 σε 65 χιλ. το 2018), Αν. Μακεδονία & Θράκη (+58%, από 32 χιλ. το 2013 σε 51 χιλ. το 2018) και Δυτική Μακεδονία (+42%, από 12 χιλ. το 2013 σε 17 χιλ. το 2018).

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των επισκεπτών σε Μουσεία στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι η Αττική το 2018 αντιπροσωπεύει σχεδόν τις μισές επισκέψεις (48%) που καταγράφονται στην Ελλάδα και ακολουθούν η Κρήτη (13%), η Κεντρική Μακεδονία (12%) και το Νότιο Αιγαίο (9%). Δηλαδή οι 4 αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν το 82% των επισκέψεων στα Μουσεία της Ελλάδας που καταγράφηκαν το 2018.

Διάγραμμα 49: Ποσοστιαία κατανομή των επισκεπτών σε Μουσεία στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2018

4.6.2 Επισκέπτες σε μουσεία στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας το 2018 κατείχε το 7% του συνόλου των επισκεπτών σε μουσεία της Ελλάδας, σημειώνοντας αύξηση κατά +93% (από 193 χιλ. το 2013 σε 372 χιλ. το 2018). Αναφορικά με τις επιμέρους Ενότητες, όλες σημειώνουν αύξηση, με εξαίρεση την Ενότητα Φθιώτιδας (-6%, από 10 χιλ. το 2013 σε 10 χιλ. το 2018). Ενδεικτικά, οι υπόλοιπες Ενότητες: Φωκίδας (+71%, από 147 χιλ. το 2013 σε 252 χιλ. το 2018), Βοιωτίας (+302%, από 23 χιλ. το 2013 σε 93 χιλ. το 2018) και Εύβοιας (+41%, από 13 χιλ. το 2013 σε 18 χιλ. το 2018). Δεν καταγράφονται επισκέψεις στα μουσεία της Περιφερειακής Ενότητας Ευρυτανίας.

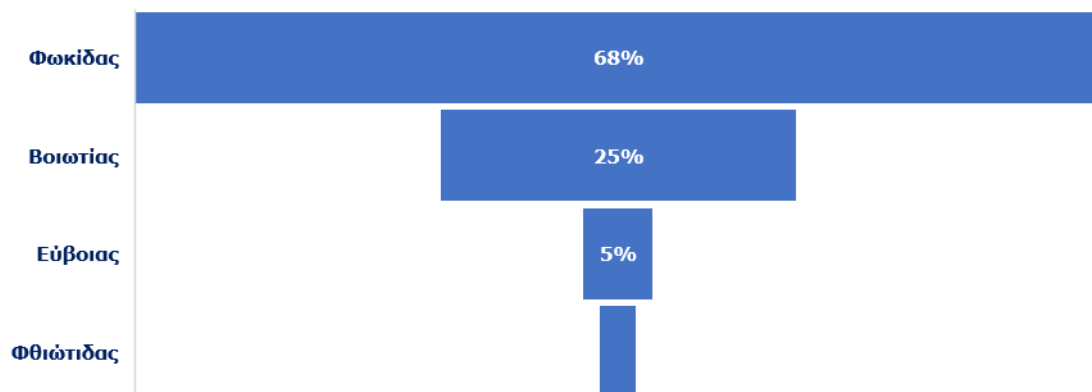
Πίνακας 42: Επισκέπτες σε μουσεία της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2013 – 2018

Ενότητα	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Φωκίδας	146.886	191.755	206.592	167.223	213.081	251.589	71%
Βοιωτίας	23.162	31.358	45.438	68.569	89.193	93.045	302%
Εύβοιας	12.951	12.454	14.579	19.763	16.356	18.312	41%
Φθιώτιδας	10.105	10.829	10.359	7.932	8.395	9.515	-6%
Στερεά Ελλάδα	193.104	246.396	276.968	263.487	327.025	372.461	93%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των επισκεπτών σε μουσεία για το 2018, παρατηρούμε ότι η Ενότητα Φωκίδας (68%) καταγράφει το υψηλότερο ποσοστό και ακολουθούν οι Ενότητες Βοιωτίας (25%), Εύβοιας (5%) και Φθιώτιδας (3%).

Διάγραμμα 50: Ποσοστιαία κατανομή των επισκεπτών σε Μουσεία στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2018

4.7 ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΣΕ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ 2013 - 2018

4.7.1 Επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Ο αριθμός των επισκεπτών στους αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας την περίοδο 2013 - 2018 σημείωσε αύξηση κατά +58% (από 8,2 εκατ. το 2013 σε 12,9 εκατ. το 2018).

Πίνακας 43: Επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2013 - 2018

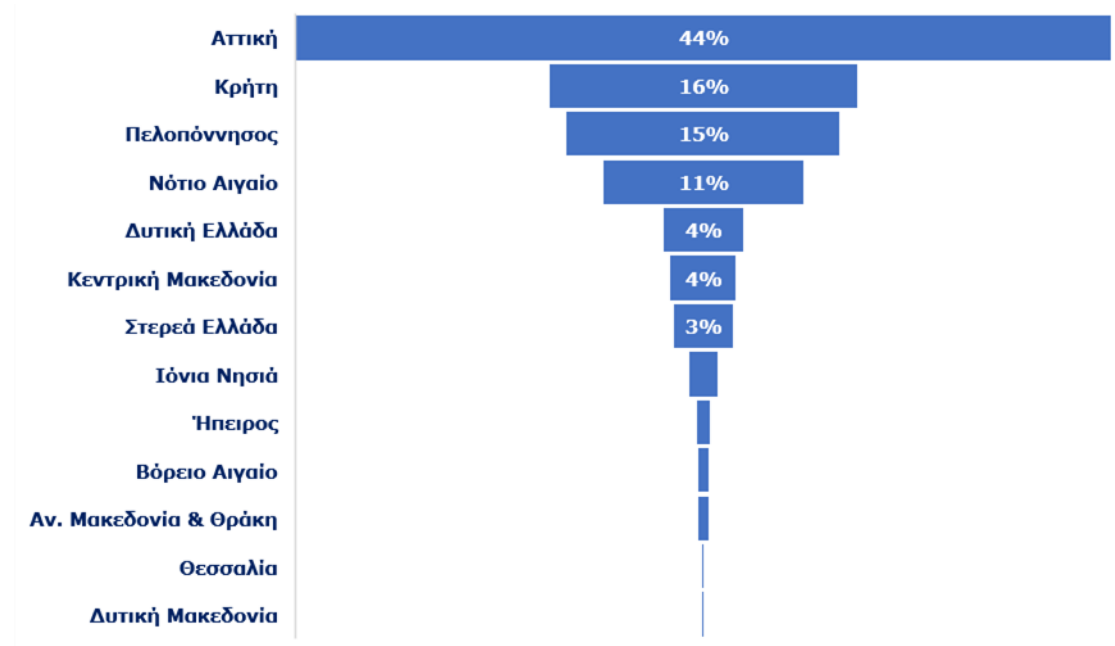
Επισκέπτες σε Αρχαιολογικούς Χώρους ανά Περιφέρεια, 2013 - 2018							
Περιφέρεια	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Αττική	2.772.044	3.618.412	4.145.093	3.960.512	4.910.124	5.611.977	102%
Κρήτη	1.549.062	1.567.924	1.482.109	1.451.026	1.747.669	2.123.640	37%
Πελοπόννησος	995.098	1.374.832	1.441.529	1.388.340	1.637.613	1.885.649	89%
Νότιο Αιγαίο	1.438.391	1.776.129	1.638.165	1.198.314	1.311.872	1.378.335	-4%
Δυτική Ελλάδα	504.597	514.353	486.368	482.250	549.546	557.467	10%
Κεντρική Μακεδονία	310.823	351.211	350.106	340.854	389.372	457.872	47%
Στερεά Ελλάδα	231.085	297.117	324.175	294.322	351.855	409.872	77%
Ιόνια Νησιά	173.198	226.918	236.949	225.166	185.690	206.550	19%
Ήπειρος	46.422	81.104	80.677	81.196	79.686	91.051	96%
Βόρειο Αιγαίο	74.285	60.479	53.177	59.288	72.438	84.862	14%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	53.064	62.186	63.209	59.633	63.213	72.938	37%
Θεσσαλία	16.640	19.856	15.817	21.454	18.756	18.848	13%
Δυτική Μακεδονία	2.180	2.640	2.679	2.318	1.263	2.010	-8%
Ελλάδα	8.166.889	9.953.161	10.320.053	9.564.673	11.319.097	12.901.071	58%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Ενεξέργασία INSETE Intelligence

Όλες οι επιμέρους Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση στον αριθμό των επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους, με εξαίρεση το Νότιο Αιγαίο (-4%, από 1,4 εκατ. το 2013 σε 1,4 εκατ. το 2018) και τη Δυτική Μακεδονία (-8%, από 2 χιλ. το 2013 σε 2 χιλ. το 2018). Ενδεικτικά οι υπόλοιπες Περιφέρειες: Αττική (+102%, από 2,8 εκατ. το 2013 σε 5,6 εκατ. το 2018), Κρήτη (+37%, από 1,5 εκατ. το 2013 σε 2,1 εκατ. το 2013), Πελοπόννησος (+89%, από 995 χιλ. το 2013 σε 1,9 εκατ. το 2018), Δυτική Ελλάδα (+10%, από 505 χιλ. το 2013 σε 557 χιλ. το 2018), Κεντρική Μακεδονία (+47%, από 311 χιλ. το 2013 σε 458 χιλ. το 2018), Στερεά Ελλάδα (+77%, από 231 χιλ. το 2013 σε 410 χιλ. το 2018), Ιόνια Νησιά (+19%, από 173 χιλ. το 2013 σε 207 χιλ. το 2018), Ήπειρο (+96%, από 46 χιλ. το 2013 σε 91 χιλ. το 2018), Βόρειο Αιγαίο (+14%, από 74 χιλ. το 2013 σε 85 χιλ. το 2018), Αν. Μακεδονία & Θράκη (+37%, από 53 χιλ. το 2013 σε 83 χιλ. το 2018) και Θεσσαλία (+13%, από 17 χιλ. το 2013 σε 19 χιλ. το 2018).

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι η Αττική αντιπροσωπεύει σχεδόν τα 2/5 των επισκέψεων (44%) που καταγράφονται στην Ελλάδα και ακολουθούν η Κρήτη (16%), η Πελοπόννησος (15%) και το Νότιο Αιγαίο (11%). Δηλαδή οι 4 αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν το 85% των επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας που καταγράφηκαν το 2018.

Διάγραμμα 51: Ποσοστιαία κατανομή των επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2018

4.7.2 Επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας το 2018 αντιπροσώπευε το 3% του συνόλου των επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας, σημειώνοντας αύξηση κατά +77% (από 231 χιλ. το 2013 σε 410 χιλ. το 2018). Αναφορικά με τις επιμέρους Ενότητες η εικόνα είναι μικτή, με τις Ενότητες Φωκίδας (+79%, από 227 χιλ. το 2013 σε 406 χιλ. το 2018) και Φθιώτιδας (+3%, από 1 χιλ. το 2013 σε 1 χιλ. το 2018) να καταγράφουν αύξηση και την Ενότητα Βοιωτίας (-4%, από 3 χιλ. το 2013 σε 3 χιλ. το 2018) μείωση. Δεν καταγράφονται επισκέψεις στις Περιφερειακές Ενότητες Ευρυτανίας και Εύβοιας.

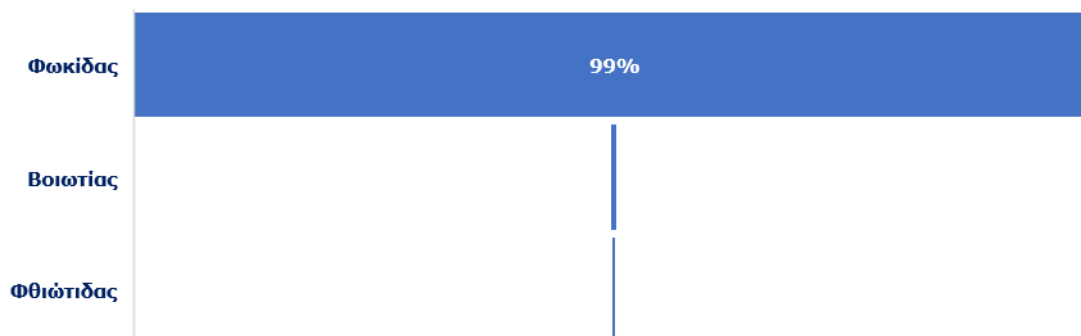
Πίνακας 44: Επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2013 – 2018

Ενότητα	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Φωκίδας	227.079	293.944	319.754	290.705	345.804	405.947	79%
Βοιωτίας	2.761	1.862	2.609	2.441	3.287	2.641	-4%
Φθιώτιδας	1.245	1.311	1.812	1.176	2.764	1.284	3%
Στερεά Ελλάδα	231.085	297.117	324.175	294.322	351.855	409.872	77%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους για το 2018, παρατηρούμε ότι η Ενότητα Φωκίδας (99%) καταγράφει σχεδόν το σύνολο των επισκέψεων σε αρχαιολογικούς χώρους που καταγράφονται στην Περιφέρεια με το υπόλοιπο 1% να κατανέμεται στις Ενότητες Βοιωτίας (0,6%) και Φθιώτιδας (0,3%).

Διάγραμμα 52: Ποσοστιαία κατανομή των επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2018

5 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ, 2016 - 2018

5.1 ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, 2016 - 2018

Η συγκέντρωση και επεξεργασία ταξιδιωτικών στοιχείων ανά Περιφέρεια, όπως αυτά συλλέγονται μέσω της Έρευνας Συνόρων⁵, ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2016 και έκτοτε η Τράπεζα της Ελλάδος συγκεντρώνει στοιχεία για την περιφερειακή κατανομή των ταξιδιωτικών εισπράξεων, καθώς και των επισκέψεων και διανυκτερεύσεων των εισερχόμενων ταξιδιωτών⁶. Η ταξινόμηση των Περιφερειών γίνεται σύμφωνα με την επίσημη στατιστική ταξινόμηση της ΕΕ (NUTS 2013/EU-28) και συγκεκριμένα με το δεύτερο επίπεδο αυτής (NUTS 2), που συμπίπτει με την διοικητική διαίρεση της χώρας σε 13 Περιφέρειες. Ως επισκέψεις, ορίζονται οι επισκέψεις που κάνει ένας τουρίστας στις επιμέρους Περιφέρειες της χώρας. Για παράδειγμα ένας τουρίστας που ταξιδεύει στην Ελλάδα και επισκέπτεται δύο Περιφέρειες (π.χ. Αττικής και Νοτίου Αιγαίου) στην Έρευνα Συνόρων καταγράφεται ως μια **άφιξη** και δύο **επισκέψεις**.

5.1.1 Επισκέψεις στην Ελλάδα

Οι επισκέψεις στην Ελλάδα την περίοδο 2016 – 2018 αυξήθηκαν κατά +23% (από 28.376 χιλ. το 2016 σε 34.831 χιλ. το 2018). Αναφορικά με τις επιμέρους Περιφέρειες η εικόνα είναι θετική, με εξαίρεση την Περιφέρεια Θεσσαλίας (-6%, από 714 χιλ. το 2016 σε 675 χιλ. το 2018). Ενδεικτικά, οι υπόλοιπες Περιφέρειες: Κεντρικής Μακεδονίας (+22%, από 6,4 εκατ. το 2016 σε 7,8 εκατ. το 2018), Νοτίου Αιγαίου (+27%, από 5,2 εκατ. το 2016 σε 6,6 εκατ. το 2018), Αττικής (+25%, από 4,5 εκατ. το 2016 σε 5,7 εκατ. το 2018), Κρήτης (+15%, από 4,5 εκατ. το 2016 σε 5,2 εκατ. το 2018), Ιονίων Νήσων (+29%, από 2,5 εκατ. το 2016 σε 3,2 εκατ. το 2018), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+42%, από 1,4 εκατ. το 2016 σε 1,9 εκατ. το 2018), Πελοποννήσου (+5%, από 843 χιλ. το 2016 σε 886 χιλ. το 2018), Ηπείρου (+15%, από 717 χιλ. το 2016 σε 823 χιλ. το 2018), Δυτικής Ελλάδας (+36%, από 513 χιλ. το 2016 σε 699 χιλ. το 2018), Στερεάς Ελλάδας (+34%, από 409 χιλ. το 2016 σε 549 χιλ. το 2018), Βορείου Αιγαίου (+19%, από 328 χιλ. το 2016 σε 389 χιλ. το 2018) και Δυτικής Μακεδονίας (+6%, από 330 χιλ. το 2016 σε 349 χιλ. το 2018).

---

⁵ Για συνοπτική παρουσίαση της μεθοδολογίας της Έρευνας Συνόρων βλ. [εδώ](#).

⁶ Δεν περιλαμβάνονται μεγέθη από κρουαζιέρες, πέραν όσων καταγράφονται από την Έρευνα Συνόρων.

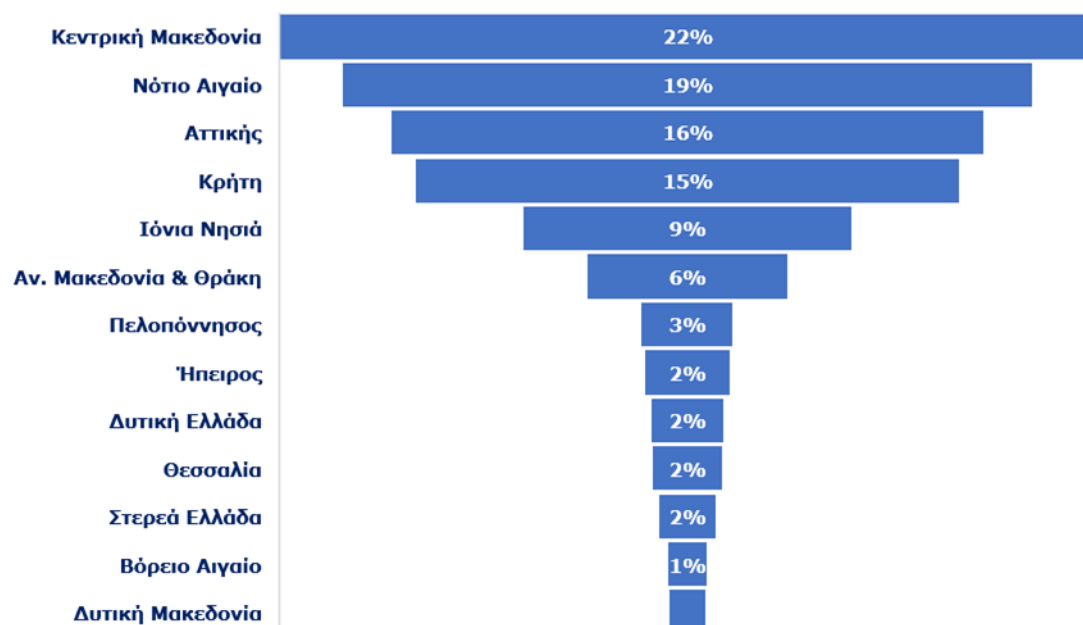
Πίνακας 45: Επισκέψεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε χιλ.), 2016 - 2018

Επισκέψεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε χιλ.), 2016 - 2018				
Περιφέρεια	2016	2017	2018	%Δ 2016 - 2018
Κεντρική Μακεδονία	6.395	7.262	7.830	22%
Νότιο Αιγαίο	5.227	5.841	6.629	27%
Αττικής	4.543	5.137	5.681	25%
Κρήτη	4.537	4.806	5.228	15%
Ιόνια Νησιά	2.457	2.966	3.162	29%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	1.363	1.349	1.930	42%
Πελοπόννησος	843	727	886	5%
Ήπειρος	717	713	823	15%
Δυτική Ελλάδα	513	563	699	36%
Θεσσαλία	714	694	675	-6%
Στερεά Ελλάδα	409	376	549	34%
Βόρειο Αιγαίο	328	364	389	19%
Δυτική Μακεδονία	330	222	349	6%
Ελλάδα	28.376	31.021	34.831	23%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των επισκέψεων στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι η Κεντρική Μακεδονία (22%), το Νότιο Αιγαίο (19%), η Αττική (16%), η Κρήτη (15%) και τα Ιόνια Νησιά (9%) δέχονται το μεγαλύτερο ποσοστό επισκεπτών, αντιπροσωπεύοντας για το 2018 το 82% του συνόλου των επισκέψεων στην Ελλάδα.

Διάγραμμα 53: Ποσοστιαία κατανομή των επισκέψεων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2018

5.1.2 Επισκέψεις στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2% των επισκέψεων που καταγράφηκαν στην Ελλάδα το 2018, σημειώνοντας αύξηση σε σύγκριση με το 2016 κατά +34% (από 409 χιλ. το 2016 σε 549 χιλ. το 2018). Αναφορικά με τις χώρες προέλευσης όλες καταγράφουν θετική ποσοστιαία μεταβολή: ΗΠΑ (+8%, από 57 χιλ. το 2016 σε 62 χιλ. το 2018), Γαλλία (+7%, από 52 χιλ. το 2016 σε 56 χιλ. το 2018), Γερμανία (+75%, από 28 χιλ. το 2016 σε 49 χιλ. το 2018), Ην. Βασίλειο (+11%, από 40 χιλ. το 2016 σε 44 χιλ. το 2018) και Λοιπές (+46%, από 231 χιλ. το 2016 σε 338 χιλ. το 2018).

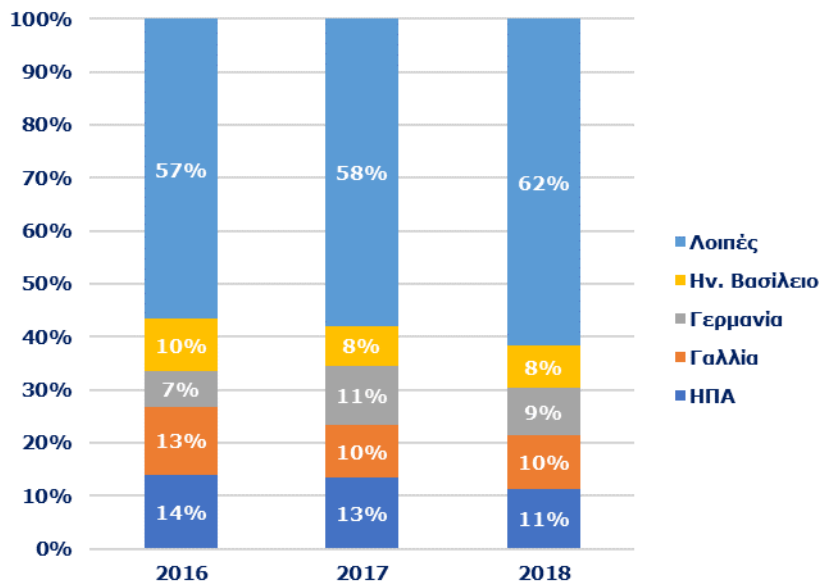
Πίνακας 46: Επισκέψεις στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης (σε χιλ.), 2016 - 2018

Κατανομή επισκέψεων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά αγορά (σε χιλ.), 2016 - 2018				
Χώρες Προέλευσης	2016	2017	2018	%Δ 2016 - 2018
ΗΠΑ	57	50	62	8%
Γαλλία	52	37	56	7%
Γερμανία	28	42	49	75%
Ην. Βασίλειο	40	28	44	11%
Λοιπές	231	218	338	46%
Σύνολο	409	376	549	34%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2018, οι επισκέπτες από τις ΗΠΑ κατέχουν το υψηλότερο μερίδιο με 11% (14% το 2016) και ακολουθούν από την Γαλλία με 10% (13% το 2016), από την Γερμανία με 9% (7% το 2016), από το Ην. Βασίλειο με 8% (10% το 2016) και από τις Λοιπές με 62% (57% το 2016).

Διάγραμμα 54: Ποσοστιαία κατανομή των επισκέψεων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης, 2016 - 2018

5.1.3 Διανυκτερεύσεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Οι διανυκτερεύσεις στην Ελλάδα την περίοδο 2016 – 2018 αυξήθηκαν κατά +19% (από 190.402 χιλ. το 2016 σε 227.012 χιλ. το 2018). Η εικόνα στις επιμέρους Περιφέρειες είναι μικτή, με τις Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου (+28%, από 40,0 εκατ. το 2016 σε 51,1 εκατ. το 2018), της Κεντρικής Μακεδονίας (+23%, από 36,3 εκατ. το 2016 σε 44,7 εκατ. το 2018), της Κρήτης (+11%, από 39,4 εκατ. το 2016 σε 43,8 εκατ. το 2018), της Αττικής (+27%, από 24,8 εκατ. το 2016 σε 31,4 εκατ. το 2018), των Ιονίων Νήσων (+15%, από 21,5 εκατ. το 2016 σε 24,8 εκατ. το 2018), της Πελοποννήσου (+15%, από 5,8 εκατ. το 2016 σε 6,6 εκατ. το 2018), της Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+19%, από 5,4 εκατ. το 2016 σε 6,5 εκατ. το 2018), της Δυτικής Ελλάδας (+16%, από 2,7 εκατ. το 2016 σε 3,2 εκατ. το 2018), του Βορείου Αιγαίου (+27%, από 2,5 εκατ. το 2016 σε 3,1 εκατ. το 2018) και της Στερεάς Ελλάδας (+63%, από 1,8 εκατ. το 2016 σε 3,0 εκατ. το 2018) να καταγράφουν αύξηση και τις Περιφέρειες της Θεσσαλίας (-18%, από 5,1 εκατ. το 2016 σε 4,2 εκατ. το 2018), της Ηπείρου (-7%, από 3,6 εκατ. το 2016 σε 3,4 εκατ. το 2018) και της Δυτικής Μακεδονίας (-11%, από 1,5 εκατ. το 2016 σε 1,3 εκατ. το 2018) μείωση.

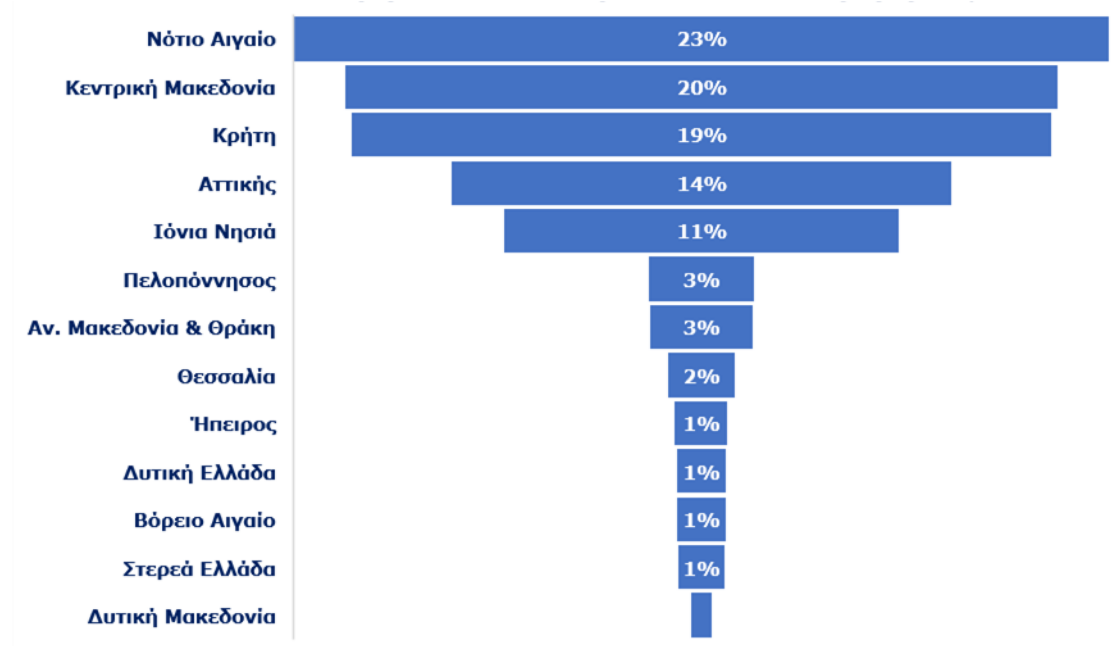
Πίνακας 47: Διανυκτερεύσεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε χιλ.), 2016 - 2018

Διανυκτερεύσεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε χιλ.), 2016 - 2018				
Περιφέρεια	2016	2017	2018	%Δ 2016 - 2018
Νότιο Αιγαίο	39.996	46.210	51.084	28%
Κεντρική Μακεδονία	36.330	40.782	44.690	23%
Κρήτη	39.378	40.271	43.819	11%
Αττικής	24.769	29.437	31.386	27%
Ιόνια Νησιά	21.493	24.944	24.762	15%
Πελοπόννησος	5.760	5.214	6.614	15%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	5.414	5.421	6.467	19%
Θεσσαλία	5.121	5.027	4.217	-18%
Ήπειρος	3.622	3.643	3.362	-7%
Δυτική Ελλάδα	2.742	2.819	3.184	16%
Βόρειο Αιγαίο	2.458	3.217	3.113	27%
Στερεά Ελλάδα	1.845	2.013	2.998	63%
Δυτική Μακεδονία	1.475	859	1.316	-11%
Ελλάδα	190.402	209.855	227.012	19%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των διανυκτερεύσεων στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι τα υψηλότερα ποσοστά καταγράφονται στο Νότιο Αιγαίο (23%), στη Κεντρική Μακεδονία (20%), στη Κρήτη (19%), στην Αττική (14%) και στα Ιόνια Νησιά (11%). Δηλαδή οι 5 αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν το 86% των διανυκτερεύσεων που καταγράφηκαν στην Ελλάδα το 2018. Άξιο αναφοράς, είναι ότι ενώ η Κεντρική Μακεδονία βρίσκεται στην 1^η θέση επισκεψιμότητας στο σύνολο των 13 Περιφερειών στις διανυκτερεύσεις βρίσκεται στην 2^η θέση.

Διάγραμμα 55: Ποσοστιαία κατανομή των διανυκτερεύσεων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2018

5.1.4 Διανυκτερεύσεις στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 1% των διανυκτερεύσεων που καταγράφηκαν στην Ελλάδα το 2018, σημειώνοντας αύξηση σε σύγκριση με το 2016 κατά +63% (από 1,8 εκατ. το 2016 σε 3,0 εκατ. το 2018). Αναφορικά με τις χώρες προέλευσης όλες καταγράφουν θετική ποσοστιαία μεταβολή: Γερμανία (+57%, από 239 χιλ. το 2016 σε 375 χιλ. το 2018), Ην. Βασίλειο (+28%, από 231 χιλ. το 2016 σε 296 χιλ. το 2018), Γαλλία (+9%, από 268 χιλ. το 2016 σε 292 χιλ. το 2018), ΗΠΑ (+89%, από 135 χιλ. το 2016 σε 255 χιλ. το 2018) και Λοιπές (+83%, από 973 χιλ. το 2016 σε 1,8 εκατ. το 2018).

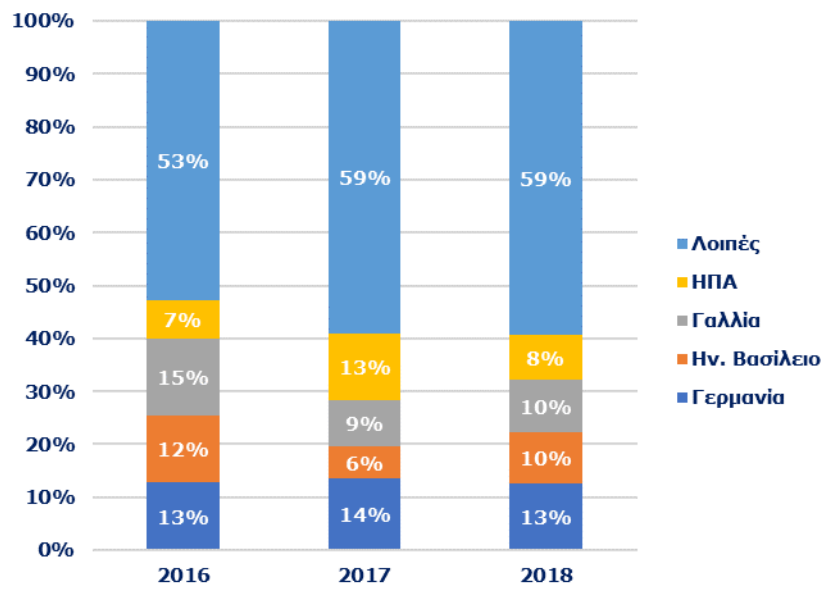
Πίνακας 48: Διανυκτερεύσεις στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης (σε χιλ.), 2016 - 2018

Κατανομή διανυκτερεύσεων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά αγορά (σε χιλ.), 2016 - 2018				
Χώρες Προέλευσης	2016	2017	2018	%Δ 2016 - 2018
Γερμανία	239	273	375	57%
Ην. Βασίλειο	231	123	296	28%
Γαλλία	268	173	292	9%
ΗΠΑ	135	258	255	89%
Λοιπές	973	1.187	1.780	83%
Σύνολο	1.845	2.013	2.998	63%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2018, οι επισκέπτες από την Γερμανία κατέχουν το υψηλότερο μερίδιο με 13% (αμετάβλητο σε σύγκριση με το 2016) και ακολουθούν από το Ην. Βασίλειο με 10% (12% το 2016), από την Γαλλία με 10% (15% το 2016), από τις ΗΠΑ με 8% (7% το 2016) και από τις Λοιπές με 59% (53% το 2016).

Διάγραμμα 56: Ποσοστιαία κατανομή των διανυκτερεύσεων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης, 2016 - 2018

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.1.5 Εισπράξεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Οι εισπράξεις στην Ελλάδα την περίοδο 2016 – 2018 αυξήθηκαν κατά +23% (από € 12.749 εκατ. το 2016 σε € 15.653 εκατ. το 2018). Η εικόνα στις επιμέρους Περιφέρειες είναι μικτή με τις Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου (+41%, από € 3,1 δισ. το 2016 σε € 4,4 δισ. το 2018), της Κρήτης (+1%, από € 3,1 δισ. το 2016 σε € 3,1 δισ. το 2018), της Αττικής (+31%, από € 1,7 δισ. το 2016 σε € 2,3 δισ. το 2018), της Κεντρικής Μακεδονίας (+35%, από € 1,7 δισ. το 2016 σε € 2,3 δισ. το 2018), των Ιονίων Νήσων (+12%, από € 1,5 δισ. το 2016 σε € 1,7 δισ. το 2018), της Πελοποννήσου (+28%, από € 324 εκατ. το 2016 σε € 415 εκατ. το 2018), της Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+12%, από € 288 εκατ. το 2016 σε € 322 εκατ. το 2018), της Ηπείρου (+2%, από € 218 εκατ. το 2016 σε € 222 εκατ. το 2018), της Δυτικής Ελλάδας (+46%, από € 146 εκατ. το 2016 σε € 212 εκατ. το 2018), της Στερεάς Ελλάδας (+65%, από € 117 εκατ. το 2016 σε 194 εκατ. το 2018) και του Βορείου Αιγαίου (+26%, από € 131 εκατ. το 2016 σε € 164 εκατ. το 2018) να καταγράφουν αύξηση ενώ αντίθετα μείωση σημείωσαν οι Περιφέρειες Θεσσαλίας (-10%, από € 301 εκατ. το 2016 σε € 270 εκατ. το 2018) και Δυτικής Μακεδονίας (-11%, από € 68 εκατ. το 2016 σε € 61 εκατ. το 2018).

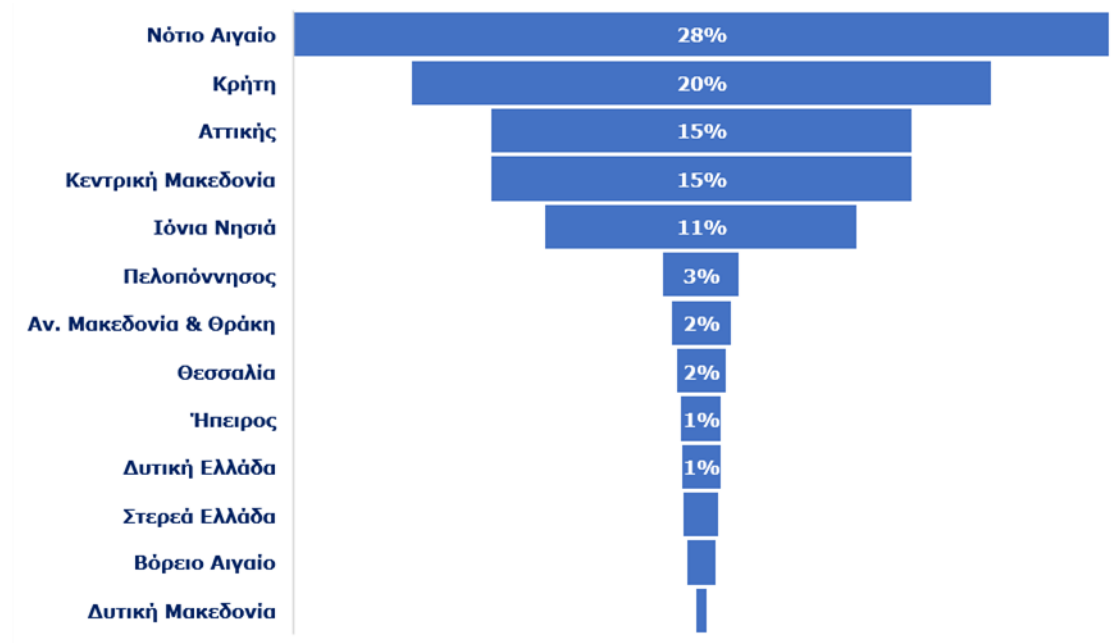
Πίνακας 49: Εισπράξεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε εκατ. €), 2016 - 2018

Εισπράξεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε εκατ. €), 2016 - 2018				
Περιφέρεια	2016	2017	2018	%Δ 2016 - 2018
Νότιο Αιγαίο	3.136	3.653	4.414	41%
Κρήτη	3.095	3.260	3.134	1%
Αττικής	1.734	2.083	2.279	31%
Κεντρική Μακεδονία	1.688	1.852	2.275	35%
Ιόνια Νησιά	1.504	1.775	1.691	12%
Πελοπόννησος	324	307	415	28%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	288	282	322	12%
Θεσσαλία	301	290	270	-10%
Ήπειρος	218	216	222	2%
Δυτική Ελλάδα	146	159	212	46%
Στερεά Ελλάδα	117	113	194	65%
Βόρειο Αιγαίο	131	167	164	26%
Δυτική Μακεδονία	68	45	61	-11%
Ελλάδα	12.749	14.202	15.653	23%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETTE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των εισπράξεων στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι τα υψηλότερα ποσοστά καταγράφονται στο Νότιο Αιγαίο (28%), στη Κρήτη (20%), στην Αττική (15%), στη Κεντρική Μακεδονία (15%) και στα Ιόνια Νησιά (11%). Δηλαδή οι 5 αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν το 88% των εισπράξεων που καταγράφηκαν στην Ελλάδα το 2018. Επίσης, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι και στα 3 βασικά μεγέθη (επισκέψεις, διανυκτερεύσεις, εισπράξεις) το top-5 των Περιφερειών παραμένει ίδιο με διαφοροποιήσεις μόνο στις θέσεις.

Διάγραμμα 57: Ποσοστιαία κατανομή των εισπράξεων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2018

5.1.6 Εισπράξεις στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 1% των εισπράξεων που καταγράφηκαν στην Ελλάδα το 2018, σημειώνοντας αύξηση σε σύγκριση με το 2016 κατά +65% (από € 117 εκατ. το 2016 σε € 194 εκατ. το 2018). Αναφορικά με τις χώρες προέλευσης, όλες καταγράφουν θετική ποσοστιαία μεταβολή: Γερμανία (+2%, από € 19 εκατ. το 2016 σε € 19 εκατ. το 2018), ΗΠΑ (+74%, από € 11 εκατ. το 2016 σε € 18 εκατ. το 2018), Ην. Βασίλειο (+13%, από € 16 εκατ. το 2016 σε € 18 εκατ. το 2018), Γαλλία (+6%, από € 15 εκατ. το 2016 σε € 16 εκατ. το 2018) και Λοιπές (+114%, από € 57 εκατ. το 2016 σε € 123 εκατ. το 2018).

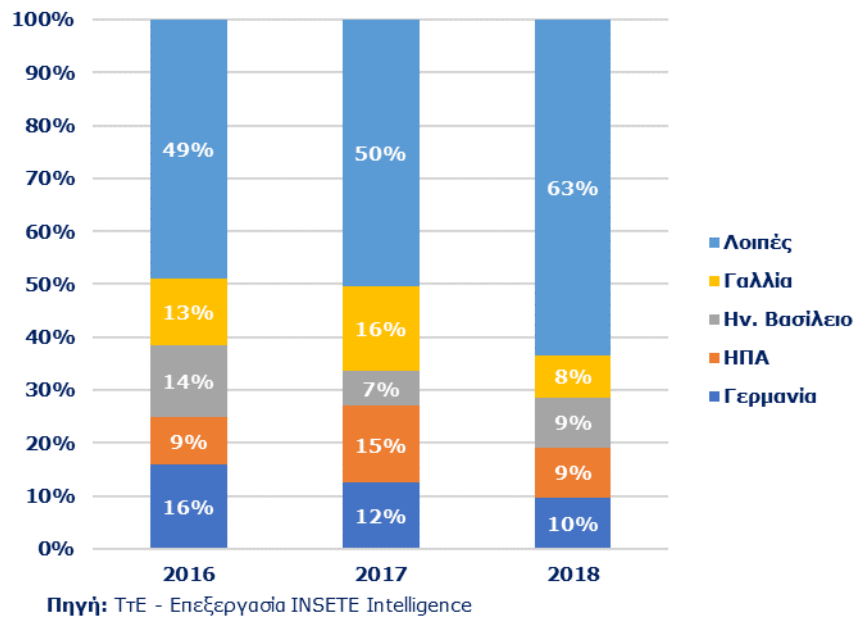
Πίνακας 50: Εισπράξεις στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Ενότητα (σε εκατ. €), 2016 - 2018

Κατανομή εισπράξεων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά αγορά (σε εκατ. €), 2016 - 2018				
Χώρες Προέλευσης	2016	2017	2018	%Δ 2016 - 2018
Γερμανία	19	14	19	2%
ΗΠΑ	11	16	18	74%
Ην. Βασίλειο	16	8	18	13%
Γαλλία	15	18	16	6%
Λοιπές	57	57	123	114%
Σύνολο	117	113	194	65%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή για το 2018, οι επισκέπτες από την Γερμανία κατέχουν το υψηλότερο μερίδιο με 10% (16% το 2016) και ακολουθούν από τις ΗΠΑ με 9% (αμετάβλητο σε σχέση με το 2016), από το Ην. Βασίλειο με 9% (14% το 2016), από την Γαλλία με 8% (13% το 2016) και από τις Λοιπές με 63% (49% με το 2016).

Διάγραμμα 58: Ποσοστιαία κατανομή των εισπράξεων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης, 2016 - 2018

5.2 ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, 2016 - 2018

5.2.1 Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη στην Ελλάδα

Η Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη στην Ελλάδα την περίοδο 2016 – 2018 σημείωσε οριακή αύξηση κατά +0,02% (από € 449 το 2016 σε € 449 το 2018). Η εικόνα στις επιμέρους Περιφέρειες είναι μικτή, με τις Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου (+11%, από € 600 το 2016 σε € 666 το 2018), της Πελοποννήσου (+22%, από € 384 το 2016 σε € 469 το 2018), του Βορείου Αιγαίου (+6%, από € 399 το 2016 σε € 422 το 2018), της Αττικής (+5%, από € 382 το 2016 σε € 401 το 2018), της Στερεάς Ελλάδας (+23%, από € 287 το 2016 σε € 353 το 2018), της Δυτικής Ελλάδας (+7%, από € 283 το 2016 σε € 303 το 2018) και της Κεντρικής Μακεδονίας (+10%, από € 264 το 2016 σε € 291 το 2018) να καταγράφουν αύξηση ενώ αντίθετα οι Περιφέρειες της Κρήτης (-12%, από € 682 το 2016 σε € 599 το 2018), των Ιονίων Νήσων (-13%, από € 612 το 2016 σε € 535 το 2018), της Θεσσαλίας (-5%, από € 422 το 2016 σε € 401 το 2018), της Ηπείρου (-11%, από € 304 το 2016 σε € 270 το 2018), της Δυτικής Μακεδονίας (-15%, από € 205 το 2016 σε € 174 το 2018) και της Αν. Μακεδονίας & Θράκης (-21%, από € 212 το 2016 σε € 167 το 2018) μείωση.

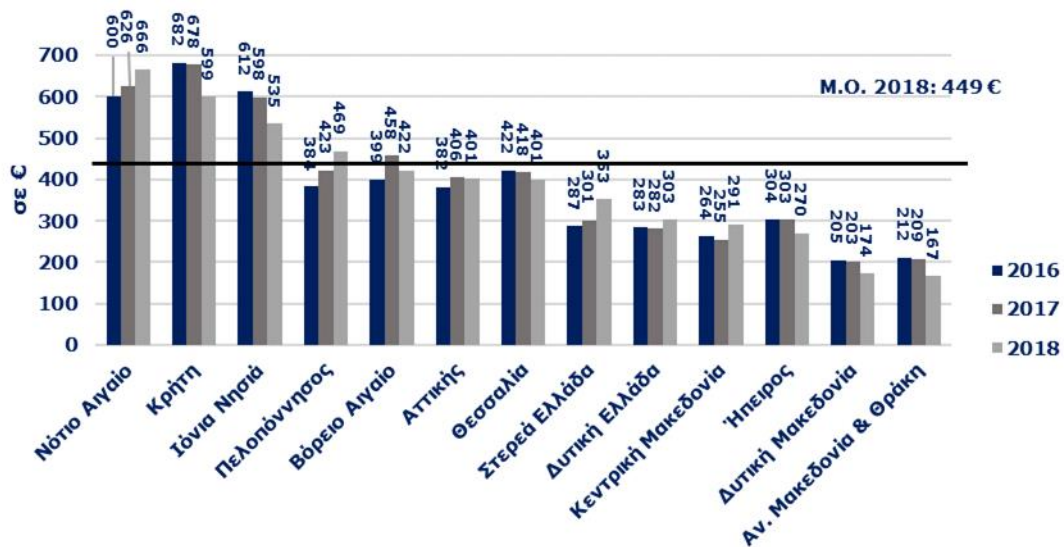
Πίνακας 51: Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε €), 2016 - 2018

Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε €), 2016 - 2018				
Περιφέρεια	2016	2017	2018	%Δ 2016 - 2018
Νότιο Αιγαίο	600	626	666	11%
Κρήτη	682	678	599	-12%
Ιόνια Νησιά	612	598	535	-13%
Πελοπόννησος	384	423	469	22%
Βόρειο Αιγαίο	399	458	422	6%
Αττικής	382	406	401	5%
Θεσσαλία	422	418	401	-5%
Στερεά Ελλάδα	287	301	353	23%
Δυτική Ελλάδα	283	282	303	7%
Κεντρική Μακεδονία	264	255	291	10%
Ήπειρος	304	303	270	-11%
Δυτική Μακεδονία	205	203	174	-15%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	212	209	167	-21%
Ελλάδα	449	458	449	0%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη μικρότερη από τον Μέσο Όρο και για τα τρία έτη, με εξαίρεση τις Περιφέρειες: Νοτίου Αιγαίου (€ 600 το 2016, € 626 το 2017 και € 666 το 2018), Κρήτης (€ 682 το 2016, € 678 το 2017 και € 599 το 2018), Ιονίων Νήσων (€ 612 το 2016, € 598 το 2017 και € 535 το 2018), Πελοποννήσου (μόνο για το 2018, € 384 το 2016, € 423 το 2017 και € 469 το 2018) και Βορείου Αιγαίου (μόνο για το 2017, € 399 το 2016, € 458 το 2017 και € 422 το 2018).

Διάγραμμα 59: Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε €), 2016 - 2018

Πηγή: ΤτΕ - Ενεξέγγραφο INSETE Intelligence

5.2.2 Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη και ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Η Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας κατέγραψε αύξηση την περίοδο 2016 - 2018 κατά +23% (από € 287 το 2016 σε € 353 το 2018). Στις επιμέρους αγορές η εικόνα είναι μικτή, με τις αγορές του Ην. Βασιλείου (+3%, από € 402 το 2016 σε € 412 το 2018), των ΗΠΑ (+61%, από € 183 το 2016 σε € 294 το 2018) και των Λοιπών (+47%, από € 248 το 2016 σε € 363 το 2018) να καταγράφουν αύξηση και τις αγορές της Γερμανίας (-42%, από € 670 το 2016 σε € 388 το 2018) και της Γαλλίας (-0,2%, από € 281 το 2016 σε € 281 το 2018) μείωση. Επίσης, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για τα έτη 2016, 2017 και 2018 υστερεί αυτής του συνόλου της χώρας κατά 36%, 34% και 21% αντίστοιχα.

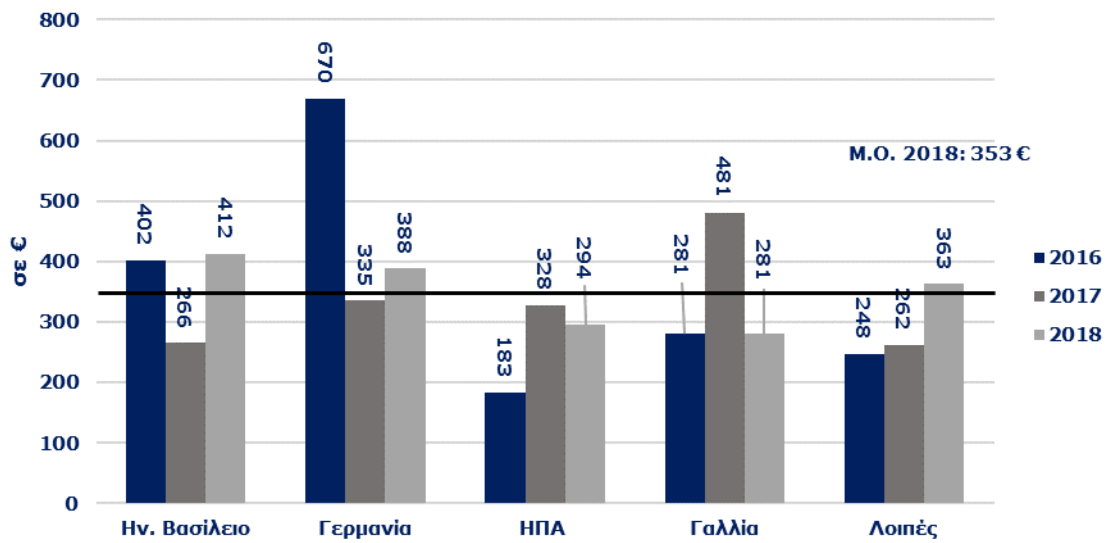
Πίνακας 52: Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη και ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (σε €), 2016 - 2018

Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης (σε €), 2016 - 2018				
Χώρες Προέλευσης	2016	2017	2018	%Δ 2016 - 2018
Ην. Βασίλειο	402	266	412	3%
Γερμανία	670	335	388	-42%
ΗΠΑ	183	328	294	61%
Γαλλία	281	481	281	0%
Λοιπές	248	262	363	47%
Περιφέρεια	287	301	353	23%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Σε σύγκριση με τον Μέσο Όρο της Περιφέρειας η εικόνα είναι μικτή, με την αγορά της Γερμανίας (€ 670 το 2016, € 335 το 2017 και € 388 το 2018) να καταγράφει υψηλότερη Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη και για τα τρία έτη, το Ην. Βασίλειο (€ 402 το 2016, € 266 το 2017 και € 412 το 2018) τα έτη 2016 και 2018, οι ΗΠΑ (€ 183 το 2016, € 328 το 2017 και € 294 το 2018) και η Γαλλία (€ 281 το 2016, € 481 το 2017 και € 281 το 2018) μόνο το 2017 και οι Λοιπές (€ 248 το 2016, € 262 το 2017 και € 363 το 2018) μόνο το 2018.

Διάγραμμα 60: Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη και ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (σε €), 2016 - 2018

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.2.3 Μέση Ημερήσια Δαπάνη στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Η Μέση Ημερήσια Δαπάνη στην Ελλάδα την περίοδο 2016 – 2018 σημείωσε αύξηση κατά +3% (από € 67 το 2016 σε € 69 το 2018). Η εικόνα στις επιμέρους Περιφέρειες είναι μικτή, με τις Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου (+10%, από € 78 το 2016 σε € 86 το 2018), της Αττικής (+4%, από € 70 το 2016 σε € 73 το 2018), της Δυτικής Ελλάδας (+25%, από € 53 το 2016 σε € 67 το 2018), της Ηπείρου (+10%, από € 60 το 2016 σε € 66 το 2018), της Στερεάς Ελλάδας (+2%, από € 63 το 2016 σε € 65 το 2018), της Θεσσαλίας (+9%, από € 59 το 2016 σε € 64 το 2018), της Πελοποννήσου (+12%, από € 56 το 2016 σε € 63 το 2018), της Κεντρικής Μακεδονίας (+10%, από € 46 το 2016 σε € 51 το 2018) και της Δυτικής Μακεδονίας (+0,2%, από € 46 το 2016 σε € 46 το 2018) να καταγράφουν αύξηση και τις Περιφέρειες της Κρήτης (-9%, από € 79 το 2016 σε € 72 το 2018), των Ιονίων Νήσων (-2%, από € 70 το 2016 σε € 68 το 2018), του Βορείου Αιγαίου (-1%, από € 53 το 2016 σε € 53 το 2018) και της Αν. Μακεδονίας & Θράκης (-7%, από € 53 το 2016 σε € 50 το 2018) μείωση.

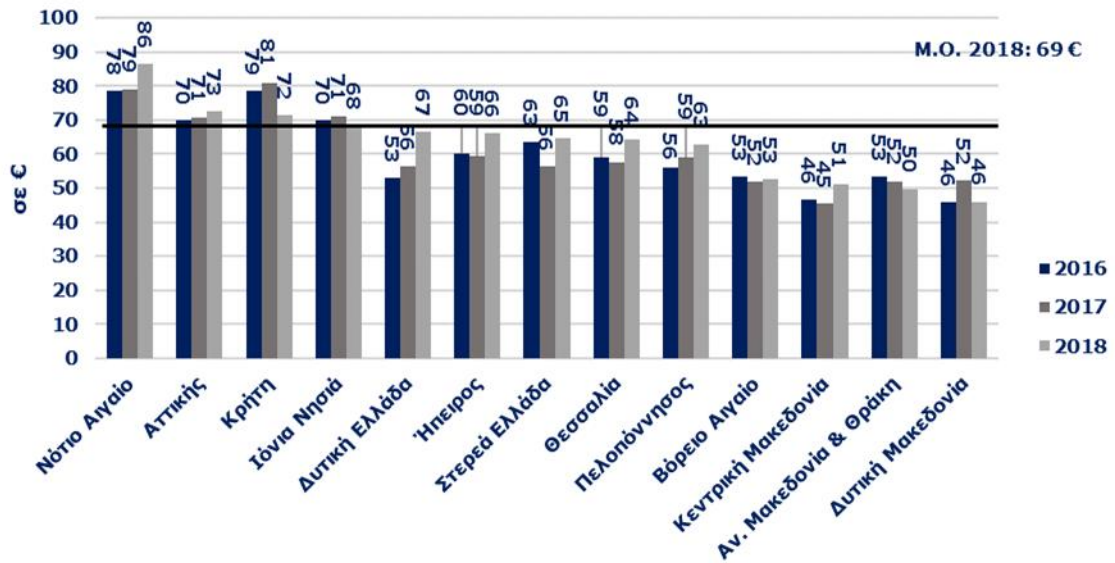
Πίνακας 53: Μέση Ημερήσια Δαπάνη στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε €), 2016 - 2018

Μέση Ημερήσια Δαπάνη στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε €), 2016 - 2018				
Περιφέρεια	2016	2017	2018	%Δ 2016 - 2018
Νότιο Αιγαίο	78	79	86	10%
Αττικής	70	71	73	4%
Κρήτη	79	81	72	-9%
Ιόνια Νησιά	70	71	68	-2%
Δυτική Ελλάδα	53	56	67	25%
Ήπειρος	60	59	66	10%
Στερεά Ελλάδα	63	56	65	2%
Θεσσαλία	59	58	64	9%
Πελοπόννησος	56	59	63	12%
Βόρειο Αιγαίο	53	52	53	-1%
Κεντρική Μακεδονία	46	45	51	10%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	53	52	50	-7%
Δυτική Μακεδονία	46	52	46	0%
Ελλάδα	67	68	69	3%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν Μέση Ημερήσια Δαπάνη μικρότερη από τον Μέσο Όρο και για τα τρία έτη, με εξαίρεση τις Περιφέρειες: Νοτίου Αιγαίου (€ 78 το 2016, € 79 το 2017 και € 86 το 2018), Αττικής (€ 70 το 2016, € 71 το 2017 και € 73 το 2018), Κρήτης (€ 79 το 2016, € 81 το 2017 και € 72 το 2018) και Ιονίων Νήσων (μόνο για το 2016 και το 2017, € 70 το 2016, € 71 το 2017 και € 68 το 2018).

Διάγραμμα 61: Μέση Ημερήσια Δαπάνη στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε €), 2016 - 2018

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.2.4 Μέση Ημερήσια Δαπάνη ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Η Μέση Ημερήσια Δαπάνη στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας κατέγραψε αύξηση την περίοδο 2016 - 2018 κατά +2% (από € 63 το 2016 σε € 65 το 2018). Στις επιμέρους αγορές, όλες καταγράφουν αρνητική ποσοστιαία μεταβολή με εξαίρεση τις Λοιπές χώρες (+17%, από € 59 το 2016 σε € 69 το 2018). Ενδεικτικά, οι υπόλοιπες αγορές: ΗΠΑ (-8%, από € 78 το 2016 σε € 72 το 2018), Ην. Βασίλειο (-12%, από € 70 το 2016 σε € 62 το 2018), Γαλλία (-3%, από € 55 το 2016 σε € 53 το 2018) και Γερμανία (-35%, από € 78 το 2016 σε € 50 το 2018). Επίσης, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι για τα έτη 2016, 2017 και 2018 η Μέση Ημερήσια Δαπάνη της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας υστερεί αυτής του συνόλου της χώρας κατά 5%, 17% και 6% αντίστοιχα.

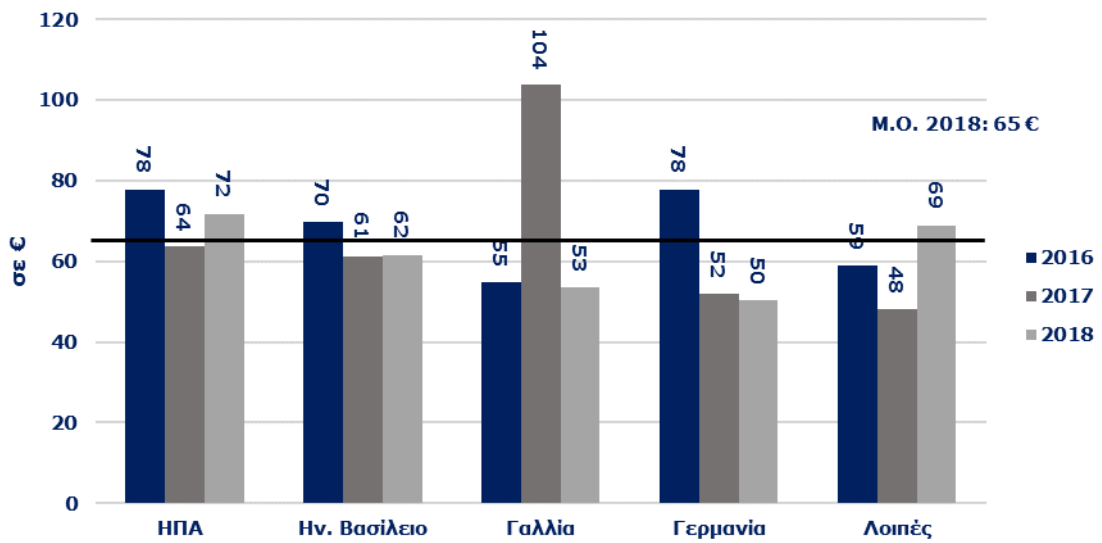
Πίνακας 54: Μέση Ημερήσια Δαπάνη ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (σε €), 2016 - 2018

Μέση Ημερήσια Δαπάνη στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης (σε €), 2016 - 2018				
Χώρες Προέλευσης	2016	2017	2018	%Δ 2016 - 2018
ΗΠΑ	78	64	72	-8%
Ην. Βασίλειο	70	61	62	-12%
Γαλλία	55	104	53	-3%
Γερμανία	78	52	50	-35%
Λοιπές	59	48	69	17%
Περιφέρεια	63	56	65	2%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Σε σύγκριση με το Μέσο Όρο της Περιφέρειας η εικόνα είναι μικτή, με την αγορά των ΗΠΑ (€ 78 το 2016, € 64 το 2017 και € 72 το 2018) να καταγράφει υψηλότερη Ημερήσια Δαπάνη και για τα τρία έτη, του Ην. Βασιλείου (€ 70 το 2016, € 61 το 2017 και € 62 το 2018) τα έτη 2016 και 2017, της Γερμανίας (€ 78 το 2016, € 52 το 2017 και € 50 το 2018) μόνο το 2016, της Γαλλίας (€ 55 το 2016, € 104 το 2017 και € 53 το 2018) μόνο το 2017 και των Λοιπών (€ 59 το 2016, € 48 το 2017 και € 69 το 2018) μόνο το 2018.

Διάγραμμα 62: Μέση Ημερήσια Δαπάνη ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (σε €), 2016 – 2018

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.2.5 Μέση Διάρκεια Παραμονής στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Η Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά Επίσκεψη στην Ελλάδα την περίοδο 2016 – 2018 κατέγραψε μείωση κατά -3% (από 6,7 ημέρες το 2016 σε 6,5 ημέρες το 2018). Η εικόνα στις επιμέρους Περιφέρειες είναι μικτή, με τις Περιφέρειες Βορείου Αιγαίου (+7%, από 7,5 ημέρες το 2016 σε 8,0 ημέρες το 2018), Νοτίου Αιγαίου (+0,1%, από 7,7 ημέρες το 2016 σε 7,7 ημέρες το 2018), Πελοποννήσου (+10%, από 6,8 ημέρες το 2016 σε 7,5 ημέρες το 2018), Κεντρικής Μακεδονίας (+0,1%, από 5,7 ημέρες το 2016 σε 5,7 ημέρες το 2018), Αττικής (+0,5%, από 5,5 ημέρες το 2016 σε 5,5 ημέρες το 2018) και Στερεάς Ελλάδας (+21%, από 4,5 ημέρες το 2016 σε 5,5 ημέρες το 2018) να καταγράφουν αύξηση και τις Περιφέρειες της Κρήτης (-4%, από 8,7 ημέρες το 2016 σε 8,4 ημέρες το 2018), των Ιονίων Νήσων (-10%, από 8,7 ημέρες το 2016 σε 7,8 ημέρες το 2018), της Θεσσαλίας (-13%, από 7,2 ημέρες το 2016 σε 6,2 ημέρες το 2018), της Δυτικής Ελλάδας (-14%, από 5,3 ημέρες το 2016 σε 4,6 ημέρες το 2018), της Ηπείρου (-20%, από 5,1 ημέρες το 2016 σε 4,1 ημέρες το 2018), της Δυτικής Μακεδονίας (-16%, από 4,5 ημέρες το 2016 σε 3,8 ημέρες το 2018) και της Αν. Μακεδονίας & Θράκης (-16%, από 4,0 ημέρες το 2016 σε 3,4 ημέρες το 2018) μείωση.

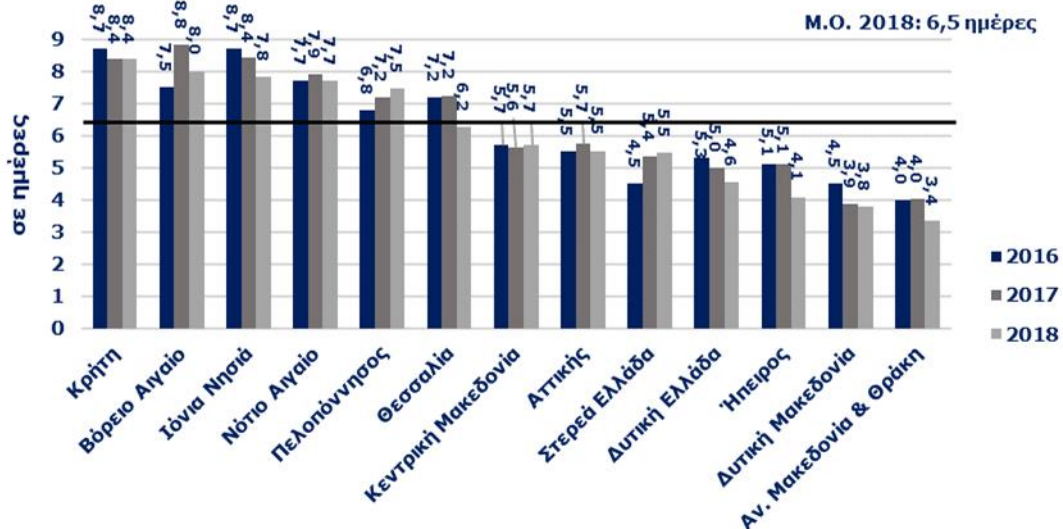
Πίνακας 55: Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά Επίσκεψη στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε ημέρες), 2016 - 2018

Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά Περιφέρεια (σε ημέρες), 2016 - 2018				
Περιφέρεια	2016	2017	2018	%Δ 2016 - 2018
Κρήτη	8,7	8,4	8,4	-4%
Βόρειο Αιγαίο	7,5	8,8	8,0	7%
Ιόνια Νησιά	8,7	8,4	7,8	-10%
Νότιο Αιγαίο	7,7	7,9	7,7	0%
Πελοπόννησος	6,8	7,2	7,5	10%
Θεσσαλία	7,2	7,2	6,2	-13%
Κεντρική Μακεδονία	5,7	5,6	5,7	0%
Αττικής	5,5	5,7	5,5	0%
Στερεά Ελλάδα	4,5	5,4	5,5	21%
Δυτική Ελλάδα	5,3	5,0	4,6	-14%
Ήπειρος	5,1	5,1	4,1	-20%
Δυτική Μακεδονία	4,5	3,9	3,8	-16%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	4,0	4,0	3,4	-16%
Ελλάδα	6,7	6,8	6,5	-3%

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETTE Intelligence

Η εικόνα στην Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά Επίσκεψη είναι μικτή με τις Περιφέρειες της Κρήτης (8,7 ημέρες το 2016, 8,4 ημέρες το 2017 και 8,4 ημέρες το 2018), του Βορείου Αιγαίου (7,5 ημέρες το 2016, 8,8 ημέρες το 2017 και 8,0 ημέρες το 2018), των Ιονίων Νήσων (8,7 ημέρες το 2016, 8,4 ημέρες το 2017 και 7,8 ημέρες το 2018), του Νοτίου Αιγαίου (7,7 ημέρες το 2016, 7,9 ημέρες το 2017 και 7,7 ημέρες το 2018) και της Πελοποννήσου (6,8 ημέρες το 2016, 7,2 ημέρες το 2017 και 7,5 ημέρες το 2018) να καταγράφουν υψηλότερη Μέση Διάρκεια Παραμονής από τον Μέσο Όρο της χώρας και για τα 3 έτη, της Θεσσαλίας (7,2 ημέρες το 2016, 7,2 ημέρες το 2017 και 6,2 ημέρες το 2018) μόνο τα έτη 2016 και 2017 ενώ αντίθετα οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (5,7 ημέρες το 2016, 5,6 ημέρες το 2017 και 5,7 ημέρες το 2018), Αττικής (5,5 ημέρες το 2016, 5,7 ημέρες το 2017 και 5,5 ημέρες το 2018), Στερεάς Ελλάδας (4,5 ημέρες το 2016, 5,4 ημέρες το 2017 και 5,5 ημέρες το 2018), Δυτικής Ελλάδας (5,3 ημέρες το 2016, 5,0 ημέρες το 2017 και 4,6 ημέρες το 2018), Ηπείρου (5,1 ημέρες το 2016, 5,1 ημέρες το 2017 και 4,1 ημέρες το 2018), Δυτικής Μακεδονίας (4,5 ημέρες το 2016, 3,9 ημέρες το 2017 και 3,8 ημέρες το 2018) και Αν. Μακεδονίας & Θράκης (4,0 ημέρες το 2016, 4,0 ημέρες το 2017 και 3,4 ημέρες το 2018) σημείωσαν χαμηλότερη Μέση Διάρκεια Παραμονής από τον Μ.Ο της χώρας.

Διάγραμμα 63: Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά Επίσκεψη στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε ημέρες), 2016 - 2018

Πηγή: ΤΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.2.6 Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά Επίσκεψη στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης

Η Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά Επίσκεψη στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας κατέγραψε αύξηση την περίοδο 2016 - 2018 κατά +21% (από 4,5 ημέρες το 2016 σε 5,5 ημέρες το 2018). Αναφορικά με τις επιμέρους αγορές, όλες καταγράφουν θετική ποσοστιαία μεταβολή με εξαίρεση την αγορά της Γερμανίας (-11%, από 8,6 ημέρες το 2016 σε 7,7 ημέρες το 2018). Ενδεικτικά οι υπόλοιπες αγορές: Ην. Βασίλειο (+16%, από 5,8 ημέρες το 2016 σε 6,7 ημέρες το 2018), Γαλλία (+2%, από 5,1 ημέρες το 2016 σε 5,2 ημέρες το 2018), ΗΠΑ (+74%, από 2,4 ημέρες το 2016 σε 4,1 ημέρες το 2018) και Λοιπές (+25%, από 4,2 ημέρες το 2016 σε 5,3 ημέρες το 2018). Επίσης, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι για τα έτη 2016, 2017 και 2018 η Μέση Διάρκεια Παραμονής της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας υστερεί αυτής του συνόλου της χώρας κατά 33%, 21% και 16% αντίστοιχα.

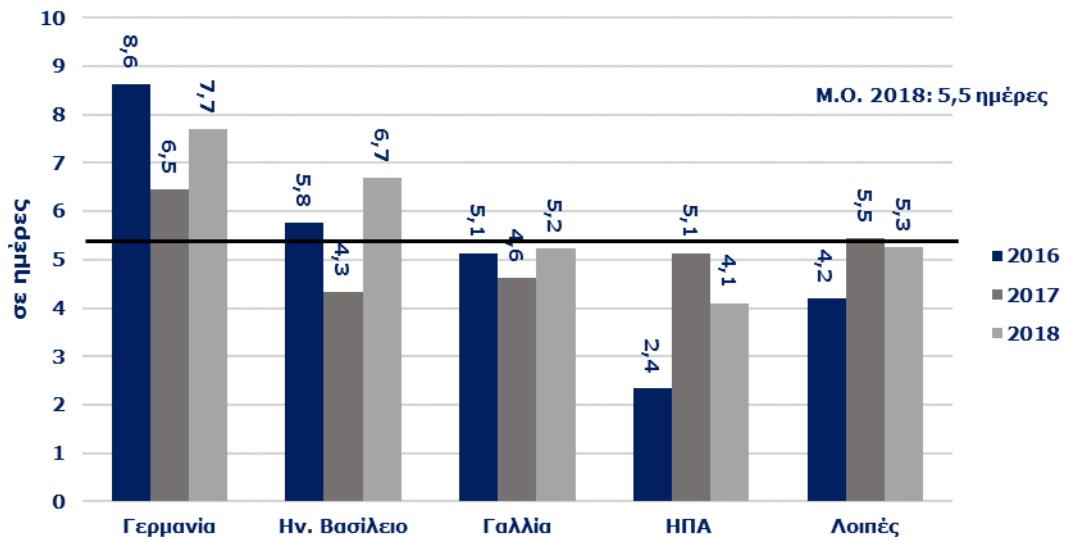
Πίνακας 56: Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά Επίσκεψη και ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (σε ημέρες), 2016 - 2018

Μέση Διάρκεια Παραμονής στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά αγορά (σε ημέρες), 2016 - 2018				
Χώρες Προέλευσης	2016	2017	2018	%Δ 2016 - 2018
Γερμανία	8,6	6,5	7,7	-11%
Ην. Βασίλειο	5,8	4,3	6,7	16%
Γαλλία	5,1	4,6	5,2	2%
ΗΠΑ	2,4	5,1	4,1	74%
Λοιπές	4,2	5,5	5,3	25%
Περιφέρεια	4,5	5,4	5,5	21%

Πηγή: ΤΥΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Συγκριτικά με τον Μέσο Όρο της Περιφέρειας η εικόνα είναι μικτή, με την αγορά της Γερμανίας (8,6 ημέρες το 2016, 6,5 ημέρες το 2017 και 7,7 ημέρες το 2018) να καταγράφει υψηλότερη Διάρκεια Παραμονής και για τα τρία έτη, του Ην. Βασιλείου (5,8 ημέρες το 2016, 4,3 ημέρες το 2017 και 6,7 ημέρες το 2018) τα έτη 2016 και 2018, της Γαλλίας (5,1 ημέρες το 2016, 4,6 ημέρες το 2017 και 5,2 ημέρες το 2018) μόνο για το 2016 και των Λοιπών (4,2 ημέρες το 2016, 5,5 ημέρες το 2017 και 5,3 ημέρες το 2018) μόνο για το 2017. Αντίθετα, η αγορά των ΗΠΑ (2,4 ημέρες το 2016, 5,1 ημέρες το 2017 και 4,1 ημέρες το 2018) ήταν η μόνη αγορά που κατέγραψε χαμηλότερη Διάρκεια Παραμονής και για τα τρία έτη.

Διάγραμμα 64: Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά Επίσκεψη και ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (σε ημέρες), 2016 - 2018

Πηγή: ΤΥΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.3 ΚΥΡΙΕΣ ΚΑΙ ΔΥΝΗΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

5.3.1 Κύριες Αγορές

Η Περιφέρεια Στερεά Ελλάδα σημείωσε το 2018 την 3^η χαμηλότερη διεθνή επισκεψιμότητα στο σύνολο των 13 Περιφερειών της χώρας, καταγράφοντας 549 χιλ. επισκέψεις. Σύμφωνα με την Τράπεζα της Ελλάδας, οι κυριότερες αγορές με βάση τον αριθμό των επισκέψεων είναι:

ΗΠΑ: η αμερικάνικη αγορά αποτελεί την μεγαλύτερη αγορά της Περιφέρειας, σε όρους επισκέψεων, σημειώνοντας αύξηση κατά +24% (από 50 χιλ. το 2017 σε 62 χιλ. το 2018). Αναφορικά με τις οικονομικές εξελίξεις και σύμφωνα με τις φθινοπωρινές (Νοέμβριος 2019) εκτιμήσεις της [Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#), η αμερικανική οικονομία αναμένεται να επιβραδυνθεί, καθώς εξακολουθούν να υφίστανται οι οικονομικές εντάσεις με την Κίνα και η αυξημένη πολιτική αβεβαιότητα, οι οποίες επηρεάζουν τις προοπτικές των ιδιωτικών επενδύσεων. Ταυτόχρονα, η πρόσφατη χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής έχει ως στόχο να μετριάσει την οικονομική ύφεση, ενώ τα ουδέτερα αποτελέσματα από τα σημαντικά δημοσιονομικά κίνητρα που εφαρμόστηκαν πέρυσι αρχίζουν να φθίνουν.

Γαλλία: η γαλλική αγορά αποτελεί την 2^η μεγαλύτερη αγορά της Περιφέρειας, σημειώνοντας την περίοδο 2017-2018 αύξηση επισκέψεων κατά +49% (από 37 χιλ. το 2017 σε 56 χιλ. το 2018). Σε ότι αφορά τις οικονομικές εξελίξεις και σύμφωνα με τις φθινοπωρινές (Νοέμβριος 2019) εκτιμήσεις της [Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#), ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ της γαλλικής οικονομίας προβλέπεται να μειωθεί το 2019 και να παραμείνει στα ίδια επίπεδα το 2020 και το 2021. Η ιδιωτική κατανάλωση προβλέπεται να αυξηθεί, αντισταθμίζοντας εν μέρει την επιβράδυνση των επενδύσεων, ενώ η συνεισφορά των εξαγωγών στην αύξηση του ΑΕΠ προβλέπεται να είναι ουδέτερη τα προσεχή έτη. Το δημόσιο έλλειμμα προβλέπεται προσωρινά να υπερβεί το 3% του ΑΕΠ το 2019, αλλά θα μειωθεί σε 2,2% το 2020 και το 2021.

Γερμανία: Η γερμανική αγορά αποτελεί για το 2018 την 3^η μεγαλύτερη αγορά της Περιφέρειας, σε όρους επισκέψεων, σημειώνοντας την περίοδο 2017-2018 αύξηση κατά +15% (από 42 χιλ. το 2017 σε 49 χιλ. το 2018). Όσον αφορά τις οικονομικές εξελίξεις και σύμφωνα με τις φθινοπωρινές (Νοέμβριος 2019) εκτιμήσεις της [Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#), η γερμανική οικονομία μετά από μια περίοδο τεχνικής ύφεσης στα μέσα του 2019, αναμένεται να αναπτυχθεί αν και με μικρούς ρυθμούς ανάπτυξης. Η εξωτερική ζήτηση φαίνεται τώρα να είναι ασθενέστερη απ' ό,τι αναμενόταν, ενώ και η εγχώρια ζήτηση αναμένεται να υποχωρήσει λόγω των χαμηλών επενδύσεων. Η αγορά εργασίας, αντίθετα, θα υποστηρίξει την ιδιωτική κατανάλωση αν και με

χαμηλότερο ρυθμό απ' ότi τα προηγούμενα έτη. Το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και η εγχώρια αποταμίευση παραμένουν σε υψηλά επίπεδα ενώ η δημοσιονομική κατεύθυνση αναμένεται να είναι ήπια επεκτατική κατά την περίοδο πρόβλεψης, καθώς τα πλεονάσματα του προϋπολογισμού μειώνονται.

Ηνωμένο Βασίλειο: η βρετανική αγορά αποτελεί για το 2018 την 4^η μεγαλύτερη αγορά της Περιφέρειας, σε όρους επισκέψεων, σημειώνοντας την περίοδο 2017-2018 αύξηση κατά +56% (από 28 χιλ. το 2017 σε 44 χιλ. το 2018). Σε ότi αφορά τις οικονομικές εξελίξεις και σύμφωνα με τις φθινοπωρινές (Νοέμβριος 2019) εκτιμήσεις της [Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#), η αύξηση του ΑΕΠ του Ηνωμένου Βασιλείου παραμένει ανθεκτική, αν και με ευμετάβλητη και αναμένεται να αυξηθεί με σταθερό ρυθμό. Η ιδιωτική κατανάλωση θα βρει υποστήριξη από την αύξηση των μισθών, αλλά η συνεχιζόμενη αβεβαιότητα σχετικά με τις μελλοντικές εμπορικές σχέσεις του Ηνωμένου Βασιλείου με την ΕΕ είναι πιθανόν να επηρεάσουν τις επενδύσεις των επιχειρήσεων. Το εμπόριο αναμένεται να παραμείνει ο κύριος μοχλός ανάπτυξης όσο η εξωτερική ζήτηση παραμένει αδύναμη. Η αύξηση της απασχόλησης αναμένεται να επιβραδυνθεί, η ανεργία να παραμείνει σχεδόν στα ίδια επίπεδα ενώ ο πληθωρισμός αναμένεται να μειωθεί το 2019 και τα επόμενα χρόνια παρουσιάσει σταδιακή ανάπτυξη.

5.3.2 Δυνητικές Αγορές

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας πέρα από το προϊόν 'Ηλιος & Θάλασσα που αναπτύσσεται στην ακτογραμμή της, διαθέτει πλούσιο φυσικό (2 Εθνικοί Δρυμοί, 2 Αισθητικά Δάση κ.α.) και πολιτιστικό (Θερμοπύλες, Δελφοί κ.α.) απόθεμα για την περαιτέρω ανάπτυξη και διαφοροποίηση της από το κυρίαρχο προϊόν 'Ηλιος & Θάλασσα. Επίσης, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η εγγύτητα της Περιφέρειας με την Μητροπολιτική Αθήνα και κατ' επέκταση με τις μεταφορικές υποδομές αποτελεί σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα. Ενδεικτικά, αγορές οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν εν δυνάμει πελάτες της Περιφέρειας είναι:

Εσωτερικός τουρισμός: η εγγύτητα της με την Μητροπολιτική Αθήνα αποτελεί συγκριτικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για την περαιτέρω ενίσχυση του εσωτερικού τουρισμού, που ούτως ή άλλως κατέχει σημαντικό μερίδιο στην Περιφέρεια, για διακοπές 'Ηλιου & Θάλασσας στις παραθαλάσσιες περιοχές της Φθιώτιδας, της Φωκίδας και της Εύβοιας οι οποίες χαρακτηρίζονται από έντονη τουριστική ανάπτυξη, για διακοπές εναλλακτικού τουρισμού (ορειβατικός, χειμερινός, φυσιολατρικός κ.α.) στους ορεινούς όγκους που εκτείνονται στην Περιφέρεια (Παρνασσός και Καρπενήσι) καθώς και για ιαματικό (Λουτρά Αιδηψού κ.α.) και αθλητικό τουρισμό (Canoe-Kayak-Rafting στους ποταμούς Ταυρωπό, Τρικεριώτη και Κρικελοπόταμο). Επίσης, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της [έρευνας ημεδαπών της ΕΛΣΤΑΤ](#), ο εσωτερικός τουρισμός το 2018 σε σύγκριση με το 2017 κατέγραψε αύξηση ταξιδίων κατά +4,3% και ταξιδιωτικής δαπάνης κατά +22,6%. Παρόμοια είναι η εικόνα που αναμένουμε και για το 2019. Σε ότι αφορά τις οικονομικές εξελίξεις και σύμφωνα με τις φθινοπωρινές (Νοέμβριος 2019) εκτιμήσεις της [Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#), η ελληνική οικονομία επιβραδύνθηκε το πρώτο εξάμηνο του 2019, αλλά αναμένεται να παραμείνει ισχυρή παρά το δυσμενές διεθνές περιβάλλον. Η συνεχιζόμενη ανάπτυξη ενδέχεται να υποστηριχθεί από την αύξηση των εξαγωγών και την εφαρμογή δημοσιονομικών μέτρων που έχουν ως στόχο την τόνωση των επενδύσεων και την μείωση του κόστους εργασίας. Το ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης προβλέπεται να σημειώσει για τέταρτη συνεχή χρονιά πλεόνασμα γεγονός που θα διευκολύνει την ταχεία μείωση του δημόσιου χρέους. Επίσης, η Ελλάδα αναμένεται να επιτύχει του συμφωνημένου δημοσιονομικούς της στόχους ενώ παράλληλα να βελτιώσει τα δημόσια οικονομικά της.

Πολωνία: ο εισερχόμενος τουρισμός από την Πολωνία εμφάνισε την περίοδο 2017-2018 αύξηση κατά +41% (από 747 χιλ. το 2017 σε 1.050 χιλ. το 2018). Σύμφωνα με την μελέτη του INSETE, «[Ακτινογραφία του εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα, 2016-2018](#)», οι Πολωνοί εκτιμούν σε μικρότερο βαθμό απ' ότι έκαναν στο

παρελθόν τις προσφορές τελευταίας στιγμής ενώ προτιμούν στις καλοκαιρινές διακοπές τους την άνεση αντί για το χαμηλό κόστος. Οι Πολωνοί τουρίστες κάνουν διακοπές συνήθως μιας εβδομάδας, με το 43% εξ' αυτών να επιλέγουν 4* ξενοδοχεία. Τέλος, η πιο δημοφιλής επιλογή ταξιδιού είναι το All Inclusive με 3 στους 4 πελάτες ταξιδιωτικών πρακτορείων να το επιλέγουν. Αναφορικά με τις οικονομικές εξελίξεις και σύμφωνα με τις φθινοπωρινές (Νοέμβριος 2019) εκτιμήσεις της [Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#), η αύξηση του ΑΕΠ της Πολωνίας αναμένεται να διατηρηθεί το 2019 στο 4,1%. Το 2020, προβλέπεται σταδιακή επιβράδυνση, ακολουθούμενη από μια σταθεροποίηση το 2021. Η ιδιωτική κατανάλωση θα παραμείνει ο κύριος μοχλός ανάπτυξης υποστηριζόμενη από τις ευνοϊκές τάσεις της αγοράς εργασίας και τα δημοσιονομικά κίνητρα. Η αύξηση των επενδύσεων αναμένεται να είναι ήπια, λόγω των ασθενέστερων προσδοκιών της ζήτησης στον ιδιωτικό τομέα, ενώ οι δημόσιες επενδύσεις προβλέπονται να αυξηθούν, αν και σε βραδύτερο ρυθμό, σε μεγάλο βαθμό από τα κονδύλια της ΕΕ. Το δημοσιονομικό έλλειμα προβλέπεται να αυξηθεί το 2019.

Ολλανδία: ο εισερχόμενος τουρισμός από την Ολλανδία κατέγραψε την περίοδο 2017-2018 αύξηση κατά +7% (από 947 χιλ. το 2017 σε 1.015 χιλ. το 2018). Σύμφωνα με την μελέτη του INSETE, «[Η Ακτινογραφία του Εισερχόμενου Τουρισμού στην Ελλάδα, 2016-2018](#)» οι κύριοι λόγοι ταξιδιού για τους τουρίστες από την Ολλανδία είναι το City Break, σε συνδυασμό με τον πολιτισμό και ακολουθούν οι διακοπές Ήλιος & Θάλασσα, τα ταξίδια στη φύση και ο τουρισμός δράσης. Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας λόγω της γεωμορφολογίας της διαθέτει πλούσιο φυσικό απόθεμα με ορεινούς όγκους, λίμνες, ποτάμια, ορειβατικά καταφύγια κ.α. τα οποία ενδείκνυνται τόσο για φυσιολατρικό όσο και για τουρισμό δράσης/αθλητικό, καθιστώντας την Περιφέρεια εν δυνάμει τουριστικό προορισμό για την αγορά της Ολλανδίας. Όσον αφορά τις οικονομικές εξελίξεις και σύμφωνα με τις φθινοπωρινές (Νοέμβριος 2019) εκτιμήσεις της [Ευρωπαϊκής Επιτροπής](#), η ολλανδική οικονομία εμφάνισε ανάπτυξη 2,6% το 2018, ενώ η οικονομική δραστηριότητα παρέμεινε ισχυρή και το πρώτο εξάμηνο του 2019, υποστηριζόμενη από την ισχυρή εγχώρια ζήτηση και τις εξαγωγές. Παρόλα αυτά η ανάπτυξη προβλέπεται να είναι ήπια τα επόμενα χρόνια. Η συνεισφορά από τις εξαγωγές αναμένεται να είναι αρνητική εξαιτίας του διεθνούς περιβάλλοντος, ενώ η εγχώρια ζήτηση θα παραμείνει ανθεκτική, υποστηριζόμενη από την αύξηση των μισθών και την ιδιωτική κατανάλωση. Η επεκτατική δημοσιονομική πολιτική που εφαρμόζεται έχει ως στόχο να παράσχει μια περαιτέρω ώθηση στο διαθέσιμο εισόδημα και στην δημόσια κατανάλωση.

Ελβετία: ο εισερχόμενος τουρισμός από την Ελβετία την περίοδο 2017-2018 σημείωσε αύξηση κατά +16% (από 449 χιλ. το 2017 σε 521 χιλ. το 2018). Σύμφωνα με την μελέτη του INSETE, «[Η Ακτινογραφία του Εισερχόμενου Τουρισμού στην Ελλάδα, 2016-2018](#)», Οι κύριες δραστηριότητες των ελβετών που ταξίδεψαν στο εξωτερικό ήταν η γαστρονομία (73%), η εξερεύνηση πόλεων και η αλληλεπίδραση με τους ντόπιους (68%), η εξερεύνηση της φύσης (68%), η χαλάρωση στην παραλία (59%), η επίσκεψη σε αγροτικές περιοχές (54%), οι αγορές (33%) και η συμμετοχή σε πολιτιστικές δραστηριότητες (30%). Σε ότι αφορά τις οικονομικές εξελίξεις και σύμφωνα με τις φθινοπωρινές (Νοέμβριος 2019) εκτιμήσεις του [ΟΟΣΑ](#), η οικονομία της Ελβετίας μετά την επιβράδυνση κατά την διάρκεια του 2019 αναμένεται να αυξηθεί το 2020 και το 2021. Η ιδιωτική κατανάλωση θα παραμείνει ανθεκτική, υποστηριζόμενη από την χαμηλή ανεργία. Το δυσμενές παγκόσμιο περιβάλλον, θα επηρεάσει τις επενδύσεις και το εμπόριο, αλλά το πλεόνασμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών θα παραμείνει υψηλό. Τα διεθνή αθλητικά γεγονότα θα ενισχύσουν τις εξαγωγές υπηρεσιών και επομένως την ανάπτυξη το 2020. Ο πληθωρισμός αναμένεται να υποχωρήσει μετά την πρόσφατη ανατίμηση του νομίσματος, αλλά θα αυξηθεί το 2021. Η νομισματική πολιτική θα παραμείνει πολύ ευνοϊκή, με το επιτόκιο να παραμένει στο -0,75% τα επόμενα δύο χρόνια. Η δημοσιονομική πολιτική που θα εφαρμοστεί το 2020 θα είναι επεκτατική.

5.4 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΦΙΞΕΩΝ – ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ – ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ⁷, 2013 - 2018

5.4.1 Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Οι αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα (αλλοδαπών και ημεδαπών) την περίοδο 2013 - 2018 κατέγραψαν αύξηση κατά +37% (από 16 εκατ. το 2013 σε 22 εκατ. το 2018). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν αύξηση, με εξαίρεση την Δυτική Μακεδονία (-7%, από 132 χιλ. το 2013 σε 123 χιλ. το 2018). Ενδεικτικά οι υπόλοιπες Περιφέρειες: Κρήτης (+42%, από 3,1 εκατ. το 2013 σε 4,4 εκατ. το 2018), Αττικής (+41%, από 3,0 εκατ. το 2013 σε 4,3 εκατ. το 2018), Νοτίου Αιγαίου (+44%, από 2,8 εκατ. το 2013 σε 4,0 εκατ. το 2018), Κεντρικής Μακεδονίας (+26%, από 2,0 εκατ. το 2013 σε 2,6 εκατ. το 2018), Ιονίων Νήσων (+54%, από 1,1 εκατ. το 2013 σε 1,8 εκατ. το 2018), Πελοποννήσου (+36%, από 841 χιλ. το 2013 σε 1,1 εκατ. το 2018), Θεσσαλίας (+31%, από 741 χιλ. το 2013 σε 972 χιλ. το 2018), Δυτικής Ελλάδας (+10%, από 591 χιλ. το 2013 σε 651 χιλ. το 2018), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+23%, από 524 χιλ. το 2013 σε 647 χιλ. το 2018), Στερεάς Ελλάδας (+33%, από 457 χιλ. το 2013 σε 610 χιλ. το 2018), Ηπείρου (+30%, από 370 χιλ. το 2013 σε 482 χιλ. το 2018) και Βορείου Αιγαίου (+15%, από 300 χιλ. το 2013 σε 346 χιλ. το 2018).

Πίνακας 57: Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2013 - 2018

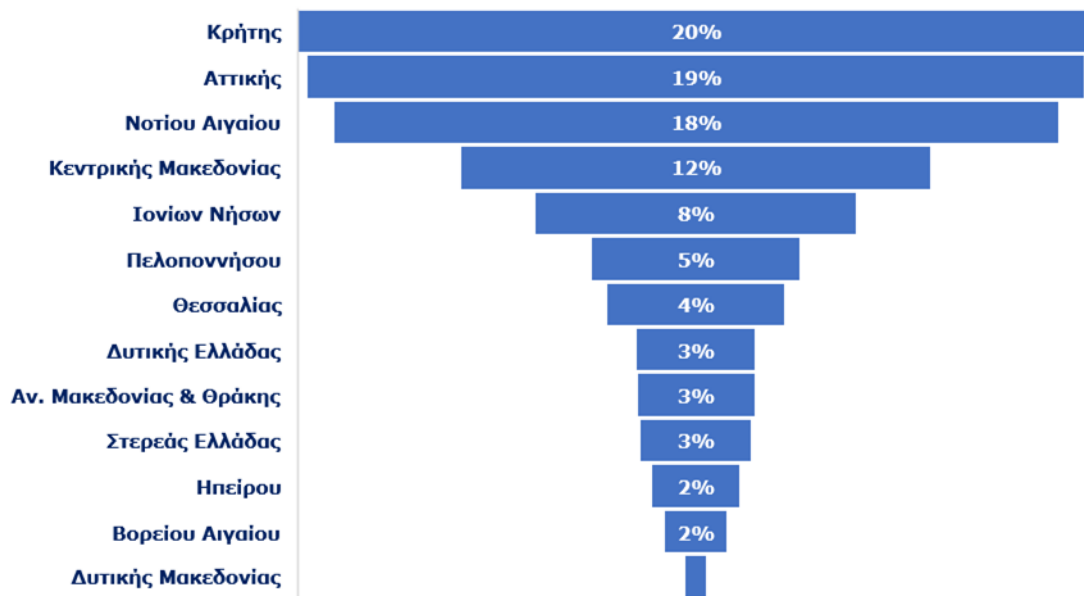
Περιφέρεια	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2013 - 2018	%Δ
Κρήτης	3.066.087	3.250.910	3.316.404	3.706.861	3.993.924	4.361.962		42%
Αττικής	3.032.793	3.623.811	3.805.609	3.721.862	4.107.066	4.267.891		41%
Νοτίου Αιγαίου	2.767.706	3.029.920	3.211.252	3.301.280	3.698.691	3.976.452		44%
Κεντρικής Μακεδονίας	2.038.748	2.158.427	2.392.102	2.430.086	2.547.544	2.578.398		26%
Ιονίων Νήσων	1.147.073	1.244.552	1.375.479	1.490.856	1.717.806	1.763.942		54%
Πελοποννήσου	840.756	899.808	935.140	983.795	1.133.876	1.142.046		36%
Θεσσαλίας	741.114	783.215	814.656	813.763	923.834	972.442		31%
Δυτικής Ελλάδας	590.574	555.166	645.768	588.632	633.483	651.288		10%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	524.381	550.722	606.705	605.998	649.015	646.938		23%
Στερεάς Ελλάδας	457.482	481.002	513.600	541.231	598.656	609.729		33%
Ηπείρου	369.837	390.806	385.687	406.791	457.581	482.102		30%
Βορείου Αιγαίου	300.132	323.532	353.364	286.460	343.099	346.398		15%
Δυτικής Μακεδονίας	132.265	126.992	122.935	118.766	131.741	123.310		-7%
Ελλάδα	16.008.948	17.418.863	18.478.701	18.996.381	20.936.316	21.922.898		37%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

⁷ Τα στοιχεία προκύπτουν από μέρος των συνολικών διαθέσιμων κλινών – δεν γίνεται εκτίμηση και προβολή των αποτελεσμάτων στο 100% των μονάδων αναφοράς λόγω έλλειψης της πληροφορίας των μηνών λειτουργίας του κάθε καταλύματος μέσα στο έτος.

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή, παρατηρούμε ότι ο μεγαλύτερος όγκος αφίξεων καταγράφεται στα ξενοδοχειακά καταλύματα των Περιφερειών της Κρήτης (20%), της Αττικής (19%), του Νοτίου Αιγαίου (18%), της Κεντρικής Μακεδονίας (12%) και των Ιονίων Νήσων (8%). Δηλαδή οι 5 αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν για το 2018 το 77% των συνολικών αφίξεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα.

Διάγραμμα 65: Ποσοστιαία κατανομή των αφίξεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα ανά Περιφέρεια, 2018

Επίσης, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι οι αφίξεις αλλοδαπών σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα αυξήθηκαν σε υψηλότερο βαθμό (+53%, από 10,5 εκατ. το 2013 σε 16,0 εκατ. το 2018) σε σύγκριση με τους ημεδαπούς (+7%, από 5,5 εκατ. το 2013 σε 5,9 εκατ. το 2018). Τέλος, το μερίδιο των αλλοδαπών ως προς το σύνολο των αφίξεων την περίοδο 2013 – 2018 αυξάνεται (από 66% το 2013 σε 73% το 2018) ενώ αντίθετα των ημεδαπών μειώνεται (από 34% το 2013 σε 27% το 2018).

5.4.2 Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αντιπροσώπευε το 2018 το 3% των συνολικών αφίξεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα, σημειώνοντας αύξηση κατά +33% σε σύγκριση με το 2013 (από 457 χιλ. το 2013 σε 610 χιλ. το 2018). Οι αφίξεις αλλοδαπών σε ξενοδοχεία της Περιφέρειας σημείωσαν αύξηση κατά +119% (από 131 χιλ. το 2013 σε 287 χιλ. το 2018) ενώ των ημεδαπών μείωση κατά -1% (από 326 χιλ. το 2013 σε 322 χιλ. το 2018). Επιμέρους, η εικόνα είναι θετική, με εξαίρεση την Ενότητα Ευρυτανίας (-8%, από 36 χιλ. το 2013 σε 33 χιλ. το 2018). Ενδεικτικά οι υπόλοιπες Ενότητες: Εύβοιας (+25% από 172 χιλ. το 2013 σε 214 χιλ. το 2018), Φωκίδας (+89%, από 108 χιλ. το 2013 σε 205 χιλ. το 2018), Φθιώτιδας (+2%, από 88 χιλ. το 2013 σε 90 χιλ. το 2018) και Βοιωτίας (+28%, από 53 χιλ. το 2013 σε 68 χιλ. το 2018). Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι οι ημεδαποί κατέχουν το μεγαλύτερο μερίδιο στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας με πτωτική όμως τάση (από 71% το 2013 σε 53% το 2018).

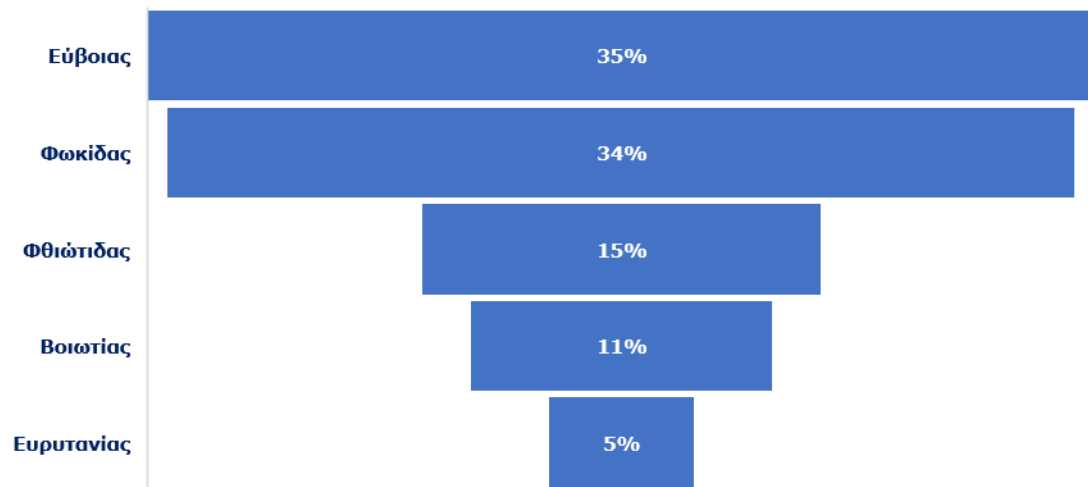
Πίνακας 58: Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2013 - 2018

Ενότητα		2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Εύβοιας	Αλλοδαποί	32.482	35.308	44.818	69.426	76.936	77.348	138%
	Ημεδαποί	139.196	137.981	143.446	152.411	160.341	136.409	-2%
Φωκίδας	Αλλοδαποί	73.741	97.609	119.903	87.809	125.745	160.898	118%
	Ημεδαποί	34.754	34.589	35.775	42.587	42.908	43.860	26%
Φθιώτιδας	Αλλοδαποί	9.520	11.590	13.293	12.439	16.758	19.170	101%
	Ημεδαποί	78.285	74.319	85.955	85.667	79.641	70.749	-10%
Βοιωτίας	Αλλοδαποί	14.363	21.386	7.239	18.794	23.595	28.900	101%
	Ημεδαποί	39.027	31.845	28.150	34.485	37.135	39.309	1%
Ευρυτανίας	Αλλοδαποί	1.217	1.209	1.404	1.376	1.083	1.089	-11%
	Ημεδαποί	34.897	35.166	33.617	36.237	34.514	31.997	-8%
Σύνολο	Αλλοδαποί	131.323	167.102	186.657	189.844	244.117	287.405	119%
	Ημεδαποί	326.159	313.900	326.943	351.387	354.539	322.324	-1%
Σύνολο Περιφέρειας		457.482	481.002	513.600	541.231	598.656	609.729	33%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2018, η Ενότητα Εύβοιας (35%) καταγράφει το υψηλότερο μερίδιο αφίξεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα και ακολουθούν οι Ενότητες Φωκίδας (34%), Φθιώτιδας (15%), Βοιωτίας (11%) και Ευρυτανίας (5%).

Διάγραμμα 66: Ποσοστιαία κατανομή των αφίξεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2018

5.4.3 Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Οι διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα (αλλοδαπών και ημεδαπών) την περίοδο 2013 – 2018 κατέγραψαν αύξηση κατά +28% (από 70 εκατ. το 2013 σε 90 εκατ. το 2018). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν αύξηση, με εξαίρεση την Δυτική Μακεδονία (-7%, από 317 χιλ. το 2013 σε 293 χιλ. το 2018). Ενδεικτικά οι υπόλοιπες Περιφέρειες: Κρήτης (+25%, από 20,1 εκατ. το 2013 σε 25,1 εκατ. το 2018), Νοτίου Αιγαίου (+30%, από 17,3 εκατ. το 2013 σε 22,4 εκατ. το 2018), Ιονίων Νήσων (+32%, από 7,7 εκατ. το 2013 σε 10,2 εκατ. το 2018), Αττικής (+41%, από 6,4 εκατ. το 2013 σε 9,1 εκατ. το 2018), Κεντρικής Μακεδονίας (+19%, από 7,5 εκατ. το 2013 σε 8,9 εκατ. το 2018), Πελοποννήσου (+40%, από 2,2 εκατ. το 2013 σε 3,1 εκατ. το 2018), Θεσσαλίας (+23%, από 1,8 εκατ. το 2013 σε 2,2 εκατ. το 2018), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+15%, από 1,7 εκατ. το 2013 σε 2,0 εκατ. το 2018), Δυτικής Ελλάδας (+27%, από 1,5 εκατ. το 2013 σε 1,9 εκατ. το 2018), Βορείου Αιγαίου (+23%, από 1,5 εκατ. το 2013 σε 1,8 εκατ. το 2018), Στερεάς Ελλάδας (+46%, από 1,2 εκατ. το 2013 σε 1,7 εκατ. το 2018) και Ηπείρου (+37%, από 849 χιλ. το 2013 σε 1,2 εκατ. το 2018).

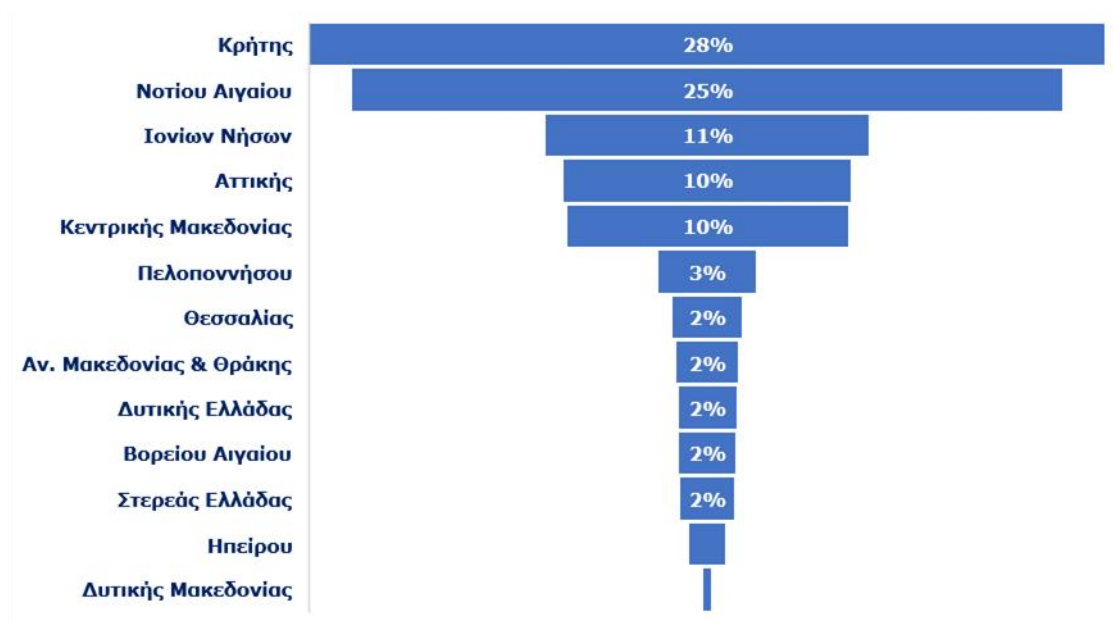
Πίνακας 59: Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2013 - 2018

Περιφέρεια	2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Κρήτης	20.101.304	20.593.775	21.094.955	22.807.734	24.473.913	25.083.261	25%
Νοτίου Αιγαίου	17.319.632	17.848.265	18.807.465	18.833.749	21.310.044	22.439.895	30%
Ιονίων Νήσων	7.723.344	7.932.618	8.394.831	9.134.553	9.885.033	10.231.098	32%
Αττικής	6.432.242	7.824.796	7.994.126	8.003.823	8.833.584	9.098.555	41%
Κεντρικής Μακεδονίας	7.475.156	7.925.296	8.194.395	8.367.559	9.086.001	8.886.343	19%
Πελοποννήσου	2.213.720	2.425.776	2.479.313	2.804.252	3.091.937	3.106.093	40%
Θεσσαλίας	1.808.605	1.953.060	1.980.296	2.062.744	2.209.719	2.223.430	23%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	1.695.632	1.681.590	1.798.036	1.770.206	1.973.242	1.953.831	15%
Δυτικής Ελλάδας	1.457.381	1.580.920	1.740.236	1.807.778	1.902.912	1.857.922	27%
Βορείου Αιγαίου	1.492.523	1.653.055	1.764.524	1.530.785	1.750.671	1.837.209	23%
Στερεάς Ελλάδας	1.180.302	1.292.221	1.342.734	1.535.314	1.717.667	1.728.160	46%
Ηπείρου	848.809	937.854	892.226	956.624	1.099.202	1.166.169	37%
Δυτικής Μακεδονίας	316.904	302.976	288.976	269.903	294.448	293.251	-7%
Ελλάδα	70.065.554	73.952.202	76.772.113	79.885.024	87.628.373	89.905.217	28%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Ενεργειακή INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή, παρατηρούμε ότι ο μεγαλύτερος όγκος διανυκτερεύσεων καταγράφεται στα ξενοδοχειακά καταλύματα των Περιφερειών της Κρήτης (28%), του Νοτίου Αιγαίου (25%), των Ιονίων Νήσων (11%), της Κεντρικής Μακεδονίας (10%) και της Αττικής (10%). Δηλαδή οι 5 αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν για το 2018 το 84% των συνολικών διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα της χώρας.

Διάγραμμα 67: Ποσοστιαία κατανομή των διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2018

Επιπροσθέτως, οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα αυξήθηκαν σε υψηλότερο βαθμό (+29%, από 57,1 εκατ. το 2013 σε 76,5 εκατ. το 2018) σε σύγκριση με τους ημεδαπούς (+9%, από 13,0 εκατ. το 2013 σε 13,4 εκατ. το 2018). Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι το μερίδιο των αλλοδαπών την περίοδο 2013-2018 αυξάνεται (από 81% το 2013 σε 85% το 2018) σε αντίθεση με τους ημεδαπούς που σημειώνει μείωση (από 19% το 2013 σε 15% το 2018).

5.4.4 Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας αντιπροσώπευε το 2018 μόλις το 2% των συνολικών διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα (αλλοδαποί και ημεδαποί), σημειώνοντας αύξηση κατά +46% σε σύγκριση με το 2013 (από 1,2 εκατ. το 2013 σε 1,7 εκατ. το 2018). Οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών σε ξενοδοχεία της Περιφέρειας σημείωσαν αύξηση κατά +136% (από 376 χιλ. το 2013 σε 887 χιλ. το 2018) ενώ των ημεδαπών αύξηση κατά +5% (από 804 χιλ. το 2013 σε 841 χιλ. το 2018). Επιμέρους, όλες οι Ενότητες κατέγραψαν θετική ποσοστιαία μεταβολή, με εξαίρεση την Ενότητα Ευρυτανίας (-5%, από 82 χιλ. το 2013 σε 79 χιλ. το 2018). Ενδεικτικά οι υπόλοιπες Ενότητες: Εύβοιας (+56%, από 614 χιλ. το 2013 σε 960 χιλ. το 2018), Φωκίδας (+95%, από 184 χιλ. το 2013 σε 360 χιλ. το 2018), Φθιώτιδας (+5%, από 204 χιλ. το 2013 σε 214 χιλ. το 2018) και Βοιωτίας (+21%, από 95 χιλ. το 2013 σε 115 χιλ. το 2018). Η πλειοψηφία των διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας προέρχεται από ημεδαπούς τουρίστες μέχρι το 2017 (από 68% το 2013 σε 52% το 2017) ενώ το 2018 για 1^η φορά οι διανυκτερεύσεις από αλλοδαπούς ξεπέρασαν οριακά αυτές των ημεδαπών τουριστών (51% έναντι 49%).

Πίνακας 60: Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2013 – 2018

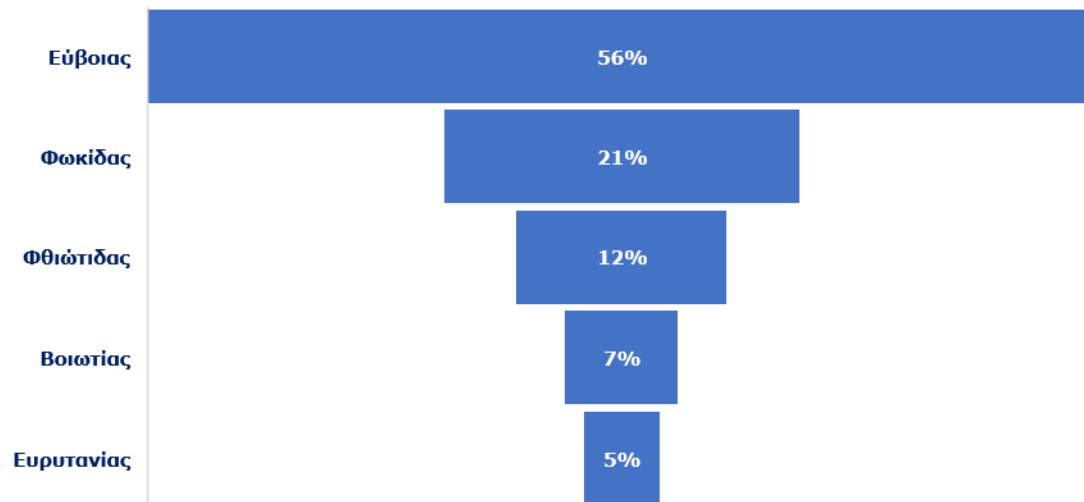
Ενότητα		2013	2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2013 - 2018
Εύβοιας	Αλλοδαποί	203.716	272.784	283.035	450.561	503.122	516.460	154%
	Ημεδαποί	410.598	415.601	404.938	434.993	473.714	443.693	8%
Φωκίδας	Αλλοδαποί	118.961	166.994	216.384	159.485	224.598	265.872	123%
	Ημεδαποί	65.283	67.196	69.310	91.935	89.616	94.045	44%
Φθιώτιδας	Αλλοδαποί	28.474	34.026	33.417	37.939	61.192	65.301	129%
	Ημεδαποί	175.965	162.776	180.571	183.147	169.252	148.989	-15%
Βοιωτίας	Αλλοδαποί	21.271	30.429	18.666	27.409	29.835	37.878	78%
	Ημεδαποί	73.581	60.752	59.239	68.454	77.853	77.259	5%
Ευρυτανίας	Αλλοδαποί	3.737	3.747	3.823	3.326	2.338	1.663	-55%
	Ημεδαποί	78.716	77.916	73.351	78.065	86.147	77.000	-2%
Σύνολο	Αλλοδαποί	376.159	507.980	555.325	678.720	821.085	887.174	136%
	Ημεδαποί	804.143	784.241	787.409	856.594	896.582	840.986	5%
Σύνολο Περιφέρειας		1.180.302	1.292.221	1.342.734	1.535.314	1.717.667	1.728.160	46%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα, η Ενότητα Εύβοιας εμφάνισε το 2018 το υψηλότερο ποσοστό (56%) και ακολούθως οι Ενότητες Φωκίδας (21%), Φθιώτιδας (12%), Βοιωτίας (7%) και Ευρυτανίας (5%).

Διάγραμμα 68: Ποσοστιαία κατανομή των διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2018

5.4.5 Πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια

Η πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Ελλάδας την περίοδο 2013 – 2018 σημείωσε βελτίωση (από 45% το 2013 σε 53% το 2018). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες εμφάνισαν βελτίωση των πληροτήτων τους, με εξαίρεση την Δυτική Μακεδονία (από 19% το 2013 σε 18% το 2018). Ενδεικτικά οι υπόλοιπες Περιφέρειες: Κρήτης (από 61% το 2013 σε 65% το 2018), Ιονίων Νήσων (από 58% το 2013 σε 63% το 2018), Νοτίου Αιγαίου (από 54% το 2013 σε 62% το 2018), Αττικής (από 37% το 2013 σε 51% το 2018), Κεντρικής Μακεδονίας (από 43% το 2013 σε 47% το 2018), Βορείου Αιγαίου (από 33% το 2013 σε 38% το 2018), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (από 28% το 2013 σε 36% το 2018), Δυτικής Ελλάδας (από 29% το 2013 σε 36% το 2018), Πελοποννήσου (από 25% το 2013 σε 34% το 2018), Θεσσαλίας (από 29% το 2013 σε 32% το 2018), Ηπείρου (από 26% το 2013 σε 32% το 2018) και Στερεάς Ελλάδας (από 21% το 2013 σε 30% το 2018).

Πίνακας 61: Πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2013 – 2018

Περιφέρεια	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Κρήτης	61%	62%	62%	65%	67%	65%
Ιονίων Νήσων	58%	54%	60%	62%	64%	63%
Νοτίου Αιγαίου	54%	55%	59%	58%	62%	62%
Αττικής	37%	45%	47%	47%	51%	51%
Κεντρικής Μακεδονίας	43%	44%	46%	46%	49%	47%
Βορείου Αιγαίου	33%	36%	39%	33%	37%	38%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	28%	34%	36%	36%	37%	36%
Δυτικής Ελλάδας	29%	32%	34%	35%	36%	36%
Πελοποννήσου	25%	27%	27%	31%	32%	34%
Θεσσαλίας	29%	30%	30%	30%	32%	32%
Ηπείρου	26%	27%	26%	28%	31%	32%
Στερεάς Ελλάδας	21%	22%	23%	26%	28%	30%
Δυτικής Μακεδονίας	19%	18%	17%	16%	17%	18%
Ελλάδα	45%	47%	49%	50%	53%	53%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.4.6 Πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας την περίοδο 2013 – 2018 εμφάνισε βελτίωση (από 21% το 2013 σε 30% το 2018). Επιμέρους, όλες οι Ενότητες σημείωσαν βελτίωση, με εξαίρεση την Ενότητα Ευρυτανίας (από 18% το 2013 σε 17% το 2018). Ενδεικτικά οι υπόλοιπες Ενότητες: Φωκίδας (από 23% το 2013 σε 41% το 2018), Εύβοιας (από 22% το 2013 σε 31% το 2018), Βοιωτίας (από 23% το 2016 σε 29% το 2018) και Φθιώτιδας (από 17% το 2013 σε 20% το 2018).

Πίνακας 62: Πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2013 – 2018

Ενότητα	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Φωκίδας	23%	29%	32%	29%	36%	41%
Εύβοιας	22%	23%	24%	29%	31%	31%
Βοιωτίας	23%	22%	19%	24%	27%	29%
Φθιώτιδας	17%	17%	18%	19%	19%	20%
Ευρυτανίας	18%	18%	17%	17%	18%	17%
Στερεά Ελλάδα	21%	22%	23%	26%	28%	30%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.5 ΑΦΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΣΥΝΤΟΜΗΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ, 2014 - 2018

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) διενεργεί και την [Έρευνα συλλογικών καταλυμάτων σύντομης διαμονής](#) (ενοικιαζόμενα δωμάτια). Η έρευνα διενεργείται σύμφωνα με τον κανονισμό 692/2011 της Ε.Ε. Τα στοιχεία για τις αφίξεις και τις διανυκτερεύσεις πελατών (αλλοδαπών και ημεδαπών) στα καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) της χώρας συγκεντρώνονται από δειγματοληπτική έρευνα που πραγματοποιείται στα καταλύματα αυτά.

5.5.1 Αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής

Οι αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) την περίοδο 2014 - 2018 κατέγραψαν αύξηση κατά +66% (από 3,9 εκατ. το 2014 σε 6,4 εκατ. το 2018). Επιμέρους, οι αφίξεις αλλοδαπών σημείωσαν αύξηση κατά +93% (από 2,4 εκατ. το 2014 σε 4,6 εκατ. το 2018) και των ημεδαπών κατά +21% (από 1,5 εκατ. το 2014 σε 1,8 εκατ. το 2018).

Πίνακας 63: Αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2014 - 2018

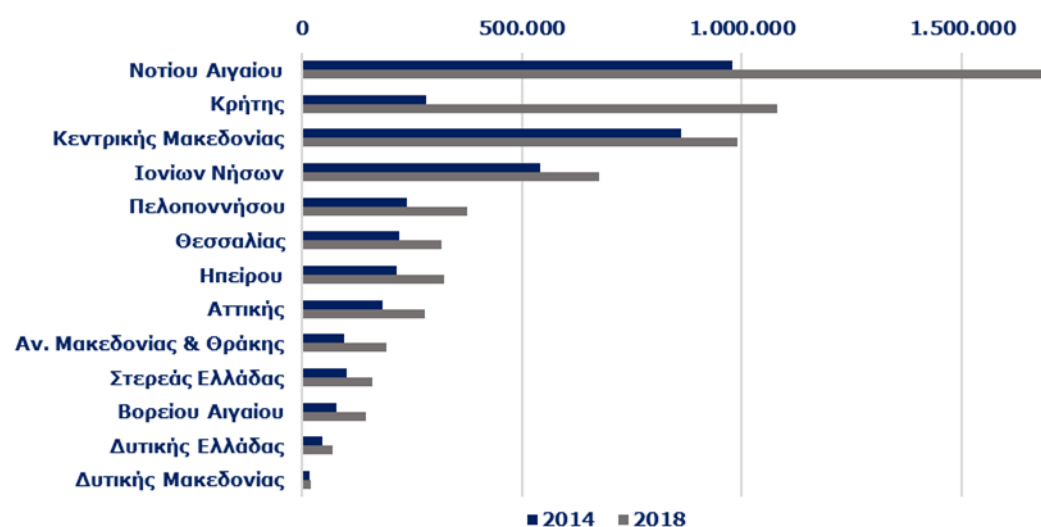
Αφίξεις ημεδαπών και αλλοδαπών σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) ανά Περιφέρεια, 2014 - 2018							
Περιφέρεια		2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2014 - 2018
Νοτίου Αιγαίου	Αλλοδαποί	489.584	661.824	849.037	958.922	1.174.469	140%
	Ημεδαποί	490.049	619.438	614.334	645.398	600.337	23%
Κρήτης	Αλλοδαποί	249.676	451.882	833.730	870.496	997.446	299%
	Ημεδαποί	32.859	65.441	104.461	84.949	82.971	153%
Κεντρικής Μακεδονίας	Αλλοδαποί	674.078	776.609	733.308	779.357	862.282	28%
	Ημεδαποί	188.875	190.932	163.522	147.287	126.681	-33%
Ιονίων Νήσων	Αλλοδαποί	471.521	511.469	537.215	557.225	631.297	34%
	Ημεδαποί	68.587	64.865	49.903	49.974	43.433	-37%
Πελοποννήσου	Αλλοδαποί	92.608	101.632	151.152	146.004	177.086	91%
	Ημεδαποί	147.039	167.093	290.527	215.682	199.958	36%
Θεσσαλίας	Αλλοδαποί	102.878	139.929	117.935	134.574	164.959	60%
	Ημεδαποί	117.661	131.300	155.392	162.333	152.087	29%
Ηπείρου	Αλλοδαποί	109.370	108.455	125.676	166.512	209.125	91%
	Ημεδαποί	105.127	95.278	102.087	110.993	115.161	10%
Αττικής	Αλλοδαποί	63.112	79.702	112.451	98.785	115.291	83%
	Ημεδαποί	119.557	124.409	152.355	175.445	165.597	39%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	Αλλοδαποί	63.031	92.560	133.138	151.823	153.055	143%
	Ημεδαποί	31.710	38.415	49.675	44.168	39.998	26%
Στερεάς Ελλάδας	Αλλοδαποί	1.981	1.487	21.304	26.241	34.785	1656%
	Ημεδαποί	100.863	109.115	134.313	142.342	126.117	25%
Βορείου Αιγαίου	Αλλοδαποί	74.287	94.581	85.213	93.021	95.581	29%
	Ημεδαποί	5.471	6.321	59.733	49.911	50.038	815%
Δυτικής Ελλάδας	Αλλοδαποί	11.237	11.760	13.594	17.086	21.346	90%
	Ημεδαποί	36.251	31.494	45.964	53.157	49.585	37%
Δυτικής Μακεδονίας	Αλλοδαποί	2.111	2.843	2.138	2.992	3.229	53%
	Ημεδαποί	15.398	15.518	19.552	21.696	18.445	20%
Σύνολο Χώρας	Αλλοδαποί	2.405.474	3.034.733	3.715.891	4.003.038	4.639.951	93%
	Ημεδαποί	1.459.447	1.659.619	1.941.818	1.903.335	1.770.408	21%
Σύνολο Χώρας		3.864.921	4.694.352	5.657.709	5.906.373	6.410.359	66%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Σε Περιφερειακό επίπεδο, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση στις αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής την περίοδο 2014 – 2018, με τις υψηλότερες αυξήσεις σε απόλυτες διαφορές να σημειώνονται στις Περιφέρειες της Κρήτης (+282% ή +798 χιλ., από 283 χιλ. το 2014 σε 1.080 χιλ. το 2018) και Νοτίου Αιγαίου (+81% ή +795 χιλ., από 980 χιλ. το 2014 σε 1.775 χιλ. το 2018). Οι δύο αυτές Περιφέρειες μαζί με τις επίσης τουριστικές Περιφέρειες της Κεντρικής Μακεδονίας (+15% ή +126 χιλ., από 863 χιλ. το 2014 σε 989 χιλ. το 2018) και των Ιονίων Νήσων (+25% ή +135 χιλ., από 540 χιλ. το 2014 σε 675 χιλ. το 2018) αντιπροσώπευαν για το 2018 το 70% των συνολικών αφίξεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής.

Τέλος, οι αφίξεις αλλοδαπών φαίνονται ότι αυξάνουν το μερίδιό τους την περίοδο 2014 – 2018 (από 62% το 2014 σε 72%) σε αντίθεση με τους ημεδαπούς που καταγράφουν μείωση του μεριδίου τους (από 38% το 2014 σε 28% το 2018). Η μείωση του μεριδίου των ημεδαπών οφείλεται στον μικρότερο ρυθμό αύξησης τους και όχι στην μείωση των ημεδαπών αφίξεων.

Διάγραμμα 69: Εξέλιξη των αφίξεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2014 και 2018

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας την περίοδο 2014 – 2018, κατέγραψε αύξηση στις αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής κατά +56% ή +58 χιλ. (από 103 χιλ. το 2014 σε 161 χιλ. το 2018). Επιμέρους, οι αλλοδαποί εμφάνισαν αύξηση κατά +1.656% (από 2 χιλ. το 2014 σε 35 χιλ. το 2018) και οι ημεδαποί αύξηση κατά +25% (από 101 χιλ. το 2014 σε 126 χιλ. το 2018). Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας το 2018 αντιπροσώπευε το 3% των συνολικών αφίξεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής.

5.5.2 Διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής

Οι διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) την περίοδο 2014 – 2018 κατέγραψαν αύξηση κατά +57% (από 20,1 εκατ. το 2014 σε 31,5 εκατ. το 2018). Επιμέρους, οι αφίξεις αλλοδαπών σημείωσαν αύξηση κατά +73% (από 14,5 εκατ. το 2014 σε 25,2 εκατ. το 2018) και των ημεδαπών κατά +14% (από 5,6 εκατ. το 2014 σε 6,4 εκατ. το 2018).

Πίνακας 64: Διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2014 – 2018

Διανυκτερεύσεις ημεδαπών και αλλοδαπών σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) ανά Περιφέρεια, 2014 - 2018							
Περιφέρεια		2014	2015	2016	2017	2018	%Δ 2014 - 2018
Νοτίου Αιγαίου	Αλλοδαποί	2.090.100	2.851.139	4.361.076	4.762.368	5.670.704	171%
	Ημεδαποί	1.967.103	2.949.992	2.714.558	2.696.700	2.513.071	28%
Κρήτης	Αλλοδαποί	1.486.787	2.956.125	4.610.092	4.892.542	5.264.633	254%
	Ημεδαποί	121.699	220.222	497.530	391.537	355.889	192%
Κεντρικής Μακεδονίας	Αλλοδαποί	4.894.872	5.234.343	4.341.666	4.545.408	4.715.306	-4%
	Ημεδαποί	852.027	824.851	624.097	559.092	455.847	-46%
Ιονίων Νήσων	Αλλοδαποί	3.324.918	3.417.034	4.184.767	4.369.939	4.825.807	45%
	Ημεδαποί	472.481	411.606	333.670	347.807	282.842	-40%
Θεσσαλίας	Αλλοδαποί	552.472	731.251	666.830	722.911	829.258	50%
	Ημεδαποί	381.497	464.025	513.813	574.178	509.998	34%
Ηπείρου	Αλλοδαποί	605.339	608.667	736.144	923.796	1.147.878	90%
	Ημεδαποί	300.978	256.681	322.440	335.926	338.054	12%
Πελοποννήσου	Αλλοδαποί	381.593	397.501	469.905	487.642	551.422	45%
	Ημεδαποί	517.357	577.764	750.735	565.296	508.362	-2%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	Αλλοδαποί	316.156	458.064	770.427	844.303	863.817	173%
	Ημεδαποί	96.396	90.667	210.119	183.141	157.310	63%
Βορείου Αιγαίου	Αλλοδαποί	570.957	674.740	526.768	586.352	631.470	11%
	Ημεδαποί	36.017	36.524	334.904	272.120	258.301	617%
Αττικής	Αλλοδαποί	251.487	290.077	304.826	300.482	345.224	37%
	Ημεδαποί	312.308	312.834	382.309	429.258	389.845	25%
Στερεάς Ελλάδας	Αλλοδαποί	6.700	4.651	157.389	189.064	230.890	3346%
	Ημεδαποί	259.804	285.950	437.221	444.756	392.097	51%
Δυτικής Ελλάδας	Αλλοδαποί	50.899	54.848	50.471	58.426	71.199	40%
	Ημεδαποί	214.750	140.380	164.803	187.524	162.135	-25%
Δυτικής Μακεδονίας	Αλλοδαποί	4.607	6.022	4.718	5.918	6.297	37%
	Ημεδαποί	32.320	42.364	45.427	47.306	40.085	24%
Σύνολο Χώρας	Αλλοδαποί	14.536.887	17.684.462	21.185.079	22.689.151	25.153.905	73%
	Ημεδαποί	5.564.737	6.613.860	7.331.626	7.034.641	6.363.836	14%
Σύνολο Χώρας		20.101.624	24.298.322	28.516.705	29.723.792	31.517.741	57%

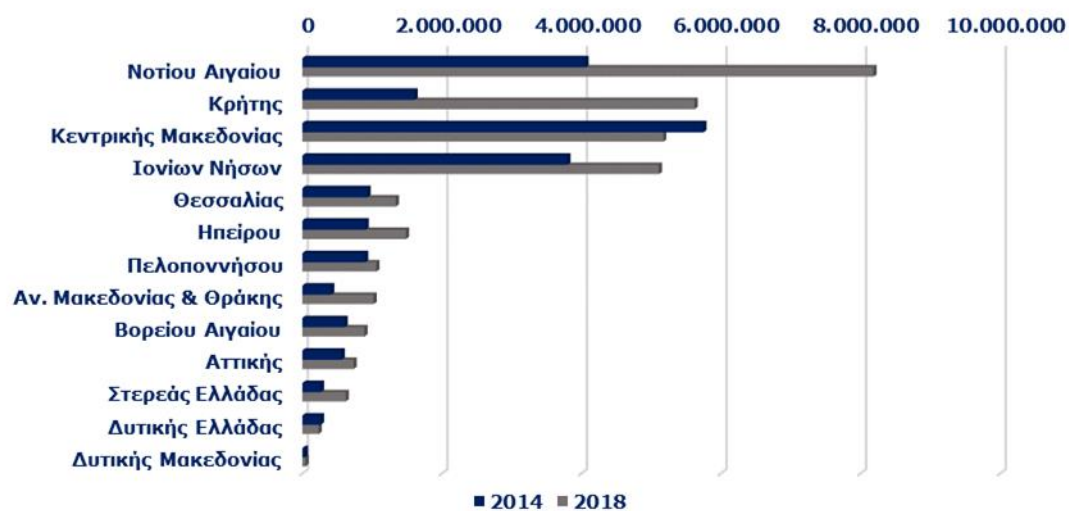
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Σε Περιφερειακό επίπεδο, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση στις διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής την περίοδο 2014 – 2018, με εξαίρεση τις Περιφέρειες της Κεντρικής Μακεδονίας (-10%, από 5,7 εκατ. το 2014 σε 5,2 εκατ. το 2018) και της Δυτικής Ελλάδας (-12%, από 266 χιλ. το 2014 σε 233 χιλ. το 2018). Οι υψηλότερες αυξήσεις σε απόλυτες διαφορές καταγράφηκαν στις Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου (+102% ή 4,1 εκατ., από 4,1 εκατ. το 2014 σε 8,2 εκατ. το 2018), της Κρήτης (+249% ή +4,0 εκατ., από 1,6 εκατ. το 2014 σε 5,6

εκατ. το 2018), των Ιονίων Νήσων (+35% ή +1,3 εκατ., από 3,8 εκατ. το 2014 σε 5,1 εκατ. το 2018) και της Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+148% ή 609 χιλ., από 413 χιλ. το 2014 σε 1,0 εκατ. το 2018). Οι Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου, της Κρήτης, της Κεντρικής Μακεδονίας και των Ιονίων Νήσων το 2018 αντιπροσώπευαν το 76% των συνολικών διανυκτερεύσεων που καταγράφηκαν σε καταλύματα σύντομης διαμονής.

Η πλειοψηφία των διανυκτερεύσεων έγινε από αλλοδαπούς με αυξητική τάση την περίοδο 2014 – 2018 (από 72% το 2014 σε 80% το 2018) ενώ αντίθετα το μερίδιο των ημεδαπών μειώθηκε (από 28% το 2014 σε 20% το 2018).

Διάγραμμα 70: Εξέλιξη των διανυκτερεύσεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2014 και 2018

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας την περίοδο 2014 – 2018, κατέγραψε αύξηση στις διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής κατά +134% ή +356 χιλ. (από 267 χιλ. το 2014 σε 623 χιλ. το 2018). Επιμέρους, οι διανυκτερεύσεις από αλλοδαπούς εμφάνισαν αύξηση +3.346% ή +224 χιλ. (από 7 χιλ. το 2014 σε 231 χιλ. το 2018) και από ημεδαπούς αύξηση κατά +51% ή +132 χιλ. (από 260 χιλ. το 2014 σε 392 χιλ. το 2018). Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας το 2018 αντιπροσώπευε το 2% των συνολικών διανυκτερεύσεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής.

6 ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ

6.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ, 2017

Η ανάλυση των οικονομικών δεικτών απόδοσης βασίζεται σε στοιχεία ισολογισμών 964 εταιρειών, για τις οποίες βρέθηκε ισολογισμός τόσο για το 2016 όσο και για το 2017, οι οποίες ταυτοποιήθηκαν με τα 1.037 ξενοδοχεία τα οποία τους ανήκουν και τα οποία διαθέτουν 76.694 δωμάτια στις κατηγορίες 2*, 3*, 4* και 5*. Με τον τρόπο αυτό κατέστη δυνατό να αναλυθούν όχι μόνο χρηματοοικονομικοί αλλά και λειτουργικοί δείκτες ανά κατηγορία και ανά προορισμό⁸.

Το δείγμα αντιπροσωπεύει το 24% των μονάδων και το 31% των δωματίων των 5* ξενοδοχείων, το 19% των μονάδων και το 27% των δωματίων των 4* ξενοδοχείων, το 13% των μονάδων και το 18% των δωματίων των 3* ξενοδοχείων και το 5% των μονάδων και το 7% των δωματίων των 2* ξενοδοχείων.

Για τις Περιφέρειες Αν. Μακεδονίας & Θράκης, Βορείου Αιγαίου, Δυτικής Ελλάδας, Δυτικής Μακεδονίας, Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας δεν υπήρχε επαρκές δείγμα για την ανάλυση των ισολογισμών των ξενοδοχείων 5* που ευρίσκονται σε αυτές. Ομοίως δεν υπήρχε επαρκές δείγμα για τα Δωδεκάνησα για την ανάλυση των ισολογισμών των ξενοδοχείων 3*. Στις περιπτώσεις αυτές προβήκαμε μόνο σε εκτίμηση του Κύκλου Εργασιών τους, ενώ τα μεγέθη ΚΠΦΤΑ⁹, ΚΠΦ¹⁰, Καθαρά Πάγια, Ίδια Κεφάλαια και Μακροπρόθεσμα Δάνεια δεν εκτιμήθηκαν. Εκτιμούμε όμως ότι λόγω του μικρού αριθμού δωματίων στις εν λόγω Περιφέρειες, η παράλειψή τους δεν αλλοιώνει ουσιαστικά την εκτίμηση των συνολικών μεγεθών που προαναφέρθηκαν, ανά κατηγορία.

Τέλος, για την κατηγορία 2*, επαρκές δείγμα υπήρξε μόνο στις Περιφέρειες Αττικής, Αν. Μακεδονίας & Θράκης, Βορείου Αιγαίου, Ηπείρου, Κρήτης και Πελοποννήσου και για τον λόγο αυτό δεν παρουσιάζεται η συνολική εικόνα τους αλλά δίδονται στοιχεία για τα ξενοδοχεία 2* μόνο στις αντίστοιχες Περιφέρειες.

---

⁸ Για αναλυτική μεθοδολογία βλ. σελ. 8 και 9 [αντίστοιχης μελέτης με στοιχεία 2015](#).

⁹ Κέρδη Προ Φόρων Τόκων και Αποσβέσεων.

¹⁰ Κέρδη Προ Φόρων

6.1.1 Οικονομικοί δείκτες απόδοσης ξενοδοχείων στην Ελλάδα

Πίνακας 65: Βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη και δείκτες ξενοδοχείων στην Ελλάδα, 2017

Βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη και δείκτες ξενοδοχείων στην Ελλάδα, 2017			
Κατηγορία:	5*	4*	3*
Δωμάτια	71.793	108.637	98.669
Κύκλος Εργασιών	2.685.099.440	2.042.949.980	985.003.718
ΚΠΦΤΑ	834.173.437	487.852.434	179.523.835
ως % του Κύκλου Εργασιών	31%	24%	18%
ΚΠΦ	391.508.971	169.432.932	46.501.118
ως % του Κύκλου Εργασιών	15%	8%	5%
Καθαρά Πάγια	1.861.049.568	946.985.697	361.035.520
Ίδια Κεφάλαια	5.383.932.426	3.486.976.034	2.006.049.481
Μακροπρόθεσμα Δάνεια	4.778.164.516	1.870.809.134	670.855.988
Μακροπρόθεσμα Δάνεια/Ίδια Κεφάλαια	0,9	0,5	0,3
Μακροπρόθεσμα Δάνεια/ΚΠΦΤΑ	5,7	3,8	3,7

Πηγή: ICAP, ΜΗΤΕ, ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι:

- Ο κύκλος εργασιών των ξενοδοχείων 3*, 4* και 5* υπερβαίνει τα € 5,7 δισ. αθροιστικά ενώ τα συνολικά επενδεδυμένα Ίδια Κεφάλαια υπερβαίνουν τα € 10,8 δισ. και ο Μακροπρόθεσμος Δανεισμός τα € 7,3 δισ. Η αξία των Παγίων μετά τις Αποσβέσεις (Καθαρά Πάγια) ανέρχεται σε € 3,2 δισ. περίπου.
- Αν και τα ξενοδοχεία 5* έχουν μικρότερο συνολικό αριθμό δωματίων από τα ξενοδοχεία 3* και 4*, έχουν σημαντικά μεγαλύτερη οικονομική σημασία με όρους Κύκλου Εργασιών, Κερδοφορίας (ΚΠΦΤΑ και ΚΠΦ), Επενδεδυμένων Παγίων και Επενδεδυμένων Κεφαλαίων, τόσο Ιδίων όσο και Δανείων.
- Έχουν επίσης καλύτερους δείκτες κερδοφορίας τόσο σε επίπεδο ΚΠΦΤΑ όσο και σε επίπεδο ΚΠΦ. Συγκεκριμένα, οι δείκτες Κερδοφορίας (ΚΠΦΤΑ και ΚΠΦ) ως ποσοστό του Κύκλου Εργασιών των 5* ξενοδοχείων κρίνονται ως πολύ ικανοποιητικοί, των 4* ως ικανοποιητικοί ενώ των 3* ως μάλλον χαμηλοί.
- Τέλος, η χρηματοοικονομική επάρκεια (βάσει των δεικτών Μακροπρόθεσμα Δάνεια προς Ίδια Κεφάλαια και Μακροπρόθεσμα Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ) είναι πολύ ικανοποιητική για τις κατηγορίες 3* και 4* ενώ για την κατηγορία 5* αυτό ισχύει μόνο για τον πρώτο δείκτη (Μακροπρόθεσμων Δανείων προς Ίδια Κεφάλαια), ενώ ο δεύτερος δείκτης (Μακροπρόθεσμων Δανείων προς ΚΠΦΤΑ) κρίνεται ως μάλλον υψηλός.

Πίνακας 66: Βασικοί δείκτες ξενοδοχείων ανά δωμάτιο στην Ελλάδα, 2017

Βασικοί Δείκτες Ξενοδοχείων ανά δωμάτιο στην Ελλάδα, 2017			
Κατηγορία:	5*	4*	3*
Κύκλος Εργασιών/Δωμάτιο	37.401	18.805	9.983
Καθαρά Πάγια/Δωμάτιο	25.922	8.717	3.659
Ίδια Κεφάλαια/Δωμάτιο	74.992	32.097	20.331
Μακροπρόθεσμα Δάνεια/Δωμάτιο	66.555	17.221	6.799

Πηγή: ICAP, ΜΗΤΕ, ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Σύμφωνα με τον πίνακα 65, προκύπτει ότι, ανά Δωμάτιο, τόσο ο Κύκλος Εργασιών όσο και τα Επενδεδυμένα Πάγια, τα Ίδια Κεφάλαια και τα Μακροπρόθεσμα Δάνεια είναι σημαντικά υψηλότερα όσο υψηλότερη είναι η κατηγορία του ξενοδοχείου.

Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι ενώ ο Κύκλος Εργασιών ανά Δωμάτιο στα ξενοδοχεία 5* είναι περίπου διπλάσιος από αυτόν των 4* (που με τη σειρά τους είναι διπλάσιος αυτού των 3*), τα Επενδεδυμένα Κεφάλαια και Πάγια ανά Δωμάτιο είναι υπερδιπλάσια στα ξενοδοχεία 5* σε σχέση με τα αντίστοιχα 4*. Δηλαδή η απόδοση, με όρους Κύκλου Εργασιών ανά Δωμάτιο σε σχέση με τα Επενδεδυμένα Κεφάλαια και Πάγια ανά Δωμάτιο στα ξενοδοχεία 5* υπολείπεται αυτής των ξενοδοχείων 4*. Η εικόνα αυτή συνάδει και με την εικόνα στους δείκτες χρηματοοικονομικής επάρκειας του Πίνακα 64.

6.1.2 Οικονομικοί δείκτες απόδοσης ξενοδοχείων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Η ανάλυση των οικονομικών δεικτών απόδοσης στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας βασίζεται σε στοιχεία ισολογισμών 36 εταιρειών, για τις οποίες βρέθηκε ισολογισμός τόσο για το 2016 όσο και για το 2017, οι οποίες ταυτοποιήθηκαν με τα 37 ξενοδοχεία τα οποία τους ανήκουν και τα οποία διαθέτουν 1.692 δωμάτια στις κατηγορίες 4* και 3*.

Το δείγμα αντιπροσωπεύει το 24% των μονάδων και το 22% των δωματίων των 4* ξενοδοχείων και το 17% των μονάδων και το 26% των δωματίων των 3* ξενοδοχείων.

Πίνακας 67: Βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη και δείκτες ξενοδοχείων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2017

Βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη και δείκτες ξενοδοχείων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2017			
Κατηγορία:	5*	4*	3*
Δωμάτια	766	3.027	4.057
Κύκλος Εργασιών	11.737.898	31.057.043	24.286.006
ΚΠΦΤΑ	-	-9.791.621	2.276.476
ως % του Κύκλου Εργασιών	-	-32%	9%
ΚΠΦ	-	-16.364.120	-2.380.429
ως % του Κύκλου Εργασιών	-	-53%	-10%
Καθαρά Πάγια	-	10.345.107	7.586.091
Ίδια Κεφάλαια	-	31.229.318	86.885.434
Μακροπρόθεσμα Δάνεια	-	37.692.571	39.540.193
Μακροπρόθεσμα Δάνεια/Ίδια Κεφάλαια	-	1,2	0,5
Μακροπρόθεσμα Δάνεια/ΚΠΦΤΑ	-	-3,8	17,4

Πηγή: ICAP, ΜΗΤΕ, ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι:

- Ο κύκλος εργασιών των ξενοδοχείων 3*, 4* και 5* ανέρχεται σε € 67 εκατ. περίπου ενώ για τις κατηγορίες 4* και 3* τα συνολικά Επενδεδυμένα Ίδια Κεφάλαια υπερβαίνουν τα € 118 εκατ. και ο Μακροπρόθεσμος Δανεισμός τα € 77 εκατ. Η αξία των Παγίων μετά τις Αποσβέσεις (Καθαρά Πάγια) ανέρχεται σε € 18 εκατ. περίπου.
- Συγκριτικά, τα ξενοδοχεία 4* έχουν μεγαλύτερο Κύκλο Εργασιών και Καθαρά Πάγια ενώ τα 3* Ίδια Κεφάλαια και Μακροπρόθεσμα Δάνεια. Τα ΚΠΦ είναι αρνητικά και στις δύο διαθέσιμες κατηγορίες ενώ αρνητικά είναι και τα ΚΠΦΤΑ στα 4* ξενοδοχεία.

- Οι δείκτες Κερδοφορίας (ΚΠΦΤΑ και ΚΠΦ) ως ποσοστό του Κύκλου Εργασιών είναι αρνητικοί για τα 4* ξενοδοχεία, όπως και ο δείκτης ΚΠΦ για τα 3*. Ο δείκτης ΚΠΦΤΑ στα ξενοδοχεία 3* είναι μεν θετικός αλλά πολύ χαμηλός.
- Τέλος, ο δείκτης Μακροπρόθεσμα Δάνεια προς Ίδια Κεφάλαια των 4* ξενοδοχείων κρίνεται ως οριακά υψηλός ενώ των 3* ως υγιής ενώ ο δείκτης Μακροπρόθεσμα Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ των 3* κρίνεται ως πολύ υψηλός ενώ αρνητικός είναι ο δείκτης στα 4* ξενοδοχεία.

Πίνακας 68: Βασικοί δείκτες ξενοδοχείων ανά δωμάτιο στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2017

Βασικοί Δείκτες ξενοδοχείων ανά δωμάτιο στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, 2017			
Κατηγορία:	5*	4*	3*
Κύκλος Εργασιών/Δωμάτιο	15.324	10.260	5.986
Καθαρά Πάγια/Δωμάτιο	-	3.418	1.870
Ίδια Κεφάλαια/Δωμάτιο	-	10.317	21.416
Μακροπρόθεσμα Δάνεια/Δωμάτιο	-	12.452	9.746

Πηγή: ICAP, ΜΗΤΕ, ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Σύμφωνα με τον πίνακα 67, προκύπτει ότι, ανά Δωμάτιο, τόσο ο Κύκλος Εργασιών όσο και τα Επενδεδυμένα Πάγια και τα Μακροπρόθεσμα Δάνεια είναι σημαντικά υψηλότερα όσο υψηλότερη είναι η κατηγορία του ξενοδοχείου. Εξαιρεση αποτελούν τα Ίδια Κεφάλαια ανά Δωμάτιο των 3* ξενοδοχείων τα οποία είναι υψηλότερα από εκείνα των 4*.

Συγκριτικά με τους αντίστοιχους δείκτες για το σύνολο της χώρας (βλ. Πίνακα 65), παρατηρούμε ότι ο Κύκλος Εργασιών ανά Δωμάτιο, τα Καθαρά Πάγια ανά Δωμάτιο, τα Ίδια Κεφάλαια ανά Δωμάτιο και τα Μακροπρόθεσμα Δάνεια ανά Δωμάτιο είναι χαμηλότερα στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας για τα 4* ξενοδοχεία ενώ αντίστοιχα τα 3* εμφανίζουν χαμηλότερο Κύκλο Εργασιών ανά Δωμάτιο και Καθαρά Πάγια ανά Δωμάτιο και υψηλότερα Ίδια Κεφάλαια ανά Δωμάτιο και Μακροπρόθεσμα Δάνεια ανά Δωμάτιο σε σύγκριση με το σύνολο της Ελλάδας.

6.2 ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ, 2017-2018

Ο Γενικός Δείκτης Ικανοποίησης (GRI) πελατών ξενοδοχείων υπολογίζεται από την ReviewPro, εταιρεία που ειδικεύεται στην μέτρηση της online φήμης των ξενοδοχείων. Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται για κάθε ξενοδοχείο, μέσω ανάλυσης των μεταβλητών που συνδέονται με τις αναρτήσεις σχολίων πελατών σε εκατοντάδες πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης, ιστοσελίδες σχολιασμού ξενοδοχείων και ιστοσελίδες OTAs (online travel agents – διαδικτυακά ταξιδιωτικά γραφεία). Επίσης, λαμβάνει υπόψιν όχι μόνο τις ημερήσιες κριτικές αλλά και τα ιστορικά δεδομένα των τελευταίων 365 ημερών δίνοντας μεγαλύτερη βαρύτητα στις πιο πρόσφατες κριτικές. Δείκτες άνω του 80% υποδηλώνουν θετική εμπειρία. Ο δείκτης είναι ποιοτικός και μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση της εξέλιξης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Για τον υπολογισμό έχουν αναλυθεί τα στοιχεία 1.126 ξενοδοχείων από την Ελλάδα, διαφόρων κατηγοριών και από διαφορετικές περιοχές της χώρας. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι τα στοιχεία που παρουσιάζονται για το 2018 βασίζονται σε 435 χιλ. αξιολογήσεις από πελάτες ελληνικών ξενοδοχείων. Συνεπώς, ο δείκτης GRI αποτυπώνει το ανταγωνιστικό επίπεδο του ελληνικού ξενοδοχειακού προϊόντος.

6.2.1 Δείκτες ποιότητας ξενοδοχείων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Πίνακας 69: Δείκτες ποιότητας ξενοδοχείων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2017-18

Δείκτες Ποιότητας των Ξενοδοχείων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2017-18		
	2017	2018
Κυκλάδες	89,8%	90,0%
Ήπειρος	90,1%	89,9%
Θεσσαλία	86,3%	86,2%
Βόρειο Αιγαίο	85,3%	86,2%
Κρήτη	85,9%	86,2%
Κεν. Μακεδονία	85,6%	86,0%
Δωδεκάνησα	85,4%	85,8%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	84,4%	85,6%
Στερεά Ελλάδα	85,2%	85,1%
Ιόνια Νησιά	84,3%	85,0%
Πελοπόννησος	85,8%	84,9%
Αττική	84,1%	84,6%
GRI	86,0%	86,3%

Πηγή: Review Pro - Επεξεργασία INSETE Intelligence

άνωθεν).

Στον Πίνακα 68 καταγράφεται ο Γενικός Δείκτης Ικανοποίησης (GRI) των πελατών ξενοδοχείων τόσο ανά Περιφέρεια (με εξαίρεση τις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας και Δυτικής Ελλάδας όπου δεν διαθέτουμε στοιχεία) όσο και για το σύνολο της χώρας. Από τα στοιχεία, παρατηρούμε ότι οι πελάτες που επέλεξαν για την διαμονή τους ξενοδοχεία έμειναν ικανοποιημένοι από τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους τόσο στο σύνολο της χώρας όσο και στις επιμέρους Περιφέρειες (βλ.

Συγκεκριμένα, το επίπεδο ικανοποίησης των πελατών ξενοδοχείων στο σύνολο της Ελλάδας, σημείωσε βελτίωση την περίοδο 2017-2018 (από 86,0% το 2017 σε 86,3% το 2018). Επιμέρους, οι Κυκλάδες (από 89,8% το 2017 σε 90,0% το 2018), το Βόρειο Αιγαίο (από 85,3% το 2017 σε 86,2% το 2018), η Κρήτη (από 85,9% το 2017 σε 86,2% το 2018), η Κεντρική Μακεδονία (από 85,6% το 2017 σε 86,0% το 2018), τα Δωδεκάνησα (από 85,4% το 2017 σε 85,8% το 2018), η Αν. Μακεδονία & Θράκη (από 84,4% το 2017 σε 85,6% το 2018), τα Ιόνια Νησιά (από 84,3% το 2017 σε 85,0% το 2018) και η Αττική (από 84,1% το 2017 σε 84,6% το 2018) σημειώνουν βελτίωση του επιπέδου ικανοποίησης των πελατών ξενοδοχείων ενώ αντίθετα η Ήπειρος (από 90,1% το 2017 σε 89,9% το 2018), η Θεσσαλία (από 86,3% το 2017 σε 86,2% το 2018), η Στερεά Ελλάδα (από 85,2% το 2017 σε 85,1% το 2018) και η Πελοπόννησος (από 85,8% το 2017 σε 84,9% το 2018) κατέγραψαν επιδείνωση της ικανοποίησης των πελατών τους. Τέλος, αξιοσημείωτο είναι ότι οι Κυκλάδες (89,8% το 2017 και 90,0% το 2018) και η Περιφέρεια Ηπείρου (90,1% το 2017 και 89,9% το 2018) εμφάνισαν τα υψηλότερα επίπεδα ικανοποίησης ενώ η Αττική (84,1% το 2017 και 84,6% το 2018) τα χαμηλότερα.

6.2.2 Δείκτες ποιότητας ξενοδοχείων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά κατηγορία αστεριού

Πίνακας 70: Δείκτες ποιότητας ξενοδοχείων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανά κατηγορία αστεριού, 2017-18

Δείκτες Ποιότητας Ξενοδοχείων στην Περιφέρεια Στερεά Ελλάδα ανά κατηγορία αστεριού, 2017-18		
	2017	2018
5*	84,8%	81,8%
4*	84,4%	82,6%
3*	85,0%	85,7%
1*- 2*	86,4%	87,3%
GRI	85,2%	85,1%

Πηγή: Review Pro - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Ο Γενικός Δείκτης Ικανοποίησης (GRI) των πελατών ξενοδοχείων στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας σημείωσε επιδείνωση την περίοδο 2017-2018 (από 85,2% το 2017 σε 85,1% το 2018). Αξιοσημείωτο για την Περιφέρεια Στερεάς είναι ότι το 2018 καταγράφει το 4^ο χαμηλότερο επίπεδο ικανοποίησης από όλους τους εξεταζόμενους προορισμούς.

Η εικόνα στις επιμέρους κατηγορίες αστεριών την περίοδο 2017-2018 είναι μικτή. Συγκεκριμένα, στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας το επίπεδο ικανοποίησης των πελατών ξενοδοχείων σημείωσε βελτίωση στα 3* (από 85,0% το 2017 σε 85,7% το 2018) και 1*-2* (από 86,4% το 2017 σε 87,3% το 2018) ενώ αντίθετα κατέγραψε επιδείνωση στα 5* (από 84,8% το 2017 σε 81,8% το 2018) και τα 4* (από 84,4% το 2017 σε 82,6% το 2018). Επιπροσθέτως, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας το 2018 σημείωσε το 3^ο υψηλότερο ποσοστό ικανοποίησης στα ξενοδοχεία 1*-2*.

7 ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα ενότητα περιλαμβάνει την συνοπτική καταγραφή επιλεγμένων **βασικών στρατηγικών κατευθύνσεων και προβλέψεων που έχουν άμεση σχέση με την τουριστική ανάπτυξη**, όπως έχουν θεσμοθετηθεί και προωθούνται στο πλαίσιο του **Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου (ΠΧΠ)** για την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας (βλ. [ΦΕΚ 299 ΑΑΠ/14.12.2018](#)).

Τα **ΠΧΠ** θεσμοθετούνται με Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας μετά από δημόσια διαβούλευση. **Αποτελούν τα βασικά εργαλεία άσκησης χωροταξικού σχεδιασμού αλλά και αναπτυξιακής πολιτικής σε Περιφερειακό επίπεδο**, παρέχοντας κατευθύνσεις για την χωρική οργάνωση και την ανάπτυξη των Περιφερειών της Χώρας και δίνοντας στρατηγικές κατευθύνσεις στα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού που έχουν ρυθμιστικό χαρακτήρα.

Στις επόμενες ενότητες περιγράφονται στρατηγικές κατευθύνσεις που έχουν σχέση με:

- **πρότυπα χωρικής οργάνωσης, αναπτυξιακούς πόλους και άξονες, κόμβους και πύλες μεταφορών** καθώς και με
- ειδικές **πρόνοιες και κατευθύνσεις** σε ότι αφορά στην **τουριστική ανάπτυξη ανά χωρική/ γεωγραφική ενότητες, θεματικές μορφές τουρισμού και ειδικές κατηγορίες του χώρου** (πχ. παράκτιος και νησιωτικός χώρος, ορεινός χώρος, κλπ.) καθώς και **όρους δόμησης** (πχ. αρτιότητες, επιτρεπόμενες χρήσεις, πυκνότητα κλινών).

Πρακτικά, οι πρόνοιες και οι κατευθύνσεις αυτές λαμβάνουν υπόψη μία σειρά επιτελικών σχεδίων και προγραμμάτων όπως Εθνικές Πολιτικές (πχ. Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης, ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων), τα οικεία Περιφερειακά και Τομεακά (πχ. υποδομές μεταφορών, περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη) Επιχειρησιακά Προγράμματα, αλλά και τις επηρεάζουν. Παράλληλα **έχουν άμεση και στενή σχέση τόσο με τον σχεδιασμό του χώρου ρυθμιστικού χαρακτήρα** (πχ. πολεοδομικά σχέδια) όσο και **με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών έργων** (πχ. μέσω της διαδικασίας της χωροθέτησης και της περιβαλλοντικής αδειοδότησης) στους τομείς – μεταξύ άλλων – των μεταφορών, των υποδομών και του τουρισμού.

Σκοπός και στόχοι

Το προωθούμενο από το ΠΧΠ πρότυπο χωρικής ανάπτυξης της Περιφέρειας επιδιώκει μεταξύ άλλων, τους παρακάτω γενικούς – αλλά σχετικούς με τον τουρισμό - στόχους:

- ενίσχυση της θέσης και του ρόλου της Περιφέρειας στον διεθνή, κοινοτικό και εθνικό χώρο για την ενίσχυση της εξωτερικής ανταγωνιστικότητας της,
- προώθηση της εδαφικής συνοχής και διασφάλιση διατηρήσιμης οικονομικής ευημερίας μέσω ολοκληρωμένων χωροαναπτυξιακά, διοικητικά (με την έννοια της διακυβέρνησης) και περιβαλλοντικά ενδοπεριφερειακών χωρικών ενοτήτων που αναδεικνύουν πόλους και άξονες ανάπτυξης,

Ένταξη της Στερεάς Ελλάδας στα ευρύτερα χωρικά σύνολα

Προβλέπεται η ισόρροπη δυναμική ένταξη της Στερεάς Ελλάδας στο χωρικό σύστημα της Ε.Ε. που θα την εντάσσει στα δίκτυα διαχείρισης και τουριστικής ανάδειξης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της Ε.Ε.

Επιπλέον, προβλέπονται οι εξής ειδικές χωρικές κατευθύνσεις:

- προώθηση ένταξης της Στερεάς Ελλάδας στις μακροπεριφέρειες Αδριατικής/Ιονίου, Θαλάσσιας Λεκάνης Μεσογείου και στον χώρο Μεσογειακής Συνεργασίας μέσω δικτυώσεων και συνεργασιών με τις περιφέρειες και τις πόλεις που συμμετέχουν σ' αυτές σε θέματα θαλάσσιων μεταφορών, ιδίως των τουριστικών, και του πολιτιστικού τουρισμού μέσω του παγκόσμιας κληρονομιάς πόλου των Δελφών
- ανάδειξη των διεθνών πολιτιστικών πόρων της Περιφέρειας ως κόμβων διεθνούς πολιτιστικού και τουριστικού προορισμού με επίκεντρο τους Δελφούς και διασύνδεση με άλλους παρόμοιους προορισμούς στη Μεσόγειο, επέκταση της τουριστικής δραστηριότητας με ανάδειξη των αναδυόμενων ευκαιριών στον ιαματικό - ιατρικό τουρισμό και επιμονή στη διεθνούς εμβέλειας πολιτιστική και φυσική κληρονομιά της.

Αναπτυξιακή προοπτική και εξέλιξη της Περιφέρειας

Σε ότι αφορά στον τουρισμό:

- προωθείται η εντατικοποίηση του τριτογενούς και ιδίως των τομέων του τουρισμού, της έρευνας και τεχνολογίας και των μεταφορών.
- επιδιώκεται η ανάδειξη του τουριστικού κλάδου σε εντατικό παράγοντα ανασυγκρότησης της οικονομίας, αξιοποιώντας, στο μέγιστο δυνατό βαθμό τις τρέχουσες και αναδυόμενες προτιμήσεις των διεθνών/ευρωπαϊκών τουριστικών αγορών (τουρισμός ευεξίας, καλλωπιστικός και ιαματικός/θεραπευτικός τουρισμός, γαστρονομικός τουρισμός, κ.α.), την κρουαζιέρα και τη θαλάσσια δραστηριότητα υποδοχής και συντήρησης σκαφών αναψυχής.
- αξιοποιείται κατ' εξοχή για την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού, που επιλέγεται να αποτελέσει κύρια μορφή τουρισμού, συμβάλλοντας στη δημιουργία της τουριστικής ταυτότητας της Περιφέρειας,

Βασικοί πόλοι και άξονες ανάπτυξης

Ως πρωτεύοντες διεθνείς, εθνικοί, πρωτεύοντες και ενισχυμένοι δευτερεύοντες περιφερειακοί πόλοι ανάπτυξης, περιλαμβάνονται οι Λειτουργικές Αστικές Περιοχές Μεσαίου Μεγέθους της Λαμίας και της Χαλκίδας.

Ειδικό ενδιαφέρον για την τουριστική δραστηριότητα προβλέπεται να έχουν:

- η Άμφισσα (δίκτυο Άμφισσα - Ιτέα - Δελφοί) ως έδρα περιφερειακής ενότητας με αποκεντρωμένες αντίστοιχες λειτουργίες, με ρόλο ειδικού διεθνούς/εθνικού πόλου λόγω ενσωμάτωσης ειδικών, παγκόσμιας εμβέλειας πολιτιστικών πόρων και υποδομών και λιμένα-πύλη σ' αυτούς και άλλους, διεθνούς εμβέλειας, πολιτιστικούς πόρους της Περιφέρειας και ενισχυμένων τουριστικών δυνατοτήτων διεθνούς/ευρωπαϊκού προορισμού (κρουαζιέρα).
- Καρπενήσι ως έδρα περιφερειακής ενότητας με αποκεντρωμένες αντίστοιχες λειτουργίες με ρόλο ειδικού εθνικού πόλου λόγω του ειδικού χαρακτήρα του ως κέντρου χιονοδρομικού τουρισμού και ορεινού πόλου με φυσικούς πόρους ευρωπαϊκής και εθνικής εμβέλειας και σύνδεσμο της Κεντρικής Ελλάδας με σημαντικές υποδομές - τουριστικές πύλες στον Ιόνιο Διάδρομο.

Ως Διεθνείς, εθνικοί, πρωτεύοντες άξονες ανάπτυξης προωθούνται:

- Ο διαμήκης άξονας Αθήνα, Οριάσιο - Οινόφυτα, Χαλκίδα - Θήβα - Λιβαδειά-Αταλάντη -Λαμία - προς Θεσ/ νίκη
- Ο διαγώνιος άξονας Λαμία - Ιτέα, Άμφισσα - Αντίρριο - Πάτρα ως διεθνής θαλάσσια πύλη: αποτελεί τμήμα του διαγώνιου άξονα της χώρας

Ως διαπεριφερειακές συνεργασίες – πύλες προωθούνται:

- Οι πόλοι της Άμφισσας, Ιτέας, Δελφών σε άμεση διασύνδεση με τη διεθνή θαλάσσια πύλη της Πάτρας και την πύλη θαλάσσιας κρουαζιέρας της Κυλλήνης καθώς και την Ολυμπία, τουριστικό και πολιτιστικό πόλο Διεθνούς Εμβέλειας (UNESCO).
- Ο πόλος του Καρπενησίου σε διασύνδεση με την Ιόνια Οδό και την αεροπορική τουριστική πύλη του Ακτίου- Πρέβεζας και τη δυνατότητα διαδρομών διεθνούς εμβέλειας μέσω της Πίνδου και του φυσιολατρικού διαδρόμου E4 και του οικοσυστήματος της Λίμνης Κρεμαστών.

Χωρική διάρθρωση των βασικών δικτύων μεταφορικής υποδομής με διεθνές ενδιαφέρον.

Αεροπορικές υποδομές - Διεθνείς αερολιμένες – Πύλες

Ως δεύτερη πύλη, μετά το αεροδρόμιο της Αθήνας που συνεχίζει να λειτουργεί ως κύρια πύλη εξυπηρέτησης, προτείνεται ο τουριστικός αερολιμένας στο «Άκτιο-Πρέβεζα» με προώθηση της αναγκαίας διαπεριφερειακής οδικής υποδομής προς Πρέβεζα. Συμπληρωματικά, η περιφέρεια μπορεί να εξυπηρετείται για τις τουριστικές μεταφορές από τον αερολιμένα Αγχιάλου και τον αερολιμένα της Αράξου υπό την προϋπόθεση της αναβάθμισης τους και της λειτουργίας τους εντός του εθνικού συστήματος.

Παράλληλα, η ανάπτυξη υποδομών μεταφοράς με υδροπλάνα θεωρείται σκόπιμη για τα απομακρυσμένα από το οδικό δίκτυο λιμάνια, ιδίως τα τουριστικά (τουριστικές μαρίνες και τουριστικά αγκυροβόλια).

Θαλάσσιες μεταφορές

Οργανώνεται το σύστημα λιμενικών υποδομών και θαλάσσιων συγκοινωνιών ανά λιμένα και ενισχύεται η θέση των λιμένων της Περιφέρειας ως εξής:

- Ιδιαίτερη στρατηγική κατεύθυνση του παρόντος πλαισίου αποτελεί η ενίσχυση της θέσης των λιμένων της Περιφέρειας με τη λειτουργία του λιμένα της Ιτέας ως λιμένα κρουαζιέρας εθνικής σημασίας,
- λειτουργία του λιμένα της Κύμης ως εθνικής εμβέλειας μεικτού, εμπορευματικού και επιβατικού, προς Κεντρικό και Βόρειο Αιγαίο συμπληρωματικού του λιμανιού της Χαλκίδας και του συστήματος λιμένων Αττικής και ως διεθνούς ενδιαφέροντος τουριστικού λιμένα υποδοχής, ανεφοδιασμού και υποστήριξης μεγάλων σκαφών θαλάσσιας αναψυχής ως διεθνούς ενδιαφέροντος,

Σιδηροδρομικές υποδομές

Το σύστημα σιδηροδρομικών υποδομών οργανώνεται σύμφωνα με τα ακόλουθα:

- Διευρωπαϊκό Σιδηροδρομικό Δίκτυο (ΔΕΔ-Μ) και Εθνικό-Διαπεριφερειακό Σιδηροδρομικό Δίκτυο ως σύστημα: α) σιδηροδρομικών γραμμών «transit» του ΟΣΕ/ ΔΕΔ-Μ επιβατικών και μεταφορικών, β) οδικού/σιδηροδρομικού κόμβου συνδυασμένων μεταφορών RRT των ΔΕΔ-Μ και Εμπορευματικού Κέντρου Λαμίας, γ) σιδηροδρομικών σταθμών και διαπεριφερειακών Εμπορευματικών Σταθμών μεταξύ Περιφέρειας Αττικής και Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας στη Σφίγγα Θηβών και Οινόη.
- Περιφερειακό Σιδηροδρομικό Αστικό και τουριστικό Δίκτυο: Προτείνεται η μελέτη και δρομολόγηση Περιφερειακού Σιδηροδρομικού δικτύου επιβατικών μεταφορών που, μέσω των γραμμών του ΟΣΕ με περιφερειακού προγραμματισμού δρομολόγια, θα εξυπηρετεί τις ενδοπεριφερειακές συνδέσεις ως εξής: (α) Χαλκίδα-Οινόη-Θήβα-Λιβαδειά-Τιθορέα/Αμφισσα-Λαμία/Στυλίδα-Δομοκός και που προτείνεται να λειτουργήσει ως Τουριστική Γραμμή και να προωθηθεί η κήρυξη της από το ΥΠΠΟ ως Μνημείο Σιδηροδρομικών Τεχνών, (β) Εγκαταλειπόμενη γραμμή Τιθορέα-Μπράλος-Λιανοκλάδι.

Οδικές Μεταφορές - Οδικές υποδομές

Το κύριο οδικό της Περιφέρειας ιεραρχικά οργανώνεται σε κατηγορίες στην κορυφή των οποίων τοποθετείται το οδικό δίκτυο ΔΕΔ-Μ ενώ προτείνεται να προωθηθούν οι παρακάμψεις των σημαντικών οικιστικών κέντρων και των αρχαιολογικών χώρων με προτεραιότητα την παράκαμψη του αρχαιολογικού χώρου των Δελφών.

Χωρική οργάνωση του παραγωγικού συστήματος πόρων

Βασικές κατευθύνσεις που συνδέουν τον πρωτογενή τομέα με την τουριστική δραστηριότητα είναι οι εξής:

- Η προώθηση της «περιβαλλοντικής γεωργίας» και της ποικιλομορφίας της γεωργικής παραγωγής στις εκτεταμένες περιοχές παραδοσιακής γεωργίας και κτηνοτροφίας, με ταυτότητα και δυνατότητες «εναλλακτικών ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης βιολογικών προϊόντων, προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ κλπ», με παράλληλη διατήρηση των αγροτικών τοπίων με στόχο την προώθηση του αγροτουρισμού και τουρισμού συνδεδεμένου με την παραδοσιακή γαστρονομία και την υπαίθρια αναψυχή.
- Προώθηση ειδικού προγράμματος για τον Ελαιώνα Άμφισσας/Δελφών/Αράχωβας ως προστατευόμενο διεθνές μνημείο (UNESCO) που θα συνδέει τη γεωργική δραστηριότητα με την προστασία του τοπίου και της βιοποικιλότητας και τη διασύνδεση του με την τουριστική επισκεψιμότητα (Πρόγραμμα Ενίσχυσης για διατήρηση τοπίων).

Παράλληλα, για την προστασία της Αγροτικής Γη Υψηλής Παραγωγικότητας στην περιοχή εφαρμογής του Σχεδίου, θα πρέπει η Αγροτική Γη και ιδιαίτερα η Αγροτική Γη Υψηλής Παραγωγικότητας (Α.Γ.Υ.Π.) να διαφυλάσσεται εξυπηρετώντας την αγροτική εκμετάλλευση (όπως αυτή ορίζεται στο ν. 3874/2010 όπως ισχύει), αποκλείοντας την αλλαγή χρήσης της παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις μη δυνάμενες να καλυφθούν κατά άλλον τρόπο.

Χωρική οργάνωση και κατευθύνσεις σχεδιασμού της τουριστικής δραστηριότητας

Η οργάνωση της τουριστικής δραστηριότητας γίνεται με βάση τους πολιτιστικούς και φυσικούς τουριστικούς πόρους της περιφέρειας ως πόροι έλξης για διαφόρων τύπων τουρισμού ανά Χωρική και Δημοτική Ενότητα, και παράλληλα καθορίζονται ευρείες

ζώνες προτεραιότητας για την ανάδειξη των διεθνούς, εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας πόλων έλξης.

Γενικές Κατευθύνσεις

- Ιδιαίτερη διασύνδεση του σχεδιασμού με την ποιότητα ζωής και την πολιτιστική αναψυχή των επισκεπτών και των κατοίκων μέσω διασύνδεσης τουριστικών υπηρεσιών και αναβάθμισης του οικιστικού δικτύου.
- Ο σχεδιασμός πρέπει να ενσωματώνει την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και των φυσικών κινδύνων.
- Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος με κατεύθυνση προς τον εισερχόμενο τουρισμό, μέσω επιλεγμένων πόρων-προορισμών διεθνούς ελκτικότητας και τον τουρισμό προς ειδικές κατηγορίες πόρων.
- Διαφοροποίηση του συστήματος μεταφορών υπέρ των θαλάσσιων διασυνδέσεων και του σιδηροδρόμου για μείωση της πίεσης των τουριστικών οδικών μεταφορών στο ενεργειακό αποτύπωμα.
- Οι τουριστικές χρήσεις αναπτύσσονται κατά προτεραιότητα με πυρήνες τους αξιόλογους πολυπληθείς οικισμούς της Περιφέρειας ή οργανωμένους υποδοχείς, λαμβανομένης όψιν απαραίτητως της φέρουσας ικανότητας ανά περίπτωση και σε συμβατότητα με άλλες χρήσεις.
- Διαχείριση κατ' οικονομία των νέων τουριστικών αναπτύξεων, στις ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες τουριστικές περιοχές με προτεραιότητα στην προώθηση της ανακύκλωσης/εκσυγχρονισμού/απόσυρσης εγκαταστάσεων και επανάχρησης της γης με νέα χρήση την τουριστική ή της αξιοποίησης σχολάζοντος οικιστικού αποθέματος ιδίως σε αξιόλογους, από άποψη αρχιτεκτονικής κληρονομιάς ή θέσης, οικισμούς.
- Η προώθηση των Οργανωμένων Υποδοχέων Τουριστικών Δραστηριοτήτων (ΟΥΤΔ) σύμφωνα με την τουριστική νομοθεσία προτείνεται για: α) τις ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες περιοχές για αναβάθμιση συγκεντρώσεων τουριστικών χρήσεων, τουριστικών καταλυμάτων και ενοικιαζόμενων δωματίων σε περιοχές που οριστικοποιούνται από τα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ/ΤΧΣ, και β) τις περιμέτρους των οικισμών έως απόσταση που δεν τα αποκόπτει από τη λειτουργική διασύνδεση με τους οικισμούς.
- Οι οικισμοί που περιβάλλουν τα χιονοδρομικά κέντρα κατηγοριοποιούνται ως προστατευόμενοι ή ως εγκαταλελειμμένοι οικισμοί πλην των αστικών κέντρων πόλων ανάπτυξης έως και 5ου επιπέδου.
- Στον ορεινό χώρο, τα Σύνθετα Τουριστικά Καταλύματα της τουριστικής νομοθεσίας επιτρέπονται έως 1 χλμ., σύμφωνα με το ν. 4280/2014, εντός των

εγκαταλελειμμένων οικισμών και στην περίμετρό τους έως απόσταση που δεν τα αποκόπτει από τη λειτουργική διασύνδεση με τους οικισμούς.

- Αποτρέπεται η ανάπτυξη τουριστικών καταλυμάτων στις απειλούμενες από διάβρωση παράκτιες δυναμικές ζώνες και στις απειλούμενες από φυσικές καταστροφές.
- Απαγορεύεται η ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων εντός της γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας πλην τουρισμού υπαίθρου συνδεδεμένου με την αγροτική δραστηριότητα του συγκεκριμένου χώρου.
- Απαγορεύονται οι αναπτύξεις σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων εντός των δασών.
- Ανάδειξη και προστασία κυρίαρχων τουριστικών πόρων της Περιφέρειας που αφορούν τη φυσική και
- πολιτιστική κληρονομιά και τα τοπία με ιεράρχηση ως προς τη διεθνή τους εμβέλεια ως κόμβων αγκύρωσης της τουριστικής δραστηριότητας και δημιουργία ταυτότητας.
- Δικτύωση των τουριστικών πόρων (φυσικών και πολιτιστικών) τόσο ενδο-περιφερειακά όσο και διαπεριφερειακά και ιδίως των πόρων διεθνούς εμβέλειας με τους λοιπούς αντίστοιχου επιπέδου στη χώρα.
- Αναβάθμιση των τουριστικών υποδομών και αύξηση προσφοράς υποδομών πολυτελείας.
- Προωθούνται κυρίως μικρομεσαία μεγέθη καταλυμάτων υψηλής βαθμίδας για μεγαλύτερη διάχυση και προστασία του περιβάλλοντος. Εξαιρούνται ειδικές επενδύσεις συνδεδεμένες με ειδικές μορφές και πόρους (ιαματικά, χιονοδρομικά κ.λ.π) και με την αξιοποίηση της δημόσιας τουριστικής περιουσίας.

Σε ό,τι αφορά στους όρους της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές, δίδονται οι εξής κατευθύνσεις:

- Αναπτυγμένες τουριστικά περιοχές: αύξηση της ελάχιστης απαιτούμενης επιφάνειας γηπέδου σε είκοσι (20) στρέμματα και θέσπιση μέγιστης πυκνότητας 8 και 9 κλινών/στρέμμα για ξενοδοχεία 5 και 4 αστέρων, αντιστοίχως. Υιοθέτηση της κατεύθυνσης αυτής και στην περίπτωση επέκτασης υφιστάμενου καταλύματος, πλην της περίπτωσης τυχόν συμπλήρωσης αυτού με ειδικές τουριστικές υποδομές εκτός αν αυτό αποκλείεται από ειδικές διατάξεις.
- Αναπτυσσόμενες (μαζικός τουρισμός): αύξηση της ελάχιστης απαιτούμενης επιφάνειας γηπέδου σε δέκα (10) στρέμματα και θέσπιση μέγιστης πυκνότητας 8, 9 και 10 κλινών/στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων, αντιστοίχως.

Υιοθέτηση της κατεύθυνσης αυτής και στην περίπτωση επέκτασης υφιστάμενου καταλύματος, πλην της περίπτωσης τυχόν συμπλήρωσης αυτού με ειδικές τουριστικές υποδομές εκτός αν αυτό αποκλείεται από ειδικές διατάξεις.

- Αναπτυσσόμενες (εναλλακτικός τουρισμός): αύξηση της ελάχιστης απαιτούμενης επιφάνειας γηπέδου σε δεκαπέντε (15) στρέμματα και θέσπιση μέγιστης πυκνότητας 8, 9 και 10 κλινών/στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων, αντιστοίχως. Υιοθέτηση της κατεύθυνσης αυτής και στην περίπτωση επέκτασης υφιστάμενου καταλύματος, πλην της περίπτωσης τυχόν συμπλήρωσης αυτού με ειδικές τουριστικές υποδομές εκτός αν αυτό αποκλείεται από ειδικές διατάξεις.

Κατευθύνσεις κατά μορφή τουρισμού

- Πολιτιστικός τουρισμός: ανάπτυξη κατά προτεραιότητα με επίκεντρο τα πολιτιστικά δίκτυα/μνημεία-χώροι διεθνούς εμβέλειας (Δελφοί, Θερμοπύλες, Όσιος Λουκάς, Θήβα καθώς και Πλαταιές - Αυλίδα - Ερέτρια) και ιεραρχημένη επέκτασή τους. Να ολοκληρωθεί η χάραξη Ζωνών Α' και Β' Προστασίας στα μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους της Περιφέρειας, με προτεραιότητα σε όσα είναι επισκέψιμα και αξιοποιούνται τουριστικά.
- Θερμαλιστικός Τουρισμός: (α) Άμεση αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας στην περίμετρο των ιαματικών πηγών με διατήρηση της ιδιαίτερης κτηριακής και πολεοδομικής κληρονομιάς ως Περιοχές Ιδιαίτερου Χαρακτήρα, ιδίως στην περίπτωση των Καμένων Βούρλων και Θερμοπυλών (Σύμπλεγμα Αρχαιολογικού Πάρκου-Ιαματικών), (β) Διασύνδεση με τους χιονοδρομικούς προορισμούς που αναπτύσσονται στις γειτονικές των ιαματικών πηγών περιοχές, (γ) Διασύνδεση του θερμαλιστικού τουρισμού με τον ιατρικό τουρισμό, κυρίως μέσω της αξιοποίησης του Περιφερειακού Νοσοκομείου Λαμίας (στην ευρύτερη περιοχή των Λουτρών Υπάτης, Θερμοπυλών, Καμ. Βούρλων και Αιδηψού).
- Παραθαλάσσιος Τουρισμός (Ήλιος - Θάλασσα): Προβλέπεται (α) η αναβάθμιση του θαλάσσιου μετώπου των οικισμών, με ταυτόχρονη εξασφάλιση της απρόσκοπτης επαφής τους ανθρώπου με το υδάτινο στοιχείο, (β) ο αναλυτικός υποκείμενος σχεδιασμός με βάση τις κατευθύνσεις για τον παράκτιο χώρο.
- Οικο-τουρισμός -Τουρισμός υπαίθρου: Ο οικοτουρισμός, ως εναλλακτική μορφή τουρισμού, επιλέγεται να αναπτυχθεί στις προστατευόμενες περιοχές της Περιφέρειας καθώς και στον ορεινό χώρο συμπληρωματικά με

δραστηριότητες ορεινού και αθλητικού τουρισμού και υποστηριζόμενος από τα γειτνιάζοντα οικιστικά κέντρα.

- **Θαλάσσιος Τουρισμός:** Ο θαλάσσιος τουρισμός (κρουαζιέρες και σκάφη αναψυχής) αναπτύσσεται, συνδυαστικά και με τις κατευθύνσεις του αρμόδιου φορέα τουριστικών λιμένων, μέσω της ανάπτυξης των κάτωθι τουριστικών λιμένων (α) Μαρίνες: Καμένα Βούρλα, Ιτέα (μαρίνα και λιμάνι κρουαζιέρας), Σκύρο και Γρεγολίμανο Αγ. Γεωργίου, Λιχάδων Εύβοιας (Ξενοδοχειακός Λιμένας), (β) Τουριστικά αγκυροβόλια : Κύμη, Λουτρά Αιδηψού, Λινάρια Σκύρου, Βουρκάρι Χαλκίδας, Ωρεοί, Ροβιές, Ερέτρια.
- **Γεωλογικός Τουρισμός:** Οι πόροι της Περιφέρειας που δύνανται να αξιοποιηθούν για την ανάπτυξη του γεωλογικού τουρισμού είναι: παλιρροϊκό φαινόμενο Ευρίπου, ιαματικές πηγές Θερμοπυλών και Ψωρονέρια και βόρειο μέτωπο Καλλιδρόμου, ηφαιστειακά πετρώματα Λιχαδονήσων και καθρέπτης Αρκίτσας κ.λπ., ενώ οι ειδικότερες κατευθύνσεις είναι: (α) μέριμνα για την προστασία των φυσικών και γεωλογικών σχηματισμών. Χάραξη ζωνών προστασίας όπου κρίνεται απαραίτητο, (β) προστασία του τοπίου της ευρύτερης περιοχής.
- **Αθλητικός Τουρισμός:** Επισημαίνεται ότι οι πόλεις Χαλκίδας και Λαμίας ανταποκρίνονται στα κριτήρια και προτείνεται να αποτελούν κέντρα διεθνών αθλητικών εκδηλώσεων με αναβάθμιση και αξιοποίηση των αθλητικών τους εγκαταστάσεων. Το Καρπενήσι έχει ήδη αναπτύξει προπονητικό κέντρο εθνικής εμβέλειας που προτείνεται να εξελιχθεί σε διεθνούς εμβέλειας.

Φυσική και πολιτιστική κληρονομιά και πόροι και κλιματική αλλαγή

Κατευθύνσεις σχεδιασμού που έχουν σχέση με τον ορεινό χώρο και αφορούν άμεσα στην τουριστική δραστηριότητα είναι οι εξής:

- **Νότια Πίνδος - Σύμπλεγμα Ευρυτανικών Υψηλών Ορεινών Περιοχών:** Η Ενότητα προτείνεται ως κατ' εξοχήν περιοχή φυσικού αποθέματος και τοπιακή ενότητα υψηλής αξίας. Προωθείται ο χαρακτηρισμός της σε Περιφερειακό Πάρκο, προκειμένου να γίνει αποτελεσματική η «έξυπνη» ανάπτυξη της ιδιαίτερης αυτής περιοχής (αραιοκατοίκηση) και να προστατευτεί το αξιόλογο φυσικό της περιβάλλον, μέσω της διατήρησης των παραδοσιακών και αγροτοδασικών δραστηριοτήτων και του συνδυασμού τους με την ανάπτυξη ήπιων δραστηριοτήτων αναψυχής και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, ελκυστικής κατοίκησης για κύρια και παραθεριστική κατοικία, σε συνθήκες εξαιρετικά καθαρής ορεινής φύσης στα πλαίσια των νέων δυνατοτήτων του

διαδικτύου και σύμφωνα με το προβλεπόμενο από το παρόν πρότυπο οικιστικής οργάνωσης.

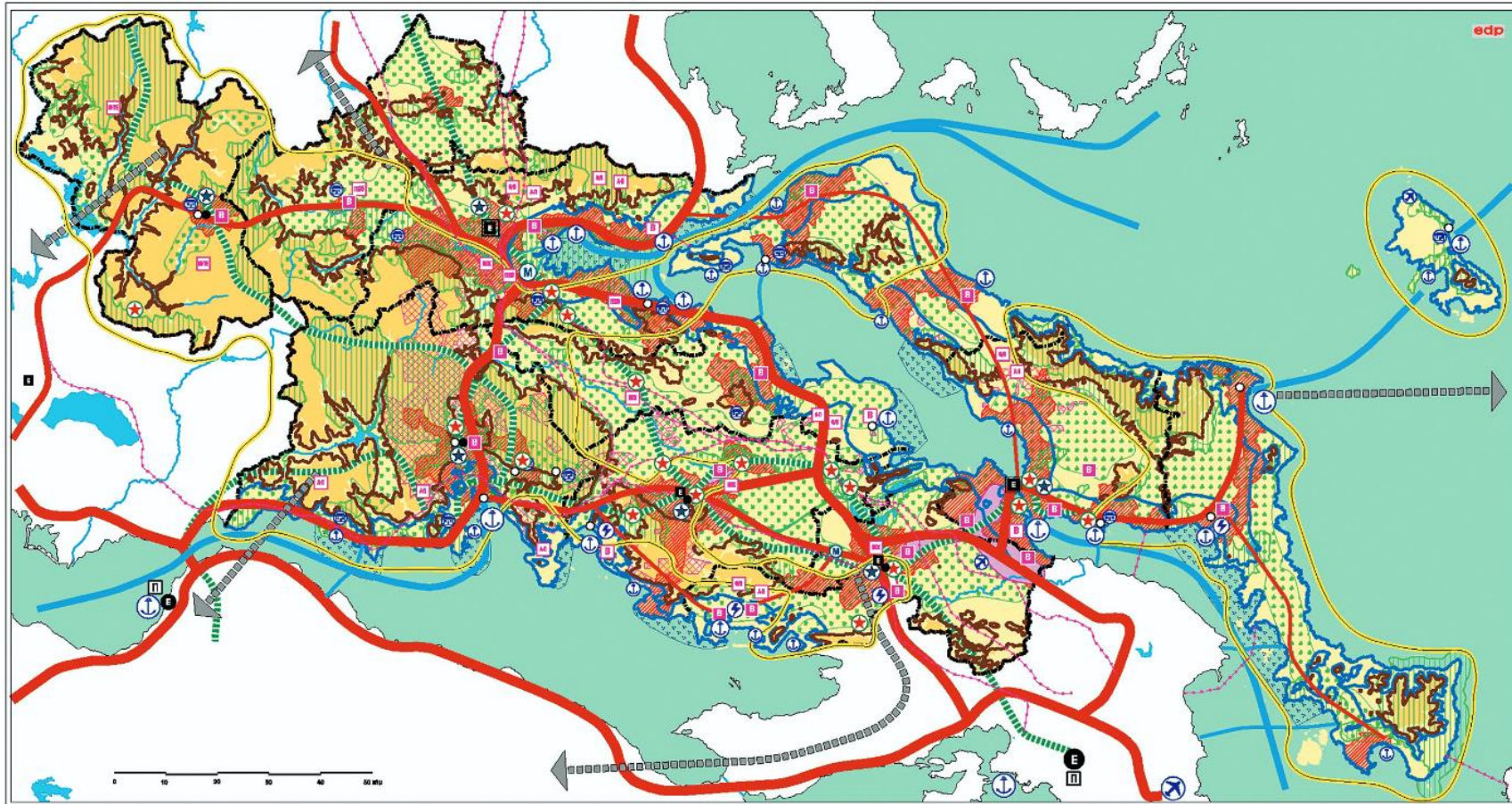
- Παρνασσός - Καλλιδρομο - Ελικώνας: Η Ενότητα προωθείται και σχεδιάζεται κυρίως ως περιοχή ήπιας αναψυχής, για την υποδοχή και εξυπηρέτηση των κατοίκων της μητροπολιτικής Αθήνας αλλά και ως εναλλακτικός προορισμός τουρισμού Σαββατοκύριακου. Προωθούνται η προστασία και διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος, ήπιες δραστηριότητες όπως πεζοπορία και παρατήρηση της φύσης και του τοπίου, δραστηριότητες χιονοδρομίας (ειδικά στον Παρνασσό) και ανάπτυξη αγροτικών δραστηριοτήτων σε συνδυασμό με τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος (ειδικά στο Καλλιδρομο). Κυρίαρχα αστικά κέντρα ορεινής και τουριστικής ανάπτυξης, γύρω από τα οποία οργανώνεται η Ενότητα είναι η Αράχοβα, οι Δελφοί (Δίκτυο Άμφισσα-Ιτέα-Δελφοί), η Αμφίκλεια και η Λιβαδειά και το Δίστομο -Αντίκυρα.

Κατευθύνσεις σχεδιασμού που έχουν σχέση με τον παράκτιο και νησιωτικό χώρο και αφορούν άμεσα στην τουριστική δραστηριότητα είναι οι εξής:

- Επιδιώκεται η ανάπτυξη του σε διακριτούς πόλους ή/και ζώνες και κατά προτίμηση εντός σχεδιασμένων οικιστικών υποδοχέων. Παράλληλα, επιθυμητή είναι και η μετατόπιση της τουριστικής δραστηριότητας (και κατ'επέκταση των πιέσεων που δημιουργεί) από τις ακτές στην ενδοχώρα και ειδικότερα σε αστικά και οικιστικά κέντρα του ευρύτερου παράκτιου χώρου.
- Στην Κρίσιμη Ζώνη του παράκτιου χώρου (από τη γραμμή αιγιαλού έως τα 100 μέτρα), και ειδικότερα μεταξύ 0 και 50 μέτρων, δεν επιτρέπεται καμιά νέα κατασκευή πλην (αναφέρονται οι σχετικές με τον τουρισμό και την αναψυχή εγκαταστάσεις):
  - ο ελαφρών εγκαταστάσεων καθώς και ήπιων τεχνικών έργων προστασίας των ακτών (π.χ. από διάβρωση ή από φυσικές καταστροφές περιλαμβανομένων των πλημμύρων),
  - ο λιμένων, εγκαταστάσεων μεταφόρτωσης, λιμενικών ζωνών και ναυπηγικών εγκαταστάσεων, που χωροθετούνται μαζί με τα συνοδό τους έργα σε διακριτές ζώνες συμβατών χρήσεων,
  - ο ελαφρές/προσωρινές εγκαταστάσεις εστίασης/αναψυχής.
- Στη Δυναμική Ζώνη (η περιοχή που εκτείνεται μετά την κρίσιμη ζώνη έως 350 μέτρα βάθος από τη γραμμή αιγιαλού) κύρια χρήση ορίζεται η κατοικία και ο τουρισμός. Στη ζώνη αυτή επιτρέπεται η επέκταση εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων και οικισμών με την προϋπόθεση ότι οι επεκτάσεις αυτές δεν γίνονται παράλληλα προς την ακτογραμμή αλλά προς το βάθος της ζώνης. Επιτρέπεται

επίσης η δόμηση τουριστικών καταλυμάτων σύμφωνα με τον εκάστοτε χωρικό σχεδιασμό.

Χάρτης 3: Η χωρική οργάνωση του τουρισμού μέσα από την ανάλυση του νέου ΠΧΠ Στερεάς Ελλάδας

1. ΥΠΟΒΑΘΡΟ	ΖΩΝΗ ΥΨΟΜΕΤΡΟΥ > 800 μ	ΑΙΘΙΕΣ	ΕΥΡΑ ΠΟΤΑΜΙΑ
2. ΠΥΛΕΣ - ΠΟΛΙΣ & ΑΞΟΝΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	E ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ	E ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΤΗΣ ΠΟΛΙΣ	E ΛΟΓΟΙ ΠΟΛΙΣ
ΠΟΛΙΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ (Γ.Π.Κ.Σ.Α.Α.)	E ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΠΟΛΙΣ	E ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΠΟΛΙΣ	E ΛΟΓΟΙ ΠΟΛΙΣ
ΠΟΛΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΠΟΛΙΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΠΟΛΙΣ	ΛΟΓΟΙ ΠΟΛΙΣ
ΠΟΛΙΣ ΜΗ ΕΣΩΤΕΡΟΚΕΝΤΡΙΚΗΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΡΟΛΗΣ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΠΟΛΙΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΠΟΛΙΣ	ΛΟΓΟΙ ΠΟΛΙΣ
ΧΕΡΣΙΑΙΝ ΑΞΟΝΙΣ	ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ	ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ
ΘΑΛΑΣΣΙΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΣΥΝΔΕΣΗΣ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ	
ΠΑΡΑΜΕΣΟΡΙΑ ΠΥΛΗ			
ΑΙΜΑΝΙΑ - ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ	ΛΙΜΕΝΙΑ ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΤΗΣ ΟΔΟΥΣ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΣΗΜΑΔΑΣ	ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΟΔΟΥΣ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΣΗΜΑΔΑΣ	
ΕΘΙΟΤΗΤΕΣ	Μ.Μ.Η.Η. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΕΘΙΟΤΗΤΕΣ	ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΠΑΡΑΚΤΗΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΕΣ
ΕΝΔΕΙΧΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΝ	Μ.Μ.Η.Η. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΝ	ΟΡΘΟΓΩΝΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΠΑΡΑΚΤΗΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

3. ΕΥΡΕΙΕΣ ΖΩΝΕΣ & ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΜΕΜΟΡΟΜΕΝΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	ΑΚΤΙΒΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΑΚΤΙΒΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΤΟΜΕΑΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΛΑΔΗ & ΚΤΗΡΟΠΡΟΣΑ
ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΤΟΜΕΑΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΑΥ ΣΙΜΕΝΟΥ ΠΛΑΤΕΙΟΥ
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΤΟΜΕΑΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΜΕΜΟΡΟΜΕΝΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΚΑΡΑΧΑΛΩΝ
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΙ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΑ ΑΣΤΕ: ΜΕΤΑΛΛΑ ΟΥΛ, ΚΑΡΑΧΑΛΩ, ΜΑΥΡΕ, ΠΟΔΕΡΜΙΑ, ΠΟΚΑΝΕΣΜΑ / ΠΟΚΑΝΑ
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΠΡΟΤΕΝΟΜΕΝΕΣ ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΡΑΧΑΛΩΝ, ΑΝΕΡΓΟΤΗΤΑΣ ΚΑΡΑΧΑΛΩΝ
	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ, ΣΠΗΛΙΣ, ΠΑΝΙΣΤΕΜΙΑ
4. ΘΥΣΙΟ, ΠΟΛΙΤΕΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΤΟΠΙΚΟ ΘΥΣΙΟ & ΠΟΛΙΤΕΤΙΚΟ ΚΑΥΦΟΝΟΜΙΑ	ΘΥΣΙΟ & ΠΟΛΙΤΕΤΙΚΟ ΚΑΥΦΟΝΟΜΙΑ	ΜΕΜΟΡΟΜΕΝΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΚΑΡΑΧΑΛΩΝ
5. ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΚΕΝΤΡΑ - ΔΙΚΤΥΑ	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	ΕΜΒΕΛΕΙΑ ΔΙΚΤΥΑ

<p>ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΑΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ</p>	
<p>Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας</p>	
Χάρτης Π.1	Πρότυπο χωρικής ανάπτυξης

Η παρούσα μελέτη υλοποιήθηκε από το INSETE στο πλαίσιο της Πράξης:
«Δράσεις πρόγνωσης και παρακολούθησης μεταβολών του Τουριστικού Τομέα για την
ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της διαρθρωτικής προσαρμογής του»
με κωδικό MIS 5003333, η οποία εντάσσεται στο **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα**
“Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014-2020” και
συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΤΠΑ, ΤΣ & ΕΚΤ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΑΝΕΚ	ΕΠΑΝΕΚ 2014-2020 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης			